

N.B. A este ejemplar le falta el folio 72 donde estaban las señas de impresión.

V.

¶ Tabula breuis ⁊ vtilis super libello quodā qui dr̄ fasciculus tēporum: ⁊ ubi inuenitur punctus āte numerū ē i primo latere: ubi uero post in. 2°. latere: incipit feliciter.

Finis tabule

Generatio ⁊ generatio laudabit opera tua : ⁊ potenciam tuam pronunciabūt. Scribitur psalmo.144. Cum non sine multa diligentia : sctoꝝ patrū studia : tempoꝝ decursus supputarūt : nō dubium quin magna vtilitas ecclesiasticis viris : ⁊ precipue illis qui ecclesiasticam policiam gubernare habent : inde proueniat : nec vlli statui hominum hoc parum prodesse credendum est : si temperata mente ad rerū gestarum historias : quas ob diurnam memoriam studiosi viri conscripserunt oculos leuent : quamuis plerique id minus perspectent. Decet namque viros virtuosos precedentium facta sepe ad memoriam reuocare : vt bonis exemplis discant dignis operib⁹ insistere : ⁊ in malis valeāt perditionis scopulum declinare. Verum nisi preciosum a vili separetur stulta concupiscentia se temperare nō valens : in tenebraꝝ uoraginem precipiti cursu mergeretur. Ob hoc sancti doctores videntes : ꝙ ad intellectum sacrarum scripturaꝝ et ecclesie regimen historiarum decursus ex parte necessarius esset : simulque omnium gestorum congeries inutilis : tum pro sui magnitudine : tum pro superfluorum ⁊ viliū factorum repetitione superuacua : quasdam nobis historias canonizarunt : amputatis fabulis superstitiosis : ac genealogijs interminatis : que ad rem non pertinent. Sicque factum est per maximos eorum labores : vt pene simul tota tempoꝝ historia breuissimo studio a quolibet intelligente iam nedum sine labore : immo cum cordis oblectatione possit incorporari. Decuit quoque ad ornatum scripture : vt hac pulchritudine nō careat : que omnibus gentibus tanquam lucerna prefulgida in obscuro loco proponenda fuit. Ingenium insuper humanum quod magnifice plura comprehendere faciliter potest : hoc delicioso prato diuersorum florum priuari non debuit : in quo varia virtutum exempla reperiens : factaque reproba eque considerans : illa carpere : hec preterire moneretur. Videre enim super modum est delectabile : qualiter primi nostri parentes ex quibus originem duximus instituti fuerunt a summo omnium gubernatore deo : deinde quis decursus eorum : quomodo defecit ⁊ profecit rationabilis creatura in sapiētia : virtute : potentia : sanctitate : longeuitate : ⁊ sic de alijs : ⁊ in omnib⁹ his diuinum regimen admirari : quam sit deus mirabilis in creaturis suis : qui numquam administrare cessauit illis quos condidit : quanta creatoris longaminitas ⁊ misericordia : ⁊ quam inscrutabilis diuinoꝝ iudiciorum abissus. Hec ⁊ infinita alia peruolans humana industria pennis quibusdam interne contemplationis : nō solum preterita ⁊ presentia : sed etiam futura metitur : dum ex similibus ad similia progreditur : cui si bona voluntas adiuncta fuerit : tedio quodam incolatus huius in deum surgit. ad laudandum ⁊ regratiandum ⁊ contemplandum : cupiēs dissolui : ⁊ esse cum christo ineternū. Incipit ergo hec cōtemplatio in iocunda speculatione creaturaꝝ : ⁊ finit in feliciori tedio earundē : ⁊ appetitu creatoris : iuxta illud psal. Quid enim michi est in celo : ⁊ a te quid volui super terram : michi autem adherere deo bonum est. Hoc forte in preassumpto uerbo : idem psalmista nobis persuadere nititur : dicens. Generatio ⁊ generatio laudabit opera tua : ⁊ potentiam tuā pronunciabunt. quasi dicat : per omnia que in mundo casura cernimus : ad te qui numquam deficis tendere debemus : que vtique sentencia valde accomoda est ad propositum nostrum. Cum enim teste Augustino : plura in sacra scriptura cōmemorantur que nichil significant : ⁊ tamen necessaria sunt propter ea que aliquid significant : necesse est talibus ita vti : quamuis sterilia sunt : sicut illis que fecunda deuotione immediate in deum mentem nostram subtollunt : alioquin non recte scripturam legimus : in qua semper spiritus sanctus loqui credendus est. Sunt ergo arida quo ad superficiē littere : sed grauida quo ad spiritualē intelligentiam. Que autem ita aliena sunt : vt nequaquam spiritualiter intelligi possunt : aut non expedit omni tamen veneratione digna sunt propter finem in quem ordinantur : qui est scire ⁊ diligere deum. Et de hoc genere videtur esse supputatio annorum : que in sacra historia diligentissime annotata continentur : de qua vt idem Augustinus testatur : hoc certissime tenendum est : ꝙ tanta est diuina auctoritate roborata : vt omnino falsissimum sit : quiquid ab ea ita discrepat quod cum ea omnino concordari non possit. Que cum ita sint : mirum valde videtur : cur sancte scripture tractatores de hac materia in tantū sunt diuersi in pluribus locis vsque hodie : vt aut omnino aut vix nequeant concordari. Et redit illa antiqua ⁊ famosa questio de trāslatione septuaginta interpretū : an potius ei stādum sit in supputatione annoꝝ : an textui hebreorum : quem moyses ille maximus ⁊ primus legis promulgator edidit. Hic contriuerunt scti

doctores ingenia sua : ⁊ quilibet pro captu suo dixit quod sensit. Et quia periculosum est de magistroruȝ
ecclesie iudicare sentencijs : vt dicit hieronymus super danielem. ⁊ nimis laboriosum est omnia retexere :
ydeo beda post alios qui studiosius in hac materia sudarunt : elegit modum orosij qui satis concorditer
cum hieronymo ⁊ eusebio : ⁊ alijs magis autenticis de his loquitur : ⁊ dicit ecclesiam hunc modum tene
re : licet alios non reprehendat : quare actuȝ videtur : ut hec supputatio magis vulgata sit in libris pluri
morū postea scribentiū. Augustinus etiam in quintodecimo libro de ciuitate dei : multa de his tractat :
sed satis dissentit a positione bede : quia sequebatur exemplaria que tunc magis vulgata fuerunt : vt eti
am patet in omelijs suis : ⁊ maxime super psalmos. Positio autem orosij ⁊ bede habet : q a creatione mū
di usqȝ ad natiuitatem habrae fluxerunt anni 3184. secundum septuaginta. hebrei autem minus habent
1236. quia secundum biblias correctas iuxta hebraicam ueritatem : ab adam usqȝ ad natiuitatem abrahe
sunt anni tantum 1948. Deinde satis concordant cum hebreis septuaginta interpretes vsqȝ ad destrutio
nem templi : que vocatur communiter transmigratio babilonis. Sequentia tempora non habentur ex ca
nonica scriptura : sed ex alijs historijs tam iudeoruȝ quam gentilium. Et iterum ibi est diuersitas : sed nō
nimis magna. Simul igitur colligendo secundum bedam a mundi creatione usqȝ ad christi natiuitatem ve
niunt anni 5199. et hic est modus ecclesie : vnde uersus. Vnum tolle datum ad milia quinqȝ ducentis :
Nascenti domino beda dat a prothoplasto. De ulteriori discussione huius questionis vide si placet augusti
num vbi supra : ⁊ hieronimum ⁊ alios locis suis. Hic autem quia breuitati studemus : prolixitas ipsa no
bis vitanda est. Colligere namqȝ disposuimus iuuāte domino ex pluribus libris fasciculum quendam tem
porum : a mundi creatione vsqȝ ad presens : in quo tam sacrarum scripturarum : quam diuersarum alia
rum historiarum facta tanquam in memorali quodam compēdiose religabimus. Faciam proinde iuxta sen
tenciam flori. quod solent qui terrarum situs in breui quasi tabella depingunt ita totam humani generis
imaginem : temporumqȝ decursus in pauculis folijs complectar. Nec michi conscius sum aliquid me po
suisse : quod non in fidedignis historijs habeatur : aut alijs libris ecclesiasticorum doctorum : siue quod
nunc ex eorum dictis aperte sequatur. Vbi autem dubium fuerit : an sic vel aliter : hocipsum etiam ita vt
reperi : pari modo annotaui. Et ne ipsa superficies historie deuotis tediosa esset : persepe sentencias quas
dam floridissimas applicaui ex sanctorum dictis : que deuotionem redolent : pariter ac doctrinam. Au
ctoritatem ergo dantes his qui ante nos laborauerunt : nos pro modulo nostro in labores eorum intraui
mus : sparsim hincinde carpentes quod potuimus. Et vt sciatur quo ordine eos secuti sumus : primo to
tum tempus veteris testamenti 5199. annorū in quinqȝ etates distinctum reperimus in quodam libello :
qui isidoro ascriptus videbatur : vbi multum artificialiter procedit deducendo annos mundi vsqȝ ad tem
pora sua scilicet eraclij : qui cepit regnare circa annos domini 612. sed supputationem suam non ordina
uit secundum eram christi : sicut nec Orosius. Et hunc sequimur in duabus primis etatibus : similiter ⁊
in duabus sequentibus : exceptis paucis quia textus secundum hebraicam veritatem a natiuitate abrahe
vsqȝ ad captiuitatem babilonicaȝ apud nos magis est correctus : ⁊ diligentius explanatus : ⁊ ideo sequi
mur eum : parum tamen refert. In quinta etate maiorem laborem habuimus : propter nimiam diuersita
tem historiarum : ⁊ veniā precor : quia iam vnum iam alium prout melius putaui secutus sum. An autē
debite singulos annos supputaui : lectori iudicium committo. Lineam autem assiriorum ⁊ romanorum ⁊
aliorum : ex diuersis historijs laboriose satis coaptaui : rogans : vt si cui transcribere placuerit : diligen
ter obseruet spacia ⁊ numeruȝ correspondentem : ne longius aut strictius ponat quam exemplar habet :
alioquin ⁊ labor peribit : ⁊ fructū non reportabit. Eritqȝ opus eo mendosius quo cōpendiosius : nisi hoc dili
genter studeat obseruare. si autē debite quod facile arbitramur : hec incorporauerit : non modicā ei pre
bebit illuminationē ad intelligendā sacram scripturā : ⁊ libros augustini : ⁊ hieronimi : ⁊ orosij ac aliorum
⁊ c. si vera sunt q in pluribus libellis scripta reperimus. Porro in sexta etate sequimur cronicaȝ martini ⁊
vincencij : qui compendiose procedunt usqȝ ad tempora sua. Post eos per annos fere ducentos sequor no
tabilem librum quendam cuius autorem nescio : qui pene vsqȝ tempora sua extenditur. Que autē de post
acta sunt memorie digna : sicut audiuimus ⁊ uidimus fideliter prioribus supposuimus. Que omnia in se
quentibus summa breuitate patebunt. Modus autem procedendi planissimus est : ⁊ grositudini rusticane

adeo amicus : vt in pariete quidem depingi possit eo ꝙ ilico sine omni difficultate intuentibus se offerat.
Depinxit igitur in medio folij circulos cuꝫ nominibus personarum debitis pro quolibet tempore : ⁊ infra
⁊ supra lineas duas : quarum superior cum suo numero descendit ab adam vsqꝫ ad christum iuxta seriem
preditorum significans : vt quicquid ex aduerso illius numeri scriptum : siue superius siue inferius etiam
circa illa tempora factum verisimiliter credatur. Secūda linea id est inferior retrorsum ascendit a christi na
tiuitate vsqꝫ ad mundi creationem : vt eadem facilitate vnico numero inspecto sciatur : quot annis hoc
aut illud factum sit ante christi natiuitatem : quod ideo sic ordinauimus : quia hec era magis solemnis est
apud nos : ⁊ citius solet requiri. Post christum simul ambe descedunt vsqꝫ ad tempora nostra paulatim
crescendo : ita vt superior semper ostendat etatem mundi : ⁊ inferior etatem christi : quod planissime pa
tebit locis suis. ⁊ quia ex multis libris mendose scriptis : modum hunc non leui labore ad lineam veritatis
correximus : obsecramus pro christo lectorem : ne inciuiliter manum ad corrigendum hanc annoruꝫ sup
putationem apponat : nisi prius toto opere perspecto : quod nō ideo dicimus quasi nullibi errauerimus :
sed ad auisandum de nimia diuersitate doctorum in hac materia ⁊ frequenter positio vnius est inuolutio al
terius. vbi autem errorem inuenit : clemēter ignoscat ⁊ corrigat ex predictis quos sequimur. facile enim in
numeris erratur : ⁊ sepe negligenter describuntur : ⁊ negligentius emendantur : vt dicit Augustinus
15. libro de ciuitate dei.

Dies primus

Dies secũdus

Dies tertius

Dies quart⁹

Dies quint⁹

¶ Fasciculus tempoꝝ: omnes antiquoꝝ cronicas completens: incipit feliciter.

In qua deus fecit lucem: τ diuisit lucem ac tenebras

In quo fecit deus firmamẽtuȝ: τ diuisit aq̃s ab aquis

In quo cõgregauit de⁹ aq̃s i vnuȝ locum: τ apparuit arida

In quo fecit de⁹ solẽ τ lunaȝ τ stellas: τ posuit eas in firmamẽto.

In quo fecit deus pisces τ volucres: τ cete grandia ex aqua.

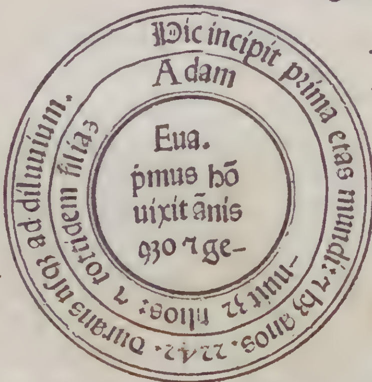
¶ In principio creauit deus celum et terraȝ. Dicit btũs Augustin⁹ sup geñ. ꝙ maior ẽ huius scripture auctoritas quã oĩs hũani ingenij pspicacitas. Et qꝛ de tpore hic pͥcipaliter intẽdim⁹: pncipiũ tpoꝛis breuit tãgere placuit. vñ ẽ aduertẽdũ secũdũ doctores: ꝙ q̃tuoꝛ coequa in pͥcipio creata sut a deo ex nichilo: i quo relucet creatoris sũma potẽtia. Hec aut sut celuȝ ẽpireũ: angelica natura: materia q̃tuoꝛ elemẽtoꝝ: τ tps. Et hoc vocãt op⁹ creatiõis: quod factũ fuit añ oẽȝ diẽ. P⁹ sequitur op⁹ distĩctiõis: i quo relucet sũma creatoris sapia quod factũ fuit in trib⁹ dieb⁹ pmis. Deinde sequitur op⁹ oꝛnat⁹: i quo relucet creatoris sũma bonitas quod fcm̃ fuit in trib⁹ dieb⁹ sequẽtib⁹: vt pȝ clare i textu geñ. i. Septia aut die requieuit ab oĩ opre quod patrarat: nõ q̃si opando lassus: ſȝ nouã creaturã facere cessauit: cuius materia vel similitudo non pcesserit. ꝙ autẽ dr̃ iohis s. Pater me⁹ vsq3 modo opatur: τ ego opoꝛ: itelligitur de cõtinua vniuerse creature administratiõe: qꝛ quod cõdidit cõtinere τ gubernare nõ cessat: τ i hoc relucet creatoris summa pfectio: qꝛ sibi soli sufficit: nec eget creaturis: sed potius econtra: quia virtus creatoris est cã subsistẽdi omni creature: τ hoc est ꝙ septia dies vespaȝ nõ habet. De his plenius vide mgr̃m i 2°. sñiaꝝ: τ doctores desuper copiose scribentes. Porro seq̃ns tps ſȝ deum nobis ostendat: quo ad hec quattuoꝛ p̃dicta. s. summã potẽtiam: sapiaȝ: bonitateȝ: τ p cõsequens summã pfectiõeȝ: tñ spãlius oñdunt diuinam miaȝ τ iusticiã: iuxta illud psalmiste. Misericordiã τ iudiciũ cantabo tibi dñe. Et iteꝝ. Vniuerse vie domini mia τ veritas. Misericordia tñ sceptrum tenet q̃ȝdiu viatores sumus: que nulli petenti veniam negat.

¶ Humanum genus ideo ex vno hoĩe deus instituit: vt cõmendaret quam ei grata sit in pluribus vnitas: que consideratio multum electis prodest: sanctis angelis in eterna pace sociandis. Verum tanta immanitate peccandi defecerunt homines: vt tuti⁹ atq3 pacatius inter se bestie viuerent. Neq3 enim vnquam inter se leones: aut inter se drachones qualia homines bella gesserunt. Vinculum concordie diligit deus. Hec augus. xij. de ci. dei.

Anno mundi p°

¶ Dies 6⁹: in q̃ fecit deus bestias τ hominem.

1100

130	435	625
Seth uixit ã nis 912	Enos uixit ã nis 905	Chainã uixit ã nis 910
5069	4974	4574

¶ Iste seth nat⁹ ẽ 130. ãno ade: quoꝝ moyses ptermisit cẽtũ quib⁹ luxit abel i valle ploratiõis ppe ebron. Ipse etiã pro oleo mĩe impetrando paradisum adijt.

¶ Iste enos cepit inuocare nomen dñi: forte aliqua verba deprecatoria inuenit: aut ymagines fecit pro colẽdo deo: sicut modo fit i ecclia

¶ Anno primo mundi die sexta formauit deus adã in agro damasceno: τ euam de costa eius collocans eos in paradiso: vt oparentur τ custodirent illũ. precepitq3 eis: ne de fructu ligni gustarẽt sub pena mortis. Eodem die cum peccassent: statim eiecit eos de paradiso i terram maledictiõis: vt in sudore τ erumna viuerẽt: donec moꝛerentur τc. vt geñ. primo.

Delbora soꝛõ abel

Abel occisus a cayn

Calmana soꝛõ τ uxoꝛ

¶ Augustinus. 14° libro de ciui. dei: fecerũt itaq3 ciuitates duas amores duo: terrenam. s. amoꝛ sui vsq3 ad contẽptuȝ dei. celestem vero amoꝛ dei vsq3 ad contẽptum sui. deniq3 illa in seipsa: hec in dño gloriatur. Illa querit ab hoib⁹ gliaȝ: huic autẽ de⁹ cõsciencie testis maxima ẽ glia. Ad illã ptinet cayn: qui primo nat⁹ est: τ ciuitatẽ cõdidit. ad istã ptinet abel q̃ secũdo nat⁹ ẽ: τ tanq̃ pegrin⁹ hic cõuersat⁹ ẽ: qꝛ gr̃a p̃destinat⁹ ciuis sursum erat. Deniq3 vt ciuitas dei sue aduersarie cõparatione clarescat: aliqua facta reproboꝝ cõmemoꝛare necesse fuit.

¶ Ciuitas terrena ab homicida cayn incipit vsq3 ad homicidam lamech.

¶ Iste abel primus martir ecclesiam inchoauit: qꝛ in gracia moꝛtu⁹ fuit. si. n. ab adaȝ inchoata fuisset nõ foret cõtinua. Hic secũduȝ aug⁹. ciuitatẽ dei cõdidit: cuius primus ciuis fuit: τ qꝛ iustus fuerat: deus eius oblationem acceptauit.

.dei.

mũdi

Enoch — Irach — Manaeel

¶ Iste cayn scelerat⁹ primo ciuitateȝ cõdidit terrenã in q̃ suos posuit ppt̃ timoꝛẽ: eo ꝙ rapinas τ violentiã exercebat: vñ suspicabãt sibi talia reddenda q̃lia faciebat: ideo in tuto se rescepit. Hic fratrem suum abel ppter inuidiã occidit: τ punitus a domino vagus τ profugus: desperatusq3 tandem a lamech occisus est.

-cayn ¶ In hoc enoch cayn suam dedicauit ciuitatem. vñ sicut dicit aug⁹ 15. de ci. dei: non est absurdũ ꝙ cayn edificauit ciuitatem cum uix q̃tuoꝛ viros scriptura dicat tunc fuisse: qꝛ nõ omnes numerauit: q̃ tũc esse poterant: ſȝ illos tm̃ noĩare necesse putauit quos suscepti opis rõ postulauit. Item idẽ ibidẽ. Progenies ex adam p cayn sceleratũ vndenario numero finitur quo peccatum significatur τ ipse numerus femina clauditur a quo sexu factũ est initium peccati.

¶ Mūdi etates similitudinarie accipiūtur secūdū etates hoīs: ꝛ a diuersis diuersimode assignātur: ꝛ rōnibꝰ multis astruūt: quare sic uel sic cōuenientiꝰ inchoēt uel terminēt: de quibꝰ nichil ad p̄sens ꝛ c. Sꝫ q̄ꝫtū nūc sufficit ē aduertēdū ꝙ sex sunt etates mūdi: quaꝝ prima incipit a mūdi creatione: ꝛ durat vsqꝫ ad diluuiū. ꝛ habuit secūdū hebraicā veritatē ānos 1656. secūdū septuagīta iterp̄tes: sic Isidorꝰ ponit ꝛ alij q̄ꝫplures: quos hic seq̄mur: habuit ānos 2242. ꝛ sic differūt in annis 586: quos hebrei minꝰ habēt i hac etate. ꝛ iuxta hunc cōpotū matusale mortuꝰ est ante diluuiū eodē tm̄ anno quo diluuiū fuit. ¶ Secūda etas incipit a diluuio ꝛ durat vsqꝫ ad natiuitatē abrahe: ꝛ habuit secūdum hebreos annos 292. secūdū septuagīta 942. ꝛ sic differūt in ānis 650. quos iterū hebrei minꝰ habēt. Que aūt sit ratio tāte diuersitatis inuenire nō potui. ¶ Tercia etas incipit a natiuitate abrahe. ꝛ durat vsqꝫ ad iniciū regni dauid. habens secundū hebreos ānos 941. secundū septuagīta 940. ¶ Quarta icipit a p̄cipio regni dauid: ꝛ durat vsqꝫ ad trāsmigrationē babillonis: ꝛ habet ānos 474 secūdū hebreos. secūdū septuagīta 485. ¶ Quīta etas icipit a trāsmigratiōe babillonis. s. q̄ndo hierusalē destructa fuit: ꝛ tēplū in ea incensum: ꝛ durauit vsqꝫ ad benedictā natiuitatē xp̄i: habēs ānos secūdum hūc modū p̄tactū qꝫ hic sequimur 590. Et sic predictū est: grādis est altercatio de supputatione annorum huius etatis. diuersi diuersimode cōputant: sed non minus multum differūt inter se. Eligat quiuis quod sibi placuerit quod nobis vissum fuit posuimus. ¶ Sexta etas incipit a xp̄i natiuitate: ꝛ durat vsqꝫ ad finem mundi: cuius terminum solus deus nouit. ꝛ hec dicitur senectus siue hora nouissima.

¶ Eras plurimas diuersoꝝ regū: gentium: aut operū magnificoꝝ: aut p̄sonaꝝ sublimiū: hinc inde ānotaui: quibꝰ vtuntur astronomi in suis calculationibꝰ ab adam vsqꝫ ad alphonsum. Et nota ꝙ era est tempus famosum alicuius gētis vel secte incipiēs ab aliquo effectu qui est notabilis bonitatis vel malicie. ꝛ vulgariter pōt dici datum iuxta quod publice conscriptiones fiunt. Vnde ꝛ sanctus leo huius nominis primus: frequenter hoc termino era vtitur in epistolis suis.

¶ Historia vt cicero dicit. Est testis tp̄oꝝ: lux ueritatis: magistra vite: nuncia vetustatis. Vtilissimum ergo est historias plures nosse atqꝫ in his versari: vt alioꝝ exemplo vtilia sequi: noxiaqꝫ vitare discamus.

395	070	1122	1287	1454
Malaleel an. 895. vixit	Jareth an. 962	Enoch 365.	Matusale an. 969	Lamecch 777
4404	4229	4077	3912	3645. Anno an xp̄i natiuitate.

¶ Adam vir sc̄tus cūctis diebꝰ vite sue p̄phie spū clarūit: p̄niaꝫ magnaꝫ ac diuturnā fecit. filijs suis p̄cepta iusticie dedit: precipiēs vt a consorcio caym ac filioꝝ eius oīno abstinerent: nec cum eis m̄rimonia iungerent. Hic primꝰ noster parēs vno pc̄o a padiso nos expulit: sꝫ sc̄ta conuersatione sua ac p̄nia exemplū nobis dedit ad regni celestis gaudia remeandi. qui autē hoc nō sequitur: de primo iuste conqueri non poterit.

¶ Adam moritur sepeliturqꝫ in ebron.

¶ Iste enoch iustꝰ placuit deo: ꝛ p̄p̄t nimiā sc̄itatē suā trāstulit eū dn̄s i paradisum: vbi cū helia viuit in magna corporis ꝛ spūs trāqllitate vsqꝫ ad ān̄ xp̄i aduētū tūc. n. exibūt p̄p̄t cōfortatōnē elcoꝝ ꝛ m̄rio coronabūtur. Enoch scripta reliquit.

¶ hic matusale senissimꝰ q̄ ad m̄ltitudinē ānoꝝ fuit oiū q̄s scriptura cōmemorat. Cū. n. 500 ānos hēret: dixit ei dn̄s. edifica domū si uis: qm̄ adhuc 500. ānis uiues: r̄ndit p̄pter tātilū tp̄oris nō edificabo domū: ꝛ sub arboribꝰ ꝛ circa ue p̄s dormiuit vt pꝰ cōsueuerat.

¶ Multiplicāt mala sup t̄raꝫ.

¶ Gigantes sunt in terra.

¶ Curiositas.

¶ Nota ꝙ omnes artes vel sciencie seculares: liberabiles siue mechanice vel phisice: hūane curiositati deseruientes a filijs lamech legūtur inuente: ꝛ sic filij adulterini p̄mū subtiliores alijs fuerūt: ꝛ qꝛ timebāt futurū piculum diluuij ꝛ ignis: ideo tubal easdē artes in duabus colūnis sculpsit: vna latericia: ꝛ alia marmorea.

Ada

Mathusael — Bigamia — Lamech

¶ Satis lamech ab istis vxoribus afflictus fuit qꝛ per q̄ quis pecat per hec: ꝛ punitur.

Sela

¶ Iste lamech p̄mꝰ cōtra naturā ꝛ mores bigamiā instituit adulteriū cōmittendo ipse etiam caym occidit nō tamē voluntarie: sꝫ cū senuisset ꝛ caligassent eiꝰ oculi a puero ducebatur q̄ putās ꝙ feram vidisset: indicauit ei vt sagittaret: ꝛ sic ipsum caym transfixit: vn̄ ob hoc puerū uerberibꝰ adeo afflixit vt eū moreretur.

Jabel

¶ Iste iabel portatoria pastoꝝ primꝰ instituit ꝛ tentoria fecit.

¶ Concupiscentia aurium.

Jubal

¶ Iste iubal pater canentiū i citharis ꝛ organis ꝛ musice artis iuentor: proportiones quoqꝫ sonoꝝ ex malleoꝝ sonitu p̄pendit.

Cōcupicentia oculoꝝ.

tubal chayn

¶ Iste tubalchayn fuit primꝰ maleator ꝛ faber i cūcta opa eris ꝛ ferri: ꝛ iuentor artis sculpture.

¶ Cōcupicentia carnis.

Noema

¶ Iste noema iuenit artē varie diuerseqꝫ texture: lanā ꝛ linū i fila traxit: ꝛ pānū texuit p̄p̄t leuitatē. nā antea pellibꝰ bestiaꝝ p uestibꝰ vtebantur.

¶ Pro itellectu hoꝝ ē aduertēduȝ : ꝙ uerissime de istis trib⁹ filijs noe 72 gētes ꝓcreate sunt : vt pȝ geñ. x°. vñ ⁊ a d designandum misteriū hoc : dñs ihūs 72 discipulos misit añ faciez suam : vt dr̄ luc. x°. De hac materia diligenter tractat aug⁹. 17. de ci. dei. ⁊ inter cetera dicit : ꝙ plures alij nati sunt : qui ꝓpterea nō sunt commemorati : qꝛ gentibus alijs nascendo ācesserūt : ipi aut̄ gētes face re nequiuerūt. haꝝ autē gētiū vocabula partim manserunt : ita vt hodieqȝ appareat vñ fuerint deriuata : sic̄ ex assur assirij : ⁊ ex he ber hebei. Parti tꝑoris vetustate mutata sunt : ita ut vix homines doctissimi antiquissimas ꝑscrutantes historias : nec omniū : sȝ aliq rum ex istis origines gentiū reperire potuerunt. Et si omnia cōsiderētur : plura mutata q̄ȝ manētia nomina apparēt.

¶ Hoc signum federis quod do inter me ⁊ vos ⁊ ad omnem animam. geñ. ix°.

¶ Nota secūdum doctores debitā penam hoc tꝑore mūdo inflictā : qꝛ eni luxuria habundauit : q̄ corpora polluit : ideo per aquā terra lota ⁊ mundata fuit. In fine autē mundi quia cupiditas habundabit : per ignem exurentur. Aurum eni ⁊ argentum igne porgari solent. ⁊ c̄.

Habitatio aialiū mitiū | Habitatio hoiuȝ ⁊ auiū. | Habitatio aialiū imitiū

Apotheca fructuū | Apotheca herbaꝝ

Sentina | Stercoraria

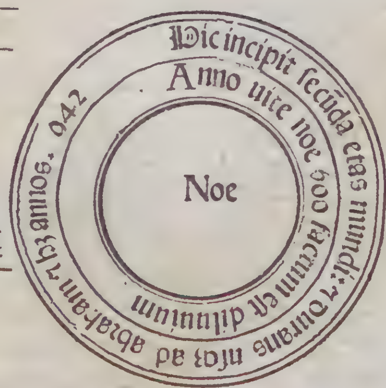
Arc⁹ pluuialis siue iris duos colores p̄nci paliter habȝ : q̄ duo iudicia repre tāt. A que⁹ diluuiuȝ p̄teritū figurat : ne ampli⁹ timeat̄. Igne⁹ futuꝝ iudiciuȝ significat p ignez : ut certitudinal̄r expetet̄

¶ Archa noe habuit in longitudine 300 cubitos : in latitudine 50 cubitos : in altitudine 30 cubitos : ⁊ in sumitate vnum cubitum geñ. 6°.

Ionich⁹ filus noe

¶ Iste ionich⁹ fuit fili⁹ noe : de q° moy ses tacet : sapiēs : primo post diluuiū as tronomiā iuenit : ⁊ quedā futura preui dit : ⁊ maxime de ortu 4 regnoꝝ ⁊ eoꝝ occasu. cumqȝ pater dedisset ei munera : iuit in terram ethā : ⁊ habitauit ibi gentem constituens. hic fertur cōsiliū dedisse neroth q̄uo regnare possȝ.

Anno mundi 1642. | 2242 | De sem 27 generationes.

¶ Noe nat⁹ est.

¶ Temp⁹ diluuij.

Sem fili us noe uixit a-nis 600. Asiā possidet.

¶ Iste sem bienio post diluuiū genuit arpha xat : ⁊ fertur fuisse melchisedech : q̄ prim⁹ post diluuiū cōdidit vrbē salez. ipa est hierru salem : ⁊ ab eo descēderunt generatiōes 27.

1557 | 2057

¶ Iste cham videns verenda patris nunciauit fratribus de ridens eum. ob quod maledictus fuit ab ipo horrendū prebēs exemplū oib⁹ derisorib⁹.

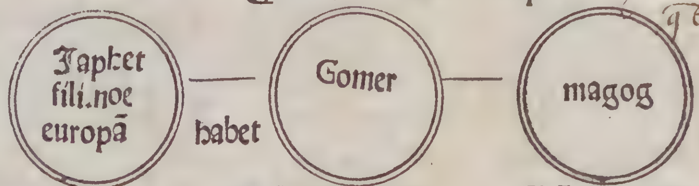
Cham fili⁹ noe affricā-obtinet.

¶ De cham 30 gñones.

¶ Iste iaphet a patre benedictus est : propter ingenuā nobi litatem : dilatationēqȝ ei imprecabatur. ⁊ ab eo descenderūt generationes. xv.

¶ Hos 7 filios habuit iaphet : ⁊

¶ Noe vir iustus grām inuenit corā dño. cum enim esset annoꝝ quin gentoꝝ genuit cham sem ⁊ iaphet. Archam de mandato dñi edificare cepit : eamqȝ in 100 annis perfecit. Centessimo igitur anno iam archa cōplecta : iterū dñs apparuit ei : mādans : vt cū vxore sua ⁊ filijs : eo rumqȝ vxoribus archā intraret : ⁊ cum aialib⁹ ⁊ c̄. ⁊ stati diluuiū inū dauit : stetitqȝ aqua sup altissimos mōtes cubitis xv. geñ. 7°. Et nō : ꝙ eodē die dñico in maio q° ingressus fuit : anno reuoluto cum vniuer sis q̄ ibi erant egressus ē. Post diluuiū accidit ipi noe illa famosa ebrie tas : cui⁹ occasiōe ipe filijs. s. sem ⁊ iaphet ꝓ honore paterno ⁊ honsta verecūdia benedixit. filio vero suo chā ꝓ irrisione ⁊ irreuerētia maledi xit. Et hec secūduȝ aug⁹. fit prima mentio de seruitute ⁊ p oppositū de nobilitate. nec putāduȝ ē ꝙ oēs de chā descēdentes fuerint ignobiles ⁊ impotentes : cū ipsi ceperūt primo esse potētes sup terrā : vt pȝ de nenroth ⁊ regibus chanaā ⁊ afroꝝ ⁊ c̄. nec oēs de sem ⁊ iaphet fuerunt uirtuosi siue nobiles aut potētes : cū pene oēs idolatrie crimē ceciderūt : ⁊ ab alijs oppssi sepe fuerūt. sȝ hec maledictio ⁊ bñdictio vicia ⁊ virtu tes respicit : ꝓpꝛ que uel quasi homo veraciter dicitur ignobilis. Pari modo qui fidē abrahe sectat̄ : poti⁹ dicūtur eius filij q̄ȝ iudei : qui car naliter ab eo descēderūt. Habuerūt nichilominꝰ q̄dam sp̄alia p̄uillegia a deo ꝓpꝛ merita patris ac bñdictionē. Et ex istis tribus filijs noe : scȝ chā sem ⁊ iaphet : ipso adhuc uiuente iuxta philonis historiā 24 miliū ⁊ centū uiroꝝ nati sunt extra mulieres ⁊ puulos : hñtes supra se tres prinpes : nēroch : iethan : ⁊ suphene.

¶ Ab isto descen derūt galathe : ⁊ p⁹ gallici : ediditqȝ gñones 3.

¶ Ab hoc scite ⁊ gothi traxerūt originē scdm hie ronimum.

Asse-nes. | Ri-phat. | Tog-orma

Ab isto sunt friges.

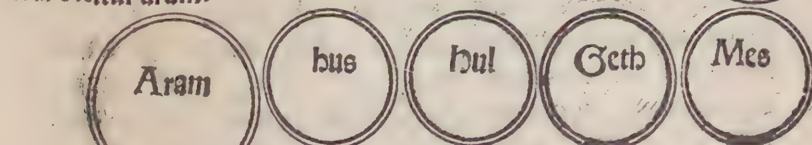
¶ Ab isto assenes sarma te venerunt : quos greci regios vocāt.

¶ Ab hoc paslagones.

☩ Filij chus de cham. sunt sabei .i. arabes. — Ab hoc saba theni. — Isti noia pdiderūt ꝛ sunt nobis ignoti.

Saba ab hc̄ — Euila ab hc̄ — Saba tha — Reg ma — Saba taca — Ab hoc ethiopes ocidentales.

Ab hoc arā pgeniti sunt siri quoꝝ metropolis damasc⁹. vñ ꝛ in hebro siria dicitur aram.

getuli i remotioribus affrice ptibus here mo coherentes.

Saba — Dadā

ab hoc sabeos dicūt appellatos.

❡ Iste traconitidis ꝛ damasci pncipatū tenuit: vñ ꝛ iob fuit de tra .s. hus.

ab hoc dci sūt ludij. — Lud

❡ Iste iectan exemplo nēroth accepit principatum super filios sem: ꝛ hūit filios tredeci: q oēs fecerūt gnātiōes pncipales: sꝫ populi isti scdꝫ hieronymū: nō sunt nobis noti vel ppter terraꝝ longinqtatē: vel ppter mutatiōes pploꝝ ꝛ nominū: vel cōtriti guerris ꝛ subuersionibus uł alijs de causis ꝛ c̄.

❡ Filij iectā: Elmodad: saleph: sarmoth: iare: adhurā. vsal: dedal: ebal: abymahel: saba: ophir: euila: iobab.

ab hoc assirij. — Assur

❡ Iste assur: quia nolebat rebellare contra deum in edificatōe turris babel cū nēroth ideo fugit de terra sennaar ad aliam regionē longinquā pus non habitatā q ex eius noīe vocatur assyria: ꝛ edificauit ciuitatē q postea vocata est niniue: q fuit metropolis toti⁹ regni assyrioꝝ. Iste popul⁹ semp crudelitatis infamiā habuit.

Elamite prinpesp sidis. — Elam

Iectan

2244 — 2379 — 2559

Arphaxat vixit an. 338 — Sale vixit an 433. — heber vixit ā 494

❡ hic scdꝫ hebreos dr̄ spū ꝓphie hūisse: ꝛ hūit duos filios scilicet iecthā ꝛ phaleg.

2962 — 2720 — Anno an xpi natiuitate. 2960

❡ Augustin⁹. xvj. de: ci. dei: dicit sic. P⁹ benedictionē filioꝝ noe vsqꝫ ad abrahā nulla fit mētio aliquoꝝ iustoꝝ: nec eos tñ defuisse crediderit: sꝫ si omnes cōmemorarētur: nimis lōgū fieret: ꝛ esset hec magis historica diligentia q̄m pphica puidētia.

Chus ꝛ mesraim filij chā

❡ Ab isto ch⁹ ethiopes ꝓhibētur pgeniti: ꝛ ab isto mesraym egipcij sunt exorti.

Nemroth filius chus

❡ Iste nēroth gigas decem cubitoꝝ cepit esse potens i terra: ꝛ erat robustus venator coram domino. Hic miserabile vicium libidinis dn̄andi p tiranidem inchoauit: quo deinceps vsqꝫ hodie mundus adeo ē cōtrict⁹ vt dici nō possit. fuit autē pricipiū regni ei⁹ babilō: ꝛ arad: ꝛ archad: ꝛ calāne i terra sennaar. —septē generationes fecerunt.

❡ Ab isto heber hebrei noīati sunt. nam i domo illi⁹ i diuisione linguaꝝ sola hebrea lingua remansisse describitur q ātea hūana dicebatur: q oēs coiter vtebātur.

Canaā ꝛ futh

❡ Filij chanaan Sidon e the⁹: iebuzeus: cine⁹: amorre⁹: gergeze⁹: eu c⁹: arathe⁹: cine⁹: aradi⁹: samarites: amathe⁹: ppłi noti. Ab isto chanaan pgeniti sunt affri: ꝛ fenices: ꝛ chananeoꝝ gētes. Et ab isto futh libies dicūtur exorti: vñ ꝛ maurita⁹ fluui⁹ vsqꝫ in p̄sens futh dicitur oēsqꝫ circa eum regiones futhenses.

Ab isto medi venisse putāt semp potētissimi. — Ab h⁹ iones q ꝛ greci pgeniti sūt vñ ꝛ mare ioniū dictū est. — Ab isto hiberi q ꝛ hispani: lꝫ q̄bdam eoꝝ italos suspicāt. — Ab h⁹ capadoces: vñ ꝛ urbs apud eos mazecab dr̄. — Ab isto traces vel tiraces.

ludim: anamym: laabim
❡ Filij merrai neptuim: phetrusim: cellum.
De his egressi sunt philistum ꝛ capturim. alij ignoti sunt nobis.

❡ Et edidit generatiōes quatuor.

Ab hoc belicij ꝛ post eolides.

Tharsis — helisa — Cethim — Dodanim — Ab hoc rodij.

Ab h⁹ cilices vbi est ciuitas tharsus. — Ab hoc cethei idest ciprij.

¶Turris babel.

¶De malicia huius nenroth pleni sunt libri. forte diuino iudicio actum est: vt nero in eius vocabulo plane se offerat: qui similē infamiam habuere. Nam post cōfusionem linguarum ad persas abijt: ꝛ eos ignem docuit colere: babilōe relicta filio suo belo: qui ei successit: ꝛ sic deinceps posteritas eius regnum illud obtinuit vsq₃ ad quartum chiliadem: secundum methodium ꝛ c̄. Sed augus. dicit eum fugatū inde: ꝛ ꝙ filij assur regnū illud obtinuerūt ꝛ tenuerunt vsq₃ ad annos 1305. ꝛ c̄.

¶Hoc regnū scitaꝝ licet sit vetustissimum: tñ q₃ barbaroꝝ est inter principalia regna minime cōputatur. vñ ꝑpter illius populi ineptitudinem siue grosiciem regio illa semper dicta est barbarica: ꝛ est magna valde: quia meotidis paludibus incipiens inter danubium ꝛ oceanum septētrionalem vsq₃ ad germaniam porrigitur. Et est ꝑma pars europe: in qua primo regnauit Tan⁹ de stirpe iaphet: Gothi. i. vngari sunt de his ꝛ dani ꝛ c̄.

Scitaꝝ regnum orit̄ ꝑpe danubium.

Amazonū siue magē satarū regnū oritur. i. feminaꝝ inter scitas ꝛ albanos versus septētrionem. de scitis trahunt originē.

nēroth ꝑnceps de chā

Jectan fi. faleg de sem

Suphene de iaphet

¶Isti tres pricipes cū pplis suis cōuenerunt in campum sennaar: formidantes diluuium iterum posse inundare: dixeruntq₃ Edificem⁹ turri: cuius altitudo pertingat vsq₃ ad celum ꝛ c̄. vt habetur geñ. xj. Vidēs autem deus stulticiam illoꝝ: miraculose in penam peccati cōfudit lingas eoꝝ: ꝛ sic dispersi sunt ꝑ totū mundū.

Sores ꝑ⁹ egypti rex

¶Hic orit̄ egiptioꝝ regnū: quod diuersis alterationib⁹ crebro mutatū fertur. ꝛ sepe fit mentio de his in sacra scriptura. Durauit vsq₃ ad augustum.

Anno mundi 2643: 2773

Linea xpi.

phaleg vixit ānis 239

Reu vł ragau ānis 242

9552 9242

¶Iste phaleg filius heber sic dictus est: quia in diebus eius facta fuit cōfusio linguaꝝ: quasi ipse diuisus sit ab alijs: quia in domo sua mansit lingua ꝑstina. vñ secūdū augus. in hoc non paruum iusticie uestigium apparuit: ꝙ ista domus libera fuit ab hac pena: quasi non fuerit ꝑticeps in culpa. Et nota scdm eundē ꝙ numer⁹ linguaꝝ fuit secūdū numerum gñonum. s. 72. Auctus autem est numerus gentium multo amplius q₃ linguaꝝ. nam in vna lingua plurimas gentes nouimus.

¶Nobilitas circa hec tꝑora fertur introducta. Et nota ꝙ pluribus de causis instituta fuit. Prima fuit necessitas. crescente enim humano genere: cū hoīes ad malum ꝓni essent oportuit ꝓhibere insultus prauoꝝ aduersus bonos: ꝛ ideo eligebatur aliquis vir bonus iustior ceteris atq₃ prudentior: qui coitati ꝓsideret: virtuosos ꝓmoueret mediocres defenderet: ꝛ malos coerceret. hinc dictus est nobilis quasi pre alijs in virtutibus notabilis. Vnde hieronimus. Nichil aliud video in nobilitate appetendum: nisi ꝙ nobiles quadā necessitate cōstringantur: ne ab antiquoꝝ ꝓbitate degenerent. Secunda causa fuit discolia plebium que rectum iudicium ignorabat: licet tñ inter se pacate viuerent: nam adeo ebetes fuerunt ꝙ nichil magis impendere potuerunt: nisi ꝙ vulgari opinione celebrabant. vñ expediebat ꝓ ipsaꝝ pace cōseruanda: vt ex natalibus nobilium principes haberent. Tercia causa ꝓcessit ex aliqua fortitudine singulari. Nonnumq₃ enim comunitates grauate ob incursus hostiles: tale editum sanxerunt: vt quicumq₃ priam a talibus liberaret: ius nobilitatis ꝓ se ꝛ heredib⁹ suis ꝑpetuo obtineret. Hoc modo plures nobilitati leguntur. Quarta causa ex abundancia diuiciaꝝ sumitur. Aliquando enim populares nimia penuria victualiū attenuati: tradiderunt se ꝛ sua alicui diuiti: vt hoc pacto malum inopie temperarent: ꝛ eum deinceps velut nobilem ꝛ dñm recognoscerent. Jnueniuntur etiā quedā nobilitates per diuinum oraculum in ♓

Sichionioꝝ regnum orit

Agiale us pri m' rex

❡ Sicut dicit augustinus 18. de ci. dei regnum sichionioꝝ ad modũ paruum erat: de quo doctissimus varro velut antiq' tempore exorsus ẽ peruenit tandem ad athenienses: deinde ad latinos: deinde ad romanos. huic successit europs 2' rex sichioniorum: ⁊ durauit vsq3 ad tempora heli sacerdotis ⁊ iudicis israel.

Hic dicit filius noe cham fuisse.

zoroastes rex bracti

❡ Iste zoroastes dicitur scdm augus. risisse primuz qño natus est: nec aliquid boni monstruosus ille risus portendebat cum omnibus comune sit flendo hũc mundum intrare artem nãq3 magicam inuenit: ⁊ a nino in bello superatus est annoꝝ primus qui eius libros cõbussit.

❡ Era principalis eusebij: ⁊ gẽtiliũ q antiqora tpora cõmemorant hic ichoãt comuniter

❡ Hoc regnũm pene numquaz pactum fuit.

Qui annis 65 regnauit a quibusdam saturnus.

Belus p' rex assyri-

❡ Iste bel' dr in obscuro regnasse: q2 pnum hñit dñiuz. Et iste fuit pmus quẽ error ppli deum fuisse putauit: vnde diuerse gentes diuersimode cũ nominant. s. bel: baal: baali: beelphegor: beelzebub ⁊ c. Et stetit hic enormis error in genere hũano vltra duo milia annoꝝ.

Augustinus inter plurima regna terrarum in quibus terrene vtilitatis vel cupiditatis est diuisa societas quam huius mundi ciuitatem vniuersali vocabulo nuncupamus duo regna cernim' longe prouenisse clariora. assiriorum primum. deinde romanoꝝ: vt temporibus ita ⁊ locis inter se ordinata atq3 distincta. Illud prius in oriente: hoc posterius in occidente surrexit. In fini illius initium fuit huius. Regna cetera ceterosq3 reges velut appendices dixerim.

❡ Hanc ciuitatem magnam ninus ãpliauit ⁊ ex suo noie niniue appellauit: que est metropolis assirioꝝ.

Ninus p' rex mo-narcha prim' regnauit annis 54.

❡ Iste libidine dñandi permot' vt lactius regnare posset finitimis idem vicinis suis bella intulit. ⁊ quia populus adhuc rudis fuit: nec bellandi: nec armoꝝ pciam habuit: cito pene totam asiã sibi subiugauit: factusq3 est primus monarcha orientaliũ. cũq3 nimis doleret de morte patris sui beli fecit sibi in solatium suũ imaginem eius: cui tantam reuerentiã exhibebat: vt quibuscũq3 reis ad ipsam confugientib' pceret: ⁊ penã indulgeret. Hui' exẽplo plures charis suis mortuis imagines dedicare ceperunt. Videntes autem maligni spũs curiositatẽ populi: intus latuerũt ⁊ respõsa dederũt deos esse dixerunt ad diuinos honores sibi fieri decreuerunt. sicq3 hoc infelicissimũ idolatrie crimẽ introductum est diuine magestati p maxime offensiuum. ⁊ in tm̃ hec vesania creuit: capitali snĩa plecteretur qui eos hoĩes fuisse affirmaret.

2005 | 3035 | 3114

Saruch vixit ã 230.

Nachor. ã. 148.

Thare an. 205.

2294 | 2164 | 2075

Anno ante xpi natiuitatẽ

Institute: l3 pauce quarum alique permanserunt: vt in dauid: alique cito defecerunt: vt in saul ⁊ ieroboã: ⁊ quorũdam alioꝝ. Plurime quoq3 leguntur nobilitates per violentiam ⁊ tiranidẽ introducte quaꝝ similiter alique statim destructe ⁊ penitus delecte fuerunt: alique stabiles p manserunt. Et nota q' secundum veteres historias raro aut numquam in paganismo nobiliũ stirpes perpetuate fuerunt propter tyranidem ⁊ superbiam. Multe etiam apud xpianos ppter eandem causam delecte sunt: secundũ illud ecclesiastici. x. Sedes ducum superboꝝ destruxit dominus: ⁊ sedere fecit mites pro eis. Item nota q' nemo vnq3 nobilitatem odio habuit: quia est bonum per se appetibile: sicut virtus aut religio: sed multi sancti eam fugerunt ob grande periculum quod in ea latet ppter difficultatem maximam ipsi annexam. hoc satis in sancto propheta dauid apparuit: quem ipsemet deus tam peculariter elegit. Reliquitur ergo q' vix paucissimi ad tantam sublimitatem idonei fuerunt.

❡ Iste thare post mortem filij sui aram exiuit de vr caldeoꝝ peregrinatus ẽ in charrã cum filijs ⁊ nepotib' suis fertur q' ppter iniurias illatas sibi a contribulibus suis: eo q' nollet adorare ignem: recessit. ⁊ dicitur ab hebreis comuniter: q' nemroth ibi regnauit: qui dictus fuit alio nomine amraphel rex sennaar quem diu post hec abraham superauit: ⁊ percussit vt dicitur geñ. 14.

❡ Idolatria oritur. Nota: si bene reuoluas historias reperies q' tria principaliter hoĩes ad idolatriaz induxerunt. s. affectio circa morientes: timor ⁊ adulatio apud reges: ⁊ diligentia artificum circa sculturam. Demones autem in idolis latentes ⁊ responsa dantes hunc errorem confirmauerunt nimis: ita vt capitali pena plecteretur: qui ei se non confirmaret: Accessit insuper fraudulenta poetarum laudatio qui miseros damnatosq3 homines in celum compositis carminibus extulerunt. Et pulcre eodem tempore cum demones loqui hominibus cepissent: misit clemens dominus angelos suos: vt quibusdã electis suis etiam visibiliter loquerentur: ne simul tota humanitatis massa errore pessimo deperiret.

Tempora grossa et rudia: in quibus nimis humanũ genus defecit a pspicuitate naturalis luminis: et ideo necesse fuit istitui leges positiuas: vt eaꝝ adminiculo hõ rediret ad pstinã et naturalẽ intelligẽtiã. vide sup hoc doctorem scẽm i pma secũde. Nõ q miste iniq leges ab hoib' istitute fuerũt q dictamẽ recte rõnis: et multi hoies qui ceteris siue in potẽtia: siue in prudẽtia et c. pstantiores erãt: dij putabãt. Ome enim quod erat insolitum reputabant quasi diuinum.

Iste telexiõ sicbionioꝝ 5' rex fuit: quo regnante vsq3 adeo ibi mitia et leta tempora fuerunt vt eum desunctum velut deum colerent: sacrificando et ludos celebrando: quos ei primit' fecerũt. huic successit thuriacus: circa cuius sepulcrum etiã sacrificare solebant.

Tele xion

Iste vulgariter dicebatur rex iust'. ppter eximiã sctitatem panẽ et vinũ obtulit abrahe i magnum misterium. fuit etiã sacerdos dei excelsi.

Melchisedech rex salem.

Iste ninus filius magni nini et semirami dis quartus assirioꝝ rex fuit: et tertur matrem propriam occidisse: vt supra.

Reges assirioꝝ

Ista semiramis relicta vxor nini fuit que post mortem regis aggressa ẽ indos: et obtinuit eos et sic p totam asiam regnum assiriorum dilatatuz est. Ciuitatem maximam babilonie instaurauit: et muris circumdedit. Heca filio suo nino dicitur interfecta: eo q ipsum ad illicitum cõcubitum ausa fuerit prouocare: sicut recitat augustinus 18. de ci. dei. Magister in historia dicit: q proprio filio nupsit: et ex eo filium genuit: qui babiloniam caput regni instaurauit.

Semi ramis .3.

Treueris extruitur sup mosellaz: ciuitas antiqua ante romam treueris fuit ãnis mil le trecentis.

Ninus qrtus.

Arrius qntus

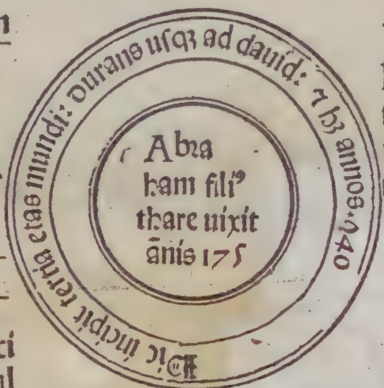
Iste est 5' rex assirioꝝ: sub q° nat' ẽ ysaac scdz aug'.

Abraham quatuor reges p cussit ppter loth: quia ceperant eum: vt geñ. 14. quoꝝ vnus dicitur fuisse nemroth: et dicitur hic anraphael.

Anno mundi 3174.

Linea xpi.

5102.

3234

3274

Nota diligẽter: q ãno abrahe lxxv. de magnifica gloria summi dei elapsuz est verbũ mie sup hũanuz gen'; q3 tũc ceperũt oracla pmissio nũ dei appere. o qm suaue verbũ. vide augus. 16. de ci. de. itẽ geñ. 15.

ysaac uixit ã nis 180.

Nota: q a natiuitate ysaac vsq3 ad exitum de egypto fluxerũt anni 400 vide litteram geñ. 15.

Hic primum facti angeli in forma hũana appa rent hominibus.

- 9961 - - 1619 -

Hic incipit illa dulcis et deuota historia patriarchaꝝ nostroꝝ: qui verum deum coluerunt. et colẽdum pdicauerunt. vide geñ. xij. vsq3 ad finem.

Ista sarai diu sterilis: tandem gracia diuina fecundata parit ysaac nonagenaria: mulier sancta alio nomine dicitur iescha vxor abrahã: filia aram.

Saray

Na baioth

Esau

Ista fuit cõcubina abrahe. De hac agareni.

Magnus iste amicus dei abraham nascitur anno 43 nini regis.

Agar egyptia ca fãu-

Ismahel

Hos duos filios cum. x. alijs genuit de muliere egipciaca.

Iste vendidit primogenita fratri suo. Ipse est pater idumeoꝝ: et montẽ seyr possedit et primo equas asinis iunxit: vnde orti sunt muli.

homo ferus

Iste loth cũ exisset de sodomis genuit hos duos filios de duabus filiabus suis ebrius factus: vir sanctus angelicam meruit visitationem: sicut et abraham.

Mo ab

Iste ẽ pater moabitaꝝ.

Ce dar

Abraham hanc cethuram cõcubinã suam duxit i vxorẽ post mortẽ sare.

Iste aram mortuus est in vr caldeoꝝ. i. in loco qui vr dicebatur q autẽ dicitur q in ignẽ proiect' fuit cũ abrahaz: et c. fabule sunt iudeoꝝ secundum magistrum in historijs et alios.

Araz fili' thare frat' abraham

Loth filius aram

Am mon

Iste ẽ pater amonitaꝝ.

Cethu ra

Ma dan

De ista cethura orti sunt plures filij et gentes vt p3 geñ. 25.

Iste batuel est filius nachor q3 pepit ei melcha h' mãsit post mortez pris i carrã.

Labã

Hic est laban frater rebecce cum quo seruiuit iacob pro duabus filiabus. s. lia et rachel.

Ma dian

Iste nachor exiuit cũ pre suo thare de chaldea: et venit in carrã mesopotanie: ibiq3 moratus est: et posteritas ei' pmansit.

Nachor fili' thare fr abrahã

Melcha filia arã

Batu el

Re becca

Bus

Circa istud tempus sodoma et gomorra propter peccata sua horribiliter subuertuntur.

Vxor nachor genuit 8 filios vt p3 geñ. 22°. s3 de vno. s. batuel fit prosecutio ppter rebecam vxorẽ ysaac.

De hoc descendit balaã et heliu.

Vxor loth retro respiciens in salem repente cõuersa magno commonuit sacramẽto: neminem i via liberatiõis pterita desiderare debere. hec augus. de ci. dei.

De hoc descendit iob secundum quosdã.

hus

Jupiter fabulat̃ cum isi de cocubuisse: ex q̃ diua q̃dam ꝑles orta putatur a grossissimis plebibus. hoc studium fuit quorūdam maleficoꝝ taliter sua aut potentū stupra excusare.

Isis

Istis tpib' ꝓmetheus frater athlātis: ꝑmo dcūs est fecisse hoies tū q̃ de rudib' doctos fecit: tū q̃ legit̃ fecisse hominū imagines q̃s arte q̃daz de ābulare fecit. ipse etiā ꝑm' annulū inuenit in q̃ gēmā inclusit: et in q̃rto digito portari iussit: ꝓpt̃ venā cordis q̃ illuc tendit.

Ista ꝑmo dcā fuit Jo filia inachi: s; in egyptū nauigans: ibi lr̃as docuit ⁊ isis vocata ē: ⁊ ꝓ magna dea colit̃ a stultis plebibus.

Inach' p' argiuoꝝ rex

Hic oritur regnum argiuorū siue grecoꝝ: vbi ꝑmo inach' regnauit: ⁊ durauit vsq; ad tempora delbore.

Phoroneus

Iste prim' i grecia istituit iudicia: legesq; cōscripsi. hic huit fratrē; q̃ menses ⁊ ānos docebat obseruare ⁊ sacella cōstituit ad colēdos deos: ꝓpt̃ qd a rudi pplo int̃ deos connūeratus est: ⁊ ei boues imolabāt: dcūs est phegous.

Xerses septm'

Hic dr̃ xerses antiquus q̃ ⁊ bale' vocat̃ sub q̃ nat' est iacob: regnāte tūc apud sichionios thuriaco quem q̃dam thurimachū scribunt.

Armamitre.

Hic ē scd; aug. 18. rex assyrioꝝ sub q̃ ds appuit ysaac ꝓmittēs ei q̃ ꝓmiserat pr̃i ei' regnāte apud sichionios leocippo etiā. 18. rege.

Belocus ix.

Cochines rodū cōdiderunt.

Sub isto beloco nono rege assyrioꝝ locut' est dn̄s ad iacob repromittēs ei q̃ ꝓmiserat pr̃ib' suis: q̃ sūt hec duo. s. posesio t̃re ꝓmissiōis. i. chanaan: ⁊ bn̄dictio oiuz gentiū in semie ipius: qd est xp̄s dn̄s.

Diluuiū in achaia tēpore ogigij regis eleusine.

Minerua

Hec apud lacuz triconid p' istud diluuium p' appuit ⁊ p̃les artes inuenit ibi: ⁊ p̃cipue lanificiū: ⁊ dea fcā est scd; errorē gentiliū.

Abrahā morit̃: ⁊ sepelit̃ in hebron.

3344 — 3434

Jacob vixit ā. 147

Nat' est ioseph fili' iacob anno eius 60: ⁊ vixit annis 110.

Judas fili' iacob. 5

Ab hoc trib' regia descendit ⁊ tandē xp̄s dn̄s.

1856 — 1766 Anno ante xp̄i natiuitatem

Lia

prima vxor iacob lippa oculis: genuit. 6. filios ⁊ vnam filiam.

Bala famu-

la lie concubina iacob genuit duos filios.

Dan — triou facit de qua sā pson nat' est.

Neptalim — tribum facit.

Ruben — triou facit ⁊ pdidit ꝑmo genita

Symeon — tribū facit

Levi — sacerdotalē tribū legimus ab hoc descendisse.

Thamar

hec ab her ⁊ onan filijs iude viduata. genuit ab ipo iuda. gemios filios. s. phares ⁊ zaram.

Sue — vxor iude.

Joseph vir scūs ⁊ glīa dom' isrl̃: duplicem tribū fac: ꝑmogenita sunt eius.

Manasses

Joseph

Rachel

vxor iacob diu sterilis: tādem genuit duos filios ⁊ mortua in ptu sepelit ꝓpe bethelem.

Benjamin — tribū facit dq̃ paul' est nat'.

Effraim

tribun fac. Isti duo filij ioseph nati sunt in egypto: ⁊ cōputantur iter filios iacob.

Ysachar — tribum facit.

Zabulon — tribum facit

Her — filius iude neq; pcussus est a dn̄o.

Sela — filius iude cū adhuc puul' eēt nō dedit eum iudas thamar: s; eā viduā remisit i domum pr̃is sui. cū aūt creuiss; timuit dare ne occideret sic fr̃es eius: vn̄ ⁊ thāar sitans se mētricē concepit in biuio de iuda: ⁊ genuit phares ⁊ zarā vt p; geñ. 18.

Honan — fili' iude ēt neq; pcussus ē.

Zelpha

famula rachelis cōcubina iacob genuit duos filios.

Gad — tribū facit

Aser — tribuz facit

Dina — filia non fac tribū in isrl̃. hec cū exiret vidē mulier̃ regiōis corrupta est a sichen.

¶ Iste serapis terti⁹ rex argiuoꝝ fuit: dict⁹ apis cũ in egyptũ nauigio veīsset: ⁊ ibi mortu⁹ fuissꝫ: fcũs est a ceca gēte oium maxim⁹ egyptioꝝ deus. Tũc etiam mirabilis supstitio incepit de boue dis colore: quem apē vocabãt: eo ꝙ viu⁹ coleret: et illo mortuo: demões vitulũ similē ibidē ꝓcu rabant ad decipiendū rudē populũ. Inde vēit ꝙ filij israel silr̃ delyra bãt: vt pꝫ. Quid hac stultitia miserabilius in hoie rõnali.

Sera pis

¶ Iste argus quartus rex argiuoꝝ fuit: ex cuius nomie illud regnũ nomen accepit. Hic post obitũ deus haberi cepit: templis ⁊ sacrifici is honoratus. Hoc tempore grecia segetes habere cepit: delatis aliunde seminibus.

Argus

¶ Omogir⁹ ꝓm⁹ ad aratꝝ boues iunxit.

¶ Athenas cicrops cõdidit: ⁊ ex minerua nomē accepit. Hec ciui tas nutrix liberaliũ artiũ: ⁊ mul toꝝ phõꝝ fuit: tñ ludificãtib⁹ de monib⁹ supstitiosa effecta ē vide i aug. 18. d ci. d. mirabilē fabulã

¶ Corinthus conditur.

Reges assirioꝝ

Bale⁹

¶ Iste fuit decim⁹ rex assirioꝝ: sub q̃ mor tuus est ysaac: regnãte tunc apud sichioni os messapo nono rege.

Ami thus

¶ Iste fuit xij⁹ rex assirioꝝ: sub quo mortu⁹ ē ioseph: regnã te sichionioꝝ plēmeo xj.

¶ Apollo delphic⁹ clarus hētur: ⁊ p⁹ mortē de⁹ hitus ē Hic etiã dr̃ phiton: ⁊ artē illã magicã iuenit: q̃ dicilr̃ phitonica: de q̃ fit mētio i sa cra scriptura.

¶ Athlas magn⁹ astrolog⁹ qui ⁊ celuꝫ hũeris portasse dr̃ ꝓpter pitiam astroꝝ.

Phara o neph res.

¶ Iste pharao rex egypti suscepit ioseph: ⁊ exaltauit eũ ꝓpter somni oꝝ interꝓ̄tationē. vide pulcherrimã historiam geñ. 4.

¶ Mēphis conditur ciuitas egypti.

Mercuri⁹ multaꝝ artiũ ꝑitus clarūit: q̃s hoīb⁹ as tradēs de⁹ credebat.

Phara o amo nophis

Iste pha rao ignora bat ioseph ⁊ iussit submergi pueros vt hētur exodi ꝑmo.

Anno mũdi 3445 | 3495 | 3544 | 3594

Linea xp̃i

Phares

Esrom.

3521 | 3021 | 3591 | 3091

¶ Isaac moritur.

¶ Jacob morit: ⁊ sepelitur in ebron glose a ioseph.

¶ Joseph moritur annoꝝ 110.

Seruitus ppl̃i isrl̃ incipit durãs annis 144.

Joseph vir san ctus.

¶ Iste ioseph cum esset. xvj. annoꝝ venditus est. Anno aũt trigesimo stetit coram pharaone interꝓ̄tans somnia eius: qui ⁊ sublimauit eum. Et q: castus fuit ⁊ timoratus: ideo a dño vbiqꝫ dirigebatur.

¶ Circa ista tempa incipit his toria libri exodi.

Mē ri

Gesrõ

Isuar

Chore

Leui fi li⁹ iacob uixit ã nis. 137.

Caath vixit- annis 133.

Amrã vixit- annis 137.

¶ Iste leui pr̃ oium leuitaꝝ: qui grã dem honorē sacerdotalis dignitatis adepti sunt ꝓpter moysen ⁊ aaron. ex his etiam xp̃s descēdit ꝓpter affinitatem tribuum huius ⁊ iude. ⁊ ꝓpter misterium: q: xp̃s summus sacerdos ⁊ rex eternus sic debuit nasci: ⁊ nobis innotesci.

¶ Hic orit regnū athenēsiū: vbi pm⁹ iste cicrops regnauit: q̄ multas supstitiōes instituit nunq̄ antea in grecia visas. ab hoc pmū iupit deus pdicat eiq̄ bouē offert.

athenensiū.

Cicrops primus rex

¶ Bos in egypto exit de flumie in festo serapis: ⁊ eleuat in aere: ⁊ rursū itrat: ⁊ nō cōparet: ⁊ p deo colit a stulta plebe.

¶ Lacedemon cōditur.

¶ Nota q̄ scdz augustinū: circa ista tpa multa mendacia ⁊ fabulosa ānotant agrecis historiographis q̄ coit multo minora sunt q̄ fama iactantur: de modico negocio magna predicant.

¶ Liberpater vinū inuenit pmo in grecia: ⁊ archos cōdidit: ipse ē dionysius bachus filius semele regis thebeoꝝ: ⁊ p do cultus est.

¶ Hercules antheū vicit. Nota scdz aug⁹. plēs fuerit hercules ⁊ liberipatres quos indoctū vulgus: aut putauit: aut voluit deos fuisse.

Safrus

¶ Diluuiū deucaliōis fcm̄ in thessalia: ⁊ fetontis fabulaꝝ icendiu ⁊ vocat iō deucalionis: q: i eius regno maxime fuit.

¶ Iste fuit 14⁹ rex assyrioꝝ sub q̄ nat⁹ est moyses in egipto regnāte sichionioꝝ 12 orthopole: ⁊ argiuoꝝ 5 criaso.

Ascha rades

¶ Aptheros rex crete primo mellis colligendi vsū inuenit. Hui⁹ filia ex incestu cōcepit: de q̄ mirabilia narrātur Et p⁹ ibi idē filius regnauit: ⁊ dict⁹ fuit auidis. leges fecit: ⁊ boues aratro prim⁹ iunxit.

¶ Sub isto moyses eduxit populum de egypto. Rexit tunc apud sichionios maratus: apud argiuos triopas nouissimo tempore cicopris atheniensiū regis primi.

¶ Filij isrl' fūt in magna tribulatione ⁊ seruitute.

Pharao hoc choris

¶ Iste pharao nonus a nefre: nō audiuit vocē dn̄i nolēs dimittere filios isrl': q̄re decē plagis attrit⁹: postea cū suis in mari rubro submersus fuit.

3944 — 3677

Arcan

Amina dab

¶ Iste aminadab pm⁹ post moysen fide plena igressus ē mare rubrū alijs trepidātib⁹ ppt̄ q̄d regalē stirpē meruit pcreare.

Naa son

pnceps tribus iuda in de serto fuit.

3551 — 1511 — Anno ante xp̄i natiuitatem

¶ Iob vir scūs: ⁊ patiētie speculū circa hec tpa nascitur de linea nachor fratris abrahe. vixit ānis multis: q: p⁹ flagella vixit annis 140. ⁊ hec est positio aug⁹. greg⁹. lire. ⁊ c. s. tertia generatiōe p⁹ iacob: ⁊ sic fuit cōtpane⁹ moysi licet diu p⁹ eū vixerit. vide aug⁹. 17. de ciuitate dei.

¶ Lex dat in mōte syna.
¶ Liber leuiticus scribit.
¶ Liber nūeroꝝ pmulgat.
¶ Tabernaculū pparat

¶ Chore cū tricētis viris perit.
¶ Dathan ⁊ abyron absorbentur
¶ Et multa milia psternunt ⁊ c.
¶ De utromiū scribitur.
¶ Balaam pphetat ⁊ occidit.

Moyses. pri m⁹ iu-

-dex: ānis 40 iudex fuit: vixit aūt ānis 120.

¶ Iste moyses de cuius laude resonāt celū ⁊ terra: oium pphāꝝ ⁊ historiographoꝝ excellētissim⁹ fuit Deū vidit facie ad faciē clare: q̄d de nullo alio preter q̄ de paulo aplo scriptura testat in hac fragilli carne. Rō ē vtrobiq̄ cadē: q: fūt duo p̄ressamilias: ille circūsionis: iste in pputio: dātes testimoniū de dina eēntia: ⁊ docētes vnū deū veꝝ colēdū eē. Ergo isti duo tāq̄ pmicerij debebāt prius videre vt postea legitime testificare possēt. alij aūt i figuris.

Moy ses

nascitur ⁊ ponitur i aquam.

Aarō

nascit ante moysen annis tribus.

Aaron pm⁹ pōtifex

vixit ānis 123

¶ Iste aarō a deo vocat⁹ digne sūmit sacerdotiū sibi assūpsit: ⁊ testamentū eternū sibi ⁊ filijs suis statuit. moritur annoꝝ 123 ⁊ sepelitur in monte hor. filiusq̄ eius eleazarus in pontificatu succedit.

Ma ria

¶ Ista maria pphēs fuit. carmē cecinit. leprosa fuit 7 dieb⁹ ppter murmur. morit i cades deserti sin ⁊ ibidem sepelitur.

Ithamar

Eleaçar

Nabad

Abiu

Isti duo offerentes ignē alienū pcussi sunt a dn̄o.

Circa istud temp⁹ inceperũt reges in italia regnare: ⁊ multociens nomia variarũt: ex q̃bus romanoꝝ ꝓpago clarius deducitur.

Italus rex iuxta albulaꝫ fluuiuꝫ id est tyberi ciuitatẽ cõdit: vbi p⁹ romã cõdita fuit: a q° tota italia nũcupata fuit

Iste pic⁹ saturni filius pm⁹

Reges italie.

Janus

Iste ian⁹ prim⁹ oĩuꝫ reguꝫ italie dr̃ fuisse fili⁹ noe: q̃ palaciũ extruxit q̃d dr̃ ianiculũ: ⁊ p⁹ ꝓ magno deo hitus fuit: duas facies ei figurãtes: ⁊ in pncipio ãni ei⁹ festũ celebrantes: q̃si eẽt finis p̃teriti: ⁊ pncipiũ futuri anni. Inde ianuari⁹ mẽsis dictus est.

Saturnus pr̃ iouis.

Iste saturn⁹ decreta insula dr̃ venisse i italiã ⁊ ibi regnãsse: quẽ deliri idolatre mira cecitate hoiẽ fuisse negãt: cũ tñ euꝫ regnasse dicãt. Et pm⁹ sterc⁹ sup agros pij cere docuit: quare ẽt ster cut⁹ dr̃: ⁊ rõni stercoriani p⁹ dc̃i sunt ⁊ ẽt saturniani.

Picus

rex laurentũ fuit: qui bellator egregi⁹ ⁊ augur fuit ⁊ int̃ deos nũerat⁹ ẽ.

Iste fuit octau⁹ rex assirioꝝ: sub q° mortu⁹ est iosue: regnãte apud sichiõios 16 corace: apud argiuos decio danao: apud atheniẽses 4° ericthonio.

Reges assirioꝝ.

Amict⁹

Cathim⁹ cõdit thebas: regnãs ibi: ⁊ grecas lr̃as inuenit.

Fenix venit in tyrũ ⁊ sidonẽ: ⁊ regnauit ibi ⁊ vsuꝫ lr̃aꝝ tradidit eis: ⁊ coloris fenicei quo capitalia facerent.

Iste ẽ. 23. rex assirioꝝ: sub q° historia delbore ãnotat̃ scḋꝫ aug. ⁊ regnuꝫ argiuoꝝ defec.

Lamperes.

Ericthonius atheniensium pnceps: primus in grecia quadrigam iunxit.

Trois in dardania regnat: ⁊ troiã condidit

Fabule multe a grecis annotãtuꝝ.

Sibilla erithrea in babilone orta multa prophetat de regno iudeorum: ⁊ troia subuertenda: ⁊ de xp̃i incarnatione: ⁊ beata virgine maria.

Sibilla samia femonoe dicta apte ꝓphetat de xp̃o: ⁊ de paupicula eius matre.

Anno mũdi. 3725 3775 3825

Linea xp̃i

Salmo Raab ei⁹ vxõ

Booz fili⁹ sal. ꝺ raab

Rechab de q° descẽdit stirps valde religiosa hoc tp̃e fuisse creditur. ipse aũt de ietro cognato moysi descendit: ⁊ conuersus fuit ad iudaismum.

Booz

1474 1424 1374

Moyses morit̃.

Jordanis siccat̃.

Jericho capitur.

Sol i celo immobilis stat.

Hic scḋꝫ quosdã texit historia destructõis beniamin ⁊ gabaon ꝓp̃t stupri crimen.

Nota q̃ hic fit saltus p euãgelistas vsq3 ad booz ⁊ obeth: q2 ad minus inter eos fluxerunt anni 272. quod tẽpus ad xp̃m hominẽ referri non põt ⁊ iõ hic ponuntur quinq3: magis ad denotandũ tempus q3 rem gestã

Sangar 5⁹

hic non interponitur q2 ãnos non habet

A iosue vsq⁹ ad aioth ãni 40. de tribu iuda. de bẽiamin. de effraim

Judices

Josue secũd⁹

Othoniel tertius

Aioth 4⁹ ãnis 80.

Delbora 6° an. 40.

Iste iosue vir bellicosus fuit: pmo i deserto amelech vicit. post mortẽ moysi a deo iudex constitut⁹ fuit sup isrl̃: vt terrã pp̃lo diuideret. Cui⁹ bella ⁊ opa ⁊ religiosa mẽs i libro suo descripta sũt

Iste othoniel frat̃ caleph iunioris liberauit israel de oppssione regis mesopothamie: queꝫ pcussit. Ip̃e accepit axã in coiugeꝫ: q̃ petiuit irriguũ supi⁹ ⁊ inferi⁹ a p̃re suo caleph: vt pꝫ iudicum pmo.

Iste aioth percussit eglon regẽ moab: ⁊ liberauit isrl̃. fuit .n. vir fortissim⁹: ⁊ vtq3 mãu p dextra vtebat̃. Post hunc fuit sangar q̃ percussit de philistiim 600 viros vomere. iudicũ tertio.

Ista delbora fuit mulier: ⁊ ꝓp̃t grãꝫ ꝓphie delat⁹ est ei honor: vt iudicare israel. Vñ de mãdato dei vocauit baruch vt pcuteret hostes israel. Et inualuerunt filij isrl̃ ꝯ iabin regẽ chanaã ⁊ cizarã principẽ militie eius: ⁊ deleuerũt eos. iudicum 4°.

Pontifices

Eleazarus

Historia libri iudicũ hic incipit.

Historia libri iosue incipit.

Iste eleazarus 2⁹ pontifex cum iosue diuisit israeli terrã: ⁊ ab eo descẽdunt põtifices vsq3 ad xp̃m paucis exceptis.

Historia de idolo miche scḋꝫ expositores cõit̃ dicitur accidisse p⁹ iosue i ill̃ 8. ãnis: ꝫ hebrei dicunt q̃ tp̃e othoniel.

Phinees

Iste phinees cuꝫ ad huc iunior esset zelauit ꝓ dño transfigẽs luxuriãtes: ⁊ ita placatus est dñs. Numeri 25.

¶ Iste secundus rex laurē tum fuit: qui etiā de⁹ fuit illoꝝ: qui sic voluerūt vel putauerunt.

¶ Ex hoc latinorum regnum dici cepit ⁊ laurentum defecit.

Carmentis: filia euādri litteras latinas inuenit

Faunus

¶ Sub isto dī scm excidiū troie: forte prime ⁊ non secūde hoc tpe tdola iudica uit israel.

Latinus

¶ Occasio troianoꝝ belloꝝ oritur q̄ tanq̄ʒ scintilla minima fuit: eo ꝙ laomedon nō recepit herculē ⁊ iasonē cum ho nore debito: ⁊ ex tātillo tot creuerūt mala. Caue at sibi quisq̄ʒ ait comicus.

Thau ranus

¶ Anchises ex dea venere generat eneam qui regnauit in italia. hec fictitia decepto res rudium populorum confixerunt: quibus sua stupra ⁊ adulteria palliarunt.

Sibilla delphica añ troia na bella vaticinata ē de verbi incarnatiōne absq̄ʒ maris coitu: ⁊ si hec vera sunt: tūc gentibus apertius q̄ʒ iudeis reuelatum est mysterium incarnationis: quod valde mirū videtur. silr dicendū vr̄ de iob.

¶ Sibilla frigia fert vaticinata fuisse āchise: ⁊ de fla gellatione potentū terre: ⁊ de descensu dei de olipo.

¶ Laomedon rex troie ociditur: ⁊ filia ei⁹ ąxiona capitur ⁊ i greciā ducitur: ꝓpter q̄ secuta sunt bella gra uissima ⁊ mala horrendissima. vide historiā troianā.

¶ Hercules iliū vastat: id est troiā cū iasone: que stati apria mo reedificata fuit. idem hercules. xij facta pegit. agonē olimpiacuʒ constituit. multa bella confecit: ⁊ plurima mendacia enormia de ipso cōflicta sunt. tandē postq̄ʒ multos supauit: ipse morbun ferre non valēs quo laborabat: sʒ ab eo supatus flāmis se iniecit: ⁊ mortuus int̄ deos translatus est.

3875 | 3025

Booç | Booç

1274 | 1274

Anno ante xp̄i natiuitatem

¶ Dicit tamen nicolaus de lyra: ꝙ iuxta historie veritatē fuerunt tres booç sibi vicissiʒ succedetes. Quod q2 ex canonica scriptura non patet: ꝓ solido astruere nō audemus. Hoc tñ certissimū est: ꝙ int̄ principium iudicatus iosue quando salmon accepit raab que genuerit booç vsq̄ʒ ad natiuitatē dauid fluxerūt anni circiter. 367. vbi tamen nisi tres ab euāgelistis gene rationes ponūtur.

de tribu manasse | de ysachar | de galaad

Gede on 7⁹ an. 40

Abyme lech. 8⁹.

Thola 9⁹ ānis 33.

Iayr decim⁹ an. 22.

¶ Iste gedeon percussit quattuor reges scilicet oreb: zebee: zeb ⁊ salmana. ⁊ hu miliatus est madian coram israel. iudicuʒ vj. vij. ⁊ viij.

¶ Iste abymelech filius naturalis gedeon nō vo catus a dño: sʒ maliciose ingessit se ad principatuʒ occisis lxx fratribus suis: q̄re etiam mala morte vitā finiuit. iudicū. 11. Nomen enī regum sibi iniq̄ʒ imponi iussit.

¶ Iste thola redijt ad p̄sti num moduʒ. s. q⁹ iudices preerāt pmo dum directi onis consilij magis q̄ʒ do minij.

¶ Iste iayr huic. xxx. filios quos principes triginta ciuitatum con stituit: ⁊ q2 ipa bona i silētio ⁊ pace trāseūt: pʒ ꝙ in dieb⁹ istoꝝ du oꝝ isrl̄ dño adhesit: ⁊ ideo cūcta prospe adue nerunt.

Abisue | Bocci

Helena rapitur a paride filio priami.
Ipa aūt regine fuit vxor menalai regis.

¶ Hector pmogenit⁹ pami tot⁹ legal᷑: prudēs: fidelis: ⁊ incōpabilis fortitudis ⁊ strenuitatis.

¶ Iste eneas post delataʒ troiam a grecis relegatus: venit in italiam cū viginti nauibus: ⁊ plurima bella constituit. Hic fertur in coniugem habuisse filiam pami elcusinam: et deus factus fuit errore vulgi.

Eneas an. trib⁹

¶ De hoc dicūtur descēdisse iuliu⁹ cesar: ⁊ octauianus augustus.
¶ Vlixes vir facūdissim⁹ post mlta maris pericula ad vxorem suam penolpeʒ castissimam peruenit.

Reges italie.

¶ priamus rex troie filius laomedōtis post qʒ ciuitatē mirabiliter extruxerat: bellum inchoauit cōtra grecos i malum suuʒ.

¶ Troianū bellū decēnale famosissimū.
¶ Agamēnon rex frater menelai regis: totius exercitus grecoꝝ dux bellat cōtra troiam: ⁊ tandeʒ capit tradito rie. ⁊ scandalosissime.

¶ Greci pereūt miserabiliter post captā troiā: tam i mari qʒ in terra repatriando: ⁊ pditores affligunt. Infilicissimuʒ porro fuit hoc bellum: vbi nemo laudeʒ: omnes dānum reportarunt.
¶ fabule stultissime de diomede ⁊ circe. vide augustinuʒ xviij. de ci. dei. O qualiter deceptus fuit homo.
¶ Troia vastatur atrocter: tradita p anthenoreʒ ⁊ eneam viciosissime fracta fide.
¶ Era grecoꝝ pricipalis. propter hanc victoriaʒ greci historias ⁊ alia facta cōscripserūt: anno pmo vel secūdo ⁊c. post captam troiam. ipse ē terciuſ ann⁹ abdō iudicis israel.

Reges asyrioꝝ.

Anthanis

Sub isto bella troiana facta describūtur: regnante apud athenienses mnesteo: apud sichionios polisíde.

¶ Amazones sunt mulieres ferocissime: q̄ arma sūpserūt ⁊ horrendissima mala p centum annos ppetrarūt: tam in asia qʒ in europa vrbes delendo ⁊c.
¶ Carthago prima cōditur a carcedone tyrio Ipsaʒ sepe destructā ferūt: ⁊ iteꝝ redificataʒ

¶ francio ⁊ turcus troiani fugientes duo regna constituūt: longe tamē post ⁊c.

Anno mundi. 3975 — 4025

Linea xpi

Booç — Obeth

1224. — 1174

historia ruth.

Judices

de galaad.	de iuda.	de zabulō.	de effraim.	de dan.	de leui.

Sine iudice an. 18. — xi⁹ Jepte an. 6. — xij⁹ Abessō an. 7. — 13⁹ Aihalō an. 10. — 14⁹ Abdon an. 8. — 15⁹ Sāson an. 20. — 16⁹ heli an. 40.

¶ Iste heli fuit iudex ⁊ pōtifex: ⁊ habuit hos duos filios: ⁊ qa nō sufficientē eos corripuit. piē cū illis punitus ē a dño: vt pʒ 3⁰. regū 4⁰.

¶ p⁹ mortē iair filij isrl̄ pccis vetib⁹ addiderūt noua: ⁊ tradidit eos in man⁹ philistijm. ⁊ filioꝝ āmon. 18 annis: ⁊ oppssi valde piecerūt idola: ⁊ clamauerunt ad dñz: tūc iepte facto sup se spiritu dñi pcussit regē āmon ⁊ seditiosos de monte effraim: filiāqʒ vnicam stulte imolauit. iudicū. xj. ⁊. xij.

Iste dicit fuisse booç qui ruth in cōiugē duxit

¶ Sub istis tribus tpa quieta fuerūt: ⁊ iō nichil notabile acū est tū in isrl̄. Et nota q᷑ istū abialon. lxx ñ hñt nec etiaʒ tp⁹ sine iudice sup positū: ſʒ ista tpa assignat iosue: q nō hʒ tp⁹ specialit̄ distictū scdʒ hebraicā veritatē. ⁊ ita cōcorda sup putationē ānoꝝ scdʒ quēlibʒ: alioquin errabis ⁊c.

¶ Iste samson fortissim⁹ fuit ⁊ liberauit isrl̄ de manu philistijm ⁊ ppt̄ mirabileʒ ei⁹ fortitudinem putabatur fuisse hercules. Ei⁹ mirabilia opa: vide iudicū. 13⁰. ⁊c.

Ophni

¶ Incipit historia pmi libri regū tpe heli circa natiuitatem samuelis

Pontifices.

Ozy — Phynees

¶ Iste ozy de semie aaron p̄ lineam eleazari pōtifex fuit: q⁹ mortuo nutu dei transijt pōtificat⁹ ad lineā de ythamar ānis. 120. i q̄ heli pm⁹ sū m⁹ sacerdos fuit: abyathar vltim⁹.

¶ Iste ascanius filius enee de creusa albaꝫ ciuitatē cōdidit ⁊ regnauit illic Vñ ipse dict⁹ est rex albanoꝝ ⁊ cōsequenter posteri sui dicti sunt albani.

¶ Ab hoc siluio enee de lauina filia latini reges sequētes dicti sunt siluij: fuit enī silua nutritus ⁊ venatione. hic nat⁹ ē post mortē pr̄is sui: vñ postum⁹ enee dicit: q̄ꝛ p⁹ humatiōeꝫ ipi⁹ nat⁹ ē iuxta illud virgilij. Tu postbuma proles.

¶ Iste eneas filius pre dicti siluij posthumi regnauit annis .xxxj. tpore .s. saul.

¶ Iste latinus silnius regnauit annis ꝯ tempore dauid.

Ascanius an. 17.

¶ Juli⁹ fili⁹ aschāij. a q̄ iulioꝝ familia originē ⁊ nomeꝫ traxit. Albanoꝝ primus Latinoꝝ tertius

Siluius 2⁹.

Eneas siluius 31.

Latinus siluius 50.

¶ Lacedemonioꝝ regnū primū oritur: vbi primū Menesteus regnauit.

Corinthioꝝ regnum oritur: vbi primū aletes regnat.

¶ Venetie ⁊ padua extruūtur a reliquijs troianoꝝ.

Codrus rex athenienſium ſeipſum voluntarie morti tradens liberauit populum ſuum. Dignum exemplum paucis aut nullis imitanduꝫ pricipibus reliquit. Vñ ob hanc miram fidelitatem a ſanctis doctoribus allegari ſolet q̄ſi q̄dam figura xp̄i in eo p̄cessisset.

¶ Hectoris filij tāq̄ꝫ veri heredes iliuꝫ receperūt .i. troiā expulsis posteris nestoris.

¶ Atheniēſes p⁹ mortē codri magiſtratꝰ hēre ceperūt adminiſtrāde rei publice.

¶ Carthago iteꝝ cōdita dicit a didone regina: q̄ꝛ iā forte destructa fuerat.

Oneus

¶ Homer⁹ hoc tpore fuisse putatur q̄ m̄lta mēdacia cōscripsit: sicut sibilla erithrea ꝓphāuit. Alij dicunt ꝙ tempore achaꝫ.

¶ Anglia q̄ olim albion: nūc circa istud tp⁹ britania nucupari cepit: a bruto romano uel poti⁹ italico obtinet. ipe .n. fugatus a suis ad troiā, uit collecto exercitu de reliqis troianoꝝ post grādia bella filiaꝫ regis grecoꝝ accepit vxorē. Deide p maria vagādo locū aptū q̄rētes casu venerūt i angliā insulā optimam: ibi deletis paucis gigātib⁹ tpore hely sacerdotis deiceps tenuerūt vsq̄ꝫ ad tpora sergij pape circa ānos dn̄i 690.

¶ Amelech deletur p saul: ⁊ desinit esse ppl̄s sic predixit moyses exodi 17

¶ Iste oneus est 2⁹ rex assirioꝝ: sub q̄ cessauit regnū sichioníoꝝ: q̄ stetit ānis 958. regnāte athenis melancho 16. tpore hely.

4075 ¶ Iste dauid rex 2⁹ isrl̄: vir scd̄ꝫ cor dei electus: in regē vnct⁹ est in adolescentia p samuelē. post mortē saul regnauit ānis .xl. cui⁹ opa pluria in p⁹ ⁊ 2⁹ libris regum scripta sunt.

Jesse Isay pr̄ dd

4112

Hic icipit q̄rta etas mūdi: durans vsq̄ ad trāsmigratiōe babilonis: 785 annos.

4701 Dauid secund⁹ rex ānis 40

4125

¶ Iste dauid q̄si quidaꝫ stupor in humano relucꝫ gn̄e: i q̄ vnq̄ꝫ hec cōuenerūt: tāta sublimitas ⁊ hūilitas tanta: tāta strenuitas tāta mititas: tan grandis secularium cura: tā pura ⁊ deuota sp̄ualium cōtemplatio: tot hoīes pimere: tot lachrimas fundere.

Anno ante xp̄i natiuitatem.

¶ Iste iesse fuit binomi⁹: q̄ꝛ etiā dict⁹ fuit isai pater dauid de q̄ m̄lta mencio fit mētio i sacra scriptura: q̄ꝛ xp̄s ab eo descēdit.

Saul primus rex.

¶ Iste saul pm⁹ rex isrl̄ regnauit anno vno: vel .xl. cū samuele: ⁊ fuit de tribu bēiami: q̄ añ susceptū regnum electus ⁊ bonus erat: sꝫ post miserabiliter defecit. Eius opa vide primo regū .ix.

¶ Gad.
¶ Nabā
¶ Asaph

¶ Isti tres ꝓphetabant tpore dd Iste nathā fuit filius fratris dauid: ⁊ adoptiu⁹ isai.

Samuel ā 40 cū saul

17⁹

Achitob.

Achimelech

Abiathar

¶ Iste abiathar fugit ad dauid: vt in regū dicitur: ⁊ fuit glorios⁹ cūctis dieb⁹ dauid ⁊ pōtifex.

¶ Iste sanctissim⁹ vir samuel de sterili matre nat⁹

¶ Iste achitob filius phinees filij heli fuit: pater achimelech: quē pcussit saul cum omni domo sua ꝓpter dauid: vt pꝫ primo regū .xx.

mistrauit coram dn̄o: a puericia vsq̄ꝫ ad seniū optime cōuersatus: nō tñ fuit pontifex: q̄ꝛ nō erat de semine aaron: sꝫ chore. Vel scd̄ꝫ augus. i libro retractationū fuit de aaron: sꝫ nō filius sacerdotis. Judicauit isrl̄ cūctis diebus vite sue: q̄ꝛ vere fidelis ꝓphā dn̄i fuit: oībus amabilis. Reges vnxit duos .s. saul primo: deinde dauid: non tñ vt statim regnaret: sꝫ q̄ñ dominus disponeret. Hic solus ⁊ moyses legūtur orasse ꝓ inimicis in toto veteri testamento. vñ euangelicam pfectionem ꝓbantur impleuisse: etiā ante tp̄s ꝓmulgatiōis eiusdē. Vitaꝫ ipi⁹ vide in pricipio ⁊ cōsequēter vsq̄ꝫ ad finē p̄mi li. regū.

Saraia

Meraioth

Amarius

Architob

¶ Isti quatuor nō fuerūt summi sacerdotes ꝓpter cām dictā: sꝫ sadoch de eis descēdit quē salomō cōstituit summū pōtificē scd̄ꝫ verbū dn̄i in manu samuelis: reiecto pri⁹ abiathar de sacerdotio: qui fuit vltimus de linea ithamar: vt pꝫ 3⁹ regū 2⁹.

¶ Secundus liber regū. incipit a tpore dauid q̄ñ cepit regnare.

¶ Iste alba siluius fuit enee siluij filius: sicut dicit magister. Et dicit aug. hic edificatā albā ciuitatem: a qua albani dicti sunt. forte prius edificata: et hic instaurata fuit.

Iste alio noīe dictus fuit egippus: et regnauit annis 24 tpore roboam.

Reges albani in italia.

Alba siluius an. 40

Achis siluius an. 24.

¶ Regina saba audita fama salomonis: venit videre eū. Et qr fuit pphetissa sibilla dicebat: qr pphāuit de ligno scte crucis: et de excidio iudeorum. Fuit. n. cultrix vnius veri dei.

¶ De tēpli dedicatiōe: ac ceteris festis iudeorum est notā dum: q pmo habuerūt 7 festa. s. sabbatum in qualibet septimana: neomeniā i principio cuiusl3 mēsis: pascha qrtadecima luna aprilis: pentecosten quīquagessima die post pascha i memoriam date legis: festū tubarum pma die septēbris i memoriā liberatiōis isrl: festū ppiciatiōis vel afflictionis decima die septēbris: festū scenophegie: quod fictionē tabernaclorum sonat quintadecima die septēbris. Postea circa hec tpora superuenit festū enceniorum: hoc est dedicationis templi. Deinde tempore hester festum furim. i. sortium. Et hec notula valet ad itelligētiam scripturarum diuersarum et c.

¶ Era pncipalis huius historie sacre ē hec scilicet fundatiōis tēpli. Ipse ē annus 4us regni salomonis post egressionē de egipto 480. vt p3 3. regū 6.

¶ Templū salomonis.

¶ Sesag rex egipti psperatur in multis: et gentes bello supat: et cōtra roboam ascendit: post in hierusalem.

Reges iuda incipiunt.

Anno mundi 4165 | 4205

Linea xpi

Salomon ā. 40.

¶ Israel in flore et nec ante nec post fuerunt huiuscemodi dies in israel.

Roboan an. 17.

1034 | 994

¶ Salomon iste rex pacis ex dono dei singularē habuit excellentiā vltra oēs hoies qui vnq3 in mūdo fuerūt: in sapiēcia: diuicijs: delicijs: et glia ac familiaritate cū deo. Nā et si moyses et dauid: petrus et paulus: hieronimus et augustinus: et ceteri cōsimiles cū in sapiēcia et sanctitate excessērūt: nō tamē in glia et diuicijs. Itē q3uis augustinus et ceteri qdā āteibāt eū i glia: potestate et diuicijs: non tm in sapia et c. et sic oia ista cōiuncti taliter: nemo sic ipse hūit. Et hic tantus miserabiliter defecit. et c.

¶ Iste roboam successit salomoni patri suo i regno: s3 in sapia nō ita. Deceptus nāq3 cōsilio iuuenū amisit. x. tribus: eo q imprudēter respōdit pplo ut p3. 3. regum 12. ij. paralip. x.

Pontifices

Sodoch filius achitob

Achimaas

¶ Achias silonites pdicit hieroboā q sit regnaturus sup israel.

¶ Iste sodoch qr nō declinauit ad ptē adonie: s3 fuit cū nathā p salomōe: iō i pontificatū sublimatus fuit: reiecto abiathar de sacerdocio: et sic pontificatus redijt ad filios eleazari.

¶ Semeyas clarus hētur: q postea cōpescuit roboā ne pugnaret cōtra hieroboā: et scripsit gesta eorum.

¶ Abdo ppha clarus hētur: qui post cōtra vitulos pphāuit.

¶ Iste fuit filius sadoch: vt patet 1 paralip. 6.

¶ Historia tercij libri regū icipit a tpore qn dauid mortuus fuit: et salomō regnare cepit. vide ibi opera magna et multa ipsius vsq3 ad capitulum xij. et a principio secūdi libri paralip. vsq3 ad capitulū. x. Nota q sicut dicit augus. 17 de ci. dei Salomō bonis inicijs malos exitus habuit. Quippe secūde res q pleriq3 sapientū aios fatigāt: magis huic obfuerunt q3 pfuit ipsa sapiētia etiā nunc et deinceps memorabilis: et tūc longe lateq3 laudata. et in reuelationibus bte brigitte legitur: q salomon et aristotiles nō sibi s3 alijs didicerunt.

¶ Reges isrl incipiunt.

efrateus Jeroboā an. 22

¶ Iste hieroboā fuit pmo de familia salomōis et bonus: s3 factus rex: pessimus idolatra fcus est et peccare fecit isrl inducendo pplm ad idolatriā: et multa mala secuta sunt: imo pene totius ppli destructio. Iste fuit figura machometi: patebit loco suo: sic antiochus antixpi.

Iste fecit capuam in campania: ꝛ regnauit ibi annis 28.

Capis siluius

De sanctoꝝ exẽplis q̃ iuxta decursum tp̃oris fuerũt vicissim ꝛ non simul dicit gregoriꝰ i moralibꝰ: ꝙ mira dispẽsatione diuinitus actum sit: ꝛ quinqꝫ ad illuminandum noctẽ p̃ntis vite velut astra in hoc mundo radiarunt: donec verus lucifer .i. redemptor humani generis surgeret. Nam ad ostẽdendã inocentiam: venit abel. ad docendã actiõis mũdiciã: venit enoch ad insinuanduꝫ longanimitatis spei ꝛ operis: venit noe. ad manifestandum obedientiam: venit abraham. ad demostrandum coniugalis vite castimoniam: venit ysac. ad insinuandũ laboris tolerantiam: venit iacob ad rependendum ꝓ malo bona retributionis gratiam: venit ioseph. ad ostendendam mansuetudinem: venit moyses. ad informandum contra aduersa fiduciaꝫ: venit iosue. ad ostendendam inter flagella patientiã: venit iob. Et sic patet quomodo in pristinis temporibus ad modum paruus fuit numerus perfectorum: sed circa hec tempora prophetarum valde creuerunt sanctitatis exempla quando etiam plures martirisati fuerunt pro fide vnius veri dei. Ecce quam fulgentes stellas in celo cernimus: vt in offenso operis pede iter nostre noctis ambulemus.

4222 — 4225

Abian an. 3.

Asa annis 41.

977 — 974 — Anno ante xp̃i natiuitatem.

Iste abian mixtus erat: q꞉ aliquãdo bene se huit: vt pꝫ in bello ꝛ sermone longo contra exercitum isrl' in victoria diuinitꝰ data. aliquãdo pessime: q꞉ idolatrauit: ꝛ ob taꝫ magnã igratitudinẽ ꝑcussus a domino parũ regnauit: vt patet 3. regũ 9. ꝛ 2. palip. 13.

Opera ieroboam ꝛ duricia mentis eiꝰ patet. 3. regũ 12. ꝛ sequenti capitulo. Et nota ꝙ istud exemplũ perniciosissimum fuit posteris ꝛ vsqꝫ hodie est: ꝛ in futurum erit: q꞉ plures querentes occasionem dn̄andi retrahunt subditos a iugo fidei: diuersum ꝛ alienum cultum instituendo vt pꝫ per predictum machometum: ꝛ sequentes suos.

Similiter greci volẽtes recedere ab obediẽtia ecclesie: scienter prolapsi sunt in varios errores: nouum modum in diuino assumentes officio: ꝛ ob hoc miserabiliter sepiꝰ exterminati sunt.

Iste asa in principio regni ꝛ deinceps pene vsqꝫ ad 36. annum valde bene ambulauit: sicut dauid: ꝛ percussit ethiopes cõtra se venientes: ꝛ abstulit idola: ſꝫ post hec iniit fedus cuꝫ rege syrie benedab ꝓpter baasa regem israel: qui incepit ascendere cõtra se: quod displicuit dn̄o: vñ misit ad eum ꝓphã anani: quẽ statim incarcerauit: ꝛ ideo doluit pedes: q꞉ podagricꝰ factꝰ est: ꝛ plagatus eadem pena qua ꝓphã vexauit. obiit vt patet. 3. regũ 15: ꝛ 2 palip. 14 ꝛ 15 ꝛ 16. ca.

Azarias filius obed ꝓphã clarus habetur: ꝛ de captiuitate predixit. 2. palip. 15.

Anani ꝓphã hic increpauit asa: ꝛ ideo incarceratur.

Hieu filiꝰ anani ꝓphã mititur cõtra basa regem israel ꝛ martirio coronatur ab eo ꝓpter verbum domini: vt pꝫ 3. regũ 16. ca.

de isachar

Iste nadab incepit regnare anno secundo asa regis iude: ꝛ fecit malũ sic pater eiꝰ: ꝛ ꝑcussit eum baasa ꝛ regnauit ꝓ eo vt pꝫ. 3. regũ 15. ca.

Nadab fi. ieroboã ã. 2

Baasa an. 24

Iste baasa incepit regnare anno 3° asa regis iude: ꝛ ambulauit in penas ieroboan cuius omnem domũ percusserat de mãdato domini: nec audiui hieu ꝓphetã vt rediret: vt pꝫ. 3. regũ 15 ꝛ 16. ca.

Iste carpentus siluius post regem capis regnauit annis tregintatribus in italia tempore iosaphat.

Iste tiberius regnauit annis 9. Et quia submersus fuit in tyberi: que antea dicta fuit albula: ideo ab eo nomē accepit.

Reges italie — Carpentus siluius — Tiberius siluius

Circa hec tempora sanctorum doctorum scripta que vidi: gentilium historias nō commemorāt: et puto illam forte causam quod ad intellectum sacre scripture nichil conferant: vnde vsque ad sardanapallum vltimum monarcham assiriorum nullam mentionem faciunt de alijs in remedijs. Et nota quod quibusdam imperitis mirum valde videtur: quare sancti viri sic diligenter scrutati sunt historias gentium: cum tamen in scriptis suis moneant nos sursum cor habere: et terrena fastidire: iuxta illud. Non loquitur os meum opera hominum. et illud laudem domini loquitur os meum. Pro quo est aduertendū: quod multiplex necessitas eos ad hoc cogebat. Fuerunt enim quidā heretici et gentiles: qui sacrā scripturā caluniabantur: quasi falsa esset: eo quod indebite assignarent decursum temporum: et multa dixerunt facta esse alijs tēporibus quā ipsa narraret. Sed postquā hieronimus et alij intelligētes adplicassent simul historias: patuit ignauia eorum: eo quod optima concordia fuit. sicque factum est: vt sacre scripture nouum testimonium accederet de inimicis: quod firmissimū est: quo tamen non indiguit: quamuis vtile fuerit propter imperfectos. Alia necessitas idem expetijt: propter idola triā destruendā. Quia enim tota simul gentilitas falsos deos coluit: necesse fuit īdagare originem illius erroris: vt manifeste possit improbari cultus ille vanissimus impiorum demonū: sicut late patet per augustinū in libris de ciuitate dei.

Anno mundi. 4204 — 4266

Linea xpi. — Iosaphat annis 25

Numerus bellatorum in hierusalem 1260. millia: exceptis illis quos posuit rex in vrbibus iuda. Oēs hi ad manū regis.

096 — 110

Iste iosaphat satis bonus fuit et gloriosus: diues: et deuotus in via dñi: nec aliquid mali de ipso legitur: nisi quod ī pijs regibus israel quāquam prebuit auxiliū: et quedā parua alia: et ideo dñs fuit cū illo: et pacē dedit: et pugnauit pro eo: vt patet .2. palip. 17. cum tribus sequentibus. capitulis.

Iste fuit filius achamiaas. Porro primo palip. 6. vbi ponit catalogus pōtificū iste azarias genuit iohannā: et regū 4. dicitur: quod ioiada isti successit forte binomius fuit: vel est vicium scribtoris.

Pōtifices — Azarias

Helias thesbites propheta magnus claret sanctitate vite: et miraculorum gloria. Hic regū malleus fuit qui etiā in paradisum curru igneo subuectus est: vt patet 3. regū 17. Ipse dicitur duplicē spiritum habuisse. scilicet prophetie et miraculorum: qui etiā requieuit super helizeū.

Iste hela āno 16. asa regis iude cepit regnare: et percussit eū çamri cū omni domo patris sui: vt patet 3. regū 19.

Samaria cōdit.

Fames magna in israel iuxta verbum helie.

Ierico extruitur.

Reges israel — Hela ā 2. filius baasa — Zamri diebus 7. — Amri an. 12. — Ahab fi. amri an. 22.

Iste paup homo totus deulus erat: valde instabilis: puerilis mitis: et furiose strenuus incepit regnare 38. āno asa: et super oēs qui ante eū fuerant iniquus egit. si habuisset semp bonā directionē: multa mala non fecisset: sed impia iesabel plus regnabat quam ipse: et impulit ipm vt sequretur se.

Iste çamri deleuit domū baasa: et statim percussit eū amri: et regnauit pro eo.

Iste amri āno 31. cepit regnare: et fecit malū sicut antecessores sui.

Micheas propheta predicit moriturum ahab vt patet .3. regū 22.

Reges syrie. — Benedab

Iste benedab filius tabremon filij ozion regis syrie init fedus cū baasa rege israel: et rupto federe illo: percussit fedus cū asa rege iuda: et ex tūc turbauerūt reges syrie regnū israel: vt patet .iij. regū 15.

Iezabel filia regis sydoniorum: vxor ahab: quidē totius malicie prodigiū: prophetas dñi occidit: et scēm nabath: et alia multa fecit mala: que postea interfecta per hieu.

¶ Iste agrippa post tyberium 40 annis regnauit.

Agrippa silvius

xvbi lucide pbat q doctores gentiliū in pprijs libris suis sibiipsi cōtradicunt: ⁊ pueriliter nimis ⁊ grosse pcedunt: ita vt etiam philosophi ac ceteri virtuosiores vtriusqȝ sexus hoies eos verbis ⁊scriptis redarguerent. Tertia cā eque necessaria fuit vacillatio infirmoꝝ adhuc in fide tempore primitiue ecclesie: qui seducti sepius fuerunt a paganis. dicentibus: quod melius esset colere idola q̄m xpm: quia tpe xpianitatis semp fuerunt diffortunia: ⁊ tpe cultus deoꝝ magna prosperitas: quod oino falsum fuit: vt pȝ ex proprijs eoꝝ historijs: sicut orosius luculenē probat: ⁊ etiam aug⁹: silr ⁊ ambrosius ⁊ c̄. qui oēs clare ostendūt q tēpora xpianitatis fuerūt multo gratiosiora q̄ȝ idoloꝝ siue crudeliū demonū: vt infra patebit locis suis. Sūt ⁊ alie plures cause: q̄ ex parte supra tacte sunt: ⁊ quedā infra dicentur. Verū in oibus est bonā repire cōtemplationē: ⁊ pia mens vbiqȝ pficit: eo q diligentibus deum oia in bonum coopentur. De hac materia vide plenius in libris preallegatis.

¶ Iste ioram pessimus filius de bono patre occidit fratres suos ⁊ ābulauit in vijs regū isrl: ⁊ ideo miserabiliter plagatus in oibus infeliciter obijt vt pȝ. 2°. palip. 21°.

4291. 4299 4300

Ioram an. 8.

¶ Athalia vxor eius filia abab naturalis ⁊ amri modo loquendi cōi: qr au⁹ eius erat.

Ochozias vl Azari as āno vno.

Athalia an. 6

.insidie. .insidie. Ista ptyrāni dē iuasit regnū ⁊ occisa est.

806 900 Anno añ xpi natiuitate 899

¶ Iste ochozias fecit malū corā dño sicut pr̄ eius: ⁊ statim occisus est a hieu cū oi domo abab. Athalia vero mr̄ ei⁹ audiens mortuū filium suum surripuit regnū ⁊ occidit oē semē regium: ⁊ regnauit sex ānis: ⁊ 7. āno ioiada pontifex fecit eā interfici: vt habetur 4° regū 11. ⁊ 2 palip. 22 ⁊ 23°.

¶ Iste ioiada iclit⁹ fuit: ⁊ āmouit athaliā ne regnaret sup iudā: cōstituitqȝ ioas filiū iorā p ea: vt pȝ 4° regū. 11: ⁊ 2° palip. 22. hic sol⁹ p⁹ moysen legitur vixisse 130.

Iosabeth soror iorā vxor eius.

Ioiada vixit ā. 130.

¶ Ionadab filius rechab clar⁹ habetur: de his stirps valde religiosa descendit: qui tāqȝ pegrini cōuersati sunt sine agris ⁊ c̄. Et nota q rechab descēdit de ietro sacerdote madian cognato moysi.

¶ Heliçeus ppheta surrexit loco helie duplici spū vtriusqȝ testamēti: tioris. s. ⁊ amoris pditus: qui tā reprobis q̄ȝ electis p oia grat⁹ extitit: clarus virtutibus: ⁊ miraculis glorios⁹: vt pȝ 4 regū 2. ⁊ c̄. ⁊ morit āno 1153 p⁹ natiuitatē abrahe.

Ochozias ā. 2 fi. abab

Ioram an. 12.

¶ Iste iorā icepit regnare 18 āno regis iosaphat loco frīs sui ochosie. hūc obsidebat benedab i samaria: ⁊ diuinit⁹ meritis heliçei fuit liberat⁹: vt pȝ 4 regū 6. 7. ⁊ c̄. sȝ qr secut⁹ fuit pcc̄ȝ ieroboā infect⁹ ē a ieu cū oi domo pr̄is sui: vt pȝ 9 ⁊ 10 caplo: vbi supra.

Ieu ā. 28

Iste ieu rex ūct⁹ a puero heliçe i pcussit iorā cū oi domo abab: ⁊ et ochosiā regē iuda: ⁊ destruxit domū baal ⁊ pphās ei⁹ occidit: vñ meruit posteris suis regni sedē vsqȝ ad q̄rtā gn̄ationē: vt pȝ 4 regū 9 ⁊ 10. sȝ ñ dimisit vitulos.

¶ Iste ochosias misit ad beelzebub deū acarō cōsulēdū si posset sanari: ppt̄ qd obijt iuxta verbū helie: vt pȝ 4 regū pmo. cepit aūt regnare 17 āno regis iude iosaphat.

Azahel

¶ Iste açael exigētib⁹ demeritis suis occi ta dei iusticia pmot⁹ fuit in regē syrie vt affligerēt filios isrl ⁊ suā plongaret iniqtatē. Afflixit aūt isrl vltra modū: vt pȝ 4 regū 10. Nemo igit glorietur etiā si a deo apte ad officia pmoueatur cū nesciat qd in occulto dei tremēdo iudicio de se diffinitum sit.

Reges italie

Aremulus silui⁹

Iste aremulus siluius regnauit annis 19 tempore ioas regis iude. Hic p̄sidium albanoꝝ inter montes vbi roma nūc est posuit.

¶ Ligurgus his temporibus floruit: q̄ lʒ gentilis fuerit: tn̄ leges iustissimas nāli iuri ⁊ diuio consonas lacedemonis dedit: nec q̄cq̄ȝ censuit: cuius non ip̄e exēplum p⁹s daret. Auri argentiq̄ȝ vsum: ⁊ oium scelerꝝ māȝ n̄ sustulit. Fundos oīum e q̄liter inter oēs diuisit vt equata p̄rimonia neminē potentiorem altero redderent. Conuiuari oēs publice iussit: ne cuius diuicie in occulto eēnt. Iuuenibus nō amplius q̄ȝ vna veste vti toto anno permisit: nec aliquem cultius q̄ȝ aliuȝ progredi voluit nec opulētius epulari. Emi singula nō pecunia: sȝ cōpatione merciū iussit. Pueros puberes nō in foꝝ: sȝ in agroꝝ deduci: iussit: vt primos annos non in luxuria: sȝ in oī opere ac labore agerent: nichil eos somnij cā substernere: ⁊ vitam sine pulmento degere: nec prius in urbē redire q̄m viri facti eēnt. Constituit virgines sine dote nubere: vt vxores non pecunie cā eligerētur: seueriusq̄ȝ m̄rimonia sua viri coercerēt: cum nullis dotis frenis tenerentur. Maximū honorem non diuitum ⁊ potentum: sȝ senum esse constituit. Et q̄ʒ he leges dure videbātur iureiurando eos astrinxit: ne quid de tam diuis legib⁹ mutarēt donec rediret: ⁊ sic extra p̄riam profectus: voluntarium perpetuo duxit exilium: vt suis legibus eternitatem daret. Moriens etiam precepit ossa sua in mare proijci: ne si ad p̄riam deferri contingeret: lacedemones se aiuramento solutos esse putarent. O hominem gentilem: qui pene solus amputas ab oībus xp̄ianis etiam sanctis oēm supbiendi mām Non glorientur martyres nr̄i: q̄si aliquid magni pro vita eterna fecerint: q̄n talia videmus paganos fecisse ⁊ c̄. vide augus. primo 2° ⁊ 3° de ciui. dei: ⁊ specialiter in quinto.

Anno mundi. 4306

Reges iuda

Linea xp̄i.

Ioas ānis 40.

¶ Iste ioas dum adhuc infans eēt subtractus fuit ab interfectiōe: que exercebatur ab athalia. Cum autem eēt annoꝝ septē: constituit eum ioiada pontifex regē: ⁊ optime se habuit cunctis diebus quibus rexit eum idem venerandus sacerdos dn̄i: sed p⁹ mortē eius delinitus blandicijs magnatoꝝ: qui odio habebant sacras cerimonias hūilis obedientie mosaice legis: deprauatum est cor regis in interitum suum ⁊ illoꝝ: cūctis retro natiōibus horrendum relinquentes exēplum: q̄ȝ sit graue piaculum: hūilibus nolle cōsentire. vide 2 palip. 23 ⁊ 24°.

Pontifices

¶ Zacharias filius ioiade lapidatur: ⁊ glorioso martyrio coronatur. ij. palip. 24. increpauit eim ioas q̄ʒ dereliquisset dn̄ȝ.

Azarias.

¶ Iste azarias boni p̄ris bonus filius titulum laude dignum meruit: q̄ʒ pro zelo legis cōstanter restitit ozie regi iude voleti sacrificare: vt pȝ. ij. paralip. 26.

Reges israel.

Ioahas ānis 17

¶ Iste ioahas valde attritus est cum tota gente sua ab asahele rege syrie: ⁊ iō dep̄cabatur dn̄m: ⁊ pauxillū releuat⁹ est: vt pȝ 4 regū 13. ⁊ cepit regnare 23. āno ioas regis iude.

Reges syrie.

Iste auentinus siluius 33. ānis regnauit. ab hoc mons auē tin⁹ nomē accepit in quo sepult⁹ fuit. hūc dic aug⁹. 17. de ci. dei etiam inter falsos deos anumeratū a stul tis gentibus.

Hic pchas filius auētini regnauit ānis 33 tpe oge regis iude: vñ virgilius laudes eius extollit in hoc versu proximus ille pchas romane gloria gentis.

Aueti nus sil uius.

Pro chas siluius

Notabile quoddā factum ac relatu dignum hoc tpe in britania fertur accidisse Fuit ibi rex quidā lepr noie: filijs carēs: sʒ tres pulchras filias habens: quib⁹ regnū diuidē cogitabat. vt tamen sciret cui potiorē partem daret: a singulis interrogauit q̄ʒtum ipm diligerent. Prima ꝛ scda rñderunt sub iuramento: quod plus q̄m proprias aias. Tercia aūt videns senē blandicijs credere: seriosius rñdit: quod ipm vt patrem diligēt. neqʒ vt amplius interrogaret pro tinus subiūxit. quantū hēs: tantū valēs: tātunqʒ te diligo. Iratus pr: duab⁹ regnū diuisit: terciam aūt exheredauit: quaʒ tñ pter nimiā pulchritudinem rex francie sine oi dote coniugē accepit. Senescente aūt lepr a duabus filiabus ac eaꝝ maritis regno priuatur: ꝛ intantū despicitur ꝙ vix cum vno famulo ab ipis teneretur. Recordatus igitur pristine glorie ꝛ iniurie quam iuniori filie fecit: que sibi veritatem dixit: cum fletu in hanc voce erupit. O filia q̄mvera sunt dicta que michi rñdisti. Quantum habens tantum vales: tantūqʒ te diligo. Dum igitur habui quod dare potui visus sum eis velē: qui nō michi sʒ donis meis amici fuerāt Interī dilexerunt me: sʒ magis munera mea. nam abeuntibus muneribus: ꝛ ipi abierunt. tandē cum non hēet quid cōmederet aut induēt ab ipa iuniore filia clemenī. suscipit regnoqʒ gloriose restituitur. Similia plura reperies. Nota plerunqʒ dulciloquos fidelitate: fideles dulciloquio carere.

4346

4375

Amazi as an. 29.

Sine rege an. 13.

152

824

Anno an xpi natiuitate

Iste amazias bonis īitijs malum hūit finem: quod cōe satis vsqʒ hodie in potestatibus apparʒ Multos nāqʒ officium destruxit etiā notabilī p batos: cuius exempla hec sunt plurima. Hic etiā deos seyr adorauit ꝛ c̄. vt pʒ 2. palip. 25.

Nota quod regum iude p⁹ mortem amazie fuit 13 annis sine rege: quod subtiliter oʒ accipe ex collatione annoꝝ regum isrl' ꝛ iuda: qꝛ amazias ce pit anno scdo ioas regis isrl': ꝛ ozias filius amazie cepit anno 27° ieroboā regis isrl': qd tempus extendit se ad 41. annos: a q° subtrahe annos ama zie: ꝛ sic manent 13. quibus ozias puulus erat: nec adhuc ad regnū apt⁹ Hoc aūt lxx ꝛ multe alie historie non hūt sʒ alibi hoc supplent: ꝛ scdʒ hoc oʒ cōcordare eas: alioqn errabis quo ad supputationē ānoꝝ ꝛ c̄.

Heliseus moritur ꝛ ossa eius pphe tant: qꝛ mortuus suscitatur eoꝝ tactu.: ꝛ tres victorias hūit isrl' contra syros meritis eius.

Ionas ppheta filius amathi clarus hēt: ꝛ multa predixit que non sunt scripta. Hic post hec mittitur ad niniuē: vt pʒ in eius libro. Dicitur autem ꝙ ipm helias suscitauerit a morte adhuc pueꝝ.

Ioas an. 16.

Iste ioas pcussit syros tribus vi cib⁹ iuxta verbū helisei: ꝛ tulit vr bes de manu benedab filij azabel' ꝛ restituit regno suo. Ipse etiaʒ af flixit amaziaʒ nō volēs sʒ cōpulsus supbiā eius humiliauit: vt pʒ 4 regū 13. Et cepit regnare 37. āno ioas regis iude.

incepit regnare āno 15 amazie regis iude.

Hiero boā an. 41.

Iste hieroboā satis bellicosus ꝛ victoriosus fuit: ꝛ cōtriuit regē syrie: ꝛ restituit regnū isrl' sicut pri⁹: insup ꝛ damascū iuxta verbū ione pphete. Attende qʒ sit instabilis status regnoꝝ. Isrl' contritus vsqʒ ad nouissimū hūiliatus ē valde: syri eleuati iaʒ ab infir mis mirabiliter de pmuntur: sic q̄ fuit supra fit infra: ꝛ eq̄ q̄ fuit infra ascēdit supra: vt p⁹ descēdat infra. hec ē rota volubilis hui⁹ tpis: ꝛ iō nō est mirū ꝙ pauci electi ad hoc assumūtur a dño: ꝛ ꝙ viri sensati huius modi instabilitatis negocium totis viribus fugē con tēdunt. vide aug. de ciuitate dei i multis locis. si bo ni regnāt multis psunt: si mali ecōtra ꝛ c̄.

Bene dab

Iste benedab fuit fili⁹ azabelis ꝛ dʒ scribi per d scdʒ hieronimū.

Iste arbatus vicit sardanapallū dñm suū: ꝛ monarchiā eius prim⁹ dstruxit ꝛ admedos transtulit spe magis q̄ȝ re: qȝ dari⁹ hoc post fecit.

Arbat⁹ p̄m⁹ ī medoꝝ

Filus arbati p̄mus rex macedonū fuit.

Macedonūȝ regnū orit

De hoc regno descendit alexāder magnus. Destruitur autē tempore onie pontificis pij.

Armilius silui⁹ a. 43

Iste armili⁹ silui⁹ regnauit annis 43. ꝛ frēȝ suū numitorē de regno eiecit: ꝛ p⁹ ipē a romulo ꝛ remo fratrib⁹ gemis occis⁹ ē: ꝛ numitor restitut⁹ fuit i regnū suū: qȝ fuit au⁹ eoꝝ.

Reges italie.

Monarchia assirioꝝ illa magna cessat: que stetit vltra 1240 annos: ꝛ surgūt tpa horrēda pene vsqȝ ad xp̄i natiuitatē: inquib⁹ hūanus sāguis vltra q̄ȝ credi pōt in oībus mūdi ptibus tanq̄ȝ aqua effusus est. vide cronica orosij libro scdo: ꝛ alioꝝ.

Spartani ipi sunt lacedemones. per annos 50 cū atheniēsibus cruētissima bella cōmittūt: vbi semp icerta victoria fuit. Terra: mariqȝ pugnatū est ꝛc.

phul

Reges assirioꝝ

Sardanapall⁹ vltim⁹

monachus assirioꝝ.

Iste sardanapallus totus vitiosus fuit puluinariaqȝ primus repperit. hitu muliebri indutus: inter mulieres delicijs vacauit. Ob hoc indignati vassalli eius: noluerūt amplius sibi obedientiam seruare. aggressi etiā ipm debellarūt: q̄d cernens: seipȝ cōcremauit. Fuerunt tn̄ reges assirioꝝ potētes sine monarchia vsqȝ ad destructiōem niniue.

Iste phul ꝛ sequentes recupare volētes monarchiā nō modice turbarunt terram. ꝛ ascēdit etiā ad isrl': ꝛ cepit thersaȝ: ꝛ factus est manahen rex israel ei tributarius: vt hētur 4 regū 15.

Anno mundi 4388 — 4414

Reges iuda

Linea xp̄i

Ozias vel azarias 52

118 — 122

Iste ozias fecit quod bonū erat coram dño: nec aliqd mali de eo scriptū est: nisi q̄ adolere voluit incēsū sup altare thimiamatis: phibente eū sacerdote azaria: ppter quā inobediētiam pcussit eū dñs lepra. vt pȝ 2 palip. 26. Etiā tūc terremot⁹ fact⁹ fuit.

Isaias nobilis pphā claret: vnus de q̄ttuor pncipalioribus: q̄ euangelista magis q̄ȝ pphā dicitur a sancto hieronymo: ppter euidentiam phetie sue.

Pontifices

Osee pphā p̄mus d. x. mittitur 9̄. x. tribus.

Joel 2⁹ de. xij. pphetat de iuda ꝛ futura ei⁹ tribulatōe.

Amos 3⁹ 9̄ gentes multas pphāt: ꝛ spāliter 9̄. x. trib⁹.

Abdias 4⁹ de. x. pphetat cōtra edom.

Amarias

Jonas mittitur ad niniuitas: q̄ audierūt eū: sȝ isrl' nec mrtis credidit

Reges israel

Sine rege an. 33

Zacharias filius hie

roboam mēsibus 6.

Selluȝ mense vno

Manahen an. 10.

Hic regnum isrl' fuit sine rege annis 33. quod pȝ ex collatōe regū iuda ꝛc.

Iste zacharias cepit regnare anno 38 ozie reg. iude: ꝛ fecit malū sic p̄decessores sui. Et hoc ē 4⁹ post ieu: ꝛ pcussit eū sellū: ꝛ regnauit p eo: q̄ stati pcussus a manahen: regno ꝛ vita caruit: vt pȝ 4 regū 15.

Iste manahē cepit regnare anno 39 ozie regis iude: fecitqȝ malū corā dño. ꝛ tradidit eum dñs in man⁹ regis assirioꝝ: q̄ indixit ei talēta argēti mille: vt pȝ 4 regū 15.

Seges sirie

Rasin

Iste rasin rex syrie vastauit iudaȝ tp̄e acham: ppter q̄d obsedit eum teglatphalasar in damasco: ꝛ cepit ciuitatē: ꝛ ipm interfecit: ꝛ trāstulit populū: vt pȝ 4 regū 16.

Rhea virgo filia numitoris in templo dee veste seruiuit: q̄ p⁹ admisit amasium: ⁊ cõcepit: pepitq̃ gemellos: romulū ⁊ remū ob hoc ipsa viua sepulta fuit ꝓpter incestū: ⁊ infantes proiecti sunt foras: ⁊ mirabiliter a lupa nutriti. Porro ob reuerentiam romanoꝝ dixerunt poete ꝙ mars deus belli cõcubuerit cum ea: stupoꝝ taliter aut palliantes: aut excusantes vel honorãtes.

Conditionē vrbis titus liuius p decem ⁊ q̄tuor decades id est 140 libros ꝓsequitur: ſꝫ hodie non omnes repiuntur. De ipso facit beatus hieronymus mentionē in epistola ad paulinū: ⁊ seneca in vltimi declamationū libri ꝓlogo.

Numitor.

Iste numitor restitutus in regnū: stati post a romulo occisus fuit: vt orosius testatur.

Iste teglatphalasar cepit terram neptalin ⁊ galilee ⁊ eos qui trans iordanē erant transtulit in assyrios. p⁹ etiam ob rogatum achã obsedit damascū: ⁊ rasini tersecit: ⁊ syros transtulit in cirenē: vt pꝫ 4 regū 15. ⁊ 16.

Sibylla erithrea oīum aliaꝝ sibyllaꝝ clarior: hoc tp̄e quidã dicunt ꝙ vixerit: alij ꝙ eius carmina circa hec tp̄a sunt inuenta: ipsa aūt añ bella troiana vaticinata sit aptissime de xp̄o ⁊ pulcre. vide aug. 18. de ciuitate dei.

Teglatphalasar

Salmanazar.

Iste salmanazar obsedit samariã anno. 9. ozee regis isrl. cepit eam: ⁊ regē misit in carcerē: ⁊ israel trãstulit in assyrios ⁊ cessauit regnū isrl qḋ stetit ãnis 282.

Olimpias pⁱma a grecis instituitur. Et hec est era famosissima tã latinoꝝ q̃ȝ grecoꝝ. Et scḋm hieronymū olinpias vna q̄ttuor annos plenos continet: ⁊ scḋm istū ꝯputū anno 40 ozie vel circa. ista era incipit. s. anno mūdi 4428. scḋm septuaginta interp̄tes circa 50 ãnum ozie. Et nota ꝙ xp̄s nascitur olimpiade 193: que faciūt annos 772.

4440 — 4456

Joathan ã. 16.

Achas an. 16.

759 — 743 — Anno ante xp̄i natiuitatem

De hoc ioathã nichil mali scribitur: nisi ꝙ excelsa more alioꝝ nõ abstulit: vt pꝫ 2 palip. 27.

.6.
Micheas ꝓphãt cõtra hierusalē ⁊ samariã.
.7.
Naum ꝓphetare cepit cõtra niniuen.

De hoc achã nichil boni habetur. dereliqt dn̄m: ⁊ derelictus est etiam ipse ab eo: ⁊ percussus cum populo suo valde est a regibus isrl ⁊ syrie: vt patꝫ 2 palip. 28.

Achitob

Iste phaceia etiam fecit malū ⁊ peussit eum phacee regnauitq̃ ꝓ eo. cepit aūt regnare 15 ãno ozie regis iude.

Phaceia ã. 2. filius manahen.

Phacee. ã. 20.

Iste phacee cepit regnare ãno 52 ozie. ⁊ sic fecit: sic factum est ei: qr ozee cõiurauit cõtra eū: ⁊ interfecit ip̄m: regnauitq̃ ꝓ eo. fecit etiam pactuꝫ cum rasin ⁊ vastauerunt iudã: ⁊ iõ teglatphalasar op̄ssit eum: ⁊ transtulit q̄si tres tribus in assyrios. vt pꝫ. 4 regū 15.

Sine rege ã. 8. vt s̄.

Ozee an. 9.

Iste ozee vltim⁹ rex isrl. cepit ãno 12 achã regis iude: ⁊ fecit malū ⁊ c. Anno nono regni ei⁹ captus est a salmanazar. ⁊ israel trãslatus ē in assyrios. vt habetur 4 regū 17.

4440
16
4456

¶Era pncipalis romanoꝝ: orosij: martini: ⁊ alioꝝ: ipse est annus .xij. ezechie scḋm hebreos. scḋm lxx. vltimus achā.

¶Vrbs roma cōditur anno mundi 4484.

Tu regere imperio populos romane memēto.
Hec tibi sint artes: paciq; īponere mores:
Parcere subiectis: ⁊ debellare superbos.

¶Anno añ xpi natiuitatē 715. roma ī mōte palētino a gemellis cōdita ē: velut scḋa babilonia. veꝝ tpe pauptatis nusq; alter loc⁹ ea sanctior: nec bonis exēplis ditior fuit: ⁊ quāto reꝝ min⁹ habuit: tāto min⁹ cupiditatis hēbat. post diuicie auariciā ⁊ luxuriā īduxerūt.

¶Nota: q orosius de hoc romulo mlta mala scribit: scil; fr̄is sui ⁊ aui ⁊ alioꝝ ꝓbatissimoꝝ viroꝝ iniquā mortē: ⁊ violētias: tyrānidesq; plēs. Cōgregauit eni pastores ⁊ latrones ⁊ c̄ cū qb⁹ ciuitatulā extruxit: ⁊ p illā vi alios oppssit circūcirca potētes.

Romul⁹ an. 37 pm⁹ romanoꝝ rex.

Rem⁹ a fr̄e occidit ā-no 3. ff. de re. di. l. vlti.

¶Iste merodach pm⁹ rex babilōis famos⁹ recessit a monarchia: nec obediuit assaradō regi assyrioꝝ: silr̄ nec rex medoꝝ: ⁊ ob hoc nimis de fecit regnū assirioꝝ: ⁊ reges babilonie ceperūt esse potētes vsq; ad balthasar. vide magistꝝ in histoȓ.

¶Reges babilonie incipiunt.

merodach pm⁹ rex babilōie mi-

Reges assyrioꝝ

Sennacherib.

Assaradō fi. sennachēib

-sit munera ezechie: vt p; 4. regū 20.

¶Iste sennacherib ascēdit in iudā ꝯ ezeciā viꝝ scīm: ⁊ pcussit dn̄s exercitū ei⁹. s. 185 milia viros bellatores. Ipe aūt turpiter fugiēs: puenit ī niniuē: ⁊ afflixit iudeos ⁊ thobiā. tandē a suis filijs occisus ē: vt p; 4 regū 19. ⁊ 2 paralip̄. 32.

¶Thales milesius vn⁹ de 7 sapiētib⁹ clarus hētur: q̇ post theologos. i. poetas: sophi dicti sunt. i. sapiētes. Iste thales pm⁹ potuit pdicere defectum solis ⁊ lune: vt dic aug. 8 de ci. dei.

¶Septē sapiētes. periand. Tales. Solō. Chilon. Elcobol⁹. Bias. Pitacus.

Anno mūdi 4472 — 4501

Linea xpi

Ezechias ānis 29.

¶Sol. x. lineis reuertitur: ⁊ sic illa dies erat lōgior alijs x. horis. O magnū portentū: strages hostium: additio annoꝝ.

manasses ānis 55.

277 — 269

¶Iste ezechias optim⁹ filius de pessimo pr̄e achaz: ambulauit corā dn̄o corde pfecto. excelsa abstulit: ⁊ domū dei īstaurauit: nec sitis eius fuit ante eū in regib⁹ iuda: ⁊ ergo dn̄s glorificauit eū: vt p; 4. regū. 18. 19. ⁊. 20. ⁊ 2. paralip̄. 29. 30. 31. ⁊. 32

Sadoch

¶Iste manasses pessim⁹ filius optimi pr̄is fecit malū sup oēs qui añ ip̄; fuerūt: ⁊ sanguinē innocentē fudit plurimū: ꝓpter quod rex assyrioꝝ vastauit iudā: ⁊ ip̄; manassen cepit: ⁊ in carcerē misit. Postea ad cor rediēs: ⁊ dn̄m dep̄cans: ⁊ exaudit⁹ fuit: ⁊ in regnū suū restitut⁹. Oia q̄ ante fecerat destruxit: ⁊ ī via dn̄i recte ābulās: nō sine grādi admiratiōe oīu; q̇ eū añ nouerāt vitā beatā duxit: vt p; 4 regū 21. ⁊ 2 palip̄. 33.

Thobie historia deuotissima ⁊ tota exēplaris hic texitur.

¶israel trāsfertur in assirios: ⁊ defecit regnū qb stetit. 272. ānis. ipse est ānus .6. ezechie.

4456
29
4485

¶Siracusa cōditur in sicilia: Cathina simil̄r.

¶ Nota scdm aug. 18. de ciuitate dei. q cicero magnis laudibus romuli ascribit q non rudibus 7 indoctis tpibus qñ facile hoies fallebantur meruerit honores diuos: sz iã eruditis 7 expolitis. vñ pz vesanus idolatrarum error: qz 7 si in his tpibus doctis illuminati sunt: qz sit ineptũ q antiqui leuib' motiuis decepti: hoies mortuos deos scõs putet: 7 ob hoc ipsi apli' neminẽ inter deos ascribendũ decreuerũt: nõ tñ cessarunt a cultura talium falsorum deorum: sz morẽ antiquũ seruãtes 7 augẽtes: qd dictis vetãt fieri: factis approbãt. vñ constat eos nõ esse excusatos: imo apostolo teste plus illis peccare.

Numa põpili' an. 42.

¶ Iste numa maximus idolatra fuit: 7 vrbẽ adeo simulachris repleuit: vt ipse ibi locũ repire ñ posset. Hoc mõ aug'. stultitiam eius deridet qsi magna iniuria sibi fcã sit: q ipse non sit inter deos ascriptus: qui deorum cultum sic pmouit. hic ianuarium 7 februarium anno addidit. Mirum sup modũ est: q hi viri pcellentissimi ingenij in cũctis pene quesub sole gerũtur tã acute disserebant: 7 in agnitione veri dei sic delirabãt. Gratias agamus dño deo.

Postqz creuit elegit centum senes p cõsilio quos appellauit senatores: 7 mille pugnatores quos milites vocauit: pfecitqz in sublime. tandẽ ob demerita sua inter deos cõnumeratus ẽ: eo q pcussus a tonitruo nusqz cõparuisset. hoc enĩ adcumulum sue dãpnationis accessit: vt eo magis tormentaretur apud inferos: q' in terris ei' memoria celebrior haberet: quã virtutibus non meruit: sz falsa vulgi adulatione aut verba deceptione adeptus est. Predci senes p' morten romuli regnauerunt ãno cum dimidio expectantes si forte redisset 7c.

¶ Sibylla samia scdm quosdã his dr fuisse tpibus. ¶ Et nota q sci doctores non vtuntur dcis sibyllarum: ac aliorum gentiliũ ad cõfirmationẽ fidei scẽ xpiane: sz eas nec pphetico spũ claruisse: sed arrepticias fuisse dicũt. Vñ aug' 9 manicheos disputãs dic. Si qd veri de deo sibylla vel orpheus alij ve gentiuz vates aut phi dixisse phibentur: valet quidẽ aliqd ad paganorum vanitatẽ reuincendã: non tñ ad istorum autoritatem complectendam. Quantũ enim distat. de xpi aduẽtu inter pdicationẽ anglorum 7 cõfessionẽ demonũ: tantum distat inter autoritatẽ pphetarum 7 curiositatem sacrilegorum.

4528.

¶ Isaias martyrio coronatur cum multis alijs: eo q regis opa pessima repꝛhendebat.

Anno ante xpi natiuitatem 759 652

¶ Caleuc' vir iustissim': leges cõdidit 7 inter cetera decreuit: vt qui adulterij crimẽ cõmittet: vtroqz oculo puaretur: qd cũ filius ei' commisisset: iussit ipm excoculari. verũ tota citas aliqzdiu ei reluctabatur Tandẽ victus instancia populi: ne lex a se cõdita violaretur suo pus: deinde filij oculo eruto vtrisqz vsuz vidẽdi reliquit Sicqz mirabilis equitatis tẽperamẽto se inter. m[illegible] tordẽ patrẽ 7 iustũ legislatorẽ ptitus est. Disce o xpiane quãta diligẽtia debeas scã dei tui pcepta custodire: si sic maluit paganus puniri pro iusta lege sua qz eã inultã relinqre. hec 7 multa similia oportuit in populo carnali obseruare cum summa seueritate: quatenus timore pene a prauis cohiberentur.

Sellũ.

Elchias

¶ Nō scdz aug⁹. iij. de. ciui. d. ꝙ ab vrbe cōdita vsqz ad augustū tam cōtinue pugne extiterunt: vt pro miraculo hitum si: ꝙ vnus annus post primū bellum punicum sine bello trāsierit: exceptis. 42. annis nume: q̄bus pax cōtinuata fuit.

Reges romani

¶ Bizantiū conditur: que postea cōstantinopolis dicta est.

¶ Iste tullius nō ferens tempus pacifice trāsire ob turbationē quā suscitauit vicinis suis p⁹ longa quietis tpa: merito hostili tatis nomen sibi acquisiuit. Et qꝛ dissipat deus gentes q̄ bella volūt: ipse cum omni domo sua a fulmīe pcussus interijt.

Tulli⁹ 3⁹ an. 32 hostili⁹

De isto tullio sic dicit valerius li. iij. cā. 4. Huc in cu nabulis primo accepit agreste tugurium: eiusqz a dolescentia in pecore pascendo fuit occupata. validi or etas imperium rexit: sꝫ senectus eius in altissimo maiestatis fastigio fulsit.

¶ Niniue destruitur p regem medoꝝ: ⁊ regnū assirioꝝ penitus cessa uit: vt p̄dixerant naum ꝓphā ⁊ thobias.

Reges babilonie

Nabu chodo nosor.

¶ Iste nabuchodonosor bellico sissimus fuit: ⁊ victoriosissimus per oīa: eo ꝙ eēt virga furoris dn̄i vt puniret peccata ppl'oꝝ multoꝝ. Hic primo erat rex babilōie: ⁊ postea obtinuit regnū assirioꝝ: quod destructum est a medis: ⁊ factus est monarcha: ⁊ scdm hoc diuersimode computantur anni eius: qꝛ diu regnauit. Multipliciter de ipso scriptura loquitur: iā bona: iam mala: q̄ diligenter sancti exposuerūt. Placet tn̄ quibusdā: ꝙ propter pn̄iam illam magnā que scribitur in daniele sit saluatus: ⁊ qꝛ scriptura vitam eius concludit in laude ⁊ cōfessiōe vnius veri dei. Idē sentit nicolaus de lyra: vt pꝫ dan̄. 4. Dicūt doctores quidā: quod deus inspirauit sibi: vt vīdicaret se de inimicis suis: sꝫ ipse instīctu isto abusus fuit p superbiam ⁊ inuidiam: ⁊ sic non meruit p hoc ꝙ instrumentum fuit diuine iusticie. Forte de oībus post penituit meritis danielis.

Anno mundi	4556	4558	4579
Linea xp̄i	Amon ānis 2.	Iosias ānis 13	Ioath as mē. 3
	643	641	611

¶ Iste amon scdm textū hebreo rū duob⁹ tm̄ annis regnāsse phibetur: sꝫ scdz lxx ānis 12. ⁊ ita supplent hic. x. anni a lxx. de illis 13. s. sine rege. Et scdm hoc aptande sunt histo rie alie que cōiter sequūtur lxx. Hic idē rex fec malū coram dn̄o: ⁊ pcussus a seruis suis: sine penitētia obijt.

¶ Iste iosias optimus filius de puerso pr̄e: gr̄a singulari p̄uent⁹ ad huc ī pueri cia requisiuit dn̄z: ⁊ vsqz in finē p seuera uit laudabil'r. ī quibꝫ excessit ezechiā pauū suū: ⁊ iō dr̄ nō habuisse silem in re gibus iuda. Ei⁹ religiosaꝫ vitā: ⁊ opa scā pluria vide 4. regū. 22. ⁊ 23. ⁊ 2. paralip̄. 34. ⁊ 35.

¶ Iste ioathas stati p⁹ mor tē p̄ris cōstitut⁹ fuit rex ī hie rusalē: sꝫ qꝛ nō fuit secutus exēplū pij p̄ris sui iosie: iō pharao nechao cepit eum ⁊ duxit eū in egyptū: vt pꝫ 4 regū 23.

Pontifices.

Açari as fili⁹ elchie.

¶ Sophonias ꝓphetat destructionē hierusalē ⁊ reedificationē.

¶ Olda ꝓphetissa vxor sellū ꝓphetat iosie regi ⁊c̄.

¶ Thobias moritur ānoꝝ 120: vir scūs plenus opibus bonis ⁊ ꝓphe tie spū clarus. ꝓphetauit nāqꝫ de destructione hierusalē ⁊ templi q̄si iā fatū esset: cum tn̄ adhuc futuꝝ esset ꝑpter certitudinem ꝓphetie: stati post eius mortē vxor eius mortua est: ⁊ egresso thobia iuniore cum filijs suis niniue destructa fuit.

¶ Hieremias secūdus de maioribus ꝓphetare cepit adhuc puer. xiij. anno iosie regis cōtra hierusalem ⁊ templū: ⁊ ꝓphetauit ānis 42. preter illud quod ꝓphetauit in egypto. Grādis duritia po puli: ⁊ grandis plaga que punit eū.

¶ Hic primum ponte trās tyberim iter monte aventinū ꝛ ianiculū fecit. ꝛ hostiam ciuitatē cōdidit supra mare decimo sexto miliario ab vrbe roma.

Ancus 4ᵘˢ ā. 23.

¶ Romani populi statum ꝛ decursū luculēter: ꝛ breuissime descri bit florus lucius per annos septingentos: quatuor ei dās etates. vñ ait. Si quis magni tudinē impij cum annis conferat: etatē vltra putet. Ita enim late vbiqꝫ p orbē terrarū arma circūtulit: vt qui res eius legunt nō vnius populi: sed generis hūani facta discāt Nam tot laboribus piculisqꝫ iactatꝰ est: vt ad constituēdum eiꝰ impiū contēdisse virtꝰ ꝛ fortuna viderentur. Item ait. Tanta in virtute fiducia est: vt ille rudis: ille pastorius populus vereqꝫ terrester ostendit nichil interesse virtutis equis ā nauibus terra an ma ri dimicaretur. Item. O populū dignum orbis imperio: dignū omni fauore: ꝛ admira tione hominū ac deoꝝ: compulsus ad vltimos metus: ab incepto nō destitit: sed absens simul presensqꝫ pugnabat.

¶ Hostiensis ciuitas conditur cuius eps benedicit papam.

¶ Daniel adhuc iuuenis susannam liberat: ꝛ in cōspectu regis cū socijs stat ꝛ c̄. Et postea interpretatur somnium regis: ꝛ in sublime tollitur: vt pꝫ danielis pmo.

4600

Iecomas vel eliachim vel ioachim ānis 11.

Ioachim vel ieconias mēsibꝰ 3.

Sedechias annis 11.

600 Anno ante xpī natiuitatem.

¶ Hic etiā fuit filiꝰ iosie frater ioathas ꝛ cōstitutꝰ a pharaone rex hierusalē: ꝛ vt daret mulctā ꝛ c̄. Et qꝛ fecit malū: nec audiuit pphās: ascendit cōtra eum nabuchodonosor: ꝛ factꝰ est ei seruꝰ tribꝰ annis. cūqꝫ rebellaret venit iterū rex babilonis cōtra eū: ꝛ vinctū duxit in babilonē: nō qꝛ illuc ductus sit. sꝫ imutatū fuit cōsiliū nabuch. ꝛ interfecit eū in hierusalē: ꝛ pie cit corpus eius extra murum iuxta pphetiā hiere mie 22. Et tulit secum vasa dñi: ꝛ posuit ea in tem plo suo: vt pꝫ 2. palip. vltimo.

¶ Iste ioachim fuit filius ieconie: ꝛ fecit malū: ꝛ iō stati amotꝰ ē ne regnaret ꝛ vinctꝰ trāslatꝰ ē in babi lonē: ꝛ multi cū eo trāsla ti sunt: vt pꝫ 4. regū 24.

¶ Iste sedechias 3ᵘˢ filius iosie: ꝛ malus non audiuit hieremiam pphetā: ꝛ iō pijt miserabiliter ꝛ oīs iuda cū eo: ꝛ eruti sunt oculi eius: ꝛ filij eius occisi: vt pꝫ 4. regū vltimo ꝛ hieremie 52.

¶ Baruch pphā

Saraias filius azarie

¶ Istū saraiā iterfecit nabuch. rex i reblata cum alijs cōsiliatoribꝰ sedechie: vt pꝫ regū vltimo.

Iosedech fi. saraie

¶ Iste iosedech egressus est qñ trāstulit dñs iudā et hierusalē p manus na buch. regis: vt pꝫ pᵒ pali po. 6. ꝛ est ductus cum a lijs captiuis in babilonem. dicunt aliqui istum fuisse esdram scribam ꝛ sacerdotē: aut forte frater ipius fuit.

¶ Vrias pphā occiditur a ieconia rege: ꝛ hieremi as icarceratur.

Daniel.
Ananias.
Azarias.
Misael.
Ezechiel.
Mardocheus.
Oēs hi cū ioa chim rege ducti sunt i babilonem adhuc pueri.

¶ Abachuc pphetat cōtra nabuch. ꝛ babilonē. sunt tñ opiniones qᵒ tpore fuerit. hic da nieli prandiū attulit: dum in lacū leonū esset apd babilonē scdm hyeronimum.

¶ Ezechiel pphetat i caldea transmigratis destructionē hierusalem ꝛ c̄. Et tan dem martirio coronatur.

¶ Iste priscus ludos instituit: 7 circum rome edificauit. Capitolium fabricare cepit 7 dictum est capitoliū quasi capud solum: qz in fundamēto inuentum fuit caput sine corpore: quasi ꝓphetia futuri: qz ibi postea senatus resedit: quasi vnum caput totius orbis.

Reges romani. — Priscus tarqnus 37.

¶ Astrages rex medoꝝ vnicam habuit filiam: quam cuidam militi p lebeio tradidit: nec ex ea nobilis filiꝰ nasceretur: ꝓpt cām quā magr̄ recitat: ne. s. pelleret a regno a nepote suo: sicut predixerāt sibi cōiectores: 7 quod verebat̄ ei accidit. nā ex ea natus est cirus qui ip̄m supauit.

¶ Iste nabuchodonosor filius nabuchodonosor magni fuit. hic ortum q̄ suspēsilis dr̄ maxīs expēsis vxori sue fabricauit: 7 multa magnalia pegit: ita ut herculē transcendisse actuū magnitudine 7 fortitudine mēmoret: et de manibus hostium tēplū belis magnifice decorauit.

Reges babilonie. — Nabuchodonosor — Euilmerodach.

¶ Iste euilmerodach fuit frater nabuchodonosor iā imediate p̄cedētis. hic ioachim leuauit de carcere: 7 magnificauit eū: 7 corpꝰ pr̄is effossuz iuxta cōsiliū eiꝰ diuisit trecētis vulturibꝰ ne resurgeret a mortuis q̄ de bestia redierat i hoīnez.

¶ Tres pueri ꝓiciūtur i fornacē succensaz: 7 miraculose liberātur: vt pz dañ. 3.

¶ Ludus scacoꝝ repitur ab xerse phō ꝓ correctione euilmerodach tyrāi: q̄ suos magros 7 sapiētes occidere cōsueuit: 7 hoc solatio indirecte attractꝰ fuit ad emēdationem.

Anno mūdi 4611 — 4634

Linea xpi — Salathiel

065 — 595

¶ Iste salathiel erat filius ieconie regis iude quem genuit post transmigrationem babilonis: vt euangelista matheus dicit.

¶ Templū salomonis incenditur a caldeis: 7 hierusalē destruitur: 7 hec est vna de principalibꝰ eris huiꝰ sacre historie. Stetit namqz hoc tēplum 442. annis. s. a fundatione ip̄sius inchoādo: que fuit facta q̄rto anno salomōis. 7 ab hac destrutione vsqz ad destructionem: que facta fuit per titum. s. 42°. anno post xp̄i passionē fluxerunt anni 662. scd̄m eusebiū 7 hieronimum pontifices.

¶ Hieremias in egipto ꝓphetauit: 7 regibꝰ egipti predixit: q̄ coꝝ idola subuerterentur: cuz virgo pareret. 7 ex hoc sacerdotes i secreto templi loco: ymaginē virginis cū puero adorauerūt Oratione serpētes de terra fugauit 7 c̄. Tandē zelans ꝓ populo increpauit ydolatriā populi sui: 7 lapidatus est ab eis. Sed egiptij gloriose sepelierunt martirem sanctū in sepulcris regū: ꝓpter beneficia sua.

¶ Ezechiel post multa que gloriose gessit etiam precibus suis aquas cobar condēsauit: vt filij israel ambularent sup eas: caldei autē submersi sunt. Tandem percussis impijs quibusdā a serpentibus quos redarguit: ceteri exacerbati: ipsum equis distraxerūt: 7 per crepidines saxorum excerebrauerunt eum: martirem dn̄i gloriosum facientes.

Serui⁹ tullius ā.44.

¶Sibilla cumana de xp̄o ꝓphetat: ⁊ tarquino .ix. codi ces attulit in quib⁹ erāt descripta decreta romanoꝝ.

¶Iste serui lis cōditionis fuit ex parte matris q̄ ancilla capti ua fuit: sed nobilis. Hic laudes habet ab historiographis magnas: ꝙ ī o ī statu fuit ⁊ vbiqꝫ notabiliter se gerebat. tres montes vrbi addidit: ⁊ fossas circa muros duxit.

¶Iste darius fuit consobrinus astragis quem in filium adop tauit: quia non habuit nisi vnicam filiam ⁊ dedit ei regnum qꝛ cir⁹ contra eum pugnauit: ⁊ tamen ambo victi sunt a ciro: sed tāquaꝫ nepotes eos tractauit benigne: quia auo .s. astragi regnum hirca noꝝ concessit: ⁊ dario medoꝝ.

Regusar fi. i. euil mero- -dach

Sabu sardach fi. 2⁹

Balthasar fili⁹ tercius

Darius monarchi a p⁹

-sarum

Cirus an. 30.

¶Isti tres fuerunt fratres: qui successiue regnauerūt: ⁊ bal thasar fuit vltim⁹ rex babilonie: q̄ interfect⁹ fuit a dario ⁊ ci ro: non enim hēbat filiū: ⁊ soror darij fuit mater eius iō preo cupauit regnū darius cū adiutorio ciri: nec audiuit dn̄s ip̄m: qꝛ vasa scā īdigne tractauit: vt pꝫ danielis. 5.

¶Iste cirus rex psarum fuit pri mo: ⁊ post transtulit monarchi am ad persas. hic ex parte patris plebeus fuit: sed mater eius erat filia regis astragis. De isto pro phetauit isaias: ⁊ babilonem vicit: balthasar interfecit: danie lem magnificauit: ⁊ israel remisit in iudeam: vt templum rehedifi carent: vt patet esdre primo ⁊c.

4659

¶Historia libri esdre incipit.

Zorobabel

¶Iste secundum imperium domini fundauit templum et manus eius perfecerunt sed longe post: vt patet 6. esdre.

¶Templum fundatur.

540

Anno ante xp̄i natiuitatem 515

¶Aggeus ⁊ zacharias ꝓphetant cōfortantes populū ⁊ ꝓuocantes ad edificandum templum.

¶Post reditum populi israel de babilone isti duo prefuerunt .s. ihūs sacerdos magn⁹ tāquā regens: ⁊ zorobabel tāquam dux. ⁊ iste modus vsqꝫ ad herodem seruatus est: vt sacerdotes summi essent principales ⁊ duces sustituti: semper tn̄ duces erant de tribu iuda iuxta prophetiam iacob. ⁊ sub hoc regimine sacerdotali opti mo non legitur populus declinasse a veritate fidei sicut ante: quia tempore iudicum ⁊ regum sepius ad idolatriam corruit. Et nota ꝙ iudei isti qui hic redierunt ⁊ postea dispersi sunt in omnem terrā iuxta ꝓphetiam dauid. disperge illos. psal. 58. fuerunt omnes de tribu iuda: beniamim. ⁊ leui: ⁊ pauci de decem tribub⁹ qui añ fugientes iunxerunt se istis. Illi autem qui in montibus caturpijs religati sunt numq̄m redierunt secundum hebreos.

Ihesus fili⁹ iosedech

-ipe ⁊ iosue sacerdos magnus figura xp̄i.

¶Daniel vir desiderioꝝ sanctus ⁊ electus clarus habetur cuius etiam opera deus miraculis gloriosis approbauit.

¶Esdras sacerdos de stirpe aaron claret, sanctitate vite ⁊ sapi entia: cuius grandi industria ⁊ labore totus iudaicus status in meli⁹ reformatus fuit.

¶Babilon illa magna capitur ⁊ aufertur potestas eius sicut predixerunt prophete sancti. Hec fuit prima ⁊ maxima ciuitas totius or bis de qua incredibilia scripta sunt: ⁊ hec tanta vna nocte defecit: vt ostēdatur ꝙ ad iram dei omnis potentia puluis sit ⁊ fauilla. Di citur verissime ꝙ eam humano opere extrui vel humanis viribus destrui potuisse pene incredibile videbatur. vnde grande spectacu lum euidensqꝫ exemplum mundus haberet si informari posset seu etiam vellet.

¶ Iste tarquinus seruio interfecto meliore se arripuit regnum. Hic primus oĩa tormentoꝝ genera excogitauit: ⁊ post de regno expulsus est propter stuprum lucrecie a filio suo cõmissum. Et noluerunt ammodo romani habere reges ꝓpter tyranidem eoꝝ.

Reges romani — Tarq nus sup bus 7[9]

¶ Cyrus post multa bella tandem cum ad citas decli nasset: a regina thamiris capitur: ⁊ cũ toto exercitu suo ad duceta milia occiditur. Caput eius p̃cissum in vtrem humano sanguine plenum proiecit: dicens Sacia te sanguine quem sitisti.

¶ Sibylla hellespontia de agro troiano nata: his dicitur fuisse temporibus: ⁊ ꝓphetauit sic de christo Jesus christus nascetur de casta.

¶ Lucrecia femina nobilis ⁊ honesta: a filio regis violenter opp̃ssa seipsam stulte gladio interemit. Hec in exemplum castitatis allegari solet: ſ3 nõ excusatur ab homicidio: vt dicit augus. primo de ci. dei.

¶ Babilonia noua in egipto conditur a cambise: qui totum illud obtinuit regnũ.

Reges persaꝝ. — Cãbises fili[9] ciri ã. 7. 2[9] — Erenei des vz[9] mag[9] — anno me dio.

¶ Iste cambises varie nominatur a diuersis. Apud esdram arthaxerses dicitur: vel assuerus. in historia iudith: que sub eo facta fuit vocatur nabuchodonosor. Hic potẽter interdixit: ne hierusalẽ aut tẽpluʒ rehedificarentur. Et pater eius tantũmodo precepit: ne ciuitas extrueretur: ⁊ etiã tunc pricipes ciro ignorante ipediuerunt opus dom[9] dñi. Hic quedaʒ iniquũ iudicẽ viuũ excoriari fecit: ⁊ filium super paternam cutem sedere iussit: vt hoc timore scelus vitaret: ⁊ recte iudicaret.

¶ Iste duxit filiam regis in vxorẽ: ⁊ non diu post moritur. Pãtaptes filia cambisis fuit his duobus successiue in coniugem sociata ſcdʒ hieronimũ sup dañ. li. iij.

Anno mundi 4674 — 4700

Linea xp̃i.

¶ Historia iudith hic texitur. Ipsa aũt exẽplar toti[9] pudicicie ponitur.

460

515

¶ Arphaxat post mortem ciri per vim optinuit regnũ medoꝝ: ⁊ edificauit ciuitatem grandem Ecbathanis: ⁊ disposuit rebellare cõtra nabuchodonosor. i. cãbisen: ⁊ tñ ab eo victus fuit: vt pʒ iudith primo.

¶ Holofernes prĩceps milicie nabuch. cãbisis: multas terras dño suo subiugauit. ⁊ tandem venit ad bethulliam: ⁊ ibi a iudith muliere interficitur: vt pʒ iudith. ij. ⁊ xiij.

Pontifices.

Falaris siculus tyrannus. multos inocentes depopolatur. Hic quẽdam p illũ artificeʒ: qui taurũ ereũ fecit ad puniendũ hoĩes: in eundem ipm̃ ꝓiecit primũ vt experiretur quod fecerat: ⁊ clamor eius p os tauri sonnuit terribiliter q̃si boatus bestie: ⁊ sic tyrann[9] iniust[9] ĩuenit aliquãdo quẽ iuste puniret. Istud factum dicit orosius anno ante vrbem cõditam 63. vel circa ⁊c. ⁊ vt dicitur sicilia semper tyrannoꝝ nutrix fuit.

¶ Pitagoras prim[9] phus. Nota ꝙ gentilium sapientia q̃ totaliter de creaturis fuit primo incepit a diis qñ adhuc tempora grossa fuerũt: qꝛ tũc qui paulo plus ceteris sciebant a populo rudi dij putabantur. Post hec creuit prudẽtia: ⁊ tunc theologi venerunt. Ipsi sunt poete antiquiores qui de falsis diis multa mẽdacia finxerunt vrbano sermone. Si isti ante venissent ꝑfecto dij putarentur: ſ3 tẽpus obfuit eis. post hos venerunt sapientes. i. sophi: qui mira iactantia gloriã suam celebrauerunt: nec tñ diuinum aut theologicuʒ honorem meruerunt ꝓpter tp̃s: qꝛ iã melius sciebatur. malam tñ cõsuetudinem cum ceteris continuauere: licet nouos deos fieri ꝓhiberent. Demũ phi claruerũt: ⁊ quoꝝ iste prim[9] fuit: eo ꝙ hũiliter responderet se nõ sapientẽ fore: ſ3 amatorem sapie. Hi coiter contradixerunt idolatris: ⁊ plures trucidati sunt: plures timore fecerunt sicut alij. Peiores fuerunt qui muneribus acceptis etiam contra ꝓpriam consciẽciã cultũ sacrilegum extulerunt. vide augustinum de ci. dei.

¶ Dano ⁊ phisios discipuli pitagore hanc sectam cõtinuauere: vbi per quinquẽnium silentium seruabatur: ⁊ post eruditi loquebantur.

Anno 244. ab vrbe condita romani loco regū ordinauerūt duos consules: qui per vnū annū regerent: ne ex mora tp̄is in supbiam erigerētur: ⁊ vt vnus alter̄ corrigēt si erraret aut excedēt.

Iste darius fuit vn⁹ de.7.magis: ⁊ subtiliter regnum acquisiuit. hic recupauit regno psar̄ assyrios: ⁊ babiloniā: asiam: macedoniā pdomuit. Cumq̄z regis scitar̄ filiam in vxorē desideraret: ⁊ ei dare nollet: ob hoc cū.700.milibus ꝯ scitas venit: non veritus ꝑ vnius hoīs libidine tot milia viror̄ mortis periculo exponē: quod vtiq̄z īcautum ⁊ crudele ⁊ iniustissimū fuit: vñ turpiter fugatus.80.milia amisit. tandē cū residuis a paucis atheniēsibus: puta vndeci milib⁹ supat⁹.200.milia psar̄ amisit. volens aūt se p⁹ fugā vindicare: in ip̄o apparatu cōcidit. Et scd̄z quosdā bona spes ē de ip̄o: q̄z habuit fidē vnius veri dei: cui templum ⁊ sacrificia fieri p̄cepit ⁊c. vide lyram sup.6.ca.esdre.

Darius itaspis q̄rtus.

Consules incipiūt

Brut⁹ p̄rimus cōsul.

Lucius

Mutauit roma p̄ncipatum: s̄z non euasit tyrānidem.

Dictator nomē ē.

Iste dictator creat⁹ fuit vt cōsules p̄iret potētia ꝯ inimicos. officij digniores.

Hoc tp̄e fcā ē rome dissentio plebis a senatu.

Iste xerses multitudine populor̄ quos collegerat: terras mouit ⁊ vndas: ⁊ tñ pene nichil ei prospere successit. amisit q̄ppe inbreui tp̄e de ciesnonies centena milia vir̄. Itē tandē p⁹ modicū p artabanū p̄fectum suū occidit. Grecorū aūt numerus q̄ victores extiterūt: longe maior erat occisor̄. O tp̄a dolēda. vide orosium. Narrat enī btūs hieronymus in ep̄l'is suis. q̄ xerses cū de sublimi loco innumerabilem exercitū vidisset fleuisse dr̄: eo q̄ p⁹ centū ānos null⁹ eor̄ supfutur⁹ esset.

Xerses fi. darij 5⁹

Nota q̄ scd̄z magistr̄ iste darius instinctu zorobabel: iussit resumi op⁹ domus dei: p̄cipiēs p̄ncipibus suis: ne aliq̄ mō ipediret: sed iuuarēt. vide et esdre 5.⁊ 6. De hac era ambiguū ē ꝑpt̄ diuersitatem doctor̄.

Tēplū p̄ficit āno 7° darij

Leonida rex spartanor̄ cum q̄ttuor milibus hominū: 700. milia psar̄ pene trucidauit. mirabile dictu: ait suis. Prandete hic tanq̄ apud inferos cenaturi: ⁊ ita factū ē q̄z ex fatigatione ceciderūt sup mortuis: ⁊ mortui sūt cū illis pit̄er.

4734

Abiuth fi. zorobabel

Aggeus ⁊ zacharias anno scd̄o darij increpauerūt populū ꝑpter negligētiam eor̄ ad edificandū domū dn̄i: ⁊ solicitabāt zorobabel: vt loq̄retur sup hoc regi: ⁊ annuit rex: ⁊ accēsus est cor populi vt edificarent templū: vt p̄z esdre.6.

495

Anno añ xp̄i natiuitate 441

De hoc ⁊ sequentibus vsq̄z ad ioseph nichil habet in scripturis nisi q̄ a matheo numerantur: ⁊ ideo nec tempus eorum debite sciri pōt.

Iste scd̄z iosephū cognoīatus est iose dech sub q° ciuitas hierusalē extructa est: vt dicit etiā eusebius: ⁊ hoc idē p̄z neemie.12.

Joachī filius ihesu

Aggeus de hoc tēplo ꝑphetauit: q̄ gloria eius maior erit q̄z p̄mi: q̄d est intelligendū sp̄ualit̄: q̄z xp̄s dn̄s desiderat⁹ cūctis gentibus: hoc sua corpali p̄ntia sepius ingrediendo magnifice glorificauit: ⁊ oblatus fuit in eo in die purificatiōis marie. alioq̄n non pōt stare veritas ꝑphetie: q̄z istud secundū q̄si nichil fuit respectu p̄mi. Augustinus hic sumit fortissimū argumētum ꝯ iudeos: q̄ hec autoritas necessarijssime intelligatur de ecclesia: que est domus dei ex viuis lapidibus: q̄z hoc templū nec vnq̄z habuit parē gloriā: taceo maiorē. vide.19.de ciuitate dei.

Democritus ph̄us seip̄z excecauit: ⁊ de diuite se paupem fec̄ ob amorē sap̄ie.
Anaxagoras: hoc hūit successorē q̄ dicebatur. Archelaus magister socratis.
Heraclytus cerebrosus.
Hestilius tragediar̄ scriptor.
Sentētias hor̄ floridas: vide ī speculo historiali vincentij.

Pindarus poeta.
Sophocles.
Euripedes.
Herodotus historiar̄ scriptor claruerūt tēpore xersis.
Socrates nascitur.

¶Quītius reptus in rure: ab aratro sumptus est: ⁊ in dicta
torē creatꝰ. hic romā iam pene desperatā ꝓpter aduersus casus magnifice cōsolatꝰ est tri
umphis suis. ¶Verginius filiā ꝓpam gladio trāsfigit: ne seruituti traderet.
⁊ ob hoc tribuni īsignia depoē cogunt. vide titū liuiū ꝺ cōditōe vrbis li. 3°.

¶Os inferni ī medio vrbis horribilr̄ apparuit: de cuiꝰ exalatōe pl'es interfecti fue
r̄t: vbi cum se marcꝰ curtiꝰ armatus ꝓiecisset: cessauit plaga impioꝝ demonū.

¶Tēpe hoꝝ cōsulū fames ⁊ grauis pestilētia romā corripuē.

Romani

Titus publius

¶Fabioꝝ gloriosissima fa
milia vrbis bello veiēta
no ꝓsternit.

Tempe hoꝝ consulū fu
it bellū veiētiuȝ atrocis
simum.

Marcꝰ gneus

¶Lex. xij. tabulaꝝ rome
instituta ē. Decē ciȝ ta
bule a grecis delate s̄t
qbꝰ due addite sunt a
rōanis: anno. 300. ab
vrbe cōdita. ipe ē ānꝰ
mūdi. 4774ꝰ.

Tribu
ni. x. vi
ri fue-
-rūt īstituti lo
co consuluȝ.

¶Olimpiade. 80. vel. 95. potestas cōsulū tradita fuit. x. viris: qꝛ populus nimis cōqrebat de pu̾erso regimīe cōsulū. veꝝ hec mutatio magr̄ā pnicīē reipub. inuexit: eo ꝙ singuli cū impatorijs insignibꝰ ꝓcesserunt: donec p vim coacti huiusmōi vastū deponerēt ⁊ tyranni dē. Nulla aūt restat iam spes trāqllitatis adipiscēde romanis: nisi p solam patientiā: quā vera dei sapīa xp̄s edocuit.

Reges persaꝝ

¶Iste artabanꝰ non ponit in ca
talago regū psaꝝ: qꝛ paꝝ ꝓfecit
tm̄ hieronimus
vr̄ euȝ nūerare
sup dañ. li. iij.

Arta banus 7 mē.

¶Iste artarxerses ē sub q° esdras vēit hierusa
lē: ⁊ neemias fuit pīcerna eiꝰ: quē pꝰ misit ad
edificādū muros ciuitatis.
Roma in cōculcatiōe icen
sa: ⁊ muri eiꝰ destructi ⁊c̄.
anꝰ an. 21.

Arthar xerses lōgini.

¶Isti duo paꝝ ꝓfeceēt: ⁊ iō
nichil nōbile eoꝝ tp̄e actū repi.

Xerses 2 men sibus

Segdi anus. 7 mēsibꝰ

¶Senones galli cū romanis pugnāt: ⁊ capta est vrbs p̄ter capitolium: qꝺ etiā pdidissent: si puigil anser ex lassitudīe pugne dormiētes romanos non excitasset. Quapropt̄ ambrosius exprobrādo eis ingratitudinem xp̄iane ꝓsperitatis: dicit eos magis debē sacrificare anserius q̄ȝ dis. Idem augustinus ⁊c̄.

¶Ebdomade danielis hoc incipiūt. De his ē grādis altcatio inter doctores ⁊ laborintus maxiꝰ. vide hieronymū sup danielē: ⁊ lyrā: ⁊ vlricum. li. 5. ca. 4. Porro beda conputat per ānos lunares: ⁊ incipit a vigesimo anno artarxersis.

Anno mundi 4759 4774

Linea xp̄i

Eliachī

Esdras vir scūs atqȝ doctissimꝰ velut alter moyses ī pplo venerādus hit' ē: hoc pmū de babilōe cū cetis vēit: sȝ iteꝝ pīna solicitudīe motus redijt vt pl'es lucrifacēt: ⁊ secū adducēt. tp̄e āt isto legē cetosqȝ libros scōs repauit. quos cōbusserāt caldei: felix testm̄ orbi relinquēs. nouos ⁊ faciliores apices inuenit: q° in spū scō felicit̄ pacto: venit iterū hierusalē cū mltitudīe magna: regalibusqȝ p̄uilegijs: vt docēt pplm: vt pȝ esdre. 7. Obijt in senectute venerāda: sepultus ibidē.

440 415

¶De hoc nichil hētur in scripturis: nisi mathei pmo.

¶Malachias ꝓphā claret: sic dictꝰ. i. angelus ꝓpter optimā vitaȝ ⁊ deoꝝ aspectū. Aiūt: ꝙ ore eodē quo ꝓphetauerat: anglus dn̄i apparens eadē iterabat.

¶Bella atheniensiū famosissima q̄si scda troiana circa hec tp̄a fuerunt: ⁊ cōsumpti sunt miserabilit̄: ⁊ in seruitutē redacti. quō perierūt qui dominabantur populis:

¶Empedocles.

¶Permenides: phī notabiles maxīe in moralibꝰ: claruerūt.

¶Socrates phis: hoc hȝ magnas laudis p̄rogatiuas: quē etiaȝ btūs hieronymꝰ sibi ī exēplū ꝓponit ⁊ alijs. fuit eni. mire patiētie ⁊ semp equaīs ⁊ subtiliꝰ de pmo ente. i. deo fert̄ sensisse: ꝓ q° tādē venenū ī carcere bibit. Plato discipulꝰ eiꝰ. Democritꝰ.

¶Pitagoras: zeno: ⁊ pl'es alij fuer̄t tc̄ noīati viri quoꝝ labores pmāserūt. ¶Ipocras.

¶Neemias vir benignissimꝰ ac deuotōe p̄cipuꝰ: fuit pīcerna artharxersis regis psaꝝ. hoc vigesimo āno eiꝰ iuxta dei volūtatē missus ē ab eo: vt instauraret muꝝ hierusalē. ⁊ edificauit eū in āgustia tēpoꝝ. expleto āt ope miraculose ignē scm̄ reppererūt: ⁊ muꝝ dedicauerūt. deiñ redijt ad regē: ⁊ iteꝝ reuersus ē hierusalē: ⁊ mortuꝰ est: ibiqȝ sepultꝰ iuxta muꝝ quē edificauit. vide ī li° eiꝰ. ⁊ hoc finit̄ historia libroꝝ: q̄ sunt de canone.

¶Hierusalē reedificatur a neemia ⁊ alijs filijs isrl'. ⁊ hȝ tres habitatiōes. Prima habitatio est comunis ppl'i. s. artificum laborantiuȝ in mechanicis. Secunda habitatio est nobilium ⁊ ꝓphāꝝ. Tercia hītatio est regis ⁊ sacerdotum. Itē hȝ sex portas: quaꝝ p̄ma dr̄ porta vallis vel iosaphat. scda porta sterqlinij. tertia porta vetus vel iudiciaria. quarta porta pisciū vel dauid. quinta fontis silos vel aquaꝝ. sexta gregis vel ꝓbatice piscine.

¶Epicurus vorax.

¶Crathinꝰ primꝰ comicꝰ: q̄ sub spē iocalitatis apte vicia redarguit.

¶Archita tarētinus magister platonis claret.

¶Altibiades socraticꝰ.

¶Eudoxus astrologꝰ.

¶Diogenes alexādro potentior ⁊ ditior fuit: eo ꝙ quicq̄d dare potuit cōtempsit: q̄cquid auferre vel inferre: non expauit.

¶ Ludi scenici instituũtur : vt pestilẽtia cessaret rome. de his aug⁹. multa tractat diligenter : improbando deoꝝ falsitatẽ qui talibus ludis placari poscebãt : ita turpiter isti exercebantur : vt nedũ honesti viri ⁊ femine his interesse non vellẽt : ꝫ nec vel delonge intueri. O sacrilegia deoꝝ : q̃bus nouella romanoꝝ indoles ad tanta crimina prauo trahebatur exemplo : ita ꝓ depellẽda tꝑali peste corpoꝝ accersitus est ꝑpetuus morbus animaꝝ.

¶ Mediolana cõditur : sic dicta : q꞉ ibi tunc apparuit sus : q̃ ꝑ me dia pte portabat lanã pro pilis. hoc mõ oĩa gloriosa mundi a puis ⁊ pene vilibus ortum habẽt : ⁊ in idipm tandẽ reuertuntur.

Camil lus di ctator

¶ Iste camillus furius dcũs extitit : qui afflicte reipub. magnifice subuenit : expugnãdo videlꝫ veientes : qui. p. x. cõtinuos annos valde romanos attriuerãt. hũc tantũ viꝝ postea ĩgrata ciuitas dãnauit. Orosius dicit hanc victoriam magis vilem q̃ꝫ nobilẽ fuisse : q꞉ sine vllo digno romane virtutis testimonio clãdestina obreptione facta fuit. nec ob hãc iniuriam destitit q̃n rediret iteꝝ de exilio : denuo patriã defendens. Et hoc magnum est exemplũ patientie xpianis : scdm aug.

¶ Iste assuerus filius darij : habuit fratrem noĩe cirum : quẽ post mortem patris in bello supatum occidit : q꞉ nisi per letale bellum libido dominandi neq̃bat mitigari : cum tamẽ tot terras possideret ꝙ merito plusq̃ꝫ centum regibus suffecissent dominia eaꝝ. hic primo vasti reginam pulcherrimã duxit vxorem quã tamẽ post abiecit : ⁊ hester virginem de stirpe bẽiamin loco vasti sumpsit. ⁊ mardocheũ patruũ eius sublimauit : amõ prius suspenso. Hic videt̃ homo pacific⁹ : ꝫ nimis luxuriosus : vt patet in libro hester primo scdo ⁊ c. Fertur etiam filios 300. habuisse : e quibus darius quẽ in regem sublimauit : ⁊. 40. alij nobiliores coniurarunt vt eum interficerent iam senẽ : vt sic licentius regnarẽt. quo compto oẽs fecit occidi : q꞉ p que quis peccat : p hec ⁊ punitur.

Darius nochus 19

–xerses an. 40.

Assue r⁹ vł ar thar–

¶ Iste grauẽ manũ misit contra athenienses. vnde tandẽ cõtriti sunt qui supmi fuerunt : iuxta morem mutabilitatis hũane. sub eo egyptus recessit a persis. hic habuit fratrẽ nomine cirum bellicosissimum. vide orosium li. 2.

4709

¶ Nichil de hoc hẽtur ĩ scriptura nisi ꝙ a matheo numeratur.

Açor

¶ Hester historia hic texitur scdm doctores latinos. vide lyrã hic : ⁊ etiam danielẽ ca. 9.

390 396 Anno an xpi natiuitate

¶ Plato phũs diuin⁹ noĩatissim⁹ quẽ aug⁹. extollit : q̃si vltra de diuina scriptura aliq̃d senserit. Aristoteles discipulus eius.

¶ Mardocheus iudeus vir scũs clar⁹ habet̃ : ⁊ primus p⁹ assuerunt in toto regno psaꝝ : semp tñ hũilis ⁊ deuot⁹ cultor dei : ⁊ fratrũ amator. Et scdꝫ hanc cõputationẽ latinoꝝ tꝑe exaltationis sue fuit ãnoꝝ. 259. vide lyram.

Helia sib vel eliaza

phat

¶ Hic succeßit ioachĩ in pontificatu : vt dicit eusebius. Et vltius cõiter hic sequũtur iosephũ : vt mgr̃ dicit Eusebius etiã testat̃ se iosephũ seq.

¶ Aristoteles audit platonẽ. 17. annũ gerens. Hic post fuit magister alexãdri.

¶ Dionysius siculus tyrãnus pessimus de sicilia expellitur. Hic erat discipulus platonis : ꝫ non imitator. Quodam tꝑe vidua quedam paupcula pro ipso diis imolabat : obsecrãs q̃tenus diutius viueret : ipso retro stãte secretius ⁊ admirante. completo aũt sacrificio accersitã interrogans ait. Cur sic pro me oras : qui semp tibi molestus fui : Illa respondit. Domine : auus vester tyrãnus fuit : ⁊ vaccã vnam michi abstulit : ⁊ non retinui nisi tres : rogauiq̃ꝫ deos vt moreretur : si forte ipso defuncto filius eius pr̃ vester michi eam restituẽt : sed ille peior : nedum illam retinuit : imo vnam siłr abstulit ⁊ remanserunt michi nisi due. iteꝝ imꝑcat⁹ sum contra eũ vt moreretur : sperãs a vobis michi restitui vaccas meas. vos ãt pessimus omniũ nichil michi reddidistis : insup etiã afflictam afflixistis : vnã auferendo. Timui ergo ne p⁹ mortem vestrã adhuc crudelior surgat : qui hãc similiter auferat : ⁊ fame moriar. iõ deos exoraui pro vita vestra : infeliciter expta : ꝙ pene continue res in deterius dilabuntur. Hec sunt verba vetera : ⁊ noua practica : cuius experientiam non oẽs equalr̃ aduertunt. Qui autem hec patiuntur a risu se continere nouerunt.

¶ Mallius torquatus pugnā inchoauit atrocissimā cū gallis: pcussoq3 gallo: q cum ad singulare certamē puocauit. torquē aureā de collo eiꝰ tulit: ꝛ suo iposuit: vñ ipe ꝛ posteri eiꝰ dicti sunt torqti.

¶ Fabricius vir digne mēorie nulla potuit industria pirri regis a rōna ciuitate diuelli: pmissa etiā qrta pte regni. tandē pirrꝰ ait. hic ē ille fabriciꝰ: q difficiliꝰ a virtute q3 sol a cursu suo auerti pōt.

¶ Minutia virgo vestal' propter incestū viua sepulta est. hec ꝛ silia allegari solēt in exemplum xpianis: q3 legaliter ꝛ districte vitia etiam apud gētiles puniebātur.

Romani — Titus qntius — Gaius martiꝰ — Marcus valerius

¶ Iste marcꝰ cū .6. milibꝰ romanis pugnauit 9 gallos qs i fugā vertit ꝛ grauit trucidauit.

¶ Iste qntius dictator cruētissima congressiōe bellum a mallio inchoatū pfecit: ꝛ victor fidelis scūs in eadē pauptate pmāsit: sic añ. 4. iugera suis manibꝰ colēs. hūc i exēplū adducit augꝰ de ci. d. cōtra auaros ꝛ supbos xpianos quosdā.

¶ Sub hoc gaio facta ē pugna tuscoꝝ: quoꝝ octo milia capti fuerunt.

¶ Alexāder nascitur ex olipiade vxore philippi reg. macedonū: adulterata per nectabanu3 nigromāticū regē egypti: qui p incātatiōes illudebat ei: q̄si deus amon cōcubuisset cū ea. hoc colludio potētum adulṫia ꝛ stupra solebant excusari: aut etiam honorari: s3 paupeꝝ capitali pēa feriebāt.

Reges psaꝝ — Ochus q arth arxerses an. 24. — Arsamus q ꝛ ar gꝰ an. 1 — Darius fi. arsami 24.

¶ Iste ochꝰ egyptū reuocauit ad ipiū psaꝝ: nectabano rege in ethiopia pulso: ꝛ pluri os iudeoꝝ i trāsmigratiōnē egit: ꝛ iuxta mare caspiu3 collocauit: q nimis creuerūt ibi. hic etiam misit vagosum pncipē trās flumē: qui tributa p esdrā dimissa repetijt. s. septimi āni pptter sabbā terre. Miꝝ est qño hic ut putat filiꝰ hester ita fuit iudeis infensus.

¶ Hic arsamus successit ocho: ꝛ paꝝ regnauit.

¶ Iste darius potētissimus ausus ē a grecis tributa expectere: que fuit occasio destructiōis totius monarchie psaꝝ: q hic trāslata fuit ad grecos: iuxta pphetiā dañ. Fertur q amiserit qnquies decies centena milia bellatoꝝ: quos oēs alexander de persis occidit.

¶ Philippꝰ rex macedonū: pr̄ alexandri putatiuus: p. 25. annos tyrannidē exercet fractis sacramētis: ita elatus: vt licere sibi oīa q cogitauisset putaret. tandē dolose occiditur. Orosius.

Anno mundi 4834 — 4859

Linea xpi

¶ Circa hec tempa dicit orosius: q nox vsq3 ad plurimā diei ptem tendi visa est: ꝛ saxea grādo id est veri lapides de nubibus descēdentes terrā feriūt.

165 — 140

¶ iste fuit summꝰ sacerdos tempore mardochei: cui idem epistolas misit de obseruatiōe dieꝝ furim: vt p3 hester. ix.

¶ Vagosus prefectus ochi templum superbe intrat: ꝛ spoliat: ꝛ tributa ministris dei imponit: pptter dissentionem pontificis cum fratre suo iesu: quem occidit.

Pontifices — Judas vel ioa de filius eliçaphat. — Johēs fi. iude

Iste iohānes habuit fratrē: qui dicebatur iesus: ꝛ aspirabat ad pontificatū: qproter familiaritatē vagosi prefecti trās flumē sibi cōpauit. Confisus aūt sup hoc: alṫcari cū iohāne cepit i templo: ꝛ adeo incitauit fratrē: vt eū occideret.

¶ Sidon deletur ab ocho rege psaꝝ. Erubesce si don ait mare.

¶ Apuleiꝰ ꝛ hermes discipuli platonis in temploꝝ locis ꝛ porticibus versantes: nichil aliud q3 de virtutibꝰ cogitabāt: q oc'los effodisse legūtur: ne per eoꝝ visu: a cōtemplatiōe sapie auocaretur

¶ Hermes trismegestus qui ꝛ mercurius dictꝰ ē: fuit circa hec tpora

¶ Xenocrates grauissimus phōꝝ ꝛ castissimus.

¶ Quintus curtius phūs: hic contra alexandꝝ multis rōnibus seriose disseruit cū increpando. vide in speculo historiali. Si deus es i quit: beneficia largire: non auferas. si homo: semper id cogita alijs postpositis.

¶ Cobares phūs: in suo negocio quisq3 ebetior ē q3 in alieno.

¶ Lacedemones ipi sunt spartani: expugnātur ꝛ i seruitutem rediguntur: quoꝝ improba dominādi cupido infinita mala suscitauit scdm orosium.

¶ demostrenes orator fuit.

¶ aristoteles famosissimus: ꝛ oium phōꝝ subtilissimus claret: sectāq3 perypateticoꝝ constituit.

¶ Isti duo cōsules cōtra latinos pugnantes: decius occisus fuit ⁊ manilius triūphauit. sʒ q̄ꝛ pro prium filium occidit: solitas laudes non habuit. Ille namqʒ filius contra imperium consulum pugnauit cōtra hostes: ⁊ quāuis victoꝛ extiterit: tñ ꝓpter inobediētiā virgis cesus: ⁊ capite punitus fuit. hoc in laudē patris aug⁹. allegat.

¶ Deditio prima apud romanos. Nota q̄ romani vsqʒ ad ista tp̄oꝛa num q̄ʒ se capi ꝑmittebāt vt in seruitutē redigi: sʒ aut vinci: aut occidi maluerunt. sed circa hec tp̄oꝛa hec eoꝝ animositas feda ta fuit a sannitis. verum papirius hoc scandalum ammouit: qñ post vicit sannitas: lʒ maius decus. s. periurij tunc roma contraxit.

Manilius decius

¶ Iste papirius cuʒ adhuc puer esset prudētissimus fuit: ⁊ pulcrum mēdaciū finxit vt matri celaret secretum cōsulatus: cuʒ autē vir fact⁹ esset: adeo bilicosissim⁹ fuit vt alrō cuius aduentum romani foꝛmidabant merito obijceretur: ne q̄cq̄m de dijs curabat: sʒ augures ī fausta predicentes deridebat: ⁊ hoc ī magnam ei⁹ laudem refeꝛt doctoꝛes scti: q̄ꝛ in hoc se virū prudentē ⁊ magnimum ōndit.

papiri⁹ consul

¶ Hoꝝ cōsulū tp̄e territi sunt rōani: q̄ꝛ q̄tuoꝛ pp̄li italie contra eos in vnum fedus coierunt: quos tñ subtiliter pa ulatī qʒ vicerunt. Vide oꝛosium.

Fabius quintus deci⁹

¶ Non fit hec ꝓsequtio de hoc ī prophetia dan. ergo nec sancti doctoꝛes ītromittunt se de vlterioꝛi ānotatione.

¶ Iste alexander magn⁹ dictus ꝓpter mirabilē victoꝛiam q̄ʒ habuit de toto mundo quasi in breui tempoꝛe: qd euidens fuit iudiciū ire dei contra peccatoꝛes illius tp̄oꝛis. nam aliq̄ miracula ōndit sibi de⁹ adiuuādo man⁹ ei⁹ q̄ꝛ mare panphilicuʒ sibi diuisuʒ fuit: sicut olim mare rubꝝ iudeis: qñ ꝑseq̄bat̄ dariuʒ. etiā oꝛone fusa montes caspij clausi sunt: ⁊ iudei quidā puer ī inclusi. tandem in babilone hausto veneno moritur anno etatis sue 33. anno monarchie s. macedonū 12. ⁊ hoc modo multe historie cōcoꝛdari p̄nt.

Antigon⁹ rex as. syrioꝝ.

¶ Hic ait: numq̄ʒ postq̄ʒ purpuram indui veruʒ audiui: sʒ q̄dam nocte mutata veste: omnia que feci mala ꝑcunctatus didisci.

Monarchia grecorum.

Alexāder Magnus

Ptoleme⁹ lagi fili. - rex egipti ānis 40.

¶ De hoc regno egipti fit ꝓsecutio quia iudeis quandoqʒ infesti q̄nqʒ fauoꝛabiles fuerunt reges ipsius quod ideo euenit: q̄ꝛ reges syrie pene semp cum egiptijs pugnabant: isrl̄ autē in medio eoꝝ iugiter affligebatur quocumqʒ se verteret: iam ab hoc iā ab illo. ⁊ primo iste ptolome⁹ grauiter eos afflixit: eosqʒ capiens dolose vendidit: ⁊ hac occasione dispersi sunt in nationibus: vt patet actuū. 2. Ipse autē impunitus non euasit. Vide oꝛosium.

Philippus rex mace- donū hic frater alexandri scdm hieronimū.

4884

Sadoch

¶ De hoc nichil habetur nisi q̄ cum alijs numeratur mathe. primo.

¶ Tempoꝛa hoꝛrēdissima: vndiqʒ vox sanguinis ⁊ clamoꝛ pugne. mira dei patientia.

¶ Nota defunto alron cuʒ. xij. illi quibus regnū diuisit inter se nō possent concoꝛdare infinita bella surgunt ⁊ multiplicata sunt mala super terrā vel tra modum. tandem contrictis alijs: isti 4. obtinuerunt ꝑtatem iuxta ꝓphetiā dañ. vide oꝛosium.

518

162 Anno ante xp̄i natiuitatem.

¶ Saraballa superstitiosum templum edificat in mōte garizi vbi posuit manassem fratrem iadi pontificem: qui erat gener suus. Et hic incipit scisma iudeoꝝ: quia multi adheserunt ei: qui omnes extunc dicti sunt samaritani: q̄ꝛ ꝓphani a iudeis vel excomunicati.

¶ Iste iadus irato alrō occurrit pontificalibus īductus: ⁊ placat⁹ subito rex de equo descendit: venerabatur antistitē: ⁊ cū pace ⁊ gaudio intrauit ciuitatem: fecitqʒ sibi afferri codice dañ. ⁊ exponit ꝓphecia q̄ de ipo loquitur. quio⁹ pactis gauisus est valde: quia oīa que per sommū āte viderat debito oꝛdine cōplebantur: ⁊ visum est sibi q̄ ipe esset ille de quo hec ꝓphetata fuerūt: ⁊ maioꝛē ex hoc sumpsit audaciam pugnandi cōtra dariū. oblatoqʒ sacrificio iussit petere iudeos que vellent ⁊ concessit: vt suis legibus vterentur: ⁊ q̄ 7. ānus essent absqʒ tributo ꝓpter sabbata terre. vide magistrū ⁊c.

Iadus fi. iohīs

¶ Exercitus alexandri vt dicit oꝛosius fuit peditum 32. millia: equitum 4. millia: naues 180. ac tan parua manu vniuersum terraꝝ oꝛbē vtrū admirabilius sit q̄ꝛ vicit an q̄ꝛ aggredi ausus fuerit incertuʒ est.

¶ Sūma occisoꝝ de persis ab exercitu alexandri ad modum puo fuere quinquies decies cētena milia. hec idem.

¶ Alexandrie. xij. ab alexandro cōdite sunt. s. quolʒ āno eius vna.

¶ Menander comicus
¶ Menedemus phūs.
¶ Scensippus phūs.
¶ Philemon phūs.

Antiochia Edissa. Seleutia ciuitates cōduntur.

¶ Era principalis huius historie: ipse est ann⁹ 12. moꝛtis alexandri in quo īcepit regnum grecoꝝ: iuxta computationem libri machabeoꝛum.

¶ Iste seleuc⁹ p⁹ mlta bella cū babillonia deuicisset toti⁹ asie sibi diodema īposuit āno 12. p⁹ moꝛtē alexandri: ⁊ ab hac etate scriptura machabeoꝝ regnum grecoꝝ enumerat: vt dicit eusebius.

Onias fi. iadi

¶ Olimpias mater alexandri mulier tyranideʒ plenā occiditur ⁊ moꝛtem inperterrita suscepit sine omni signo mulieris pauoꝛis: sicut filius eius foꝛtissime moꝛtuus fuit.

Reges syrie

Seleuc⁹ vel nicanoꝛ fi.- antiochi.

¶ Calistenes phūs cōdiscipul⁹ alexandri sub aristoti. ab eo occiditur: q̄ꝛ cum ꝓ deo nō adorauit: ⁊ multas tyranides similes idem alexander ꝑfecit: magis ductu ꝓprie cōplacēcie q̄ʒ recte rōnis quod valde comūe ē apud potentes. īdignanter accipiunt: si quis ꝓferat vel faciat q̄ eis non placent: quod piculosissimum est: ⁊ sibi ⁊ alijs. ¶ Exercitus darij primus 600 milia. scds 300. milia peditū: ⁊ centum milia equitum. tercius 400. milia peditū: ⁊ centuʒ milia equitū. ⁊ in hoc tercio cōgressu darius letaliter vulneratus cū fugeret miserabiliter solus in via derelictus obijt alexandro p̄nte. quem lʒ inani misericoꝛdia: tñ regali cum honoꝛe sepeliri iussit.

¶ Hoc tpore romani sapnitas post multa damna oppresserunt. proprium.n.eis fuit nichil pspere secum agi nisi p' longissnos labores 7 picula: Unde dicit aug'. q mlto vixissent felicius romani si deposito fastu dñandi morem simplicium sectati eent.

¶ Pestilētia grauis rome fuit q semp breues inducias ibi habere cōsueuit. Verum hec nimis magna fuit presertim in mulierib' 7 pecoribus ita vt fet' etiā i vtero communiter necarentur aīa liūqz genus defecturū putaretur.

¶ Prodigia magna rome fuerūt Fulgura edes muros menia 7 c. combuserūt. flamma scissa hiatu terre eructāta quinqz iugera exussit. Item nō longe post fontes versi si in sanguinē: 7 lac de celo visuz est manare.

Iste curius tritiū belluz contra epirotas gessit: 7 cesit 23. milib' pirrhū fugauit Ait.n. nec acie verti nec pecūia corrūpi posfunt malo diuitib' ipare q3 locuples fieri.

Romani — Dolobella Domitius — Emilius consul. — Marc' curius cōsul — Gemicius consul

¶ Iste reginorum vrbez cepit 7 legionem militum romanoruz rome misit q oēs vergis cesi 7 securi percussi sunt a ciuib' i medio fori q2 nō legittie se hūerunt: ita stricte tūc romeiudicabat vt nec eē victorib' pcereī si i modico excederet.

¶ Horum consulū tpe 18. milia romanoꝝ a gallis occissa sunt nec apparet qui i romani iustum bellum habuerunt

¶ Iste emilius cū romanis cōtra tarentinos iustissimū belluz egit auxilium ferente tarentinis pirrho rege grecoꝝ: bellatum est vltra 4. annos. Tandem victo pirrho 7 in patriā redeunte miserabiliterqz moriente tarētini cum cartaginēsibus fedus inierūt: 7 ex hoc punica bella inchoata fuerunt.

Reges egipti — an. 38 — Ptolomeus filadelphus

¶ Dij romani 7 multi alij ante hec tpora 7 post fuerunt viri scdm seculi honestatem elegantissimi legalissimi strenuissimi veracissimi 7 i omni morali virtute adeo spectabiles vt sancti doctores eoꝝ facta in exemplum xpianis pponāt: sed nō intentionez: q2 fide pietatis caruerūt.

¶ Iste phidelphus rex deuotus 7 vnius veri dei cultor valde graciosus fuit iudeis quoꝝ 170. milia soluit a captiuitate: 7 libertate prestita plures exaltauit: Hoc autē totum fecit vt placaret sibi deum israel cuius miracolia audiuit 7 legem habere desiderauit. Nec potuit transferri in aliam linguam nisi a deuotis 7 dignis cum debita reuerentia 7 solemnitate. Quidam namqz attentauerunt eam inserere in historias suas quos diuina plaga tetigit donec peniterent. Misit ergo rex ad eleazarum pontifices vt doctores 7 idoneos viros sibi destinaret: quod ipse libenter fecit. vide magistrum.

Anno mundi 4909 — 4934

Linea christi — filius sadoch vt patet mathei primo — Achyz

Septuaginta interpretes legem transferunt de hebreo in grecam linguam. cuz grandi miraculo tot viri in 72. diebus totam sacram scripturam interpretati sunt cum summa concordia spiritu sancto omnia presidente 7 c. vide augus. 18 de ciuitate dei pulchre. verum hieronimus non per omnia concordat. vt patet i eius prologo super bibliam.

062 — 567

Fulgor rationalis circa hec tempora cessauit secundum iosephū: q2 apropinquate sole deficit aurora: id ē xpo qui infallibillem veritatem docturus proxime venturo figuralis consultio terminata est. vide magistrum super exodum. Hic propter sanctitatē vite singularem: fuit iustus a vulgo cōnominat'. quod frequenter contigit etiam alijs pluribus. Hic onyaz adhuc puerum reliquit.

Pontifices — Simō iust' fi. onie. — Eleazar' frat simōis

¶ Iste misit ptolomeo 72. viros prudentes ad interpretandum legez: de qualibet tribu sex. q autem dicuntur 70. tantum vs' sacre scripture obtinuit: que quandoqz subticet paruuz numerum excrescentem super aliquam summam.

Ab hoc antiocho qui erat secund' rex sirie post alexandrū omnes sequētes reges sirie dicti sunt antiochi.

¶ Crates thebanus auri pondus proiecit in mare malens submergere diuicias quaz ipe sub mergi ab eis.

¶ Iste antiochus pugnam grauissimam habuit contra philadelphuz regē egipti: 7 quia nō potuerunt i cōcordiaz bellādo puenire per aliū modū pacificati sunt. accepit enī beronicē filiam regis egipti in vxorem iuxta pphiam daū. vide hyeronimum: ibidem.

Reges sirie — Antioch' sother — Antioch' theos

¶ Crisippus phūs. hic dixit q stultus nulla re scit vti: 7 ergo ei nulla re opus est 7 c.

¶ Sostrat' pharū i alexādria cōstruit in mari.

¶ Archesios phūs floret

¶ Herasistratus medicus 7 cōsul clarus habetur.

¶ Pharus est turris maxima passus 20. habens fundata in mari super 7. cancros vitreos. Vnum de 7. mirabilibus mundi.

scā... curatrās breuitez

¶ Iste sempronius aduersum picentes bellauit: ⁊ terra tremuit q̃i sanguinem fundendum horreret accipere. ⁊ pene ab vtraq̨ parte corruerunt paucis romanis q̃si victoribus exceptis.

¶ Hanibal senior: primū bellū punicū inchoauit: qui semel ⁊ iterū superatus a romāis. tandem ab exercitu suo lapidibus obrutus: moritur: infortunatus fuit.

¶ Iste gneus fraude circumuentus hanibalis interfectus est ab eo. Qđ gaius durius vindicauit totū exercitum ei⁹ conterens: eumq̨ in fugam cōuertit.

¶ Isti duo dolentes de reguli captione: eum liberare venerunt: ſ; nichil ꝑfecere.

Sem ꝓnius — Appius Claudius — Gneus Gaius — Attilius Regulus — Emilius Fabius

¶ Iste appius siracusanos ⁊ penos facillime supauit ⁊ mulctam imposuit. hic viam apiam strauit: ⁊ aquas claudias inducit.

¶ Iste regulus primum totus victoriosus tres reges vicit: ⁊ 73. ciuitates subegit: serpentum maximum 115. pedū extinxit. tandem cū nimis rigid⁹ eēt cōtra hostes nolens pacē dare: nisi sub magno tributo: ipi desperati cōgressi sunt cū eo: ⁊ cōtricto exercitu ceperūt eum. Et adhuc libenter pacē habuissent: sed vir fidelissimus maluit mori in magnis penis: quā pniciosam pacē dare. Eius laudes augus valde extollit. Narrat valeri⁹ li. 4. q ab aratro accersiebātur: vt consules fierent. Vnde refert attilium quē semen asper gentē viderant qui missi erant a senatu ad eum accersiendū ⁊ ad impium populi suscipiendū. sed illo rustico ope attricte manus salutem publicā stabilierunt: ⁊ ingētes hostium copias possederunt. Quiq̨ morē arantium boū iugum rexerunt triūphalis currus habenas retinuerūt.

¶ Iste euergetes totus victoriosus fuit Hic post vastatā syriam ⁊ siciliam ⁊ prem asie inter innumera spolia que cepit: etiam deos eoꝝ: quos cambises in persas transuexerat reuexit. ideo euergetes dicit q̃đ reuectionē sonat.

Ptolemeus euergetes — Rex fi. philadelphi an. 27.

Ptolemeus philopator — fi. euergetis ā. 17.

¶ Iste pugnauit ꝯ duos fratres. s. seleucum ⁊ antiochum magnum ⁊ supauit: deijciēs multa milia: ⁊ tñ non preualuit. Vide hieronymum super dañ.

¶ Nec fuit his robur eburneo sceptro deposito agrū serere stipē ab aratro repetere. Patrie enī bona non sua vnusquisq̨ augere properabat: pauperq̨ in diuite q̨ diues in paupere versari malebat. Et his virtutib⁹ olim romana indoles pollebat: quare non inmerito totius mūdi monarchiam meruerunt.

4959

Eliud genuit eliazar: vt patz primo mathē.

240

Anno ante xpi natiuitatem 216

¶ Iste onyas zelo legis vel potius ex auaricia tributa negauit euergeti ꝑpter quod tota iudea pene fuisset piclitata: vt dicit iosephus qui eū inhonoꝝ fuisse testatur.

¶ Iste magnas laudis prerogatiuas habet. eccle. 50. Qui templū in melius reformauit: et ciuitatem preualuit amplificare: ⁊ religiosus totaliter fuit.

Onias fi. simonis iusti — Simon onie fi.

¶ Josephus legatus populi iudaici etiam inuicto onia iram regis mitigauit: ⁊ ab eo cōstitutus est dux iudee ⁊ finitimaꝝ nationū. hic habuit filiū paruulum hircanū nomine: cuius stupēde īgeniū: pater pulchre explorauit: dando sibi 300. iuga boū sine loris vt araret ⁊ seminaret in deserto. At puer non puerile consilium excogitauit. nam 10. iuga occidit: carnes opariis dedit: ⁊ de pellib⁹ retinacula fecit.

Antiochus galericus

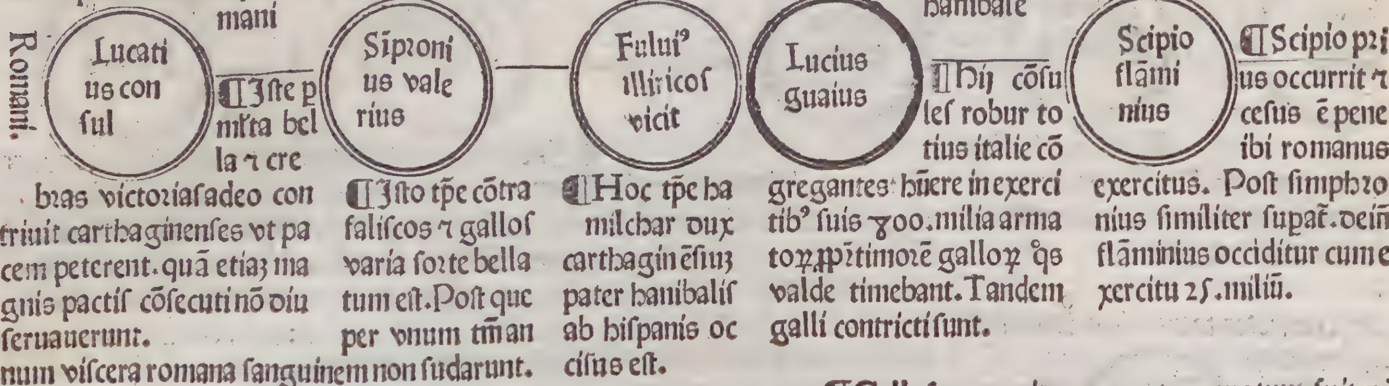
¶ Iste erat filius antiochi theos de prima vxore laodice que virum suum veneno extinxit: ⁊ beronicem cum filijs suis occidit: istumq̨ gallericum filiū suum ꝑ patre regnare fecit: ⁊ ꝑpter hoc euergetes horribiliter vastauit syriam. Porro iste gallericus duos filios reliquit. s. seleucum ⁊ antiochum magnū qui ambo regnauerunt.

¶ Hanibal atrocissimus penoꝝ.i.africanoꝝ rex cum esset annoꝝ ix.iurauit patri suo aras ꝙ in odio romanoꝝ sibi succederet: quod fidelissime impleuit infidelissimus ipse. Nam romanos pene vsqꝫ in exterminiū deleuit: vrbem etiā ad solū vsqꝫ deduxisset: si nō diuinitus impeditus fuisset. Nobilium romanoꝝ tot vna vice peremit vt tres modios anuloꝝ ex digitis eoꝝ extraheret. Item i flumie quodā de corporib' romanoꝝ q̄i pontē fecit vt exercitū suū trāsduceret. Tandēqꝫ a scipiōe vict' sepeqꝫ fugatus miserabiliter se ueneno peremit.

¶ Ann' pacis hoc tpore fuit p' primū bellū punicū ꝛ q̄i ꝓ miraculo reputatum est. quia in 440. annis numq̄ꝫ pacem hūere romani

¶ Portēta quedā romanos terruerūt q̄i ꝓphāndo eis mala proxime ventura ab hanibale

¶ Bellum punicum secundum quod durauit annis 17.

¶ Iste ꝑ mixta bella ꝛ crebras victorias adeo contriuit carthaginenses vt pacem peterent. quā etiaꝫ magnis pactis cōsecuti nō diu seruauerunt.

¶ Isto tp̄e cōtra faliscos ꝛ gallos varia sorte bellatum est. Post que per vnum tm̄ annum viscera romana sanguinem non sudarunt.

¶ Hoc tp̄e hamilchar dux carthaginēsiꝫ pater hanibalis ab hispanis occisus est.

¶ Hij cōsules robur totius italie cōgregantes hūere in exercitib' suis 700. milia armatoꝝ ꝓ timorē galloꝝ q̄s valde timebant. Tandem galli contricti sunt.

¶ Scipio prius occurrit ꝛ cesus ē pene ibi romanus exercitus. Post simphronius similiter supat̄. deiñ flāminius occiditur cum exercitu 25. miliū.

¶ Collosus corruit propter terre motum. fuit enī imago erea fusilis 126. pedū.

Reges egipti. — Epiphanes fi. philopatoris.

¶ Cleopatra filia antiochi magni erat vxor eius quam accepit duꝫ esset annoꝝ xiij.

¶ Plautus eloquens fuit.

¶ Titus liuius tragediarum scriptor floridissimus.

¶ Iste moriente patre suo fuit quatuor annoꝝ: quare antiochus pugnauit cōtra duces eius: ꝛ tulit omnia demanu eius preter egiptum. Cum autem esset septem annoꝝ despondit ei filiam suam in dolo: consentiente epiphane filio suo.i.antiocho nobili. Mortuo autē antiocho magno filius eius antiquū dolum ꝓsequitur. ꝛ istum ptolemeū episanem occidit dolose in cōuiuio: sed non obtinuit egiptum: quia egiptij fortiter resistentes turpiter fugauerunt eum.

¶ Forte plures fuerūt sic vocati.

Anno mundi. 4974 — 5009

Linea xp̄i

¶ Et nota ꝙ iudei dina permissione q̄si cōtinue affligebantur ne in idolatriam caderent sicut olim solebant.

¶ Tēplum dn̄i in egipto extruitur ad instar hierosolimoꝝ: quod ꝑmansit vsqꝫ ad vespasianum: ꝛ tunc funditus dirutum fuit.

512 — 190

Ptolemeus philopator iudeos vicit: occisis 60. milibus armatoꝝ.

¶ Ihesus sirach librū ecclesiasticum edidit quē panarethon vocāt a pan quod est totū ꝛ arethon virtus q̄i totus virtuosus.

Pontifices

¶ Plaga grandis ex aqua ꝛ igne vrbem cōsumpsit quasi.

Onias magn' — Simon

fili' onie tenuit pontificatum post fugaꝫ patris sui.

¶ Iste onias ꝓpter tyranidem anthiochi aufugit cū multis iudeis in egiptum simulans se velle iplere ꝓphetiā ysaye xix. videlicet edificando tēpluꝫ. sꝫ i hoc peccauit superstitiose agendo. Rex autē epiphanes gratiose suscepit eū tradens ei terrā heliopoleos ꝛ templum ibidem extruxit.

Reges sirie — Seleucus ceranes — filius galerici occiditur anno tercio. — Antiochus magnus — occiditur. tandē in tēplo nanee.

¶ Nota ꝙ isti duo fratres volētes vindicare sanguinē patris sui ꝛ auie quos: iterfecit euergetes rex egipti: exercitū magnū ducūt ꝯ philopatorē filiū euergetis: sꝫ añ cōgressuꝫ seleucus morit̄: ꝛ tūc antioch' ꝓsequitur bellum ꝛ totū exercitū ꝑdidit: vix aufugiens ne caperetur rursuꝫqꝫ cōgregans populū venit ꝯ episanē filiū philopatoris adhuc puerū q̄tuor ānoꝝ: ꝛ hūit secū philippū regē macedoniū ꝛ multos alios: ꝛ obtinuit ꝯ duces ptolomei.i.pueri predicti: fugauitqꝫ scopā ducē eius: ꝛ iudeā cum m̄ltis alijs acq̄siuit ciuitatibus ꝛ oniā grauauit adeo vt fugeret: ꝛ q̄ꝛ armis egiptū capere nō poterat dolose despondit episani filiam suam cleopatram cogitanꝫ vt sic q̄si amicus regnū intraret ad spoliādum: sꝫ nō ꝑualuit: q̄ꝛ res innotuit eis tādem cū presidium hanibali ferret cōtra romanos: supat' est: ꝛ tributarius fact' romanis: nichil post fortunij visus est hūisse. Nā cum supiores ꝓuincias ꝑuagaret ꝛ in presidē venisset: deceptus a sacerdotibus: templū nanee intrauit cū paucis: ꝛ ibidē miserabiliter occisus est: ꝛ mēbrati diuisus: vt pꝫ 2. mathe. primo. Et reliquit duos filios.s. seleucū qui primo regnauit: ꝛ episanem. hi ambo sic pessimi fuerunt: ꝙ in eoꝝ cōparatione aliquid honestatis ipse putabatur hūisse.

Roma in merore. tot enim fuerunt occisi: quod urbem pene reliquissent.

Proverbium notabile scipionis affricani fuit. Romanos nō extolli in prosperis: nec deijci in aduersis. Item: numquam minus solus sum: quam cum solus sum. nec minus occisus sum: quam cum occiosus sum.

Paulus Therentius.

Scipio affricanus eo quod africam vicit.

Isti cōgressi sunt cōtra hanibalē: et ibi tota romanorum spes perijt occisis 44. milibus: et post continue superatur usque ad desperationem recuperande potestatis prestine.

Iste gloriosissimus adolescens ānos nactus 24. quasi secundus machabeus: miserāte deo statū romane reipublice: iam prolapsum quasi spē: in spem erexit hanibalē fugauit: superauit hispaniā: affricā deuicit: antiochum magnū in seruū redegit: asiam tributariā cōstituit. Hic tātus ab ingrata patria exul moritur.

Philometor filius epifanis et cleopatra.

Therentius comicus clarus habetur.

Hunc dum adhuc puer esset: valde oppressit antiochus nobilis multis dolis et insidijs: sed romani miserunt legatos: qui mandantes antiocho: ne vltra infestus esset amicis eorum: cām belli terminarunt. Marchus namque publius circulum facit: in circuitu anthiochi dicens. Senatus populusque romanus precipiunt tibi: ne ingrediaris de hoc circulo: donec respōdeas. Videns ergo impius: quod tyranidē continuare nō posset: ait. Si sic visum est senatui et populo romano: et recedendum est. Dimissa ergo obsidione alexandrie furibundus ad paupculas iudeorum reliquias divertit: vindicans in eos: quod non potuit in potentiores se: vt patet in libro machabeorum primo et 2°.

5034

Eleasar

De hoc nichil scitur nisi quod cum alijs numeratur: vt patet mathe. primo.

Acies ignee videbantur in aere sup hierusalē diebus 40. et sequitur plaga: vt patet 2° machabe. 5.

591

Anno ante xpi natiuitatem.

Jason

Menelaus

Alchimus

Isti tres quamuis de genere sacerdotali fuerint: non sunt ponendi in linea pontificum propter ydolatriam: et opa pessima: nec debite intrarunt: vt patet in multis locis li. macha.

Onias pius

Hic vir sanctus fuit gratus deo et hominibus nedū bonis: sed etiam discolis. tandē iniuste occiditur ab andronico: vt patet 2. macha. 4°.

Seleucus in ers filius anthiochi magni.

Iste pauper homo grossus et despectus indignus honore regio: pessimus fuit sicut pater eius: et parum regnauit: quia frater eius regnum fraudulenter arripuit. Hic etiam heliodorum misit ad spoliandum tēplū: qui bene corectus vacuus redijt: vt patet 2 macha. 3. Nota quod occasione huius scismatis multa mala oriuntur quousque regnum grecorum. i. syrie per romanos in prouinciam redactum fuit.

Bella continue et plurima fuerunt adeo quod tedet doctores tam gentilium quam xpianorum ea vel ad memoriam reuocare. In quibus miranda est constantia romanorum vel duricia quod nulla tribulatio nullus metus eos terrere potuit quod aliquando se subdidissent quantumlibet potentissimo regi: sed omnibus se sine intermissione opponentes varias fortune mutationes experti sunt. Amor namque libertatis et appetitus laudis cum obseruatione nichilominus honestatis secularis districtissima ita medullitus transfixit eos vt pro hijs res et substantiam filios et filias et tandem vitam ipsam dare qui pro nichilo ducerent immo gratissimi fuerunt. Et ob hoc machabei desiderabant eorum societatem.

Romani. Quintus Flaminius —— Marchus Catho —— Tiberius Graccus

Isti hispaniam expugnauerunt bellis horridis.

Hic bellum macedonicum confecit. superato quoque philippo rege pacem dedit. Et hic cessat regnum macedonum. Vicit etiam lacedemones et venditos romanos collegit.

Horum tempore lex illa que ab appio tribuno lata fuerat: ne quam mulier aliam quam semunciam auri haberet et ne diuersi coloris vestimento nec vehiculo per vrbem vteretur abolita est.

Stacius cecilius comediarum scriptor.

Reges egipti. —— Euergetes filius philometoris 28. annis.

Hic fuit frater cleopatre vxoris alexandri regis sirie de quo habetur primo macha. x.

Aristobolus iudeus peripateticus philosophus. qui ad philometorem explanationum in moysen scripsit commentarios.

Hierusalem destruitur et penitus desolatur ab anthiocho epifanie: templum incenditur sed paulatim per iudam et fratres eius reformatur.

Anno mundi.

Septem machabei cum matre fidelissima martirizantur ij. macha. vij.

Eleazarus cum multis alijs glorioso martirio coronatur ij. macha. 6.

Linea xpi.

Templum purgatur a iuda et fratribus eius postquam tribus annis prophanatum erat. vt patet primo macha. 4. et ij. macha. x.

141

Iste uir sanctus et omni laude dignissimus percussit zelo suo peccatores confisus in domino deo israel vt patet primo macha. ij. Et habuit filios quinque eiusdem zeli. Verum ipse non erat pontifex sed tres filij eius.

Hic est ille nominatissimus triumphator in israel quo nec similem habuit ante se nec post. Eius opera gloriosa et magnifica. vide in libris machabeorum. Postea in bello strenue stans cecidit pro legibus sanctis martyrem se domino offerens. Et successit ei frater suus ionathas: qui creuit in gloria et fideliter stetit in testamento tandem dolose occiditur a triphone cum duobus filijs suis.

Pontifices. Mathathias —— Judas machabeus an. 3. —— Jonathas annis 19

Iste antiochus dictus epifanes. i. nobilis a capite usque ad pedes intus foris totus nequam fuit. et ob hoc figura antixpi dicitur. Hic martires plures fecit crudelissime. Dolose egyptum intrare disposuit sicut pater eius sed non profecit: quia romani posuerunt frenum in naribus suis. Tandem sine manibus cum inutili penitentia contrictus est. Eius opera pessima et quomodo obses fuerit rome et qualiter prophetia danielis sit completa in eo. vide in libris machab. et doctoribus super dan.

Reges sirie. Antiochus epifanes —— filius antiochi magni. —— Antiochus eupator —— filius epifanis.

Heliodorus intrauit templum ad spoliandum erarium: vt habetur ij. macha. 3. sed diuinitus percussus vix ad vitam redijt orante pro eo onya.

Iste adhuc adolescens habuit tutorem lisiam: et cum gloriosum exercitum contra iudeos duxisset: non longe post ambo a suis occissi sunt propter timorem demetrij filij seleuci: vt patet primo macha. 7.

Iste tamquam verus heres intrauit regnum sirie et occiso eupatore super iudeis infestus fuit. Tandem pugna inita contra alexandrum filium eupatoris occubuit.

Demetrius fi. seleuci.

¶Scipio nasica prudentissim⁹ romanoꝝ: inter cetera duo valde notabilia dedit cōsilia memorie digna. Primo ne carthago deleret: qten⁹ occasione extrinsici belli interna cōcordia ⁊ fortitudo ppetua ꝓpter cōtinuū exercitū apud romanos pseueraret. Scdo ne in vrbe aliquo modo theatrū cōstrueret: qꝫ inimicissimū hoc esse dixit bellatori pplo ad nutriendā desidiā lasciueqꝫ comentū. Quoniā sapiēter hec cōsulerit: sequētia tpora declararunt. Vide aug⁹. primo de ci. dei ⁊ orosiū li. ij. mirabilem remediū vitioꝝ.

¶Anno ab vrbe condita 602 ichoatū est tertiū bellū punicū tpe hoꝝ cōsulū: ⁊ finitum anno 4.

¶Tpe hoꝝ consulū: magnū bellū macedonicū fuit q̄ pmo romani succubuerūt: deide iterū cōflictū est: ⁊ pari clade vtriusqꝫ ptis in hyberno. i. hyeme discessū ē. tertio lutius regem vicit: qui postea apud albam in custodia defecit: ⁊ filius eius iunior didicit opus manuale rome: ob tollerādaꝫ inopiam.

Publius. Lōgīnus. — licinius — Lutius emilius Paulus — Lucius licinius Aulus — Lucius cēserin⁹ Marc⁹

Hoc tpe celtiberi romanos triuerūt: ⁊ scipio publi⁹ ī affricā iuit: ibiqꝫ mltas gētiū strages dedit. Sergius aūt galba a lusitanis victus: amisso exercitu vix aufugit.

¶Cartago illa nobilissima metropolis affrice deletur a scipione ⁊ cōsulib⁹. Arsit p 17. dies cōtinuos: miserū spectaculū: multi venditi sunt: multi se flammis tradiderunt. Chorītus siſr vastatur eodē anno a romanis: q̄ opulentissima fuit: toti orbi nota.

¶Reges egipti: q̄ p hanc lineā cōtinuatur semp hūerūt societateꝫ cū romāis: tādiu regnabant q̄ꝫ diu fidelitatē ipis seruabat. ¶Et nō q nulla alia cā fuit: q sic creuit potestas romāoꝝ sup alios nisi virtutes q̄ exuberanti eis micabāt: ⁊ pcipue iusticia q̄ꝫ summe colebāt. ⁊ q̄ꝫ diu seruauerūt modestiā: ⁊ dilexerūt iusticiā: inuicti semp vbiqꝫ māserūt Corrupti vero vbiqꝫ facilliter deuicti legūtur. In quadā reuelatione diuinitus fcā bte brigitte hētur q dn̄s deus testimoiū phibet ipsis antiquiorib⁹ rōanis q nusquā hoies ī mūdo ex puris naturalib⁹ iustius ⁊ rōnabili⁹ vixerūt. Qualia autē lumiaria ex eis tpe xpiane resplenduerūt ī sequētib⁹ patebit.

Ptoleme⁹ sot an. 17.

¶Hic regnauit annis 10. cuius tpore cicero varroqꝫ nascuntur.

5059 — 5074

Mathan fi. sadoch — genuit iacob. mathe. primo.

140 — 115 — Anno ān xpi natiuitatē

¶Iste simon vir prudētissimus ab adolecētia sua vsqꝫ ī seniū optime cōuersatus semp victoriosus tandē nequiter: occiditur a genere suo: vt primo machab. vltimo.

Simon fi. matathie ā. 8. —nis an. 26. — Johēs hircan⁹ fi. simo.

¶Hic pfuit ānis 26. vł 33. ppha religiosus ⁊ strēnu⁹ dux ptolemeū socerū suuꝫ fugauit: samariā captā solo equauit. Tandē reb⁹ optime administratis mortē vicina sentiens: cuꝫ quiqꝫ filios hēret quoꝝ nullus ad regimen ppli valeret vxorē suā disertissimā: iudeis prefecit ⁊ filijs. verū nichil pietatis in filijs fuit.

¶Iste alexander semp gratiosus fuit iudeis: ⁊ appet eum meliorē fuisse iter oēs reges syrie de quibus pauca virtuosa: aut nulla referūt. Hic cleopatrā filiā regis egipti accepit ī vxorē verū rex egipti iniq egit ḡ eū ppī qd rex arabū timēs ipm alexandrū decollauit: vt pꝫ primo macha. 10. ⁊ 11.

Alexander fi. epifanie — Antioc⁹ adolescens- —filius alexandri. — Triphon pditor

¶Iste adhuc puer suadente triphone aliquid molitus est p recupatiō et regni: sꝫ parū pfecit: iuxta illud semē impioꝝ pibit: qꝫ stati ab eo occiditur. Triphō aūt cuꝫ pessime se in oibus gerere ois exercitus eum dereliquit fcusqꝫ pfugus: nullibi tutū reperit locum.

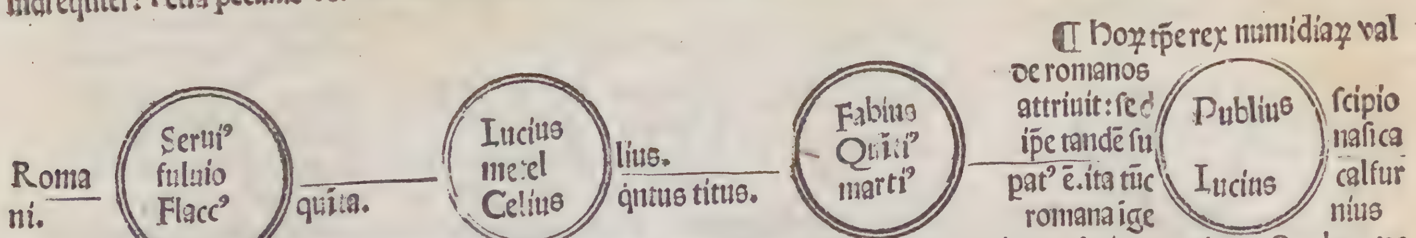
Demetri⁹ fi. demetrij — Antioch⁹ fi. demetrij

¶Iste cofortatus triphonē psecutus ē: ⁊ fugauit eum. Et primo iudeis benign⁹ fuit: sꝫ postquā preualuit: fecit sicut patres sui: sꝫ non ī pune primo machab.

¶Iste demetrius satis creuit breui tpe ppī regē egipti qui alienauit se ab alexādro: ⁊ refauebat sibi: ⁊ qꝫ ambo stati sūt mortui post dissensionē: iō q̄uit terra paulisper ī cōspectu demetrij. tādeꝫ capitur a rege pside: ⁊ ī carceratur.

Bella socialia oriũtur: quoꝝ hec prima causa siue origo fuit. Graccus notat᷒ a nobilibus: cepit cām q̃rere ꝯ eos. Et q̄ solus nil potuit cont̃ eos: cōem pplm nitebatur ad se trahere dicens: ꝙ agri deberēt diuidi eq̃liter: ꝛ etiā pecunie ꝛ c̄. ꝛ ab hoc tumult᷒ suscitatur: in quo ip̄e occisus est: ꝛ multa mala secuta sunt. vide orosiū.

¶ Hoꝝ tp̄e rex numidiaꝝ valde romanos attriuit: sed ip̄e tandē supat᷒ ē. ita tūc romana ignauitas defecit: vt diceret O vrbem venalem: ꝛ mature pituram: si emptorē inuenerit: q̄si diceret Fides in te periȷt.

¶ Hoꝝ tp̄ore puer ex ancilla nascit̃ q̄drupes: q̄drimanᵘ: oculis 4. Ethna mōs igneus flamas euomuit horribiliter: ꝛ loca vicia vastauit. Scipio numāciaȝ deleuit. hec nobilissima numācia ciuitas ē yspanie q̄ nūc zamora nucupat̃.

¶ His presidentib᷒ iussa est carthago restitui: ꝛ romanorum famulis repleta est: ꝛ in vrbe itestinū bellū couertitur atrocissime.

¶ Iste fabi᷒ cū puo pplo regeȝ armenie supauit: ꝛ mersi sūt 170. milia armatoꝝ in rodano. Quītius deleuit gallos: q̄ sub radice alpiū siti fuerunt.

Reges egipti

¶ Iste regnauit ānis. x. Ei᷒ tp̄e poeta lucreti᷒ nascit̃: q̄ postea sese amatorio furore iterfecit.

Ptoleme᷒ Alexād

Hic regnauit ānis 8. sub q̄ᵒ salusti᷒ historiogr̄phus nascit̃.

Ptolemeus cleopre si.

¶ Iste regnauit ānis 30. sub eodē tēpore virgili᷒ ꝛ orati᷒ poete nascūtur.

Ptoleme᷒ dionisius

¶ Mitridates rex ponti ꝛ armenie p annos 40. gessit atrocissima bella ꝯ romanos ī modico sanguine fuso: sepe victor: sepe vict᷒. tandē pprios filios pemit: haustoq̄ȝ veneno: vxores pelices ac filias secū extīxit. sic miserabiliter periȷt: qui īfinitos pemit. Hic ut orosius testatur: maximū nobis argumentū sue senie reliquit. Cū eni oīuȝ supsticiosissim᷒ fuerit: in fine exptus est: ꝙ falsos deos coluerit. Sic nō agit nobiscū deus noster: cui si fideliter seruim᷒: nequaq̄ȝ mala morte pire nos sinit. vide pulcre li. vȷ.

Anno mundi 5109

Linea christi

¶ Regnū iude restituitur: quod interruptum fuit annis 475. a tp̄ore zedechie vsq̄ȝ ad aristobolum.

06

¶ Seruile bellum in silicia: vbi cōspirarunt 70. milia seruoꝝ. huiusmodi bella piculosiora sunt ceteris: q̄ crudeliora: nec curant de patrie salute.

¶ Pestilencia maxima fuit in aphrica. perierunt vltra mille millia.

Pontifices

Aristobol᷒ p᷒ rex ꝛ sacerdos.

¶ Iste vno tm̄ anno prefuit: ꝛ diadema sibi imposuit nec fuit cōtent᷒ de testamēto p̄ris: iō matrem cum filiȷs incarcerauit. ppter quod miserabiliter piȷt cū fratre suo antigono: q̄ eū inuit ꝛ c̄. vide magistrū ī historiȷs.

Alexander vel Iāne᷒

¶ Hic prefuit annis 27. vel 37. ꝛ tot᷒ tyrannus fuit: quāuis primū modestus appareret. Officium eni fecit notū qual' intus fuerat. Fratrē occidit: ꝛ in xȷ. annis circiter 50. millia senioꝝ iterfecit: qui facinora eius detestabantur. Tandē moriturus duos filios reliquit. s. hircanū ꝛ aristobolum. verum vxorem regnare constituit: q̄ graciā ppl'i hūit.

¶ Antigonus frater regis inuidia regie occiditur: vbi dicit iosephus: ꝙ certū document um prebuit Omnē beniuolentiā iusq̄ȝ nature criminationibus cedere: nullā q̄ȝ optimaꝝ reꝝ affectionē tantum valere: vt inuidie ppetuo possit obsistere.

Reges sirie.

Antioch᷒ emi scenus.

Hic cū exercitum ducētoꝝ miliū hēret: ꝛ histriōes cū scortis ples se imisceret: facile a rege sptanoꝝ oppressus iteriȷt.

Philipp᷒ vltim᷒ rex sirie

¶ Hic a romanis superatus est: ꝛ cessauit regnū grecoꝝ. i. syrie: quod stetit annis 183.

¶ Bella intestina extrinaqȝ circa hec tp̄a intantū preualuerūt vt ꝑ magno miro habitū est: ꝙ status rōane reipublice peni tus non pierit. Unde pȝ q̄ȝnichil potuerit bellicus labor ad pacē procreadā nisi a sūm o deo magnū illud donū largiatur nō a falsis dis quibus tota roma vltra mille ānis seruiuit. vi de orosium ad longū de his bellis.

¶ Bella ciuilia incipiunt: q̄ continuata fuerunt ꝑ annos. 40. ⁊ adeo attrita fuit vrbs: vt necessario regimē ipsius mutaretur lȝ ad multos annos optie rexissent consules. Infelix prorsus conditio mūdani status: qui nunq̄ȝ in delitijs durare potuit ⁊ gloria: q̄ȝuis hec summo studio q̄rat. quāte dementie est hoc semꝑ sudore ac sanguine querere: quod cum adeptum

Baius mauli⁹ quītus

scipio

¶ Tēpore hoꝝ theu tonici ⁊germani ⁊ ci bri adunati sunt: q̄ quos romani p̄liarūt: sepeqȝ victi: tā dē eos supauere subtilit̄: ⁊ deleti fue rūt. 160. milia: ⁊ innumerabiles se ipsos occiderūt: ⁊ stati p⁹ iteꝝ inte stinū bellū rome fuit: qd marius cō sul sedauit.

Julius Lutius marcus

cesar p⁹ fa ctus est.

¶ Hoc tp̄e multa prodigia insolita terruerunt ro manos: ⁊ stati p⁹ in di uersis ꝓuincijs delet⁹ est romanoꝝ exercitus ita vt saga. i. veste me roris induerētur.

Silla Marius gaius

¶ Isti duo cō sules contra se inuicē bel lātes: ꝑmū ciuile bellū īchoarūt: cui⁹ occasio nē ⁊ ꝓgressū miserabi lē orosi⁹ ꝓseq̄t: totqȝ occisi sūt vt sille dicet̄ cū quib⁹ tandē victuri sum⁹: i bello armatos in pace inermes. occidi mus. extūc proscriptio instituta est.

Pōpei⁹ Mar cellus.

Isti duo cōsenti entes sit̄ restitert iulio: ⁊ ob hoc scdȝ bellū ciuile orit̄: ānis. 4 durās: i quo totū mūdū cōcu risse cōtra se breuit̄ dixerūt. tā dē pōpei⁹ supat̄ capiteqȝ ple xus paulatin mitescit. Og̃rā de spectaculū: q̄ȝdispar exit⁹ tanti viri.

¶ Varro marcus doctissim⁹ qui tā multa legit: vt aliq̄d ei scribē vacuisse miremur. tā multa scripsit: q̄ȝta vix aliq̄s legere possit: vt dicit therentius.

¶ Cicero marcus tulius maximus rethor claret.

¶ Pompeius semꝑ victoriosus. 22. reges subegit. tandeȝ postq̄ȝ templū ꝓphanasset: nūq̄ȝ postea dicitur pugnasse q̄n vinceret. sit̄r non longe p⁹ crassus preses syrie templū etiam ausus est spoliare quod pompeius non fecit: ⁊ ob hoc auro in os eius fuso interijt. sic peant inimici tui domine. Multa exempla de his inueniuntur: qui nō timēt diuina ⁊ clerū dehonestare: ꝙ iuxta vulgare dictum: mala morte pire solēt. Hoc apte etiā ꝓphetauit moyses. deut. 33. Percute dorsa inimicoꝝ eius. s. leui. ⁊ qui oderūt eū non cōsurgant.

5134

Jacob

pr̄ ioseph naturalis: sȝ heli pr̄ eius legalis fuit. hunc matheus: illum lucas cō memorat.

66

59

Anno an xp̄i natiuitate

¶ Hec pfuit ānis. 9: ⁊ fec̄ tyrānides pl'es: lȝ pri⁹ simulata scitate: religio sa famaretur: ⁊ hyrcanū in sacerdotē ꝓmouit: ⁊ vt p⁹ se regnaret instituit Hec in linea pontificum ponit̄ ꝓpter supputationē ānoꝝ: non ꝙ officiū pō tificale exerceret quod nō licuit.

¶ Iste hircanus mortua mr̄e in regno successit: in quo modicū ꝓsperitatis habuit ꝓpter ꝑtialita tes populi: nam stati a mr̄e supatus est ⁊ p⁹ iteꝝ restitutus auxilio arabū. tandē fcūs tributarius rōanis in pace aliq̄nto tempore regnauit: sȝ n̄ noie regis nouissi me miserabiliter obijt: decept⁹ fraude parthoꝝ quos antigonus contra eum duxit. vide plene ma gistrum de his.

Alexā dra vx or ale xandri.

dri. ā. 33.

Hirca n⁹ filius alexā

¶ Heresis phariseoꝝ circa hec tp̄a oritur. Et nota ꝙ tres erāt secte in iudea. s. pharisei: sadu cei: ⁊ essei. Hi oēs a cōi vita reliquoꝝ iudeoꝝ disiūcti m̄ltis errorib⁹ implicati ꝑpt̄ asperitatē vite sanctiores se alijs dixerūt Vide magistrū in historijs circa baptismū iohīs. Item adhuc due secte a quibusdā asserūtur. s. arbonei: ⁊ ge niste.

¶ Fimbria ilium vastat. i. troiam antiquā romanorum sed silla stati cā restaurauit.

¶ Cathilina famosus tyrānus cōiurat cōtra patriam.

¶ Virgilius excellentissimus poetaꝝ clarus hētur: ⁊ mira fec.

¶ Oracius flaccus satyrricus.

¶ Salustius crispus historicus.

¶ Plotius ꝑmo rome latinā rethoricā docuit.

¶ Possodonicus stoicus.

¶ Hecaton stoicus: q̄ dixit oē honestū. in arduo est. si vis amari ama. Queris q̄d pfeceri. amicus michi esse cepi.

¶ Rome numerati sīt. 400. milia. 6 4: milia hominū: oēs in cole ciuitatis.

¶ Libraria. 400. miliū libroꝝ cōburitur in egypto: vn̄ pȝ q̄ȝta fuit antiquitus diligētia in libris colligendis.

¶ Tres soles apparuerūt in celo versus orientē: qui paulatim in vnū corpus solare redacti sunt. Grāde spectaculū: grandia pfigurauit: quasi asia: aphrica: ⁊ europa sub vna monarchia statim cōiungi deberēt. Item q dñium lucij antonij: ⁊ marci antonij in vnum rediret. Sȝ potius noticia vnius ⁊ trini dei toti orbi futura iminebat.

fuerit: nullo pacto reiteri pōt. Prudētissima illa roma hoc non potuit: ⁊ tu valebis: Christū sequere: ne peat labor tu⁹.

Cesares — Julius cesar ā. 5. gaius — Ab hoc ceteri dicūtur cesares. — Imperatores — Octaui anus au gust⁹ ā. 57. mesib⁹. 6. diebus. 10.

¶ Iste iulius tante fuit actiuitatis: vt mēs illi⁹ ⁊ manus ad impossibilia ferme suffecerit. 52. vicib⁹ pugnauit. sol⁹ marcū marcellum supergressus: qui ter cēties nonies fertur pugnasse. hic ponpeio ac ceteris nobilissimis romanis occisȝ: impium arripuit. Tandē anno. 5. imperij sui cōspiratōe bruti: ac cassij dolo occidit̄ ipse dn̄ator orbis.

¶ Iste octauianus nepos iulij: cum eēt adhuc adolescēs imperiū sumpsit. iuuētutem suam virilibus actibus decorauit. qnqȝ milia bella gessit: ⁊ breuiter totum mundū post multa bella in vnam tandē monarchiā redegit.

Cleopatra an. 20.

Huic iulius egypti regnū dedit: monēs vt magis amicitiā romanam qȝ arma experiri studeret. Tercio aūt anno hui⁹ cleopatre iulius sumpsit impiuȝ: ⁊ sic finit̄ hic calcul⁹ latinoꝝ p hāc lineā descēdentium ad xpm: ⁊ seq̄tur supputatio annoꝝ p lineam romanoꝝ.

¶ Cato noīatissim⁹ vidēs cesarem triūphare: cui ipe non fauebat: apud vticā seipm occidit: iuxta illud. Maluit cato mori qȝ deroget vrbis honori. sȝ ppter hoc scdȝ aug. ñ excusat̄ a pcco.

¶ Bos loquit̄ arāti. In breui magis desinent hōies qȝ iumēta: vel vt quidā libri habent: frumēta.

¶ Sceptrū de iuda aufertur ⁊ dux de femore eius: q2 in pximo sanctus sanctoꝝ venturus est: iuxta pphetiam iacob.

Anno mundi — 5159

¶ Judea tributaria fit rōnis ppt ptialitatem duoꝝ fratrū. s. aristoboli ⁊ hircani. Vterqȝ enim inuidētie cā subiecit se romanis vt regnare posset ⁊c̄.

Joseph circa hec tpa na scit̄: p⁹ spōsus marie.

40

¶ Iste antigon⁹ filius aristoboli vbiqȝ isideliter egit: nec romanis obediuit. magnaȝ plagam terris intulit: vt hircano expulso regnare posset. Regi enī parthoꝝ promisit talēta mille: ⁊ virgines qngentas: vt se iuuaret: lisania nepote suo id pcurante: ⁊ sic hircanus eiectus est: fasel⁹ occisus: ⁊ herodes fugatus. Sȝ cum herodes romā venisset: ⁊ senatui cūcta narrasset: augustus eum regē iudee creauit: mittens cum eo exercitū: qui hierusalē ceperūt: ⁊ antigonū captum duxerū ad antoniū: qui eū securi pcussit: ⁊ herodes confirmatus est in regno: cessauitqȝ sceptrū de iuda sicut predixit iacob ⁊c̄.

¶ Scipio seipm iugulauit. — Antigonus

¶ Juba rex iugulari se fecit.

¶ Petreius gladio se pfodit: ⁊ multi alij de nobilissimis romanoꝝ: quia noluerūt iulio subdi: aut timuerūt ab eo obcidi: sicut plures iam occiderat.

¶ Titus liuius historicus.

¶ Marcus callidius orator.

¶ Diodorus scriptor historie grece.

¶ Ouidius naso.

¶ Gaius falcidus.

¶ Cornelius historicus.

¶ Marcus varus. hic ait Nichil magnificū docebit: quia se nichil didicit

¶ Lugdunū conditur a minatio plauto oratore: qui fuit discipulus ciceronis.

¶ Cornelius gallus.

¶ Messala poeta: ⁊ multi alij his fuere temporibus

¶ Sibylla tiburtina clara habetur: que de xpo pphetauit: et augusto respondit: ne se deum iuxta stulticiam paganorum putaret: et ostendit illi virginē pulcherrimā in celo: tenentē puerum in brachijs: et ait. Hic puer maior te est: ipm adora.

♓ ¶ Hic ē ille vnicus qui scdm non hūit: sub quo conticuit orbis terrarum ac prompte obediuit agēte hoc diuina prouidentia: vt xpi natiuitatē tpalis pax illustraret. Hic gloriatur se vrbē marmoreā reliquisse quam latericiam ipse inuenit. Fuit pulcherrimus corpe: ingenio subtilissimus: fortunatissimus in oibus: sed vitio carnis non caruit. Ipse est qui describi fecit totum mundū: vt dr luc. 2. cuius. 42. āno natus est xps dns saluator mūdi: qui pacē eternā suis largitur.

¶ Monarchia romanorum: oium maxima circa hec tpa incepit. Cum eni vt testatur hieronymus et alij sci doctores: p totum orbē in diuersis prouincijs bella pullularent: subito cūctis mirantibus pacata sunt: et romano principi colla submiserūt: vt apte dns deus hoibus ostenderet quod illam vniuersalem pacē: non bellicus labor: sed ipse donasset. semp vno finito bello aliud sequebatur aut plura: peiorque scissura sequebatur: sed xpi natiuitate ppinquante: vrbs quieuit et orbis.

Reges iudee.

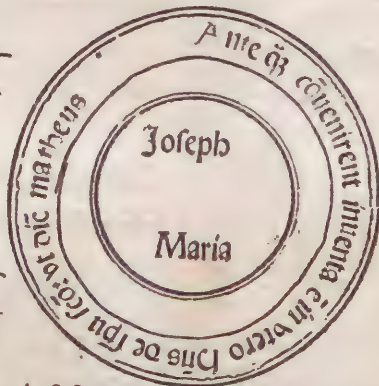
herodes aschalonita an. 37.

¶ Iste herodes idumeus pmus rex alienigena apud iudeos fuit. Eius historiam magister diligenter prosequitur: et refert eum fuisse virum strenuū et fide dignū: et in oibus notabiliter se habuit. gratus valde rōanis: et populis qui pacē amabant. multa etiam opa memorabilia fecit. verum in senectute sua: cum nimis vellet placere rōanis: et audisset de ortu xpi: timēs pelli e regno tanqz alienigena: miserabiliter defecit sensu: et antiqua pbitate amissa: inocentes occidit: et plures de filijs suis. tandē oibus odiosus: morbo inualescēte flebili morte destituitur etc.

¶ Maria nascitur āno an xpi natiuitatē. 16. vel circa.

¶ Historia euāgelica oium scripturarum sanctissima hic texitur.

5179

5199

20

1

Anno an xpi na
tiuitatem

¶ Zacharias et elizabeth fuerūt ambo scē vite: et pētes sci iohis baptiste.

¶ Joachim et āna clarēt scitate vite: qui p9 singulari grā meruerūt pcreare florem totius felicitatis mariā: oium creaturarum excellentissimā: que deū nobis genuit.

¶ Burgūdiones orti sunt gēs semp valida: sic dicti: quia sup rhenū fluuiū burgos plures habet

¶ Marcus aggrippa gener octauiani supra rhenū ciuitatē aggrippinā condidit: que post dicta est colonia.

¶ Anno mundi. 5199. ipse est pmus an natiuitatē xpi: cum iam esset desponsata maria ioseph: missus est angelus gabriel a pre luminum deo totius cōsolationis ad ipsam vt ānūciaret ei: quod venerit plenitudo tpis: p reconciliatione hūani generis: et quod per ipsam dei filius hūc mundū intraret vellet. Hoc igitur oium secretorum secretissimum mirabiliū mirabilissimum: salubriū saluberrimum: desiderabiliū desiderabilissimum: mysteriorum profundissimum: circa hec tpa diu expectata: adimpletum est vt deus hō fieret. Quis audiuit vnqz simile: O si sapiat istud in palato mentis nostre. vide deuotissimam historiam luce primo.

¶ Johēs baptista nascitur: quo nemo maior inter natos mulierum surrexit.

¶Roma in flore: ⁊ numerati sunt ciues eius ⁊ descripti nonagesies treceta milia ⁊.70.milia.

¶Valerius maximus fuit hoc tempore vir magne fame.

¶Imperatores romani per hanc lineam continuantur: qui oēs augusti dicuntur: propter singularem huius augusti excellentiam. Justū eqdem est: vt ille oibus nomen tribuat: qui cūctis viuēdi formā: ⁊ regendi normā constituit. Tanta siquidē in eo pbitas ac strenuitas emicuit: vt vix credibile sit: q̄ vnq̄ȝ destituta nā hūni discursus talē edē potuerit. Quid vltra: christū cum bn̄dicta matre sua videre meruit: q̄si ipse pmicerius extiterit vocatiōis gentium ⁊c̄. nec vnq̄ȝ post hec dn̄s vocari voluit. Aram ei primus extruxit. Hūilitatis: clementie: ciuilitatis: patientie: discipline ⁊c̄. que rarissime in tanta sublimitate conueniunt: exemplar ipse fuit. Bellū non nisi coactus accepit. Ait ei. Magnum est dispendium aureo hamo pisces cape: qz hami depditi dānum: nulla pōt captura piscium conpari. Detrahētibus sibi ait. Jn libera ciuitate liberas decet eē linguas. Milites ociari nequaq̄ȝ aut deliciari pmittebat: quoꝝ pfessio instituta est ad laborē. Filias suas in lanificio fecit instruit propter mutabilitatē tempalium. Nendi: texēdiq̄ȝ non solum artem: sed vsum habebant: nec ad senisi vultu maturo sine oī vestium curiositate accedere permittebat. Regna que iure belli quesierat preter pauca reddidit: aut alienis begnine tribuit. Testem se in iudicijs interrogari: ⁊ repelli equanissimo aīo patiebatur. Plures habuit sibi maxime familiares: qui cum melius poterant: eum extinguere etiam publicis bellis nitebantur. Alij ter quaterq̄ȝ periuri: cum gratiam poscerent: vitam ⁊ bōa ab ipso impetrarūt. Oq̄ȝ multi fuerūt: qui se de tam nobili sanguie pgenitos gloriabantur: sȝ mores non imitabantur.

Procuratores iudee

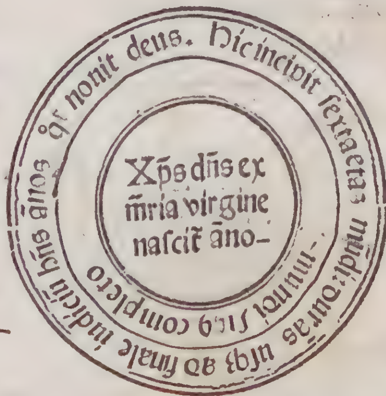
Archela' ā.9. filius herodis — sub eo dn̄s redijt ex egypto.

Cōponi' — hic loco archelai substitutus est.

Marcus — Sub isto moritur salome soror herodis.

Christus nascit̄ anno mūdi. 5200.

Linea xp̄i

Anno domini pmo

¶Natus est circa hec tempā dn̄s noster de virgīe pura nouo ordine: scdm pphetica pmissa. Et hec est plenitudo tp̄is: de quo apl's dic̄: qn̄ misit deus filium suū ī mundū. Ob hoc incipit hic sexta etas mūdi: cuius finē solus deus nouit. Et dic̄ augustinus q̄ hec etas dr̄ senectus: q̄ sepe extendit̄ vltra oēs pcedentes etates: qz pleriq̄ȝ hoīum viuūt etiam vsq̄ȝ ad centum viginti annos: aut vltra. Et notū est q̄ sexagenarios senes vocamus. vn̄ fatuum est velle determiare quotitatē eius. Plures eni hoc attētarūt: q̄ oēs fuere decepti: sicut pbat doctor sanctus ⁊c̄.

¶Era christianoꝝ pncipalissima oīuȝ eraꝝ notissima: celeberrimaq̄ȝ. ipse est annus octauiani. 42': olimpiadis cētesime nonagesimetertie: ⁊ scdm bedam annus mūdi. 5199. cōpletus. vn̄ vers'. Vnū tolle datū ad milia q̄nq̄ȝ ducētis: Nascēti dn̄o beda dat a pthoplasto. Item Ante christum duo centuȝ minus vno milia quinq̄ȝ. Et hic tanq̄ȝ pbabilior modus ab ecclesia seruat̄: ⁊ est mag. vulgat'. Sūt ⁊ alij diuersi modi supputationū: q̄dā breuiores vt hebreoꝝ: quidā lōgiores vt methodij ⁊ alioꝝ: de quib' imensus ē labor tractare: vtilitas vero modica. vide singula locis suis ⁊c̄.

¶De principatu romano sic dic̄ cicero in libro de officijs. Certū est fuisse aliqd temp' quo sine regib' viuebatur. at postq̄ȝ iure gentium possessiones ceperunt diuidi: non alia de cā reges sunt instituti: nisi iusticie fruende. Nam cum in initio premeretur multitudo ab his qui maiores opes habebāt: ad vnum aliquē vix confugiebant virtute pstantem: qui phiberet iniuriari tenuiores: eq̄tatem constituendo summos cū infimis pari iure ptingeret. Cumq̄ȝ adhuc regnātibus regibus debiliores nonnūq̄ȝ opprimerentur: leges cōstitui placuit: q̄ ad iudicandum non odio aut gr̄a ducerentur: sȝ tales inopi q̄les potēti prestarent aures. quo fit vt leges non solum ppl'm: sȝ regē quoq̄ȝ obligare sciam'. at si regē cōtemnē leges cape bona subditoꝝ: violare virgines: strupare matronas: ⁊ cetera illicita facē videamus: numquid illo submisso: alius sublimabitur: qui ⁊ bn̄ gubernare: ⁊ legibus nouit obtēpare:

Hic fuit vir magnaꝝ virtutū: ⁊ pius p̄ in subiectos sibi. A ie bat nāq3 quibusdā pricipibus qui cupiebāt grauare plebē. Boni pastoris est tōdere pecus nō deglutire. Itē cum sua derēt sibi: ut baliuos mutaret: dixit. Vidi quēdā muscas egri uulneribus insidētes fugare: quē eger inculpauit: dicēs. Qm̄ vēture sūt sitibūde: ut sugāt. iste tm̄ q2 plene sūt locū occupabāt: quasi diceret. Cōsultius ē ut locupletes teneamus q3 il lis amotis: denuo tenues ditare cogamur. O magnum prudentissimi viri cōsilium. Taliter enī quidam fraudulēti solent isidiari principibus: vt. s. cōem populū cōtra eos ꝑuocent: quo facto sciunt: qm̄ necessarij sunt eis: cogentes deinceps eosdem videlicet tam pricipes q3 populum sicut voluut ac suis astucijs magis magisq3 inuoluentes. Maxima pru dentia principum est: ut se taliter agāt: ne plebibus exosi fiāt: oēsq3 contrariū suadētes: abijcere stati debēt: ut famem suā dilatent ꝙ coītatem diligant. hoc tam paganoꝝ q3 sanctissimoꝝ viroꝝ consilium semp fuit. Exempla sunt quottidia na ⁊c̄. Hic etiam tyberius bene de xp̄o sentire cepit: ⁊ eum pro deo coluit ⁊ c̄. Dicūt quidā ꝙ tandē crudelis factus sit con tra potētes. si hoc verū est. quis scit: quo iudicio actum fuerit. Magnum vtiq3 pietatis argumentum fuit: ꝙ subiectis ⁊ pauperibus semper gratiosus extitit. Pacem etiam habuit cunctis diebus suis. Omnes xp̄i ac xp̄ianoꝝ ac contradictores sine vlla miseratione deleuit. pylatum exilio dānauit. Moritur tandem cū ingenti gaudio multoꝝ: sed peior eo successit.

Tyberi⁹ ꝑuignus octauia ni adoptione filius

Amini us ruf⁹ — Valer us grac c⁹. ā. 11. — Pōtius pilatus

Sub hoc moritur augustus.

Iste palam vendidit sacerdotium. Qui plus dedit ille obtinuit: ⁊ sic plures in breui fuerunt.

Sub hoc iohēs baptista cepit p̄dicare et dn̄s passus ē: quē ipse ob timorē cesaris iniuste dānauit ad mortē crucis: ⁊ ideo post miserabiliter pijt: seip̄m occidēdo. De funere aūt huius mirabilia narrantur.

Sup omnia bone ihū amabilē te mihi reddit calix quē bibisti. ait bernardus.

5211 — 5229 — 5232

Ihūs xp̄s an noꝝ 12 in tēplo doctores audit.

Ihesus xp̄s dn̄s nr̄ i ior dane baptizatus est

Ihūs xp̄s dn̄s oīum p seruis moritur ānoꝝ 33 ⁊ triu3 mēsiū

12 — 30 — 33

Nota ꝙ nichil repitur de infantia saluatoris ⁊ opibus eius vsq3 ad baptismū iohānis apud euāgelistas: nisi ꝙ duodēnis remansit in hierusalē audiens doctores ⁊ c̄. Hoc aūt qđ dī: ⁊ erat subdit⁹ eis: tanq3 granu3 salutare multiplr̄ territur a doctorib⁹ ⁊ deuotis psonis usq3 hodie conātibus persuadere que fuerit cōuersatio xp̄i in illis 18 annis Ille aūt liber qui de ifantia saluatoris intitulatur q2 iam diu iter apocripha deputat⁹ ē nil autoritatis affert. nec verissimile est: ꝙ talia diuina opera ⁊ gl̄iosa miracl'a pueriliter iter pueros fecerit qui vix tpe debita ad huiusmodi faciēda potuī etiā a matre sua benedicta iclinari: ⁊ similit̄r ap̄lis ⁊ c̄ dixit enī. Nōdum venit hora mea: ⁊ nō su3 missus nisi ad oues israel ⁊c̄. Igitur oībus credere: ⁊ nulli credere: eque viciosum est.

Circa hec tēpora grāde spectaculum mūdo iuotuit a sc̄is non auditū: reuelatio aperta beatissime trinitatis. Pr̄ in uoce: fili⁹ i carne: sp̄us sc̄tus in specie colūbe. ⁊ hic vngitur nobis xp̄s verus saluator in lege ꝓmissus: qui ē via: veritas: ⁊ vita: ⁊ preter quē nō ē sal⁹. Jā hic texitur historia triū annoꝝ doctrine ip̄ius salutifere cum miraculis plurimis ⁊ gl̄iosis qualia nunq3 visa sūt.

In āno 34 xp̄i multa mirabilia fcā fuerūt. Nam ip̄o die passiōis eius: terra tremuit: petre scissi sūt: sol obscurat⁹: vt p3 in euāgelio. Die pasce dn̄s resurrexit cum m̄tis ⁊ c̄. Deinde post dies 40 gloriose in celū ascendit cum p̄da magna ⁊c̄. In die pēthecostes venit sp̄us scīs sup ap̄los ⁊ c̄. Et hec oīa n̄e salutis eīne sūt sacramēta i quib⁹ deuote mētes quottidianā īueniūt refectionē. Btūs qui versatur ī hīs: qm̄ fructum percipiet sempiternum.

Johēs baptista sanctissimus: ab herode decollatur: q2 arguit eum de adululterio. Iste fuit herodes antipa tetrarcha gallilee: qui ꝑpter hoc crimē ⁊ tēporalr̄ ⁊ eternaliter ē punitus cū herodiade ⁊c̄.

SAncta mater ecclesia compatur ciuitati: de qua gl'iosa dcā sūt: vt dī in psalmo 89. Quid gl'iosius ea esse poterit quaȝ gl'ificauit tota simil' bt̄a trinitas: quā defendit dīna maiestas: quā illustrat dīna claritas: quā regit dīna bonitas: cuius caput xp̄s ihūs verus deus ⁊ hō: cuius ciues oēs electi sūt: cuius mīstri angeli: illi bt̄issimi spūs excubantes supra muros eius dieꝫ ac nocte: Hec est quā edificauit vnigenitꝰ dei supra firmam petram: nec porte inferi p̄ualebunt aduersus eā. Hec est syon illa dilecta cuius portas diligit dn̄s sup oīa tabernacula iacob. Hec est spōsa illa imaculata. nō hn̄s maculā neqȝ rugā: quā nō vili clenodio sed p̄cioso sanguine subarrauit dn̄s. Hec ē mater pulchre dilectiōis ⁊ agnitiōis scte spei que filios generat in eternū regnaturos: Hāc p̄nūciauerūt p̄riarche ⁜

Petrus	Credo in deū patrē oīpotētē creatorē celi ⁊ terre.	Jeremias 2.	Patreȝ vocabis me ⁊ post me ingredi non cessabis	¶ Exodi 20. Non hēbis deos alienos corā me. Isaie 45. Ego dn̄s ⁊ nō ē alter creās tenbras formās lucē. Psalmo 113. Deꝰ autē nr̄ in celo oīa quecūqȝ voluit fecit ⁊c̄.
Andreas.	Et in ihm̄ xp̄m filiū eius vnicum dn̄m nostrum.	Abacuc vl.	Ego aūt in dn̄o gaudebo ⁊ exultabo in deo ihū meo	¶ Psō 2. Dn̄s dixit ad me filiꝰ meꝰ es tu ego hodie genui te Johis 4. Ego ⁊ pater vnum sumus. Col. 1 qui est imago patris inuisibilis dei. p̄s. Verbo dni celi firmati sunt.
Johannes.	Qui cōceptus est de spū scō natus ex maria virgine	Isaias 7.	Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filium ⁊ vocabis nomē eiꝰ e	¶ Jeremie 13 Mulier circūdabit virū. Galath. 4. Misit deꝰ filiū suū factū ex muliere. Eze. 44. Porta hec clausa erit ⁊ non aperietur ⁊ vir nō transibit per eam ⁊c̄.
Jacobus	Passus sub pōcio pilato crucifixus mortuꝰ ⁊ sepultꝰ	Sacharias 12	Aspicient ad me quē confixerunt et plangent eum.	¶ Isaie 52. Tanqȝ ouis ad occisionem ductus. Vere langores nostros ipse portauit. Prima petri. 3. Xp̄s semel passus est pro nobis iustus pro iniustis.
Thomas.	Descēdit ad inferos tercia die resurrexit a mortuis.	Osee 13.	Ero mors tua o mors morsus tuus ero inferne. In die tercia suscita.	¶ p̄s 15 Nec dabis scm̄ tuū videre corruptionē. Eph. 4. descēdit primo in iferiores p̄tes terre. Act. 2. Non ē derelictꝰ in iferno. Ro. 6. Xp̄s resurgēs ex mortuis iam non moritur.
Jacobus	Ascēdit ad celos sedet ad dexteraȝ dei p̄ris oīpoten.	Amos 11	Edificat in celo ascēsionē suā: 11. dn̄s nomen illi.	¶ p̄s. 67. Iter facite qui ascēdit sup occasum. Et ibidē. Ascēdit in altū qui captiuā duxit captiuitatem. Mich. 2. Ascendit iter pandens ante eos.
Philippus	Inde venturus est iudicare viuos et mortuos.	Malachias 3.	Ascendā ad vos i iudicio ⁊ ero testis velox.	¶ p̄s. 95. Judicabit orbē terre in equitate ⁊ pplos in veritate sua. Job 19 Fugite a facie gladij qm̄ vltor iniquitatis est gladius ⁊ scitote esse iudicium.
Bartholomeus	Credo in spiritum sanctum.	Johel 2	Effundā de spiritu meo sup oēm carnē	¶ Job 26. Sp̄s eius ornauit celos. Sap. primo. Sp̄s dn̄i repleuit orbē terraꝝ ⁊c̄. p̄s. 140. Sp̄s tuus bonus deducet me in terram rectam.
Matheus.	Sanctam ecclsiam catholicam	Dauid in p̄s 35.	Confitebor tibi i ecclesia magna.	¶ Soph. 3. Inuocabunt nomen dn̄i ⁊ seruient ei humero vno Math. 18. Si pecauerit in te frater tuus dic ecclesie: ꝙ si ecclesiā nō audierit sit tibi tanqȝ ethnicus ⁊ publicanus.
Simon	Sactorum cōioneȝ remissionem peccatoꝝ.	Micheas 7.	Deponet oēs iiquitates nostras ⁊ pijciet i p̄fundū maris	¶ p̄e. 118. Particeps sum oīum timentium te: ⁊ custodiētium mandata tua. Eze. 18. Viuo ego dicit dn̄s. nolo mortē peccatoris. sed ut cōuertatur et viuat.
Judas	Carnis resurrectionem	Ezechiel 37	Aperiam tumulos vr̄os ⁊ educā vos de sepl'chris vestris	¶ Job 19. In nouissimo die de terra surrecturus sum ⁊ i mea carne videbo deū saluatorē meū. Phil. 3. Reformabit corpus huānitatis nostre cōfiguratū corpori.
Mathias.	Et vitam eternam Amen.	Daniel 12	Multi de his qui dormiūt i puluere terre euigilabīt alij in vitā alij i obprobriū vt videant s p	¶ p̄s. 61. Tu reddes vnicuiqȝ iuxta opa sua. Math. 7. Ibūt hij in suppliciū eternū. iusti autē in vitā eternā. 2. Cor. 5 domū habemus nō manu factā in celis.

¶ Ihūs xp̄s verus deus ⁊ verꝰ hō vnica p̄les itemerate ac p̄petue virgīs marie secundū huānitatem descendēs de semine abrahe per lineā regalē ⁊ sacerdotalē: sponsus vnicus ⁊ caput imediatū scte vniuersalis ecclesie. rex regum ⁊ dn̄s dominātium eternus pōtifex: ⁊ iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ 33 ānis ⁊ mēsibus 3 p̄egrinari dignatus est in hac lachrymaꝝ valle: docēs primū ope viā vite: post etiā verbo: ut euāgelista testatur. Cum aūt esset ānoꝝ 30: a summo p̄re oīum deo baptizatus iam in iordanis fluuio vnctus fuit nobis in primū ac summū pontificē ac ep̄m aīaꝝ nostraꝝ per spiritū sanctū: qui corporali specie tanqȝ columba in ip̄m descēdens: testimoniū sibi p̄hibuit: qm̄ ipe est vere saluator mūdi iuxta vaticiniū ysaie ⁜

⁊ Hanc ꝓdixerunt prophete. hanc ſimul oīs illa veteris teſtamēti laborioſa ſeruiliſqꝫ obſeruātia: dominā recognoſcit. Et quid vltra? Celū terra mareqꝫ cum oībus q̄ in eis ſunt: nō huic famulanť myſterio? Igitur glorioſa dicta ſūt de te o ciuitas dei. Beata tu hieruſalem quis ſimilis tui: que ſaluaris in domino? Negabunt te inimici tui: ⁊ tu eorum colla calcabis. Pro patrib9 tuis naſcentur tibi filij: nec deſities in ſempit̃na ſecula: Benedic domine fortitudini eius: ⁊ opera manuū eius ſuſcipe. Percute dorſa inimicorū ei9: ⁊ qui oderāt eā non conſurgant. Audi dñe vocē eius: ⁊ ad populū ſuū introduc eā. Deus virtutum conuertere reſpice de celo: ⁊ vide: ⁊ viſita vineam iſtam: ⁊ pfice eam: quam plantauit dextera tua. Fiat manus tua ſup virum dextere tue: ⁊ ſuper filiū homīs quem confirmaſti tibi ihūꝫ xp̄m dñm noſtrū: q̄ tecū viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritus ſancti de9 in omnia ſecula benedictus. Amen.

ſcripſit in aſia greco ſermone. In pricipio erat verbū.

¶ Ego ſum lux mundi qui ſequiť me nō ambulat i tenebris: ſꝫ hēbit lumen vite. Ego ſum q̄ teſtimonium p hibeo de me ip̄o: ⁊ teſtimonium pibet de me pater. Ego ſuꝫ paſtor bonus: ⁊ cognoſco oues meas: cognoſcunt me mee. Ego ſum via: veritas: ⁊ vita: nemo venit ad patreꝫ niſi per me. Ego ſum vitis vera: ⁊ pater meus agricola eſt.

Liber generatiōis xp̄i ſcripſit in iudea hebraice.

¶ Data eſt michi omnis poteſtas in celo ⁊ in terra. Ite in orbem vniuerſum: ⁊ predicate euangelium omni creature. Et ecce ego vobiſcum ſum vſque ad conſummationem ſeculi.

¶ Amen amen dico vobis celū ⁊ terra trāſibunt: verba aūt mea nō trāſibunt. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit: ſaluus erit: q̄ vero nō crediderit condemnabiť. Quod vobis oībus dico. Vigilate neſcitis enī quādo dñs veniet. Sol contenebrabiť: ⁊ luna dabit ſplendorē ſuū. Et tūc videbūt filiū hominis venieteꝫ in nubib9 ⁊c.

¶ Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum. Eſtote ergo prudētes ſicut ſerpentes: ⁊ ſimplices ſicut columbe. Nolite timere eos q̄ occidūt corp9: aīaꝫ autem nō pñt occidere: ſed potius eū timete: qui pñt ⁊ aīaꝫ ⁊ corpus pdere in gehēnam. Omnis qui confiteť me coraꝫ hoībus: confitebor ⁊ ego eum coram p̄re mēo.

ſcp̄ſit i italia ſermōe tñ greco. Initiū euāgelij ihū xp̄i.

¶ Ego rogaui ꝓ te petre vt nō deficiat fides tua: ⁊ tu aliqñ conuerſ9 confirma fratres tuos. Qui maior eſt in vobis: fiat ſicut minor. Ego aūt in medio veſtrū ſum: ſicut qui miniſtrat. Videte ne ſeducamini. Multi enī veniunt in noīe meo dicētes: qꝛ ego ſum. Nolite ergo ire poſt illos. In patiētia veſtra poſſidebitis animas veſtras.

ſcripſit in grecia ſermone greco. Fuit in dieb9 herodis regis iudee ſacerdos ⁊c.

⁊ pphete ſancti. Hic elegit diſcipulos 62 quos miſit āte faciem ſuam: ⁊ 12 ap̄los quos miſit in orbē vniuerſum ad ꝑdicandum euāgelium: nec amplius q̄ꝫ hos duos ordines inter diſcipulos dñi eē cognouimus: quorum formam nūc in eccleſia tenent p̄ſbiteri ⁊ ep̄i. Nam apoſtolis ſucedunt ep̄i: 62 diſcipulis preſbiteri: quibus duobus ordinibus tota eccleſia eſt cōmiſſa: tanq̄ gerarchis: vt pꝫ in decreto damaſi pape habeť. lxviij. di. c. cor epiſcopi. Tandem pius dominus pro grege ſuo moritur acerbiſſima paſſione conſumat9 omnium martyruꝫ caput: ⁊ ipſe martyr Poſq̄ aūta mortuis reſurrexit: in celum aſcendit: ⁊ ſpiritumſanctum miſit. Et tunc primum cultus xp̄iani nominis incepit: qui adfinē vſqꝫ durabit.

¶ Iste gaius nepos tiberij erat scdʒ carnē: sʒ non moribus q͡ꝛ totus ꝑuersus fuit ⁊ tyrānus. O ait vtinam ppl's romanus vnā ceruicem hēet. Conquestus est sepe q͡ꝛ sua tpa pacifica fuerūt ⁊ bella libenter habuisset occasiones etiam quesiuit. Tandem a suis occiditur cōsilio senatoꝝ cū magno gaudio vniuersoꝝ. Et senatus restituē nitebatur regimē sic āñ fuit: sʒ non ꝑualuit ⁊c.

¶ Iste claudi⁹ inconstans animo fuit: ⁊ tot⁹ obliuiosꝰ ⁊ gulosus. Bel'ādi occasionem libent̄ habuisset: sʒ tm̄ parum pugnauit: ⁊ facile quosdā paucos hostes supauit. Tandeʒ cum 35 senatores occidisset cu 300 eq̄tibus pro mīmis causis: veneno mortu⁹ est

Imperatores — Gaius an. 3. men. 3. — Claudius an. 14. mē. 7.

¶ Historia actuum aplorum hic texit̄.
Spiritus scūs venit super aplos in linguis igneis.
¶ Et hic orit̄ cultus xp̄iani nominis. scilicet in die penthecostes secundū augustinū.
¶ Stephanus lapidat̄ ⁊ ꝓthomartir inclit⁹ dn̄o consecrat̄
Saulus ꝓsternitur ⁊ paul⁹ egregius predicator erigit̄. q̄ habundantius omnib⁹ laborauit.
¶ Philo disertissim⁹ cuius libri int̄ ecclesiasticos computant̄: clarus habet̄ natione iudeus.

¶ Jacobus maior apl's martyrio coronat̄ ab herode agrippa ⁊ petr⁹ incarcerat̄ vt pʒ actuum 12. Corp⁹ āt beacti iacobi miraculose transfert̄ in galitiā hispanie ⁊ ibi est sedes p̄iarchalis post facta quasi a sinistris respectu rome.
¶ Helena regina aligenoꝝ conuersa ad fidem sustētauit pauperes xp̄i fideles in ihrl'm tempore famis sub claudio.
¶ Petronilla filia sci petri virgo sacra fuit

Assumptio marie virginis gl'ose matris dei facta est. 12 annis p⁹ ascensionem dn̄i xp̄i secundum hieronymum.

Anno mundi 5233 — 5243

Petrus iude⁹ p̄mus papa

¶ Hec est series romanoꝝ pontificum p quaʒ fit supputatio annoꝝ subsequentium cuius p̄ncipalis era est ipsa xp̄i bn̄dicta natiuitas concurrentib⁹ nichilominus annis mundi vt patet aptissime in his duabus lineis cum figuris numeroꝝ annotatis.

Anno dn̄i. 34 — 44

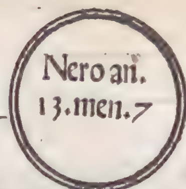
¶ Beatissim⁹ petrus gl'osus apostolus xp̄i ihū p̄fuit eccl'ie catholice scdʒ hieronimū annis 37 secundū bedaʒ 39. Tenuit namq͡ꝫ pontificatū in partib⁹ orietis annis quinq͡ꝫ scdʒ hieronimū scdʒ bedam septē. Deinde antiochiā veniēs sedit ibi ānis septē: docens ppl'm viā veritatis: ⁊ simonem magū fugauit. Insuper p̄dicauit dispsis ex circuncisiōe fidelib⁹ qui erant in ponto galatia: capadotia: asia: bithinia: quib⁹ postea de roma tanq͡ꝫ per eū conuersis direxit eplam p̄mam. Audiens aūt simonē maguʒ romanos deludere zelo fidei romam adijt anno scilicʒ q̄rto claudij. Cumq͡ꝫ ibidem verbum dei p̄dicaret: ⁊ simonis malefitia detegit ⁊ multos ad fidē conuertit: discipulos etiam p diuersas ꝓuītias misit: per q̄s xp̄iana fides gl'ose dilatata est. Euangeliū marci tanq͡ꝫ ex ore suo scriptū approbās fidelib⁹ tradidit. Jeiunium q̄dragesimale instituit āñ pasca ⁊ āñ natale domini tres ebdomadas ⁊ q̄rtam impfectam venerari ab oī populo xp̄iano in memoriam p̄mi ⁊ secundi aduent⁹. Tandē post plura scītatis insignia cum iam in romana sede annis 25 mensibus 7 diebus 8 sedisset martyrio coronat̄ a nerone. Alia eius opera plurima ac miracula stupenda. vide in actibus apostolorum ⁊ in libro clemētis ⁊ in historijs tam scholastica q͡ꝫ ecclesiastica bede quam de alijs ⁊c.

¶ De psecutionibus ecclesie est diligent̄ aduertendū q͡ꝛ sicut in antiquo testamēto inimicus humani generis sp elcōs multiplicibus machinatiōib⁹ psecutus est ita īmo multo āplius in nouo. Hoc est tp̄e gr̄e q̄n iam cognitio ⁊ cult⁹ veri dei ī toto orbe t̄raꝝ radiare cepat. Et p̄mo p gladiū sic pʒ in psecutōe stephani ⁊ iacobi ac alioꝝ inumerabiliū in q⁹ exercebat̄ ecclesie patientia. Scdo p falsam doctrinā: in quo exercebat̄ ecclesie patiētia: ⁊ hoc multipliciт̄: p̄mo p falsos iudeos qui fuīt synagoga sathane: vt pʒ in disputatione petri stephani ⁊ pauli ⁊c. qui oēs clare informauerūt simplices q͡ꝛ ihūs est xp̄s in lege promissus ꝯ friuolas assertiōes ꝑuersoꝝ iudeoꝝ: ⁊ hec vsq͡ꝫ in finē durabit: ⁊ tp̄e ātixp̄i grauissima erit. Scdo p magos ⁊ incantatores Videns nanq͡ꝫ antiqu⁹ hostis q͡ꝛ p xp̄i noīs diuulgatōem cultus suus abolendus esset impleuit vasa iniquitatis sue qui per magicam artem rudes decipent: ne in xp̄m crederent: cum ⁊ ipsi se pro aliquibus magnis iactarent q̄si filij dei essent in signis ⁊ ꝓdigijs mendacibus: vt pʒ in simone mago meandro: aroes ⁊ arfaxat ⁊c. Tertio p falsos xp̄ianos supbie spū tumentes qui instigante inimico plures hereses seminarūt vt pʒ in hebione cherito ⁊c. Et quid plura Dicit btūs bernardus q͡ꝛ totus iste mūdus cōiurauit ꝯ xp̄m. Et aug⁹. Qui non hūit psecutionē non est xp̄ian⁹. Oīa g⁹. fidem impugnāt: sʒ firmū fundamētuʒ eius stabile pseuerat hn̄s signaculū hoc. Nouit dn̄s q̄ sunt ei⁹. Necesset aliquo mō possibile q͡ꝛ fidei sacramētuʒ int̄ tot insidiatores sic floruisset: nisi cultores eius dina maiestas ꝓtexisset: dia spīa illūiasset: dia bonitas fouisset iuxta xp̄i ꝓmissionē firmissimā qui cum eisdem sp fuit ⁊ insnē pseuerat. Hinc hilari⁹ ait ꝓpriū esse solet ecclesie vt tunc vineat cum ledit̄ tūc intelligat cū arguitur: tūc secura sit cum deseritur: tunc obtineat cū superata videtur.

¶Seneca stoycus clar⁹ habetur: magister neronis a quo post coatus est seipsum occidere.
¶Persius poeta.
¶Iuuenalis poeta.
¶Lucanus poeta patruus. senecce.

¶Refert seneca de nerōe q̄ erat naturalr̄ ab infantia semp clemētissimus ⁊ ita g̃osus: q̄ nemo vnq̄ ppl'o romano gratior fuit ita q̄ in obliuionem venerunt: ceteri principes ꝑpter fauoris magnitudinē. Verū p̄tās m̄ltos ꝓbissimos: fecit atrocissimos.

¶Pax illa vniuersalis totius orbis quā romani habuerūt per annos ferme 70 ꝑpaucis belis exceptis ac puis circa hec tēpora propter seuiciā neronis turbata est ⁊ ꝓuincie quedā recesserūt ab obedientia romanoꝝ: q̄ fidem xp̄ianam persequi ceperant.

¶Iste nero omniū hominū sceleratissimus fuit adeo ut nomē eius usq̄ hodie pro aliquo pessimo poni solcat. ⁊ q̄ contra optimā xp̄i legē primā suscitauit ꝑsecutionem: merito antixp̄i figuram tenuisse describitur. tandem a senatu hostis ꝓnunciatus: cum turpissime fugeret: seip̄m occidit. ⁊ letata est romā quasi victoriā obtinuisset contra aliquē pessimū inimicū cultioribusq̄ uestibus se induētes epulati sunt.

¶Jacobus minor ap̄ls ac hierosolimoꝝ ep̄s a iudeis occiditur āno sexto neronis.

¶Beatissimus xp̄i euāgilista marcus martyrio coronatur āno neronis primo ut dicit philo contempaneus eius apud alexandriā egypti: ubi ep̄s erat constitutus a beato petro: sepultus ibidē miraculis claruit: ⁊ successit ei amanus vir sanctus.

¶Simon magus multas supstitiones rome exercuerit ⁊ q̄ simile applaudit suo simili: ideo pessimus nero sprecto cōsilio senece viri doctissimi hūc pestiferū sibi sociauit. tandem uterq̄ post infinita scelera in baratrum dānationis eterne turpissima morte descendit.

¶Judea ⁊ hierusalē grauissimis ꝑsecutionibus ⁊ intestinis bellis attrita est ꝑpter peccatū illud maximū quod in filiū dei cōmiserunt: ⁊ circa hec tēpora etiā in foribus tēpli ipso festo paschali. 30. milia necati sūt. ⁊ cōtinue durauit dissensio donec penitus deleti sunt. Barabā enī petierūt ⁊ nō hiesum mitē ⁊ humilem.

5253 5263

64

¶Paulus ap̄ls egregius p̄dicator raptu sublimis: qui euāgeliū nō ab hōie nec per hoiem didicit: sed per reuelationē hiesu xp̄i cū esset ferme annoꝝ 27 uel circa atrociter cepit ecclesiā persequi zelo iudaico: sed mox a dn̄o correptus imutatur: ⁊ factus est de lupo agnus: de ꝑsecutore: fidelissimus p̄dicator. Anno aūt 14 conuersionis sue apostolatū cū barnaba suscepit a sp̄ū sc̄to in gētibus: ut dicitur. Actuum. 13 Anno 27 venit hierusalem ubi capitur: ut p̄z actuū 21. Anno 30. romā venit: ut p̄z actuū vltimo. Anno 37 uel circa cum beato petro a nerone martyrium passus est. hic inter sc̄os tā in altitudie contēplatiōis q̄z in feruore actionis p̄rogatiuā obtinuit: q̄ vltra oēs viatores clarius deū vidit ⁊ archana verba audiuit: que nō l3 homini loqui: ⁊ tanq̄ totū mundū genuisset solicitabatur omnē hoiem itroducere i regnū celoꝝ. Quis sic cucurrit: quis sic laborauit: euāgeliū grecis exponēs. Quis sic afflictus: pcussus piculis ifinitis excoctus: Quis sic gloriari poterit: ut dicat. Plus omibus laboraui: ⁊ in sapiētia mundana ⁊ cōsilijs huius seculi salua om̄i iusticia ⁊ fide quis sic emicuit: ut etiam amplissimo senatui miranda contulerit. eius laudes iohannes crisostomus describit.

¶Potentiana virgo.
¶Praxedis virgo.
He fuerūt sorores thimothei ⁊ nouati.
¶Constantia martyr.
¶Vitalis mar.
¶Nazarius mar.
¶Celsus mar.
¶Processus mar.
¶Martinianus
¶Prothasius.
¶Geruasius.
¶Torpes mar.
¶Felix mar.

¶ Iste vespasianus mediocris parētele obscureq3 natus semp gloriose triumphauit. Nam sub claudio ⁊ nerone quocūq3 mittebatur laude digna patrabat. Tricesies ⁊ bis cū hostibus conflixit. Periclitan te aūt republica ꝑpter discordiā precedentiū impatoꝝ licet inuitus est creatus. Et rediit trāquilitas pristina. pax insup in toto orbe ꝓnunciata iuxta tēpora octauiani: ꝑpter quod in immensum respublica creuit. Moritur tandem ꝓfluuio ventris stando. Aiebat eni. Stantē decet impatorē a terris recedere. Eius virtutes multe sunt diligenter conscripte.

Impatores — Galba Ocho Vitellis — Isti tres in diuersis ꝓuintijs impare cupiētes in vno anno sese interfecerunt. — Vespasianus an. 9. m. x. d. 12

¶ Hierusalē destruitur anno secūdo vespasiani a tito filio eius interfectis xi c. milibus venditisq3 ꝯo milibus. Et ex tunc defecit regnū iudeoꝝ nec ante cōsurget tempus antixpi. De hac horrenda straga mira legūtur. vide iosephum. Nota ꝙ ꝑpter hanc vltionē legittime factā dicūt doctores ꝙ in toto mundo xp̄s pacē tribuit sicut in natiuitate fecit.

¶ Josephus historiographoꝝ nominatissimus clarus habetur natione iudeus. Verum libri eius in multis locis vitio scriptoꝝ ac longitudine tempoꝝ corrupti sunt.

¶ Appollinaris sanctus martyr occisus est rauenne ubi ep̄s a beato petro missus fuit. Eius festū agitur xxiij. Kl. iunij. Et nota ꝙ nec vespasianus nec titus quicq3 cōtra ecclesiā fieri iusserunt sed aliqui iudices inferiores ꝑsequebantur fideles pretextu prioꝝ mandatoꝝ.

¶ Persecutio prima fuit rome iussu neronis in qua beatissimi principes xp̄iani populi scilicet petrus ⁊ paulus martyrio coronati sunt cum alijs plurimis.

¶ Prodigia plura terruerūt iudeos ante excidiū hierusalem. vide mirabilia in ecclesiastica historia.

¶ Pētrus supato simōe mago ⁊ infeliciter mortuo iussu neronis crucifixus ē ⁊ ī vaticano sepultus vltīo neronis āno.

¶ Paulus gloriosus ap̄ls cū bt̄o petro eodē tēpore s3 nō eodē loco capite plexus ē ad aquas salmas in via ostiensi.

Anno mundi 5273

Pape — Lin⁹ martyr italic⁹ an. x. mē. 3 d. 13

¶ Scotica gens oritur ex pictis ⁊ hiberis in albania que est pars anglie.

Anno xp̄i 47

¶ Scīssimus papa linus tāte pfectionis fuit ut ecclesiasticaꝝ reꝝ. dispēsationē etiā adhuc bt̄o petro viuēte meruerit dispensator ab eodem constitui. Hic statuit ut mulier velato capite ecclesiā intraret. Tandem martyrio coronatus sepultus est in vaticano iuxta magistrum suum ac patrem beatum petrum.

¶ Martialis ep̄s lemoniaceū.

¶ Sauinianus ep̄s senonū.

¶ Potentianus.

¶ Altinus.

¶ Eodaldus

¶ Serotinus.

¶ Hij oēs discipuli sancti petri fuerūt martyrizati sub nerone tirnano. Et multi alij quoꝝ nomina sunt in libro vite.

¶ Elauius cōsul qui ⁊ clemēs ep̄s metēsis patru⁹ clemētis.

¶ Mennius ep̄s catalaunensis.

¶ Eucharius ep̄s treuerensis.

¶ Simisius ep̄s suessensis.

¶ Domitianus subdiaconus a beato mēnio a morte suscitatus.

¶ Tecla sancta virgo pauli discipula.

¶ Trophinus ep̄s arelateū.

¶ Titus ep̄s cretensium.

¶ Onesimus ep̄s ephesioꝝ.

¶ Crescens ep̄s galateū.

¶ Epaforas ep̄s colosēū.

¶ Thomas qui parthos ī sortē accepit martyrizatur ī india oīm orientaliū apostolus.

¶ Andreas qui ⁊ sinchiā accepit in sortē in achaia martyrizatur.

¶ Matheus qui ethiopes sortitus fuerat in ethiopia martyrizatu.

¶ Simō ⁊ iudas matri. suī ī regiōibus psidis

¶ Bartholome⁹ qui indiā accepit ī sortem postq3 p̄dicauit licaonie āntiquiorib⁹ in albano urbe maioris armenie martyrizatus est.

¶ Philippus p sichiā ꝛo ānis p̄dicās ierapoli quieuit ī dn̄o. s3 ī passionali dr̄ ꝙ fuit crucifixus. Solus ipe ⁊ iohēs euāgelista non sunt martyrizati. Ceteri ap̄li oēs occisi fuerūt ⁊c.

¶ Mathias ī iudea uel egypto coronat̄. De tp̄e ⁊ loco ⁊ mō martyrij ei⁹ diuerse sut̄ sn̄ie.

¶ Barnabas coap̄ls pauli cipris occisus ē.

¶ Lucas discipl's pauli ī bithinia migra. a. d.

¶ Tit⁹ dyacon⁹ pau. dis. apud paphū q̄euit

¶ Euodi⁹ ep̄s āriochie ibidē est martyrizat⁹

¶ Sileas apud macedoniā martyrizat⁹ est.

¶ Hic titus fuit mire benignitatis et trium phator maximus supra modũ largus toto corde suis se inimicis crebro reconciliauit: patrẽ suũ virtutibus supans delicie hũani generis dici meruit. Mira dispẽsatio supni rectoris: nunc optimus: nũc pessimus: nũc peus: nũc pdigus: nũc sic nunc aliter institutus ad regni gubernacula puehitur: quis abissum tantoꝝ iudicioꝝ scrutari pualet. moritur titus ãno tertio: et tantus luctus in vrbe fuit: ut morituros eos piter putares.

Titus fi. vespasiani annis 3.

¶ Meander samarites supuissimus nigromanticus simonis magi discipulus xp̃m negauit et seipm saluatorẽ mundo destinatum asseruit: incredibilia figmenta composuit: et multos nõ predestinatos decepit cum quibus et ipe pijt. Vide historiã ecclesiasticam libro. 3.

¶ Iste domician' filius vespasiani et frater titi: primo quidẽ clemẽs fuit et multa rome cõstruxit. s. pantheõ et c̃. sed mox defecit et crudelissimus factus est ac supbissimus: ita ut tanq̃ deus coli vellet. senatores quosdã interfecit. in xp̃ianos secũdaꝫ psecutionem suscitauit. tandẽ oibus odiosus i palatio a suis occisus ẽ et cũ dedecore sepultus.

Domicianus frater titi an 14

¶ Pax vniuersalis toti' orbis iterũ turbata est ppter seuiciã domiciani eo q xp̃i ecclesiaꝫ toto orbe psequeretur: multe nationes se romanis opposuerũt. Vide historiã cornelij taciti.

¶ Persecutio secũda ecclesie fit rome iussu domiciani. iam enĩ prima cessauit tẽpore titi. In hac plures coronati sunt in diuersis prouincijs.

¶ Heresis nicolaytaꝝ: qui idifferẽter vxoribus vtũtur: dicentes oĩa debere esse coĩa inter xp̃ianos.

¶ Cherintus heresiarcha surrexit turpulosus ac libidinosus totus: a quo dicta est heresis chericiana: hic dicit legalia seruanda.

¶ Hebion heresiarcha a quo hebiones heretici dicti sunt: qui dicũt xp̃m puerũ hominẽ fuisse: et paulum apostatã legis et c̃.

¶ Marcus agripa prefectus vrbis persas deuicit: et ob hoc pantheon extructum est id est tẽplum omniũ deoꝝ iussu sibille. ipse etiam agrippinã supra rhenum compleuit: que ãtea fuit ab agrippa condita: hec est colonia secundũ quosdã

Nerua anno vno men. 4.

¶ Iste nerua senex adoptauit traianum in filium primoq3 edicto omnia fore facta domiciani retractauit.

¶ Iohãnes euãgelista adductus iussu domiciani ab ephseso romã cum sacrificare nollet idolis ponitur in doleum feruentis olei: sed cũ nil lesionis sensisset relegatus est in pathmos insulã ibiq3 apocalipsim scripsit: rediẽs aũt ephsum tempore traiani in pace quieuit.

5283 — 5293

Cletus mar. ã. 11. m̃. 1. d. 11 — 84

Clemẽs p' ma ã 9 m̃ 2. d. x — 49

Romanus de regione celiomonte ex patre faustino.

¶ Iste cletus natione romanus de picio: patre emiliano primus inuenitur scripsisse in suis litteris: salutẽ et apostolicã bñdictionem. ordinauit psbiteros. 21. in romana vrbe mẽse decembri: pegrinationes ad sanctos approbauit: dicẽs q validior est ad salutẽ sancti petri visitatio q̃ duoꝝ annoꝝ ieiuniũ excomunicauit insup qui huiusmodi visitationes impediunt aut dissuadẽt. Tãdem martyrio coronatur sub domiciano. 6. Kalen. maij: sepultus in vaticano.

¶ Maria magdalena et soror eius Martha migrauerũt ad dominum in ptibus marsilie. Martella pedisseca.
¶ Lazarus eaꝝ frater fuit ep̃s. marsilieñ. Et beatus.
¶ Maximinus ep̃s aqueñ. hic viaticũ dedit magdalene.
¶ Iulianus qui et simon leprosus ep̃s cenomanneñ.
¶ Iulianus alius: qui vtrũq3 parentem nescius occidit.
¶ Aristarcus et priscus martyres.
¶ Paulus ep̃s narbonensis.
¶ Saturninus ep̃s tholosanus.
¶ Martialis ep̃s zanchdoñ.
¶ Austregisilus ep̃s luthurieñ
¶ Cantianus ep̃s turoneñ.
¶ Georgius ep̃s bellac.
¶ Hyrenneus ep̃s lugduneñ.
¶ Ferruncius ep̃s besunctioneñ.
¶ Eutropius ep̃s aurisitaneñ.
¶ Fronto ep̃s petragoniceñ.
¶ Eutropius ep̃s aquitanieñ.
¶ Diousius ep̃s parisieñ. hi venerandissimi p̃res sortiti sunt regiones francie a dño oñ. es sancti.

¶ Sanctus clemẽs primum a beato petro ut dicitur ordinatus fuit sibi successor sed ppter periculũ voluit ante se beatũ linum et cletum põtificari: ne videlicet hoc exemplo p̃lati substituerẽt sibi quos vellẽt. hic fecit gesta martyrũ per regions conscribi. similiter et ipe multos libros edidit. Statuit etiam ut cathedra ep̃alis in ementiori loco poneretur: et q baptizatus put citius poterit cõfirmetur. Tãdem martyrizatur sub traiano submersus in mari. et de eius funere mira scripta sunt. Corpus eius tẽpore nicolai primi reptum fuit et rome translatum.

¶ Dionysius annoꝝ 90. ariopagita venerabilis pater. lumen orbis martyrio coronatur in gallia cum eleutherio et rustico ubi missi fuerũt a beato clemẽte.
¶ Eutropius ep̃s zancteñ. martyr.
¶ Sanctinus ep̃s meldeñ. cum anthonio a morte suscitato: discipulus dionysij.
¶ Ioulus atheníeñ. presbiter et martyr: discipulus dionysij.
¶ Carãnus martyr carnotensium predicator martyr discipulus petri.
¶ Regulus ep̃s arelateñ.
¶ Eugenius toletañ. martyr.
¶ Maron mar.
¶ Euthices mar.
Vittorinus mar.
¶ Simon cleophe filius fratris iude ep̃s hierosolimoꝝ 120 annoꝝ crucifixus est martyr gloriosus.

Plutarcus nobilissimus phōꝝ claret: magister traiani: cui epistolam optimam scripsit.

Iste traianus optimus dī fuisse inter oēs augustos. Hoc solū in eo culpatur ꝙ zelo falsoꝝ deoꝝ xp̄i fidem extinguere nisus est: arbitrans se in hoc obsequium prestare deo. Dicunt quidam ꝙ non per se sed per suos: fideles ꝓsequebatur. Forte hoc ad tempus verū fuit qꝛ cōstat ꝙ aliqn̄o ipsemet iussit quosdā tormētari ⁊ occidi. In fine mitigauit editū ut nō occiderentur nisi qui casu inuenirētur aut se offerrent: sed parū hoc ꝓfuit: qꝛ inuidia plebs per huiusmodi nichil artata fuit. Eius laudes pro nichilo ducerē nisi beatus Gregorius eius pietate cōmotus lachrymas fudisset ⁊ eum ab inferno liberasset. An aūt saluatus sit vsqꝫ hodie dubiosum est: ⁊ grādis altricatio doctoꝝ. De hoc etiā diuerse reuelationes deuotaꝝ ꝑsonaꝝ reperiūtur que oēs quas ego vidi hoc intendūt ꝙ nō velit dn̄s aliud nisi ut cū timore salutē nr̄am operemur: ⁊ de huiusmodi curiosis questionibus quieti simus: eo ꝙ nō sine causa hec ⁊ similia ecclesiā suā vult latere.

Impatores — hispanus — Traianus ānis.19.d 15.

Iste idem traianus apud agrippinā gallie: insignia impij inītus sumpsit: germaniā restituit: orietales ꝓuincias: babiloniā seleutiam extremaqꝫ indie 2ᵒ post alexandru ꝑdomuit ⁊c̄. In oībus his adeo pius ꝑmansit: ut oībus gratus nulli existeret grauis q̄d de paucis legitur ⁊c̄. Hec insignia sunt vere ⁊ nō ficte nobilitatis. Ita semp vixit ut imperio dignissimus haberetur: ita principatū fugit quasi nullus foret ineptior

Persecuto tercia ecclesie a traiano exercetur in qua ꝑempti fuerūt infiniti.

Tandem cohibita fuit interuētu plinij secundi sed nō totaliter

Thimotheus eps̄ ephesioꝝ discipulus pauli martyrizatur ibidē.

Ignatius doctor gloriosus eps̄ anthiochie discipulus iohis martyrio coronatur nobilissimo. Huius cor scissum: in se aureis litteris hoc dulce nomē ihūs inuentū est hūisse descriptū. Ait eni in epistolis suis. Amor meus crucifixus. Beatā virginē in carne vidit eiqꝫ epistolas scripsit: in quibus sic habetur. Xp̄i fere marie ⁊c̄. Et illa dulciter respōdit scribens ei. Ignatio dilecto condiscipulo: humilis ancilla ihū xp̄i ⁊c̄. Veniā ad te ⁊c̄.

Taurinus eps̄ eboraceñ: ⁊ gangericus eius frater eps̄ cameraceñ. discipuli dionysij.

Anno mundi 5303

Pape — Anacletꝰ mar. ā.9. m̄.2.d.x. — Grecus de regione atteniēn. ex patre antiocho. — Euaristus mar.an.x. m̄.7.d.2. — grecus

Anno xp̄i 104

Anacletus beatissimus fideles monuit per epistolā ut p̄sbiteri pre oībus honorarētur dicens ꝙ deo sacrificātes nō debent vexari sed portari atqꝫ ab oībus venerari. Et p̄sbiteri qn̄o sacrifiāt: testes secū hēant: ⁊ maxime epi ut dn̄o ꝑfecte sacrificare ꝓbentur. Item statuit ut clericus nec barbā nec comā nutriat. Ipse memoriā b̄ti petri construxit. Ordinauit etiā.7.dyaconos cardinales in vrbe. Item ꝙ eps̄ a tribus debeat epis cōsecrari. Itē ꝙ ordinatio clericoꝝ palā celebretur. Tandem.12. āno traiani mr̄io coronatur: sepultus in vaticano apud corpus b̄ti petri.

Hic sanctus martyr statuit ut eps̄ a plebeis nō accusetur: ⁊ septem dyaconos ordinauit: ut assisterent epō predicanti: propter honorē uerbi dei ne ab emulis detraheretur epo ꝙ falsa predicauerit. Item ꝙ coniuges publice sponsentur a pentibus ⁊ a sacerdote solemniter benedicantur. tādem martyrizatur anno.3.adriani: sepultus apud corpus sancti petri.

Domicilla: euphrosina: theodora: sulpitiꝰ seruilianus martyres sub traiano.

Plinius secundus orator ⁊ phūs multa scripsit. Mitigauit etiā traianum ut retractaret sn̄iam latā contra xp̄ianos: scribēs ei ꝙ nichil mali facerent: sed virtutibus insistentes xp̄m tanqꝫ deum ante lucē surgentes laudarent.

¶ Iudei deuastant puincias multas. Et quasi amētes incredibili motu sub vno tempore per diuersas mundi ptes exarse runt: nulli parcentes: ciuitates plures desolauere: nec tñ preualuerūt: ut regnū adipiscerētur: qz primo per traianum: 2° per adrianum deleti sunt: sic xps vtrobiqz vindicatur. Nunqz enī romani impune psecuti sunt ecclesiā: sed nec vnqz hono re aut emolimēto caruerunt quotienscūqz fideles honorauere. De hoc plenius vide orosium.

¶ Secundus phūs in silentio deget: et ad interrogata adriani scripto respondit.

Adrianus
helius
annis. 21.

¶ Iste adrianus in multis cōmendatur: xpianis satis gratiosus extitit: quosdā tñ nolentes sacrificare: puniri iussit: et occidi. vniuersalis quasi fuit in omī scia: pacē omī tēpore hūit: pater patrie dictus est: leges multas condidit: phibuit etiā: ne xpiani sine pcessu iudiciali dānarentur. hierusalē fun ditus destruxit: et post reinstaurauit oino phibens: ne iudei intromitterētur. sed xpiani. inuitus ad impiū venit: sed optime rexit. Cunqz senatus obsecraret: ut filiū cesarē appellaret. Sufficere īquit debet: ut ego inuitus regnauerī: cū nō merear. principatus enī nō debetur sanguini: sed meritis: et inutiliter regnat qui rex nascitur et non meretur. Exercendi prius sunt virtutibus: qui regnare debent et cū in eis pfecerint adeo ut pbentur illos virtutibus antecedere: quos debēt honoribus anteire inuitati ascendant: et se ciuiū suoꝝ votis nō subtrahant.

¶ Eustachius alio nomine placidas et theospita eius vxor et duo filij eius. agapitus et thespites quoꝝ miri actus legun tur circa hec tēpora fuerūt: qui oēs iussu adriani: glorioso mrīo coronati sunt.

¶ Focas martyr passus est vltimo tēpore traiani: cui spū prophetico dixit. Traiane pge ad vlteriores abyssi loca: et ad pre parata tibi tormēta festina: ubi nocte ppetua et seuo exurēdus es incēdio. triduo hac in luce versaberis: quo emerso caligio te mortis excipiet. nec enī inultus innocentiū sanguis diutius esse potest. et traianus die tercia expirauit ventris pfluuio.

¶ Quadratus eps athenieñ. discipulus apostoloꝝ.

¶ Aristides phūs apologeticū pro xpianis fecerūt: quem videns traianus: placatus est.

¶ Hermes prefectus vrbis martyr.

5313 — 5323

Alexāder
p° mr̄. ā 8
m̄. 5. d. 2.

¶ Romanus ex petre ale xandro de regione capri thauri.

Sixt° p°.
mr̄. ā. 10.
m̄. 3. d. 21.

Romanus ex pastore patre de regione vio lata.

114 — 124

¶ Iste alexāder maiorē ptem se natoꝝ vrbis cōuertit ad dñm. Hic statuit aquā benedictā cū sale aspgi in domibus fideliū: ut de conse. di. iij. aquā. In canone addidit memo riā passionis. s. Qui pridie qz pateretur etc. Item ut vinū sit mixtū cum aqua in calice ppter repsentandā vnionionē xpi et ecclesie. de conse. di. ij. c. i. et ut oblatio fieret ex azimo in modica quātitate. tādem martyri zatur sub adriano cū multis quos ad fidē conuerterat. sepultus in via numētanea. Postea translatus fuit ad ecclesiā sancte sabine.

¶ Quirinus mr̄ et tribunus.

¶ Theodolus mar. et diaconus.

¶ Eentius mar. et presbiter.

¶ Iste sixtus statuit ut dicere tur. Scīs. scīs. scīs. etc. et qz mysteria sacrata nō tangerētur nisi a ministris de conse. di. i. ī scia. Item ut corporale nō fieret ex serico sz ex purissimo lino cōtexto: et nō ticto et ut mu lier sacra vasa altaris et pallas non tangeret. Itē ut quicūqz eps uocatus ad sedē apostoli cam rediēs ad ecclesiā suā nō susciperetur nisi cum litteris apostolicis. Item ut missa nō ni si sup altare celebretur. Ipse etiā misit pegri num epm genere romanum cum alijs fideli bus in galliam tandem martyrio coronatur extra portā dñe quo vadis: sepultus in vaticano.

Hierusalem restauratur per adrianū et noīe eius helia vocata fuit. Et amplificata fuit ita ut locus passionis esset intra muros qui prius extra fuit. Et hec est tercia restauratio quia ter destructa fuit. s. a caldeis tempore sedechie. ab antiocho tempore machabeorū. et a tito tempore vespasiani.

Galienus medicus pgame oriundus īterpres ypocratis rome claret.

Porpeius trogus natione hispanus historias totius orbis a nino vsqz ad octauianū deduxit.

Ptholemeus rex mirabilis in mathematicis omnium astronomorū precipuus plus addidit qz ante se inuentum reperit et plura scripsit.

Thaurus nobilissimus phūs athenis claruit: hoc ait in publico mos populi: ī priuato nature ius gentiumqz seruetur.

Valentinus hereticus dixit xpm celeste corpus atrulisse etc.

Cerdo hereticus: hic fuit magr̄ mardonis.

Impatores.

Antoni⁹ pius ānis 22.

Iste āthonius gener adriani fuit et fili⁹ adoptiu⁹ vir vtiqz peritissimus et natura benignus: quod non facile in vno hoīe repitur. Prudētia pcellentes cōiter nō sunt excellēter benigni et trāquilli ex natura pcipue. Et ecōtra excellēter benigni sūt coiter minus industrij. Vir aūt iste in vtrisqz excellēter doctatus fuit. Ob hoc multe puīntie q̄ ab alijs impatoribus recesserūt sub isto volūtarie redibāt: qr vere pr̄ patrie fuit. Oīibus carus. nullis acerbus. fidelibus clemētissimus erat. Vnde et pius dictus ē: et ab eo seqntes impatores appellati sūt pij. Ait enī. Malo scipionis exēplo vnū ciuez seruare qz mille hostes occidere. Quia aūt aliqui mrēs sub eo coronati sūt nō ex suo sed priorū mādato pcessit. Tāta siquidē crudelitate aeree ptates inuidā plebē cōmouerūt vt nec summi ipatores possent eā sedare ad plenū. Ita exosum fuit xpianum nomē apud ydolatras et maxime apud pōtifices et sacerdotes tēplorū qui pricipes et populū puocabāt aduersus eosdem xpi fideles qr viderūt q status et questus diminuebatur quottidie et ad cōtemptū eēt venturus tātus fastus eorū qr xpiani dicebāt q indifferēter oēs dij demones eēnt a quibus tota simul cōitas spabat tēporalem simul et eternā felicitatē. Et ideo nō mirum q etiā pacato pricipe adhuc inferiores. psēqtentur xpianos tanqz blasphemos.

Decē millia mrm crucifixi sūt in armenia in mōte maximo arath. quorū festum celebre colitur decimo. Kal. iulij cū magna deuotione etc. qr multa obtinuerūt cultoribus suis a dño.

Aquila genere pōticus orator floret: qui. 2⁹. iterpres mosayce legis fuit: pmo enī fuerūt 70. de hebraico in grecū trasferētes: 2°. iste de greco in latinū primus interpres fuit.

Martiō hereticus quē policarpus dixit esse primo genitum diaboli.

Anno mundi 5333 5343

Pape

Telesphorus mar ā. 11 m̄. 3. d. 22.

Romanus ex anachorita

Grecus de athenis pr̄e phō

Igni⁹ mr̄. an. 4. m̄. 3. dieb⁹. 8.

Anno xpi 134 144

Iste thelesphorus statuit catari hymnū angelicum. s. gloria in excelsis: et euangeliū ante sacrificiū: et in natali dñi cantari tres missas pter multas causas etc. Item q clerici ieiunare debēt per. 7. ebdomadas plenas: quia sicut debet esse discreta vita clericorū sic et ieiuniū. Etiam statuit ut nullus missam ante terciā presumat canere. Tandem mrio coronatur. sepultus apud sanctum petrum in vaticano.

Peregrinus eps autissodoreñ. mar.

Serapia mar. et virgo

Sabina mar et nobilis vidua.

Iobita mar.

Calocerius mar.

Maria mar. et virgo: et plures crediderūt.

Iustinus phūs discipulus pompei libros eius abbreuiauit: hic etiā librū de xpiana religiōe edidit quez āthonio tradidit et benignū xpianis fecit.

Sophia: nobilis matrona cū his trib⁹ filiab⁹ mrio coronata ē.

Fides.

Spes.

Caritas.

Iste ignius clerum cōposuit gradusqz distīxit: et ut patrinus et patrina infantē susciperet in baptismo. confirmatione et cathezismo. Scripsit etiā vnam epistolam generalez oībus fidelibus de vno et trino deo Itez q nullus eps metropolitanus excepto romano pontifice audeat suffraganeū suū condempnare nisi causa in concilio prouinciali suorū eporū fuerit vētilata. Tandem martyrio coronatur sepultus in ecclesia sancti petri.

¶Persecutio quarta fit iussu anthonij veri in qua innumerabiles vtriusqz sexus coronati sut: sed nō impune. lues enī magna .i. pestilentia secuta ē per totā italiā ꝛ reliquas ꝓuincias: bella. terremotus. inundationes fluminum. agmē locustaꝝ ꝛc. Item exercitus romanus ubiqz cōsumptus est.

¶Bellū marcomanicū: ut dicit orosius grauissimū fuit: qꝛ barbare nationes exercitū rudem romanoꝝ in giro circundederāt: sed militibus quibusdā xpianis clamātibus. xpe adiuua nos: ilico fulgura terruerūt barbaros ita ut fugerent. ob hoc xpe nomen celebre factū fuit ꝛ imptor nō sibi: sed xpo victoriā tribuit: ꝛ sententiā mitigauit

Marcus Lucius. ā. 19.

anthonius verus.
aurelius cōmodus.

¶Isti duo impium sumpserūt post anthoniū pium ꝛ ex tunc bini impare ceperunt. sed lucio mortuo anthonius solus impium tenuit: qui bonus ꝛ victoriosus fuisse describitur nisi hoc ꝙ xpianis quartā persecutionē iussit inferri. Dicitur ꝙ tante seueritatis ꝛ constantie fuit ꝙ ad nullum euentum vnqz uultum mutauerit: siue ex letitia siue ex merore: etiā dum adhuc puer esset. Tante fuit humanitatis ut quadā vice cū iam exhausto erario nil haberet ꝙ militibus daret nulli uolens esse molestus magis elegit vasa aurea ꝛ ornamenta vxoris ꝛ aliā suppelectilē vendere qz senatum uel ꝓuincias pregrauare: sed victoria habita ꝛ illa recuperauit ꝛ prouincijs tributa relaxauit.

¶Iustinus phūs ad fidem conuersus multa scripsit contra hereticos ꝛ martyrio coronatur.

¶Iustus eps viennensis martyrizatus est.

¶Fotinus lugduneñ. eps cū multis alijs coronatur.

¶Alexander medicus Ponticus puer martyres.

¶Policarpus eps ephesinus iohīs apostoli discipulus romaz venit ꝛ plures ab heretica labe reuocauit. Magnus labor sctoꝝ ꝛ ingēs. tristicia tūc erat. qm̄o foris materialis gladius intus serpētinum virus erroris ecclesiā corrupit. Et hec duplex pśecutio diu durauit. Sz qn̄qz cessauit gladius hereticoꝝ tamē perfidia magis ac magis inualescebat ꝛ multiplicabatur. Tandē idem vir sanctus mr̄io coronatus fuit sub anthonio uero cum alijs. 12. ex philadelphia.

5353 | 5363

italicus de ciuitate aquileia ex pr̄e rufino.

Pius pmus mar. anis 9. mē. 3. di. 21.

syrus ex pr̄e iohnane de vico mirea.

Anicetus mar. ān. 9. m̄. 3. di. 4

154 | 164

¶Hic statuit penā contra negligētias que accidere possunt circa sanguinē xpi ut pz de conse. di. ij. c. si per neg. Item ꝙ festū pasche semper in dn̄ico die celebretur. Item ꝙ hereticus veniens iudeoꝝ heresi recipi debeat ꝛ baptizari. Hic fecit ordinationes quinqz. ꝛ tandem mr̄io coronatur sepultus apud sanctū petrum in vaticano.

Hermes doctor fidei plura scripsit cui angelus apparuit dicens ꝙ pascha dn̄ica die celebrari debeat. postea martyrizatur.

¶Papias iohannis auditor ierapolitanus eps claruit. fecit librum explanationū sermonū dn̄i.

¶Iste anicetus plures canones edidit: qui in decrectis i diuersis locis habētur sicut ꝛ alioꝝ sanctoꝝ primū sanguinē suū pro testamēto dederunt: nō ob hoc sancti canones dicti sunt: qꝛ primum ab apostolis: deinde a martyribus ꝛ doctoribus sanctis quales pene oēs prelati in primitiua ecclesia fuerūt ꝛ a sacris cōsilijs constituti sunt. nec humana adinuentione sed sancti spūs vnctione ac iussu dictati sunt. Et qui temerarie eos reprehendit in spūm sanctum blasphemare phibetur. ut in. c. uiolatores. xxv. q. i. Multa statuit. iste sanctus de statu epoꝝ ac consecratione. Tandem mr̄io coronatus sub anthonio sepultus in via appia in cimiterio sancti calixti.

Felicitas cum septem filijs passa est mirabile spectaculuz sicut olim septē machabei cū matre

¶Pontianus gloriosus mar.

Flocellius puer mar.

Siminicus presbiter mar.

Nouatus cum alijs. 22.

¶Praxedis oratione fusa quieuit in domino post lōgissimos labores.

Victor miles ꝛ Cerena vxor eius marpres.

Cocordius subdiaconus mār.

Marcellus mar.

Valerianus mar.

Gagius mar.

Egesipp⁹ 2 libros fecit de histórijs apłoꝝ ꝛ mr̄m vsqz ad tps suū.

Attalus de pgamo fundamentū ecclesie mar.

Blandina scissima mulier passa est.

Iste comodus filius anthonij veri totus infamie: et lubricus fuit et adeo inco modus ut inimicus hūani generis diceretur. Interfecit q3 plurimos senatores et maxime quos aīaduertit nobilitate industriaq3 excellere. Tante fuit supbie atq3 iactantie ut sepe leonis pellem induens ostēderet se esse regem hominum sicut leo bestiarum. Verum ubi splendet constantia martyrum tedet amplius de carnalitate hoim mundanorum sermonem texere.

Quinta psecutio ecclesie fit iussu seueri quā illico diuina vltio subsecuta est. ppi ciuilia bella i qb' romāi nimis atenti fuerūt

Iste helius vir grādeuus inuit' accepit pricipatū. nunq3 accepit munera nunq3 ad vlciscendū seductus est. Sexto mēse intereptus est a iuliano ābiente impiū sed nō profecit q2 sicut fecit sic factū est ei a seuero.

Impatores

Cōmodus an.13. Aurelius cum lucio anthonio annis.18.

Heli' pti nax m̄.6. Seuerus

Iste seuerus genere affer destitutū imperiū adeptus tria ciuilia bella confecit: primū nāq3 iulianū inuasorem impij expugnādo occidit rome. 2. contra pincenniū. 3 in gallia cōtra albinū socium iuliani cum multo vtriusq3 partis sanguine bellauit et vicit. Hic natura seu' multis semp bellis lacessitus fortissime quidem rem publicā sed laboriose rexit. Parthos et arabes. adiebinos. iudeos et samaritas supauit et multa toto orbe romano impio recuperauit. In studijs ciuilibus et phia clarus fuit. Quintā persecutionem in xpianos suscitans multa infortunia passus est. In britania post grauia prelia firmissimū vallum muniuit. 132. passuū cum turribus crebris et mari usq3 ad mare pduxit: ibiq3 apud eboracū oppidū morbo obijt.

Theophilus episcopus ātiochie.
Appollinaris ierapolitanus eps.
Narcissus pīarcha hierosolimorum.
Dionisius eps corinthiorum
Philippus eps trecēsis.
Catafrige heretici exorti sūt de frigia qui dicunt se solūmodo hēre spūm sanctum nec apostolis nec alijs datum. Montanus prisca et maximilla auctores eorum fuerunt.

Philippus pfectus alexādrie martyr: hui' filia eugenia: et eunuchi eius
Prothus et Jacintus: de quibus mirabilis habetur historia.
Tertulianus affrican' i ecclesia i signis hētur
Prima pax ecclesie data est sed nō diu stetit
Theodoricon tertius diue legis interpres.

Symachus quartus diuine legis interpres.
Clemēs alexādrin' phūs.
Pāthenus stoycus affricanus historicus.
Alexander narcissi successor magistri origenis.

5373 Anno mundi 5383

Pape

Sother primus mar. an. 9. m̄. 3. d. 21. Campanus ex patre concordio de ciuitate fundana.

Eleutheri' mar. an. 15 mē. 6. d. 6 Grecus ex patre habundo de oppido nicopoli.

174 Anno xpi 174

Iste statuit ut monacha uelum portaret sed pallas sacras nō tangeret: nec incēsum poneret in ecclesia. Et q2 multa picula solebāt circa matrimoniū cōtigere ideo constituit q legittima nō hēatur vxor nisi per sacerdotem fuerit benedicta et a parētibus solēniter tradita et a paranimphis custodita. Tandē: post scām vitā sanctiore morte migrauit ad dnm coronatus mīio: et sepelierūt eū fideles in vaticano in ecclesia sancti ptri: et cessauit epatus diebus. 22.

Iste eleutherius iuxta ordinationem apostolorum constituit ut nulla esca vsualis repudiaretur a xpianis q rōnabilis eēt et hūana. Itē q nullus a suo gradu deijceretur nisi prius accusatus conuinceretur: exēplo dñi qui iudā accusatū nō sustinuit: et quicquid interi inter apostolos egit pro dignitate ministerij ratū permāsit. Item ut absente eo cuius causa vētilatur sñia nullatenus pferatur. Misit etiā legatos lutio regi britonū qui eū cū populo suo baptizauerūt. Tandem mīio coronatus sepelitur in vaticano apud scīm petrum.

Anglia ad fidem cōuertitur solēniter rege lutio primum baptizato deinde subiectus populus eius exemplo fidei colla submisit pacifice. Fuganus et diuianus quos eleutherius papa misit primo illic predicauerunt.

¶ Nota hoc diligēter: q secundū sacros doctores impium sepius cōtra ecclesiā fortiter egit: sed nunq̄ prudenter. Vnde cū simul tota cohors sapiētum dicat. Nobile vincēdi genus esse patiētiaz. Patet q ecclesia per patiētiā nobiliter sibi impium subegit. Hoc siquidē tēpore impatores dixerūt. Nolumus ut pcipiatur nobis: cū nos vniuersis pcipe hēamus: doctiores oībus hoībus soli romani pdicamur. Postea sine gladio aut fuste cū longanimiter sustineret ecclesia ad hoc deuētum est: ut maiestas romani impij solēniter ac hūiliter pfiteretur: q impiales leges nō dedignarētur sacris canonibꝰ obedire. Hec est mutatio dextere excelsi. Igitur vincere si vis: disce pati. signū pfecte prudentie est imprudentē ac insufficiētem se estimare. Ipsa enī temporalium rex continua mutabilitas: omne hūanam pudētiam deridere solet.

¶ Lucius rex britanie que post dicta est anglia ad fidē cū populo suo conuertitur: ꝛ baptizati sunt a duobꝰ viris religiosis quos ei misit eleutheriꝰ papa: qui dicebātur fuganꝰ ꝛ damianꝰ.

¶ Leonides pater origēis: pro xpo decollatur ꝛ martyr efficitur. Et origenes tūc .17. annoꝝ se cum pr̄e mr̄io obtulit: sed pia matris fraude impeditꝰ totum pr̄imonium pdidit: eo q xpianus esset ꝛc̄. Ipse aūt docēdo scholares gramaticā: matrē: septē frēs: secū de pcio pascebat.

¶ Hyreneus lugdunensis eps cum magna multitudine cleri ꝛ populi martyrio coronatur.

¶ Audecius subdiaconꝰ discipulus policarpi martyrizatur.

¶ Heu heu: ubi māsit antiquoꝝ romanoꝝ tāta pbitas: strēnuitas: legalitas: ac incōparabilis prudētia: ꝛ honestas. Siquidem hoc tēpore impium ad manus stultoꝝ deuenit.

¶ Nota q stultus si se stultum putat adhuc aliquid de lumine naturalis intelligentie habet. Sed si se sapientē estimat: tūc cōpleta est stultitia eius nec erudiri potest: sed sapiētes psequitur similesq̄ sibi sociat.

¶ Arthemonis hereticus dicit xpm esse puꝝ hominem: ꝛ absq̄ deo plures habuit ꝛc̄. qui hanc heresim tenuerunt.

5393 — 5403

Victor pꝰ mar. an. x. m̄. 2. d. 12.

Affer ex pr̄e felice

Zepherinꝰ mar. an. 9. m̄. 6. d. x.

Romanus ex pr̄e habundo

194 — 204

¶ Iste victor pp̄ter dissensionē de termino paschali celebrauit conciliū in alexādria palestine cui ipse interfuit: ꝛ narcissus: ꝛ theophilus: ꝛ hyreneus ꝛc̄. viri sancti. Vbi statutū est: q semp die dn̄ico pascha celebrari dz obseruata luna. 14. aprilis usq̄ ad. 21. q: tātus uel circa est saltus lune ꝛ postea reditꝰ. hoc aūt factū est ne iudaizare videatur ecclia. Plures tūc epī asie ꝛ oriētis cū iudeis pascha celebrabant. Item statuit q exigēte neccessitate: ubiq̄ ꝛ in oīni aqua naturali possit cōferri baptisma. tandē mr̄io coronatur: sepultus apud sanctū petrū in vaticano.

¶ Iste zepherinus statuit ut omēs xpiani. 12. annoꝝ in die pasche sacramentum eucharistie accipere debeāt in publico: ꝛ oīa vasa altaris uel vitrea vel stannea essent nō lignea: sicut antiquitus fiebat consecratio preciosi sanguinis in ligneis vasis. Vnde crescēte tēpore subcreuit decus ecclesie: q: vitrea post prohibita sunt: ut pz de conse. di. i. c. vasa. ꝛ multa alia statuit salubria. tandem martyrio coronatur: sepultus in pace xpi.

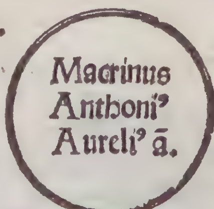
Iste anthonius patre aspior vixit: libidinis impatientissimus fuit ita ut nouercã suã duceret in vxorem: papinianũ iurisconsultũ et doctrine legalis thezaurũ occidit. Et sicut fecit factũ est ei qr ab hostibus circumuentus occisus est pessim' ipse cũ gaudio multorum. Nota quod hic mos stultorum semper fuit: si potẽtes sunt sapiẽtes persequũtur: quib' sublatis neccesse ẽ ut ipsi quoqz peant. Solus enĩ intelligẽs gubernacula possidebit ut dicit prouerbiorum .i.

Iste alexãder habuit matrẽ xpianã noie mameas cum qua origenũ presbiterum audire curauit. Hic fuit virtuosissimus et rempublicã salubriter gubernauit cõsilio vlpiani vsus qui fuit legalis scie princeps. Xersen regẽ persarum maximo bello oppressit: et corpus sancti thome apostoli iussit trãsferri de india ad siriã et sic venit ad edissam ciuitatẽ abagari in qua littera scripta hẽbatur de manu saluatoris. Tandem etiã iste alexãder tumultu militari occiditur apud magonciacum.

Imperatores

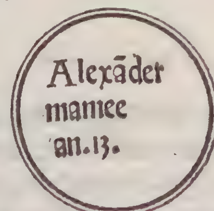
bassianus filius seueri.

anno vno

tres

Iste macrinus cum filio suo diadumeno inuasit imperium et militari tumultu occiditur.

Iste anthonius obscenissime vixit: et ideo cum matre occisus fuit tumultu militum sicut macrinus.

Origenes doctor egregius ac scitate vite incõparabilis clarissimus hẽtur in ecclesia dei. De hoc pene semp extrema reperim' scripta: quidã dicũt eũ optimũ: quidã pessimũ fuisse. Supra modũ miruz est quod viri grauissime auctoritatis ac scissime vite ita contradictorie de ipso scripserũt. vide in historia ecclesiastica libro .6. et alibi etc. Cõcordiam sup his reperire nõ potui. An aũt sit saluatus an nõ dño cognitum relinquimus etc. Grandis laborinthus a diuersis texitur de sampsone: salomone: traiano et isto origene an videlicet saluati sint an nõ: que qr sine piculo nesciũtur nec etiam ecclesia certificata est de his: dño totaliter cõmittenda sunt.

Vlpianus iurislegalis consultus maximus ut pz in corpore iuris ciuilis per totum.

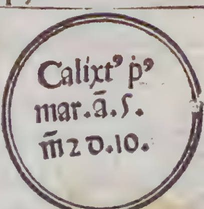
Quĩta editio repta est hoc tẽpore in hierico cuius autor ignoratur et iõ dicitur cõiter vulgata.

Felix mar.	Lucian' mar.
Calopedi' mr.	Ciricus mar.
Astorius mr.	Julita mar.
Priuat' mar.	Mertina mar.
Anelin' mar.	Barbara.
Tiburtius mar.	
Valerianus mar.	
Cecilia mar.	
Maximus mar.	
Palmati' mr cũ vxore et familia.	

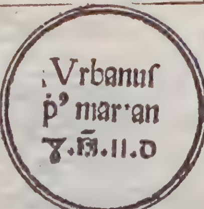
Anno mundi 5413 5423

Pape

Romanus ex pre dimetrio

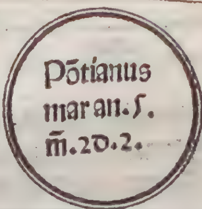

Romanus ex patre pontiano

Romanus ex patre calphurnio

.21.

Anno xpi 214 224

Iste calixtus inter cetera q̃ fecit bona cimiteriũ in via apia extruxit ubi martirũ milia sepulta sũt. Hoc iam dr cimiteriũ bti calixti. Jtez statuit ieiunia quatuor temporum obseruari. Jpe fecit ecclesiã bte marie trãs tiberim. Jtez celibatũ vniuersis sacerdotib' indixit. Tandem mrio coronatur sepultus in cimiterio suo.

Iste vrbanus genere nobilis ab infantia xpianus: multos ad fidẽ cõuertit. Oĩa sacrata mysteria fecit argẽtea vel aurea vel stãnea. tandẽ mrio coronatur: sepultus cum scã cecilia etc. Predia cepit ecclesia possidere tẽpore huius. de quibus clericis et notarijs sumpt' deputabat: qui gesta martyrũ conscripserũt. Antea viuebant more aplico: qui in actib' aplorum scribitur.

Iste põtianus: ut dicitur statuit vt psalmi die noctuqz per omnes ecclesias cantarẽtur: et ut ante celebrationem misse: sacerdos confiteor premitteret. hic in exilium missus in insulaz sardinie: ibidez martyrio coronatur. Sanctus fabian' corpus eius reduxit romam: et sepeliuit in cimiterio calixti.

¶Sexta psecutio ecclesie scā e iussu maximi ni: sed non euasit ipunitus: qr stati interfectus fuit postqz psequi xpianos cepat. hec pcipue cōtra platos et clerū fuit.

¶Septīa psecutio ecclesie scā est iussu decij acerba nimis: sed nō diuturna: qr sicut cōtigit priorib⁹: sic et isti: qr stati occisus fuit.

¶Iste maximinus nulla senatus volūtate impator fcūs ab exercitu deuictis germanis: et pthis. 3°. anno occiditur.

¶Iste gordianus adhuc puer deuictis pthis a suis fraude interfectus est.

¶Iste decius totus tyrānus inuasit impiū: interfectis duobus philippis dn̄is suis et sicut fecit factū est ei qr cum filio suo occisus est.

Maximinus. an. 3. — Gordian⁹ annis. 6. — Philipp⁹ xpianus an. 7. — Deti⁹ annis tribus

¶Miruz spectaculū circa hec tpa fuit videre de duplici genere martyrū. s. xpi et demonū. Martyres xpi fuerūt scti pape et alij prelati cū fidelibus suis subditis: qui p xpiana republica. i. fide scā trucidabātur. Martyres diaboli fuerunt imparores et ceteri principes cū militibus suis: qui pro republica et demonū cultura se et suos interficiebāt: ut regnare possent. Par pena: sed dispar causa. Non mirū esse debet: qz xps hēt mr̄es: sed valde miruz est qz diabolus hz mr̄es. verū mr̄es diaboli et mūdi quottidie inueniuntur et in magno numero: xpi aūt nō sic. Quot hodie pro mūdi pōpa: carnis delicijs: terrenis diuicijs libenter agonisāt: et tandem nemine cogēte volūtarie succūbunt. sed xps nemini pcipit ut fideles occideret: licet ad breue tps hoc fieri permiserit. Vide quō nō est gloriandū scīs mr̄ibus nr̄is: quasi aliquid dignuz gesserunt pro eterna gloria qnō sic omī tēpore videmus decertasse vanos pro insania falsa: ut pz per augustinū de ciuitate dei. li°. 5 Vide pulchra illic et c.

¶Iste philippus. 24. ab augusto impator creatus est et filiū suū philippū consorte regni fecit. hi ambo xpiani fuerūt: et prim⁹ oīum xpianoz impatorz: hic caput est. et post tertium annū impij sui ad gloriā xpi celebrauit cū ingentibus ludis millessimum annum urbis condite. tandem fraude decij occiditur.

¶Alexāder eps hierosolimoz mar
¶Moyses psbiter et mar.
¶Maximus psbiter et mar.
¶Proximus psbiter et mar.
¶Nicostratus diaconus et mar.
¶Appollonia virgo et mar.
¶Serapion mar.

5433 — 5443

Antheros mar. grecus an. 3. m̄. 1. d. .11. — Fabianus mar. an. 13. m̄. 11. d. 11. — Romanus ex patre fabiano.

¶Scisma primum in ecclesia dei fuit circa hec tēpora: qr nouatus cōtra cornelīū tenuit se pro papa licet nō esset.

234 — 244

¶Iste antheros cōstituit qz epi de sede in sedem possint transferri: et ut gesta martyrum cōscriberētur. tandem mr̄io coronatur: sepelitur in cimiterio sancti calixti.

¶Nota qz i quibusdā historijs hētur qz ciriacus successit pontiano imediate et papatū dimisit: ut cū virginib⁹ martyrio coronaretur: sed rō temporis hoc non pmittit ut pz in legēda vndecī milliū virginum.

¶Hic sanctissim⁹ fabian⁹ cū defuncto papa cū ceteris filide lib⁹ expectaret futuri pape electionē subito colūba cādida sup caput eius descēdit dicēs. Rome eps ordinaberis. Ob hoc stati electus fuit. hic statuit ut crisma singulis ānis in cena dn̄i cōsecretur. ut pz de conse. di. iij. c. litteris. Ipe etiā diuisit reginoes diaconis: qui gesta martyrū integre colligerēt. tandē post multo que sanctissime gessit: mr̄io coronatur sub decio: sepult⁹ in cimiterio calixti: cuius festum agitur. 20. februarij.

¶Affricanus iulius floruit in scripturis ecclesiasticis nominatissimus.

¶Porphirius phūs qui scripsit pbilia maxim⁹ hostis fidei stolide cōtra veritatē catholicā latrauit: cui⁹ vesaniā scti doctores cōpescuerūt: nec vltra pfecit: nec itellexit de quib⁹ affirmauit

¶Dionysius alexādrinorum eps discipulus origenis: multa scripta reliquit.

¶Cyprianus gloriosus doctor: et eps carthaginensis: clarus hētur: et post mr̄io coronatur.

¶Agatha virgo et mar.
¶Septem dormiētes.
¶Trison puer qui demones eijciebat i nicea passus est.
¶Abdon et sennon mr̄es.
¶Anatholia virgo et mar.
¶Victoria virgo et mar.
Et alij plures passi sunt.

¶Nouat⁹ psbiter ecclesie romane ambiens epatū fcūs est hereticus: lapsis spem venie negādo. Conciliū autē. 60. epoz cōtra eū tpe decij fuit congregatū: in quo dānatus est

¶ Octaua psecutio facta est iussu valeriani: pter quā grauissime plagati sūt romani. Jam enī sub decio cōis pestilentia fuit in omibus mūdi ptibus quocunqz edita nepharia dispersa fuerant. Sed hic vltio grauior totū romanū impium corripuit: quousqz ne dum factores sed etiā consentiētes tanto facinori delerētur. Nam vndiqz bella surrexerūt ⁊c. Et dacia trans danubium in ppetuum auffertur: ⁊ videtur esse prima diminutio impij que non fuit recuperata.

¶ Iste valerianus primū satis bellicosus fuit ⁊ victoriosus: sed postqz xpianos psequi cepat statī captus fuerat a rege psarꝝ ⁊ in vilissima seruitute apud eū consenuit. Ob hoc territus galienus pacem ecclesijs restituit: sed quia nō plene vindicauit xpianorꝝ sanguinem pluribus bellis attritus fuit romanorꝝ exercit⁹. Tandem pius dominus non dimisit rē publicā: iam pene despatam oīno pclitari: qꝛ multi tyrāni ilico fuerūt iterfecti ⁊ psspitas redijt insperata. vide oro.

Imperatores

Gall⁹ cū volusiano an.2.

Valerianus galie⁹ an.15.

Claudi⁹ quintili⁹ a.2.d.7

¶ Iste gallus cū volusiano ciuile bellum molientes cōtra emilianum interfecti sūt. Et emilianus tertio mēse occiditur.

¶ Priscus mar.
¶ Malchus mar.
¶ Marinus mar.
¶ Patritius mar.
¶ Fructuosus mar.
¶ Prothus mar.
¶ Jacintus mar.
¶ Eugenia mar.
¶ Claudia mar.
¶ XI. martyres rome. 300. mītes in affrica. Et alij infiniti passi sunt in hac psecutione.

¶ Sabellius hereticus negat xpm filium dei esse.
¶ Laurētius mar. glorissimus.
¶ Felicissimus mar.
¶ Agapitus mar.
¶ Romanus mar.
¶ Ipolitus mar.
¶ Concordia mar.
¶ Hyreneus mar.
¶ Habundus mar.
¶ Cyrilla filia decij virgo ⁊ martyr ⁊ .46. milites.
¶ Trophonia vxor decij ⁊c.

¶ Iste claudius gothos nobilissime triūphauit: qui iam p.15 annos illiricū macedoniāqz vastarūt: ⁊ ideo statuā aureā meruit ⁊ morbo interijt.
¶ Manicheorꝝ heresis ipīssima ⁊ grossissima exoritur a quodam manes pso barbaro morib⁹ ⁊c. hic ponit duo prima principia.
¶ Quirinus mar.
¶ 262. martyres rome.
¶ Abacuc mar.
¶ Cesarius dyaconus mar.
¶ Leontius cōsularis mar.
¶ Julianus mar.
¶ Felix mar.
¶ Eusebius monachus martyr
¶ 46. martyres. 121. martyres.

Anno mundi 5454 5463

Pape

Corneli⁹ mar. ā.3. m̄.2. d.x — Romanus

Luti⁹ m̄r. an.3. m̄.3 di.3. — Romanus

Stephan⁹ m̄r. ā. 3. m̄.2. — Romanus

Sixtus 2⁹ ā.2. m̄ .9. di.6. — Grecus

Dionisi⁹ p⁹ mar. ā 2. m̄.12.

Felix p⁹ mar. ā.2 mē.10. — Romanus

Anno xpi 254 264

¶ Iste corneli⁹ celebre nomen scitatis hēt: ⁊ sup morbū caducū singlariter accepit ptatem a dño. Hic corpora scōꝝ petri ⁊ pauli leuauit ⁊ honorificēti⁹ reposuit ī locis decētibus cū bt̄a lucina ⁊ c. Tādē cū multis alijs mr̄io coronatur. Ipe sanxiuit ut sacerdotes pro certa cā iurare possent si vellent.

¶ Iste lucius statuit ut duo p̄sbri ⁊ .3. diaconi sem p cū epō sint: ⁊ sequātur eūi oī loco ppt̄ testimonium pbitatis: lʒ cōscie securitas sufficeret sibi p sua salute: tn̄ ppt̄ maliuolosoꝝ epꝫ hēre bonū nomē apud eos qui foris sūt ut pꝫ de con. di.i Jubem⁹. Tandeꝫ martirio coronat̄ sub valeriano.

¶ Iste stephanus statuit ne vestib⁹ sacris p̄terqꝫ ad cultū dei quis utatur: ut pꝫ de cōse. di.i. vestimēta. tādem mr̄io coronatur in celebratiōe misse: qꝛ tēplum martis orone sub uertit.

¶ Iste sixtus fuit pater spūalis scti laurētij: ⁊ statuit ꝙ missa sup altare fieret quod antea nō fiebat. tandem mr̄io coronatur cū alijs pluribus sub galieno: qui alio nōie dicitur deci⁹ secundū vincētiū ⁊ alios ⁊ hec est verior positio: ut pꝫ in legēda scti laurētij.

¶ Iste dionysius diuisit parrochias: mādās ꝙ pastores cōtenti esse debēt termis suis Cimeteria cōstruxit in urbe pter pn̄ias ⁊ baptisma ta. ut pꝫ. xiij. q.i. ecclesias. Tandeꝫ mr̄io coronatur sepult⁹ in pace xpi.

¶ Iste felix statuit supra memorias martirum missas celebrari Item festum dedicationis ecclesie singulis annis statuit agi. tādem martyrio coronatur. sepultus in ecclesia sua ⁊c.

¶ Nona persecutio ecclesie fit iussu aureliani in qua multi passi fuerunt. Fulmē quoqꝫ de celo cadēs: ire diuine signum: principem terruit: ꝛ ad renouandam sentenciam monuit: sed qꝛ noluit: ideo stati perijt.

¶ Iste aurelianus pmo xpianis benign⁹ fuit: qre vbiqꝫ glōiose triūphauit: pcipue ꝙ gotos: ſꝫ puo rū cōsilio decept⁹ cū xpianos seuissime psequeret. nūqꝫ p⁹ bonū diē hūit: ꝛ statim occisus est.

¶ Iste Tacit⁹ bon⁹ fuit: ſꝫ parū regnauit occisus i pōto.

¶ Iste florīa⁹ ñ fuit impator ſꝫ orte cesare tiā occisus in tharso.

¶ Iste pb⁹ victoriosus fuit: multa bella cōfecit: bonosū ꝛ pculū apud agrippinā interfecit: ipse aūt a militib⁹ apd firmiū occisus ē

¶ Iste dioclecianus obscure nat⁹ supbissimus fuit: plurima bella cōfecit: maximianū pmo cesarē: deinde augustū fecit ꝑpt̄ necessitatē bellorꝫ: ꝛ galeriū ꝛ cōstanitū cesares. tandē p mlta sanguinis effusionē restituto regno iuxta terminos priores ābo purpurā deposuerūt vt iuniores substituerent: ꝛ ipsi i priuato ocio cōsenescerēt. tādēꝫ dioclecianus veneno obijt.

¶ Iste Car⁹ bellum cū pthis gessit: post fulmine pcussus interijt.

Aurelianus an. 5. mē. 6.	Tacit⁹ m̄. 6. Florīa⁹ mē. 3.	Probus an. 5. mē. 4.	Car⁹ cū filiis carino ꝛ nūeriano	Dioclecian⁹ Maximinianus

¶ Maria egiptiaca que peccatrix fuit mirabilē penitēciam egit in deserto per annos xl vij. hoc tempore fuit. vel secundū alios anno domini 370. Vitam eius scripsit abbas zozimas: ꝛ hoc magis videtur vē.

¶ Colūba virgo ꝛ martyr.
¶ Quirinus martir.
¶ Patroculus martyr.
¶ Simphronianus martyr.
¶ Xl viij. martires.
¶ Agapitus martyr.
¶ Leonilla martir cū trib⁹.
¶ Priscus martyr.
¶ cccxlij. martyres.
¶ Theodora martyr.
¶ Basilides ꝛ plures alij. coronati sūt. vide i specło.
¶ Paul⁹ pm⁹ heremita. clarus hētur.
¶ Maurus.
¶ Victorinus.
¶ Victor.
¶ Niceforus.
¶ Claudianus.
¶ Dioscorus.
¶ Serapion.
¶ Papias.
¶ Babillus.
¶ Carpoforus.
¶ Mauricius.
¶ Gereon.
¶ Victor.
¶ Alexander.
¶ Longinus.
¶ Felicianus.
¶ Sempronianus.
¶ Quatuor coronati.
¶ Sebastianus.
¶ Marcellianus.

¶ Concilium antiochenum cōtra paulū samosetanum hereticū in quo damnatus idem fuit: ꝛ episcopatu pꝛuatus.

5473 | 5473

Eutician⁹ mar. an. 7. m̄. 10. d. 4. — tuscus	Gai⁹ mar. ā. 10. mē. 4. di. 11. — de diocleciani gene ex dalmacia patre gallo.	Marcellinus mar. ā. 7. m̄. 2- di. 22. — romanus ex patre piecto

274 | 274

¶ Iste euticianus sanctissimus ac deuotissim⁹ per diuersa loca 344. martires sepeliuit manu sua. hic statuit vt fruges sup altare ꝛ fabe benedicerentur. tandē martirio coronatur sepult⁹ in cimiterio calixti.

¶ Marcus cōfessor secundum quasdā historias ponitur in linea papaꝝ: ꝛ ꝙ post felicem tenuit sedem annis. 7. Hic sol⁹ euasit martyriū inter tot continuas persecutiones: sepult⁹ in ecclesia sua in media roma. ſꝫ damasus ꝛ vincētius ꝛ martinus non faciunt mentionē eius.

¶ Iste gaius constituit: vt nemo epōs uel alios clericos apud iudicem secularem audeat accusare: ꝛ ꝙ paganus vel hereticus xpianū accusare non possit: vel notā infamationis ei inferre. Itē ꝙ gradati qui dignus est ad ordines ascendat: vt. s. primo sit hostiarius: deinde lector: exorzista: acolitus: subdiaconus: diaconus: demū pꝛsbiter. hic fugiens persecutionem in criptis habitando. tandem martirio coronatur sub diocleciano. eius festum agitur 10. Kł. madij.

¶ Iste marcelinus ob seuitiam persecutionis cōprehensus tria genera thuris in sacrificiuꝫ idolis imposuit: sed postea publice penituit ꝛ capitalem seniam pro fide suscepit. corpus autem eius insepultum 30. dieb⁹ iacuit ꝑpter timorē anathematis: ſꝫ postea iussu scti petri a marcello humatū est iuxta pedes eius. Ei⁹ festum agitur 16. ianuarij.

¶ Hilaria.
¶ Crisantus.
¶ Daria.
¶ Claudius.
¶ Iason.
¶ Maurus.
¶ Diodorus.
¶ Orontius.
¶ Marcus.
¶ Nicostratus.
¶ Zoe vxor eius.
¶ Policarpus.
¶ Tranquilinus.
¶ Cromacius.
¶ Tiburcius.
¶ Vincentius.
¶ Maurianus cū alijs plībus passi sunt.

¶ Decima persecutio ecclesie fit iussu diocleciani ⁊ maximiani: que omnib' precedentib' grauior fuit: ⁊ decē annis durauit. In tantum feruebat: vt in 30. diebus viginti milia coronarentur: ecclesijs ⁊ sacris libris combustis.

¶ In anglia pene tota fides exterminata est hoc tempore a maximiano.

Imperatores.

Galerius Cōstanti' annis 2.

¶ Isti duo galerius ⁊ cōstanti' pacifice diuiserūt sibi romanū impiū: sȝ non diu vixerunt: ⁊ grandis altercatio: ⁊ ciuilia bella plura postea oriuntur: que omnia nō sine grandi labore cunctis tyrannis extinctis: sub costantino magno quieuerunt. Alij q etiam cesares tunc creati fuerūt: qui xpianos maxime persequebantur: quoꝝ maxencius vnus fuit. vide orosium.

Cōstātī' mgn' fili' cōstacij ā. 13.

¶ Iste constantin' impator glori osissimus celebre nomē reliqt. In bellis victoriosus: in gubernāda republica prudens: in negocijs fi dei incompabiliter deuotus. Ei' pietas ⁊ sanctitas ex multis sanctorum doctoꝝ libris adeo emicat: ꝙ indubie inter sanctos annumerandus est. Greci dicunt eum in fine vite sue monachum effectum: agentes festum eius 21. marcij. Et eusebi' ⁊ orosi' ⁊ alij diligenter eius facta descripserunt.

¶ Victorianus.
¶ Simphorianus.
¶ Castorius cū vxore.
¶ Castulus.
¶ Cesarius.
¶ Mennas.
¶ Nobilis.
¶ Dorotheus.
¶ Gorgonius.
¶ Petrus.
¶ Innūerabiles marty.
¶ Erasmus.
¶ Bonifacius.
¶ Trigīta milia mātyꝝ.
Juliana.

¶ Cosmas ⁊ damianus.
¶ Leontius.
¶ Basilius cū 7.
¶ Dororhea.
¶ Theophilus.
¶ Theodosia.
¶ Vitalis.
¶ Agricola.
¶ Ascha.
¶ Philemon.
¶ Hireneus.
¶ Januarius.
¶ Festus.
¶ Desiderius.
¶ Gregorius. spol.

¶ Agapes.
¶ Chionia.
¶ Hirenea.
¶ Theodora.
¶ 270. martyres.
¶ Florianus.
¶ Prim' ⁊ felicianus.
¶ Victus ⁊ modest'.
¶ Crescentia.
¶ Albinus.
¶ Rogatianus.
¶ Donatianus.
¶ Pancratius.
¶ Katherina.
¶ Margarita.

¶ Lucia virgo ⁊ Antheas rex.
¶ Tregintaseptē milia martires.
¶ Simplicius Faustinus. Beatrix.
¶ Panthaleon. Georgius.
¶ Justus. Leocadia.
¶ Teueris pene tota martirizata ē. per rictiouarum.
¶ Christoforus.
¶ Felix ⁊ audatus.
¶ Agnes 13. annoꝝ passa est.
¶ Anthonia: ⁊ alij īfiniti nūero passi sunt ī hac persecutiōe: quoꝝ noīa deus scripsit ī libro vite.

Anno mundi 5493. — grecus — 5503 — Afer — romanus cōfes.

Pape

Marcell' pm' mar ā. 5. d. 22.

romanus ex patre bene dicto.

Eusebius mar. an. 2. m̄. 6. d. 25.

Melchia des mr. ā. 3 m̄. 6. d. 8

Siluester p' ā. 23. m̄. 10. di. 21.

Anno christi 294 — 304.

¶ Iste marcellus magnam habuit cum maxencio altercationem: dicens Boni principis est ecclesias cōtrictas reparare: ⁊ dei sacerdotes honorare: vt pȝ xcvj. di. Item statuit ꝙ consilium generale non possit celebrari sine auctoritate pape vt patet xvij. di. c. sinoduȝ. Item elegit 15. cardinales in vrbe: propter sepulturas ⁊ baptismum ⁊ c̄. Tandem post longam custodiam iumentorum in custodia publica reclusus moritur tyrannide maximiani: sepultus in cimitetio precelle via salaria.

¶ Felix. Victor cū parentib'. ¶ Sabinus. ¶ Lucia vidua. ¶ Anastasia. ¶ Geminianus cū 79. ¶ Crisogonus. ¶ Adrianus. ¶ Natalia. ¶ Eugenia.

¶ Iste Eusebius ex laico in papam assumpt' est. fuit. n. medicus: qd sepe fcm̄ constat tpib' anteriorib'. Hic statuit vt laic' sum̄ epm accusare nō possit nisi a fide exorbtaret. vt. ij. q. vij. c. laicos ⁊ c̄. Tandeȝ martirio coronatur sub maxencio ⁊ c̄.

¶ Iste melchiades statuit: ꝙ die dnīco ⁊ feria quīta nl'lo mō dēret ieiuniū obseruari ppt̄ reuerentiā dn̄i vl' qr illos dies pagani quasi sacrum ieiuniū celebrabāt. de conse. di. 3. c. ieiuniū. tandeȝ martirio coronātur sic̄ oēs pdecessores sui. Et nota ꝙ hic ē vltimus martiꝝ a scto petro ȝȝ'. ī ordine pontificū romanoꝝ qui oēs sanguinē fuderunt p testamento scto. Et tunc laudabile fuit scdm Gregoriū epatuȝ appetere.

¶ Iste siluester gloriosus cōfessor xpi mltipliciter eccliaȝ decorauit tan ī scripturis qȝ in miraculis. admirabilis fuit. decreta mlta cōstituit hereses dampnauit. cardinales ordiauit primonium bti petri. s. regnū italie cuȝ tota vrbe a constantino suscepit: ⁊ ad cultum ecclie cōuertit: helenā cū iudeis baptizauit: ⁊ alia infinita scto fine cōsumauit.

¶ Pax ecclesie reddita est p constantinũ ⁊ in tantum firmata: vt q̃cũq₃ lederet xp̃ianũ puniretur. hec reuera est mirabilis mutatio dextere excelsi: iuxta illud psalmi. Filia babilonis misera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuã q₃ retribuisti nobis.

¶ Templa idolorum iussu cõstantini clausa sunt ⁊ phibita sacrificia: iuxta illud Isaie pphete. Di qui nõ fecerunt celũ ⁊ terrã pereant de terra. Incredibile enĩ fuit hoc suspicari q̃ vmquam. humanum genus ab hoc errore posset absolui: in quo a diebus nini regis assiriorum vsq₃ ad hec tp̃ora p annos duo millia trecentos: erat miserabiliter implicatum verum digitus dei est hoc: ⁊ magna misericordia eius: non hoĩs meritum.

¶ Eusebius cesaree palestine episcopus in diuinis scripturis studiosissimus fuit.

¶ Anthonius abbas sanctissimus potens in opere: ⁊ sermone clarissimus: in vniuerso orbi habetur.

¶ Pafnucius discipulus sancti anthonij.

¶ Et multi heremite ⁊ monachi in desertis locis hoc tempore claruerunt.

¶ Helena regina mater constãtini mulier sancta: ⁊ admirande deuotionis ⁊ actiuitatis. crucem xp̃i reperit: septuagintaduo collegia fundauit: totũq₃ statum ecclesie incõparabili feruore glorificauit.

¶ Nicolaus episcopus mirrce ciuitatis sanctus per omnia ⁊ venerabilis.

¶ Athanasius episcopus alexandrinus doctor gloriosus ⁊ constantissimus confessor edidit simbolũ quicũq₃ vult salu' ⁊c.

¶ Patricius episcopus egiptiorum oculum in persecutione a'misit.

¶ Alexander episcopus alexandrinus notabilissimus in concilio niceno.

¶ Arrius hereticus pessimus totus ipocrita: asserit trinitatem p sonarum: sed vnitatẽ essentie negat. supra modũ ista heresis afflixit ecclesiam.

¶ Zozimas abbas qui mariam egiptiacam reperit. tamen quidã libri dicunt: q̃ ambo fuerunt tp̃ore valẽtiniani.

5513 — 5523

¶ Siluester papa ante quam alia concilia celebrarentur cõuocauit ducentos septuagintaduos ep̃os: ⁊ castim ⁊ alios hereticos condemnauit: ⁊ plura cõstituit decreta.

314 — 324

¶ De possessionib' ecclesie q̃s prelati circa hec tp̃ora hẽre inceperunt: grandis altercatio sepe inter doctores fuit: quibusdã dicentibus: q̃ iustum ⁊ vtile esset: vt ecclesia in tp̃alib' abundaret: ⁊ honorẽ terrenũ hẽret: alijs ecõtra: q̃ nõ. nec mirum. Quicquid. n. ecc̃lia facit: vel dicit aut h₃: signũ est cui cõtradicitur. Elegit diu in pauptate ⁊ penuria viuere. signũ est cui cõtradicit̃. Suscepit deinde gratis oblata tp̃oralia: signũ est cui cõtradicit̃ ⁊ c̃. S₃ si diligẽter aduertim' tũc apte iuenimus: q̃ dñs xp̃s hoc p̃dixit: ⁊ pmisit electis suis. s. q̃ essent recepturi agros cũ psecutiõib': vt p₃ marci. x. Et dicente bt̃o petro. Ecce duo' gladij hic. dñs rñdit. Sufficit. Vbi beat' bernardus scribẽs ad eugeniũ papã: dicit q̃ vtrumq₃ gladiũ xp̃i ordinatiõe papa suscepit: alioquĩ nõ dixisset. sufficit: s₃ nimis ẽ. Gladiũ sp̃uale p se ip̃m: secularẽ siue materialẽ p alios regit. s. per psonas laicales. Sanct' aũt thomas talẽ format rõnem ex dictamine iuris naturalis ⁊ diuini. Ex quo tota xp̃iana vita ordinatur p̃ricipaliter ad finẽ sp̃ualẽ: ⁊ nõ tp̃oralẽ. iõ sũmus põtifex qui est vicarius xp̃i in terris cui commissa est huiusmodi ordinatio d₃ hẽre plenã potestatẽ precipiendi xp̃i fidelib' p cõsecutione hui' finis tanq₃ architector: q₃ ei ad quẽ ptinet vltimi cura finis subdi debẽt illi ad quos ptinet cura antecedentiũ finiũ: ⁊ eius impio dirigi. q̃ deb₃. n. vti armis impat fabro q̃lia debeat facere arma. ⁊ q₃ finis iste ẽ dignissimus. s. cõsecutio celestis glorie: iõ sacerdotiũ ecc̃lie est sublimi' cuicũq₃ ptãti terrene: q̃re ecc̃lia dicit̃ scĩ̃ regale sacerdotiũ: cui oẽs reges xp̃iani ppl̃i d₃ esse subiectos: sicut ip̃i dño ihũ xp̃o a quo hoc regale sacerdotiũ deriuatur

¶ Constācia filia cōstantini magni virgo sancta cū multis alijs in scto ꝓposito dn̄o seruiuit. Hec leprosa fuit sic p̄rei⁹: sȝ meritis scte agnetis mūdata fuit.
¶ Cometa apparuit añ mortem cōstantini. vñ dicit Marc: ꝙ mors cōstantini denunciata ē per stellam crinitam inusitate magnitudinis: q̄ȝ greci cometā vocant. Sequūtur mala infinita que longo tempore durabant.

Imperatores

¶ Persecutio vndecima ecclesie fit iussu cōstancij arriani: in qua grandi turbine fides subuersa fuit. mlti martirio coronati: multi exilio dampnati: ⁊ xp̄iani tanq̄ȝ oues sup altaria mactabantur: sicut predixit sctus antonius.
¶ Isti tres fratres fuerūt filij cōstantini magni: sȝ nichil p̄ne virtutis in eis fuit: q̄proter tā stat⁹ reipublice q̄ȝ ecclesie valde turbat⁹ fuit. Regnum enī diuiserunt: ⁊ ciuilia bella gesserūt: i quibus cōstantin⁹ ⁊ cōstans pierūt: ⁊ sic totū regnuȝ cōstancio ꝑuenit: qui arriana heresi deprauat⁹ catholicos ꝑsequit̄: ⁊ mlta bella surgūt: ita vt nullam dei ceps q̄etem hēre. Tādeȝ iopinata morte ꝑuent⁹ ifeliciter obijt.

Constātin⁹
Cōstāti⁹
Cōstans.

-ā. 24.
¶ Simeon archiepiscopus seleucie martirizat̄ ipsi de.
¶ Sesdecim milia martirū ⁊ alij infiniti passi sunt.
¶ Ducenti ⁊ quiquaginta clerici cuȝ alijs monachis ⁊ sacratis virginib⁹ ab arrianis interfecti sunt.
Amos pater triū miliū monachoꝝ: ⁊ alius Amon.
¶ Pachoni⁹ vir sctissim⁹: pater inumerabiliū monachorū ⁊ monialiū: q̄ idifferenter oēs rescepit iuxta regulam ab angelo sibi datam: in egypto fuit.
¶ Donatiste heretici oriunt̄ i affrica: sic dict⁹ a quodaȝ donato. Dicūt ecclīaȝ tantūmodo i affrica mā sisse apud se: ⁊ reaptizabāt catholicos. diu durauit.
¶ Hilarius pitauieñ. ep̄s claret doctrina ⁊ vite sanctitate in gallia.
¶ Hibernia cōuertitur ad fidē ꝑ quādaȝ ancillā captiuā.
¶ Maximin⁹ ep̄s treuereñ. magn⁹ confessor.

Sinodus nicena prima de q̄t-tuor. Eaꝝ auctoritas ē sicut quatuor euuangelioꝝ.

¶ Ista sacrosancta synodus iussu siluestri ⁊ constantini cōgregata fuit i Nicea ciuitate bithine. Et fuerūt in ea 318. ep̄i catholici viri sanctissimi: miraculis gloriosi: qui oēs vnanimi consensu arriū etiam ibideȝ presentē ⁊ contumacem dānarunt: ⁊ simboluȝ ediderūt: ⁊ fidem exponentes plurima statuerūt: vt pȝ. xvj. di. c. sexta sinodus.

Anno mundi 5533. — 5542

Pape

¶ Iste marc⁹ cōstituit vt simbolū publice i ecclīa cantaret̄ ⁊ c̄. Itē ꝙ ep̄s ostieñ. papā cōsecraret: ⁊ pallio vteretur.

Marc⁹ ā. 2. mē. 8. 20. di.

roman⁹ roman⁹

Julius an. 11. mē. 2. di. 8.

¶ Iste iuli⁹ multas psecutiōes sustinuit a cōstantio arriano: ⁊ ꝑ. x. ānos sustinuit exiliū. tādē mortuo cōstantio ad sedē suā redijt ⁊ duas basilicas extruxit. Hic mlta cōstituit. tandē bt̄a morte potit⁹ sepelit̄ i cimiterio calepodij.
Ei⁹ festum agit̄ 2°. idus aprilis.

Anno christi 334. — 344

⁜ Tanto siquidē est regimē sublimi⁹: q̄nto ad finē altiorē ordinat̄. vt pȝ ꝙ i lege xp̄i reges debēt sacerdotib⁹ esse subiecti. Quare mirabiliter dĩna ꝓuidentia fc̄m est: vt i romana vrbe quā de⁹ ꝓuiderat xp̄iani sacerdocij principalē sedē futurā: hic mos paulatī inolesceret: vt ciuitatis rectores sacerdotib⁹ subderent̄. Sȝ si xp̄iana religio p̄ncipaliter eēt istituta ꝑp̄ t̄poralia conq̄rēda: tūc reges eēnt p̄ponendi sacerdotib⁹: sic olī fiebat i veteri lege: ⁊ i paganissimo: vbi tot⁹ clt⁹ diuinoꝝ tēdebat ad illū finē: vt t̄palib⁹ bōis ditarentur. Hec thomas. Bonauētura dicit inq̄rto scripto sup senās: ꝙ sancti sp̄us ordinatiōe actum ē: vt ecclīa i t̄palib⁹ bonis habūdaret: q̄ȝ pauci sūt tāte p̄fectiōis: vt sine adminiculo t̄paliū onera ecclīastica susciperēt: ⁊ sic piret magna ps fideliū: eo ꝙ non eēnt q̄ administrarent sp̄ualia. Scta brigida li. 4°. c. 76. scribit: ꝙ bt̄a virgo maria hec verba sibi dixerit i quadā reuelatiōe. Ecclīa dei p̄mis t̄porib⁹ paup erat i t̄palibus voluntarie. ꝓcessu vero t̄poris: vt amici dei feruētiores ⁊ expeditiores eēnt ad p̄dicanduȝ verbū dei: ⁊ vt sciret̄ ꝙ nō diuicie male sūt: sȝ abusus eaꝝ: iō sub siluestro ⁊ alijs bōa t̄palia ecclīe data sunt: q̄ viri scti longo t̄pore ad necessitatē suā solā ⁊ amicoꝝ dei: ⁊ paupū sustentationē dispensabāt. Ergo tales scito amicos dei: q̄ contentant̄ de dispositiōe dei: ⁊ ip̄e videt eos. Hec illa. Dicūt quidā: ꝙ nedū t̄palēȝ sustētationeȝ necessariū fuit ecclīasticos hēre: sȝ etiā t̄paleȝ iurisdictionē ad cōpescendā iniquā audatiaȝ volentiū bona ecclīastica suis vsibus appropriare: nec decuit vt p̄lat⁹ p̄tate sp̄uali predictus: p̄tatem cui īperet ab alio mēdicet: sȝ ꝓp̄riā eam possideat. Hec oīa firmissime ꝓbantur ex legēdis ⁊ dictis sctoꝝ patrū: qui t̄palia dn̄ia ⁊ possessiones terrenas latissimas iuste hūerunt. Quis enī audeat dicere: ꝙ tot scti pontifices viri vtiq̄ȝ summe p̄fectionis ⁊ litterature: miracul' gloriosi: qui oīa t̄palia arbitrabātur vt stercora: q̄ꝝ doctrina fulget ecclīa: sic sol ⁊ luna: quoꝝ scripta suos lectores scti sp̄us igne accendūt: quoꝝ plures ꝓp̄riā vitā ꝓ defensiōe libertatis ecclesiastice tradiderūt martirio coronati. quis inq̄ȝ audeat dicere tales ac tantos tā multos sic delirasse: vt huiusmodi t̄palia cōtra iusticiā ac dei voluntatē detinuissent: An n̄ poti⁹ vsq̄ȝ hodie cōtradictores eoꝝ formidabili vidim⁹ morte cōsumatos iuxta q̄d i precat⁹ fuit eis cōstantin⁹ q̄n paginā ip̄ial' testamēti ꝓp̄ijs maīb⁹ sup venerāduȝ corp⁹ bt̄i petri posuit. di. xcvj. cōstātin⁹. Quis vnq̄ȝ temerator nisi penituisset: hāc maledictiōeȝ euasit: Reuera possum⁹ adducere illud gamalielis actuum 5°. Si a deo est non poteritis dissoluere ⁊ c̄. Tāta siq̄deȝ ꝑ huius mūdi potētes pariter ⁊ sapientes facta ⁜

¶ Persecutio .xij. ecclesie : fit iussu iuliani pessimi apostate : q̇ sanguinez xp̄ianoꝝ idolis vouit : sꝫ nō ipune : qꝛ diuinitꝰ occisus fuit p mercurium scm̄ martyrē iubēte btā virgine. ¶ Iste iulianꝰ pmo xp̄ianꝰ : demū mōchus : tūc magꝰ : deīde apostata : tādē cesar ⁊ dolo augustꝰ fuit. totaliter fidē nitebat̄ destruere.

¶ Eunomiꝰ corpe hereticꝰ : ⁊ aīa leprosꝰ : a qº eunomiāa heresis dic̄ filiuz n̄ nā : sꝫ grā silez pr̄i. ¶ Macedoniꝰ hereticꝰ negat spūm scm̄ eq̄lē pr̄i ⁊ filio : heresis magna.

¶ Paulus simplex discipulus anthonij : q̇ merito obedientie cito ad pfecti onē venit.

¶ Hilarion. ¶ Donatus mar.

¶ Victorinus.

¶ Macharij duo.

¶ Donatus gramaticus magister hyeronimi.

¶ Paulinus ep̄s treuereñ.

¶ Flauianꝰ ⁊ deodatꝰ : hi choros psallentiū in duas ptes diuiserūt : ⁊ vigilias ad sepulchra martirū instituerunt.

¶ Jouinianꝰ iste catholicꝰ ⁊ bonꝰ fuit : sꝫ paꝝ regnauit.

Julianus an. i. mē. 8.

Jouinianꝰ mē. 8.

Valētinianus an. 11.

¶ Basilius magnus confessor ⁊ ep̄s cesarieñ. claruit.

¶ Gregorius emisenꝰ ep̄s ⁊ frater basilij ⁊ petrus.

¶ Johēs ⁊ paulꝰ martires.

¶ Quiriacus ep̄s ⁊ martir.

¶ Galicanus martyr.

¶ Juliana martyr.

¶ Theodericus martyr.

¶ Gordianus martyr.

¶ Epimachꝰ martir ⁊ alij mlti.

¶ Hieronimꝰ presbiter ⁊ cardinalis incepit clarescere in ecclesia dei : de dalmatia oriundꝰ : semper sctissime vite fuit : hereticoꝝ malleus : ac totius xp̄iane veritatis solidissimum fundamentum : doctor principalis.

¶ Iste valentinianus deuotus totaliter fuit : ⁊ in fide stabilis : dīna ordinatiōe ad impiū puenit. qꝛ .n. sub iuliano maluit tribunatū amittere ⁊ exilium ppeti : q̄m fidem abnegare : ideo retribuēte xp̄o meruit ad impium sublimari. semp victoriosus fuit. saxones ⁊ burgundiones vicit.

¶ Lana de celo pluit.

¶ Grando maxima interfecit hoīes ⁊ iumenta apud cōstantinopolim.

¶ Justina iperatrix arriana secrete tēpore viri sui : sꝫ post ⁊c. ipia vxor pijssimi valentiāi iperatoris mltū post psequit̄ catholicos ⁊ precipue ābrosiū.

¶ Didimus cecꝰ ab infantia diuinitꝰ factus est doctor magnꝰ ⁊ ep̄s alexādrinꝰ. ¶ Burgūdi fiunt xp̄iani

¶ Ambrosius romanꝰ doctor pncipalis mittit̄ a valētiniano ad mediolanū : ⁊ statim i ep̄m diuinitus eligit̄ : vt ip̄e testat̄ i li. de officijs. Rapimur de tribunalibus ad insulas : cogimur simul dicere ⁊ docere.

¶ Martinus ep̄s turoneñ. claruit in gallia vir admirāde sctitatis : de pānonia oriundus extitit.

Johēs heremita sctissimꝰ q̇ theodosio triūphū p̄dixit.

¶ Alexius vir sctus ⁊ mire patiētie : rome claruit.

5553 romanus 5563 hispanus

Liberiꝰ. ā. 16. m̄. 7. d. 3. romanus

Scisma. 2. ecclesie inter liberiū ⁊ felicē euenit : ppter arrianos q̇bꝰ fauebat liberius : ⁊ iō tāquaz hereticus a catholicis deiectus fuit : ⁊ felix in papam assumptus ⁊c.

Felix 2ꝰ mar. an. 1. mē. 1 di. 2.

Damasus cōfes. ā. 18. mē. 2. di. x.

353 363

¶ Iste libertus pmo catholicꝰ : ⁊ feruide cōtra arrianos pcessit. ob hoc constantiꝰ arrianꝰ euz in exilium misit : ⁊ clerus de consensu eiusdem liberij felicē p̄sbiteruz in papam ordinauit : qui amplīꝰ arrianos expugnauit i tantū : vt arriani ip̄i cōstantiū rogarēt : vt liberius restitueret̄ tanq̄m eis magis fauorabilis : ⁊ sic liberius reuocatus fuit : ⁊ felix deiectus. sꝫ qꝛ liberius arrianis fauebat : ideo felix cuz catholicis cū admonituz ⁊ cōtumacē tanquā hereticū de eccl'ia eiecerunt : ⁊ tunc scisma factū fuit : ⁊ psecutio magna fideliū. Gregoriꝰ nazāzenꝰ etiā doctor sic duo p̄dicti : in opido nazanzo ep̄s vel cōstantinopolis.

¶ Iste felis vir sct̄s ꝯstātiuz augustū herecticum declarās de papatu eijcitur : ⁊ tādē capitis abscisiōe martyr xp̄i ꝯsecrat̄. ¶ Et hic nō ꝙ primuz romana eccl'ia circa hec tp̄a infamez papā hūit : qꝛ oēs añcessores huiꝰ liberij i fuerūt sctī ⁊ exemplares ut s̄ pꝫ per ānos 350. ⁊c.

¶ Ihēs damascenꝰ doctor egregiꝰ mlta scripta reliquit ¶ Rufinꝰ p̄sbr̄ multa scripsit : ⁊ historiā eccl'iasticaz transtulit.

¶ Iste damasus gloriosus confessor multa laude digna patrauit : adiutus floridissimoꝝ virorū studijs quoꝝ grādis numerꝰ tp̄ore suo claruit : choros cātantiū ordinauit in ecclesia gloria patri ⁊c. post singulos psalmos dicere iussit : rogatu beati hieronimi. In uersibus dictandis excelentissimus fuit : plurimaqꝫ scripta reliquit ⁊ precipue historiaz paparum ⁊ martiꝝ.

¶ Johēs crisostomꝰ ep̄s cōstātinopolis : vir magne strenuitatis ⁊ sctitatis : multa scripsit : ⁊ passus fuit ab arrianis psecutiones pl'es.

¶ Moyses abbas. Synclete. Copres. Effrem. Pambus. Serapion pater 10. milium monachoꝝ : ⁊ alij plurimi fuerūt. Barlaam heremita : ⁊ iosaphat filius regis indie : his fuere tp̄oribus.

Cōsilium etiam secundum vniuersale. i. constantinopolitanum contra macedonium celebrare fecit. Eius festum agitur 11. decembris.

⁜ legimus cōtra p̄rimoniū ecclesie pene in oībus finibus totius xp̄ianitatis vt nequaq̄ꝫ credibile sit : ꝙ hūano modo potuisset insultus huiusmodi tolerasse : siue aliq̄d recupasse : post tā crebras despatasqꝫ spoliatiōes : sꝫ qꝛ de celo dimicatū est cōtra eos : iō vt fumus pierunt vniuersi hostes ecclesie vsqꝫ in p̄sens. Vbi ꝯstātius arrianus : iulianus apostata : valens batanarius : bailaricus : gansericus : honoricus : attala : seno : totila : theodericus : constātius tertius ⁊ quintus : leo tertius ⁊ quartus : henrricus tertius ⁊ quartus : federicus primus ⁊ secundus : otto q̄rtus : lodouicus quartus : ⁊ ceteri presumptores cū suis ꝯplicibus qui q̄i hora vna ecclesiā puare nitebantur aut suffocare vbi sunt : nunq̄d p̄ualuerūt : Ecce ⁜

¶ Priamus quidam nobilis de semine troianoꝝ: qui in lumbardie ptibus venerat debellauit contra imperiū: sȝ mox interfectus ab exercitu romanoꝝ fuit. Sȝ filij eius fugientes: regnum francie inchoarunt inuictis romanis. Et coloniam extruxerūt: ⁊ ibidē ut coloni habitare ceperūt. Marcomirus filius pdicti priami fuit dux eoꝝ sȝ pharomūdus fili⁹ eius fuit primus rex frācie. Colonia autē ante hec tēpora dicebatur agripina.

¶ Iste gratianus vidēs rempublicā pene iā desolatam. theodosium cesarē fecit qui vbiqȝ victor existēs: multa restituit. tādem per maximū tiranum dolo ociditur: ⁊ ille nō longe post iuste a theodosio morte punitus est.

Imperatores

arrianus — Valens cū graciano ⁊ valentini-ano an. 4.

catholicus — Gratian⁹ cū valēti niāo ā. 6.

Catholic⁹ Theodo sius an. 11.

¶ Iste theodosius immēse religiositatis extitit: xp̄o ecclesie fi delissim⁹: ⁊ ideo in oib⁹ adiutus ē a dn̄o miraculis e tiā aptis hostes supās sibi ⁊ oib⁹ pricipib⁹ ōndit q̄n tū valȝ ad victoriā obtinendā orō deuota cū lachri mis. Ab innumeris barbaris circūdatus xp̄m suppli citer inuocās gloriosus victor: nō suis manib⁹ sȝ di uinis triūphauit auxilijs. nā thela q̄ hostes cōtra eū miserāt retrorsum acta ī ipos: atrociter reuertebātur. Quod vidētes barbari pauore nimio prostrati: sese xp̄ianissimo pn cipi subdidere. vn̄ ⁊ poeta claudianus licet paganus: hoc idē testatur: dicens. O nimium dilecte deo tibi militat ether. Et cō iurati veniunt ad classica venti: Quā hūiliter se hūit in correp tione ambrosij: vt pȝ in legēda eiusdē. Vide augustinū li°. vlti mo de ci. dei. Et quomodo ydola subuerti cū tēplis iussit: ⁊ q° modo iohēz heremitā cōsulit ⁊c. Et quom° flagrabat magis bn̄faciendi charitati q̄ȝ dn̄andi cupiditate. morit tandē bn̄ dispo si ta republica q̄ȝ desolatā inuenit. pmo stabulari⁹ fuit: sȝ ppt vir tutes pmotus est.

¶ Iste valens frater fuit valētiniani: ⁊ cum eo diu regnauit sed timore eius con ceptam trusam exercere nequaquam ausus fuit: sed eo mortuo cum solus regnaret: catholicos psequitur: ⁊ monachos ad mi litandum reuocauit. Tandem post multa īfortunia: impia morte perijt: tamen cum a li quali penitentia.

¶ Martires multi facti sunt in egypto per valentem istum: quia arrianus fuit.

Synodus cōstātino politan.

¶ Syno d⁹ vniuersa ī scta 150. epoꝝ cō tra macedo nium he reticum.

¶ Augustin⁹ carthagineñ. de affrica rector maxim⁹: ⁊ in omni phia ac poetria incōparabilis. insup oē scibile qd vnq̄ȝ phi repe rire potuerunt in iuuētute sine magna difficultate adept⁹: circa hec tpa ad mediolanum mittit: vbi stati a bt̄o ābrosio ɔuertit: ⁊ in xp̄o noie postposita manicheoꝝ heresi: baptizatur. Hic creuit ī doctorem ecclie precipuū: ⁊ hereticoꝝ malleum valentissi mū: nō longe post in ep̄m iponensem sublimat⁹: totā ecclesiā suaꝝ fonte doctrinaꝝ per ānos 53. abundantissime irrigauit.

Anno mundi 5573 — romanus — 5583

Pape

¶ Scisma ecclesie tertiū in ter damasum ⁊ vrsinū eue nit ppter discordiā eligēti um: tn̄ damasus obtinuit: qr maior pars erat secum.

Siricius an. 15. mē. 11. di. 25.

¶ Iste siricius statuit: vt de ipsa secta manicheoꝝ nul lus reciperetur: nisi cū tali pacto q̄ ī monasteriū re truderet ibiqȝ penitentiā ageret cūctis diebus: ⁊ ī fin vite tātummodo viaticū sumeret omnes etiā illi⁹ se cte quos reperit exilio damnauit.

Anno christi 374 — 384

¶ Tempore istius damasi pape vastas illas egiptias solitudines: hactenusqȝ diffusas quas ppter sitim ⁊ sterilitatem periculosissi mamqȝ serpentū abundantiā: ɔuersatio hu mana nō nouerat: habitatio monachoꝝ cō pleuit. s. arsisius perichius. pemenes pastor zozimas. marina. eufrosina. ioseph. syrus. agathon. achilis. lustrion. iohēs breuis. bes sarieñ. zacharias. sisoimochois. gebalon. egladi⁹. gelasius. arsenius. lucius: ⁊ alij in numerabiles: quoꝝ est digna memoria.

¶ Haitanarius rex gothoꝝ pseq tur xp̄ianos in terra sua: vbi mul ti martirio coronati sunt.

¶ Priscillian⁹ ep̄s hispanie cadit in heresim pessimā: inde heresis p scilliana.

¶ Firminus ep̄s ambianensis.

¶ Honoratus ⁊ Sabinus ibidem oēs sancti ɔfessores.

¶ Placella vxor theodosij de pauperibus maximam curā hūit: quib⁹ suis manib⁹ of ficiosissime seruiuit.

¶ Marcellus ep̄s appanie martir.

¶ Teofillus ep̄s alexādrie.

¶ Seruacius tūgroꝝ ep̄s: q̄ dicit fuisse cog natus christi: floret.

¶ Seuerinus ep̄s colonieñ. magne autori tatis ⁊ scītatis fuit.

¶ Paula vidua sctissima: ⁊ filia eius Eusto chiū virgo claruerūt: quaꝝ bt̄us hieronymus sepi⁹ meminit: vitāqȝ paule dignis laudib⁹ ɔscripsit.

Hodie floret cult⁹ dei cū gloria ⁊ illi si pn̄iam nō egerūt: apud iferos ɔtremiscūt. Sȝ nūquid humana virtute id actum cre dimus. Minime igitur si deus p nobis quis contra nos: Ecce regnat fides scta videntibus ⁊ inuidentibus inimicis dētib⁹ su is frementibus ⁊ tabescentib⁹: nil cōtra manū oipotētis valentib⁹. iuxta pphiā psalmiste dicentis. Dixit dn̄s dn̄o meo: se de a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedū tuoꝝ. Et iterū. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea: eteniȝ nō potuerūt michi ⁊c. Et qr grādia mala contingerunt aliqn̄ ppt huiusmodi disputatiōes: suggerentib⁹ quibusdā ī pijs ī aures principū: q̄ ecclesiastici terrena dn̄ia licite non possideret: ideo apostolica sedes inhibuit: ne q̄modo fiant. neqȝ vlli liceat deinceps in dubium reuocare: qd tantis sctissimoꝝ viroꝝ doctrinis ⁊ exemplis cōstat roboratum. Aduertāt sen sati principes qd eis vtile sit ⁊ salubre post tot annoꝝ curricula: ac varios reꝝ euentus: vbi nullus vnq̄ȝ psperatus ē neqȝ sibi pmittāt incōsulte posse imutare: qd spū scto durāte statutū ē: ac tot patronos ⁊ celoꝝ īspectores psidentes iam habet.

Cronica scti hieronymi finit hic circa annos dn̄i. 380.

Roma capitur a gothis et incenditur: et fit illa famosa altercatio inter paganos et fideles: qr pagani cū grandi blasfemia nitebantur fidem extinguere: et culturā deorum reassumere: sȝ nō preualuerūt: qr halaric⁹ rex gothorum met xpianus fuit: et pepcit oibus cōfugientibus ad sacra: et sic confusa fuit ipietas paganorum: eo qȝ non potuerunt pbare disfortunium euenisse ex eo qȝ roma abiecisset idolatriā et fidem recepissent. De hoc Augustin⁹ i libris de ci. dei. et orosius abundanter tractant.

Iste archadi⁹ puer adhuc fuit: qñ pr̄ eius defunctus fuerat: et quidē satis bonus fuit: sȝ plures aduersitates cū fratre suo Honorio ppessus ē: qr multa picula et tirāni de gētibus barbaricis: scithis: gothis Vādalis: et hunis: surexerunt qui multas puīcias depopulati sūt: et nisi xpi gracia singulariter xpi fidelibus pricipib⁹ succurrisset totaliter pijssent.

Archadi⁹ fili⁹ theodosij cū-honorio an. 13.

Iste honorius clemētissimus fuit: cūqȝ diceret ei. cur rebelles nō occideret: ait. Vtinā eēt michi possibile ad uitā mortuos reuocare. et ob piā fidem q̄m in xpo hūit multos tiranos obtinuit sine sanguinis effussione: et periculosa illa tēpora paulatī sub eo q̄euerūt. Et hic finitur ystoria pauli orosij pr̄sbiteri: qui hoc tēpore claruit.

Honorius filius theodosij cū-theosio minore an. 15.

Macezel comes archadij: meritis sctorum quos secū duxit exemplo theodosij cum 5. milibus perterruit hostiū 70. milia: scto etiā ambrosio sibi in visione apparente et c. sed post elatus sanctos viros cepit psequi et ecclesiam temerare aus⁹ est et statim occiditur. puauitqȝ in se vno: ad utrunqȝ semp diuinū vigilare iudiciū: qñ et cum sperauit adiutus: et cū cōtēpsit ocisus est. de hoc sunt infinita exēpla: etiam hodie.

Claudius poeta rome.

Prudētius poeta xpianus.

Patricius magnus pater hibernorum apostolus circa hec tēpora in ibernia veneratur cū suis sororibus. angeli sepe colloquio fruitur.

Sāctus heraclides qui scripsit vitas patrum ad lausum epm.

Orosius.

Dorotheus.

Jsidorus pmus.

Alexandria.

Constancius comes honorij mirabili felicitate in breui multos tyrannos et barbaros pstrauit xpi adiutorio suffultus. Et nota qȝ sicut dicit bt̄s hieronymus: romani in pricipio erāt fortissimi: sic in fine debilissimi. nam ad ppulsaldū hostes necesse ē quottidie barbaros conuocare.

Ticonius afer malta scripta reliquit.

Donatus eps.

Epifanius eps.

Sulpitius seuerus.

Tholomatius martyr.

Sisinius. Martirius. Alexander. isti sunt i italia martiryo coronati.

Melania.

Diocles.

Ancilla.

Nathanael.

5503 — 5603

albaneñ.

Anastasi⁹ p⁹ roma⁹ ā.3.di.26

Jnnocēti⁹ p⁹ ā.15.m 2.di.20.

394 — 404

Iste anastasius statuit: qȝ cū scēm euāgeliū legeretur oēs stare deberēt. et qui caret aliq⁹ membro nō deberet fieri clericus. Hic fecit fieri vnā basilicam ppe scholā mamertini.

Pelagius hereticus: et celesti⁹: et iulianus eps: a quibus pessima heresis pelagiana: dicit hominē sine gracia posse mereri: et baptismū et oratiōes ecclesie irritas esse et c. Augustinus multū ɔ̄ cam laborauit.

Talmud iudeorum. qȝ sonat apud eos doctrina: componitur circa hec tp̄a āno 400. adiuob⁹ summis rabi. s. rabina et rabasse: liber vtiqȝ grādis: et maior decem biblijs. Jn eo sunt iextricabilia mēdacia: turpia: fatua: abhominabilia ɔ̄ legem dei: ɔ̄ legē nature: ɔ̄ legeȝ scriptā. uidētes nāqȝ iudei legem suam quotidie deficere: et fideȝ xpi unā pficere in toto orbe: ēt cum gloia tpaliū. Hos duos deceptores instigarunt q̄tenus hunc librū cōponerēt: et tamēqȝ moysi scriptis firmā adhiberēt fidē phiberētqȝ sub pena mortis: ne quis aliquid negare de his q̄ in eo cōtinentur. Fcēm est ita ad suā infelicē excecationē et suorum ppetuā dānationē. Ne aūt simplices hēant occasionē recedēdi a tanta falsitate iunxerūt eis vt interrogati de difficilibus respondeant. Nos hec non intelligim⁹: sed rabi nostri poterūt rñdere vobis. Sic tradicti sunt in reprobū sensum: vt plus his nugis credant qȝ moysi aut xpo. Verumtñ plures in diuersis mūdi partibus cōuersi crebro legūtur: et aliqui p fide magna fecerunt: et vtilissima scripta relinquerunt.

Iste Jnocētius statuit: qȝ non solum presbiteri: sȝ oēs xpiani deberent vngi oleo infirmorum: et sabbato ieiuniū celebrari: et ad missam obsculū pacis dari. Pluresqȝ regulas de ecclesia et monasterijs et iudeis et paganis tradidit. vt pȝ. xxvj. ij. q. numquid. hic dānauit ad instantiam cōcilij affricani heresiȝ pelagianā cū suis heresiarchis. vide. xxiiij. q. 1. de hac materia. Jnquarta reuerentia olim scti doctores et patres et principes et concilia hūerunt apostolicā sedē: vt nichil auderent sine cōsensu dñi pape diffinire: de hac sunt plures epistole scti augustini: et aliorum scripta.

Stulta.

Ammon.

Pachoni⁹

Maximus eps nolanus pphecie spū claruit.

Brici⁹ eps turoneñ.

Ossa samuelis pphecte translata sunt cōstantinopolij ab archadio.

Johēs crisostomus exilio damnatur ab eudochia regina vxore archadij: ibiqȝ moritur ardore solis. et archadius excomunicat ab inocētio: eo qȝ consensit.

Ganfericus rex Vādaloꝝ infinita mala fecit ꝑ longū tp̄s in diuersis mūdi ꝑtibus: tirannus pessim⁹: ⁊ arrianus p̄cipue religioni xp̄iane ⁊ nobilitati in festus fuit: Romā cepit. africā destruxi. sub quo augustin⁹ moritur 440.

Attila rex hunoꝝ: flagellum dei: tiranus atrocissimus: longo tēpore persequitur humanū genus. tandem confossus moritur pessime more tirannoꝝ. Alibi dicitur ꝙ ꝓprio sanguine suffocatus fuit.

Hic theodosius totus catholicus fuit ⁊ deuotus princeps: ne tn̄ valuit ꝓhibere barbaros qui multas ꝓuīcias vastarēt ꝑmittente deo. Grandis namqꝫ exercitus gothoꝝ totū romanū impium in ꝑtibus occidentis vastauit: sꝫ in oriente tranquilla pax fuit ⁊ sanctitas.

Imperatores

Theodo si⁹ 2⁹ fili⁹ archadij- -cum valentiniano an. 27.

Johēs cassiannus heremita eiectus a chrisostomo de constantinopoli: venit marsiliam. collationes scripsit ⁊ alia. Et fuerunt infiniti sancti heremite ⁊ monachi ⁊ c̄.

Hoc tp̄ore saxones angliā intrare ceperūt. ⁊ paulati crescētes tandē totū regnum ⁊ diadema obtinuerūt.

Timoteus hereticus dicit xp̄m verū deū: ⁊ hominem quidē esse: sed addidit falsum: dicēdo diuinā naturaꝫ conuersam esse in humanā.

Amanus ep̄s aureliaceñ. ciuitatem suā liberauit suis meritis ab hunis.

Conciliū cartaginense fuit ducentoꝝ ⁊ 17. patrum ꝯ pelagium hereticum: in quo scīs augustinus solennis triumphator ꝯ hereticos apparuit: cunctos vicendo.

Predestinatoꝝ serpit heresis: que dicit nil ꝓdesse ad vitā ꝙ sancti ⁊ virtuose agūt.

Palladi⁹ ep̄s mittitur ad scotos.

Lupus trecassinus ep̄s floruit: qui attilā mirabiliter a p̄da cōpescuit.

Cyrilus alexādrinus ep̄s fuit in cōcilio ephesino.

Nestori⁹ ep̄s cōstātinopolitan⁹ dicit xp̄m purū hoīeꝫ nō deū: heresis magna.

Synod⁹ ephisina v̄lis du- -cētoꝝ patrū ꝯ nestoriū hereticū.

Hieronimus obijt: miraculis inauditis clarus.

Eusebius discipulus hieronimi claret post eū.

Patricius filius sororis scī martini mittitur in hiberniā a celestino papa vir mirabiliū opeꝝ. Vixit annis centum. vigiti.

Germanus ep̄s antisiodoreñ. tres mortuos suscitauit: ⁊ etiā asinū suū defunctum. Omnium pedes lauit sine exceptione.

Paulin⁹ ep̄s nolan⁹ vir scīs: de q⁹ dicit gregori⁹. i dialogo suo.

Anno 5613. mūdi — 5623

Pape

Zozin⁹ ā. 3. m̄. 7. d. 9. grec⁹

Bonifaci⁹ p⁹ ā. 7. d. 7. roman⁹

Celestinus p⁹ ā. 7. d. 9. roman⁹

Sixt⁹ 3⁹ an. 7. d. 9. romanus.

Anno 414 christi — 424

Iste zozimus statuit: ne clerici tabernas teneāt: aut vina vendant: ⁊ vt cereus benedicatur i sabbato scō: ⁊ ꝙ seruus non fiat clericus nisi prius liberatus sit a dn̄o suo. Ip̄e misit legatos ad cōciliū carthaginense ꝓ roboratione eiusdem.

Iste bonifacius statuit ne mulier tangeret pallam altaris: aut lauaret. Ip̄e hūit scisma cum eulalio presbitero: qui secum electus fuit: ⁊ p̄ualuit: qꝛ maior ⁊ sanior pars secū erat: ⁊ imperator etiā cū vxore sua sibi magis fauebat.

Iste celestin⁹ instituit dici psalmos añ missā: ⁊ ex hoc exordiū sumsit vsus quē p⁹ ecclsia seruauit de introitu ⁊ graduali ⁊ tractu. Tp̄e ei⁹ celebrata est santca sinodus ephesina cōtra heresiꝫ nestorij ep̄i cōstantinopolitāi: q̄ negabat btām mariā verā esse matrē filij dei.

Iste sixtus vir scī⁹ erat totus hūilis ⁊ misericors. Ecclesiaꝫ scīe marie maiorem edificauit. Habuit āꝫ dā emullū nomīe bassū: qui eū diffamauit. de quo cum se cōcilio purgaset: statim post bass⁹ moritur: queꝫ tamē ꝓprijs manib⁹ sepeliuit.

Scisma quartuꝫ ꝙ fuit inter bonifaciuꝫ ⁊ eulaliū: causa fuit discordia eligētiū: qꝛ ⁊ obtinuit bonifatius: maior ⁊ sanior pars erat secuꝫ.

¶ Tota galia etiam africha hispania ⁊c. interijt permissione diuina ab incursu barbaroꝝ 500 milliū: ⁊ oēs pene ciuitates interram pstrate fuerunt exceptis paucis: q̄ scos epos habuerunt: ob quod diuinitus ptecte sunt. ⁊ fuerūt tpora horrēda. Ciuitas metensis muros habuit insuperabiles sȝ corruerunt propter peccata ciuiū: ⁊ sic exusta fuit.

¶ Ecclesia dei isto tpe valde tribulatur: ⁊ precipue ī affrica. nā augustino mortuo: totus clerus aut martyrizatur aut expellitur a sedibus suis in exilium: nec fuit similis psecutio ibi vsqȝ tunc: ⁊ propter genseric̄ȝ regem Vandaloꝝ ⁊ honericū filiū ei': qui fuerunt arriani: ⁊ ecclesias clauserunt. tandē etiā ipi male pierūt more solito.

¶ Merlinus de incubo genitus: claret in britania spū pphecie: cuius instinctu vortigon' rex britonū valde dilatauit fidē xpi. huic successit vterpandagron frater ei': q pr̄ fuit arcturi: de quo pphectauit idē. vter. i. caput draconis: q p draconē in stella pnūtiat' est.

¶ Festū sancti petri ad vincula instituitur: ⁊ stupenda miracula p ei' cathenā fiunt

¶ Judei plures submergūtur in mari: decepti p diabolū: qui eis apuit i specie moysi q̄si velet eos introducere ī terrā pmissionis quidā euadētes fideȝ xpi ceperūt.

¶ Septē dormientes euigilāt: quos decius an̄ ducētos ānos ī speluca reclusit.

¶ Petronius eps bononieñ. fecit vitas patrū: vir scte vite ab infantia.

¶ Hilarius eps arelateñ. claret ī gallia.

Iste martianus catholic' fuit ⁊ cū valentiniāo ipauit: sȝ p' apd cōstātinopolī iterēpt' fuit cōspiratione suoꝝ hoc i somnis vidit arcū attile cōfractuȝ: ex hoc ipm intelligens mortuū: ⁊ sic factuȝ est.

Martian' cū valētini ano an. 7.

¶ Codex editur qui ⁊ liber theodosianus appellat̄: q̇ oiuȝ pncipū legitimoꝝ hȝ fines.

¶ Nicasi' remeñ eps martirio coronatur cū eutropia sorore sua ab hunis truncatus ait. domine viuifica me secūduȝ verbū tuū.

¶ Iste leo secundum quosdam fuit ver' catholicus. secundū alios autem dicitur q nimis impudenter imagines sanctorum iussit comburi propter quod a papa excomunicat' fuit. videtur tñ q hoc non leo primus: sed leo tertius fecerit. Tēpore gregorij tercij fuerunt tempora turbulenta ⁊ inquieta.

Leo prim' an. 17.

Sinodus 4. vlis calcedoneñ — 630. patrum contra heuticem hereticum.

¶ Genouefa virgo claret parisius: que fuit velata a scto germano.

¶ Euthicen abbas cōstantinopolitan' heretic': dixit vnā naȝ eē verbi dei ⁊ carnis.

¶ Et dioscorus olim eps alexandrinus: defensor illi' fuit.

¶ Vndecim milium virginum cohors apud coloniā agripinam martirizatur ab hunis: ⁊ colonia statim etiā post destruitur.

¶ Echius patricius ꝯ attilam pugnat: fugans eum ⁊ cesa sunt ibi. s. in territorio aurelianensi 170. milia pugnatoꝝ.

5633 confessor 5643 5653

¶ Marianus monachuus: ⁊ plures alij sancti ⁊ docti viri floruerunt.

¶ Eutropius presbiter scripsit plura.

¶ Victorinus massilieñ.

¶ Maruchas eps filium regis persaꝝ a demone liberauit: ⁊ multū ibi fides creuit.

Leo p' an. 21. mē. 1. d. 27. tusc'

¶ Beatissimus iohēs baptista: caput suum reuelat duob' monachis qui hierusalē venerant. Gothi autē q eundē patronū sibi elegerant: inuicti permanserunt diu.

¶ Terremotus continui: ⁊ signa plura fuerunt.

¶ Celum ab aquilone effici̅t quasi igneū: ⁊ fulgurātes haste apparent. luna obfuscatur.

434 444 454

¶ Iste leo sanctissim' longo tpe cū multiplici fructu pfuit eccle: tūc infinitis periculis laboranti: propter tirannides principum ⁊ hereses varias falsoꝝ doctoꝝ. Plures sermones ⁊ epistolas scripsit ita egregie: vt inter oēs catholicos doctores florē dictaminis reportasse dicatur: ⁊ quecūqȝ dixerit: sic sunt approbata vt nulli fas sit in minimo ab illis dissentire. Ipe suis meritis attilam a roma ⁊ italia auertit. manum sibi amputauit propter quandam tentationem: sed beata virgo ipsam restituit. in canone addidit: sanctum sacrificium: immaculatam hostiam. Sinodum calcedonenseȝ iussit celebrari mediante martiano imperatore. tandē post plures agones bta morte potitur: sepultus apud scm petrum. festū eius agitur in vigilia aploꝝ petri ⁊ pauli. quidā dicunt. 11. apl'. Tēpore huius pontificis misteriū btissime trinitatis euidēti miraculo ī partib' gallie declaratur. Cum. n. quidam eps celebraret vidit super altare tres guttas clarissimas equalis magnitudinis cadere: que simul defluentes: ⁊ in vnū coniuncte gēmā pulcherrimam effecerunt: quā cum eps in medio crucis auree posuisset: oēs alie ceciderunt.

¶ Terremotus maximus apud constantinopolim per quatuor menses ⁊ infans dixit: vt cantarent Sanct' deus: sanctus fortis: sanctus ⁊ immortalis miserere nobis: ⁊ sic cessauit hoc. postea ī calcedonensi sinodo confirmatum est.

¶ Eucherius lugduneñ. eps ⁊ doctor.

¶ Seuerus treuereñ. eps. scts.

¶ Mamertinus abbas in monasterio sancti germani. ⁊ allodius fuit ante eum.

¶ Valeran' episcop' sanctus.

¶ Marinus eps epheseoꝝ.

¶ Iuuenal' eps hierosolimitan'.

¶ Anatholius cōstātinopolitan' eps. hi duo fuerunt in concilio calcedonensi principales.

¶ Cometa apparet et post pauca apud tholosam gallie riuus sanguinis longissim' fluxit tota die.

Arcturus rex britanie noiatissimus in victorijs: quadrigentos sexaginta viros gladio suo interfecit. Ecclesie dei subuenit: et fidem valde ampliauit: omnesqz terras frantie: datie: noruegie et c. sibi seruire coegit. Perditur tandem: nec vsqz hodie scitur vbi manserit.

Dubritius primas anglie: vir sanctus: miraculis clarus: post heremita: coronauit arcturum.

Iste zeno fuit arrianus: et totaliter crudelis contra catholicos. Fedus inijt cum gothis: et filium Leonis interficere volens: alter similis ei offertur. Ipse theodericu puerorum: postea regem gothorum a patre suo in obside accepit.

Zeno annis 12.

Imperatores

Helizei prophecte ossa transferuntur de samaria in alexandriam.

Marci euangeliste corpus transfertur ad venetias de alexandria.

Letanie minores instituuntur a mamerto epo vienen.

Remigius remen. eps: qui post clodoneu regem francie conuertit.

Perpetuus eps turonen.

Prosper eps vir clarus scientia et sanctitate vite: de aquitanie terra.

Theodorus eps syrie scripsit cronicam: et plura alia.

Ciprianus ansilien. eps: vir supra modum misericors: totum quod habuit fratribus in necessitate dedit.

Heresis acephalorum fuit: que impugnauit concilium calcedonen.

Meretrix quedam peperit infantes 7. vno partu: et in piscinam proiecit: et vnus factus est rex longobardorum.

Ethicius senator in burgundia tempore famis 4. milia pauperum sustentauit: et celestis promissionis vocem audiuit.

Fulgentius eps ruspenen. claret: luculentissimus doctor: scientia et fide plenus. afer.

Anglia in flore tempore arcturi: cui terdena regna seruierunt: sz tempore paruo. Et nota signum infalibile quando videlz militaris celsitudo bellum delectabiliter appetit: et occasionem querit: tunc sequitur finis communiter miserabilis iuxta illud prophecte. Dissipa gentes que bella volunt. O si hoc tempore britones qui nunc dicuntur anglici prudentia vera gubernassent: totius europe domini fuissent. Set dum volunt fortiter contra fortes agere: pariter cum fortibus in quos impegerunt: ceciderunt. Est siquidem miserabilis victoria: quando victor paucos aut nulos milites retinet. Vnde audacia plurimum nocet: quando prudentia non gubernatur. sic arcturo contigit.

Anno mundi 5663

Pape

sardus — Hilarius papa an. 6. me. 3. di. 6.

tyburtinus — Simplicius an. 15. me. 2. di. 7.

Anno xpi 464

Iste hilarius dedicauit ecclesiam beati stephani iuxta basilicam beati laurencij. Hic constituit: vt nullus pontifex sibi successorem constituat: vt habetur. viij. q. i. pleriqz. Sepelitur in monasterio sancti laurencij: quod ipse construxit.

Iste simplicius diuisit vrbem in quinqz regiones: et plures ecclesias dedicauit. Hic constituit vt clericus inuestituram non recipiat a laico: quod fuit post per alios magis roboratum: vt patet. xvi. q. vij. per totum. Sepelitur in vaticano.

Veneciarum ciuitas.

Venetiarum ciuitas inclita conditur: aut potius ampliatur circa hec tempora: anno 450. non a pastoribus sicut Roma: sz a potentioribus et ditioribus prouintiarum aduenis: illic propter persecutionem Attile confugientibus. Mirum est: et summo extollendum laudis preconio: potuisse a tot tamqz diuersis vrbium et opidorum populis conditam ciuitatem per annos mille cum tali incremento: ac glorie splendore: vnanimiqz sagacitate conseruare.

Dispositio illa famosa facta est apud cartaginē ꝯ arrianos iussu honorici regis: cui' scripta habent: ꝫ ꝑualentib' catholicis: rex impius arriana heresi plenus eos vsqꝫqꝫ ꝑsequitur: sed nō īpune. nā octauo anno regni sui ꝑcussus a dño scatēs vermib' miserabiliter expirauit.

Achatius epūs constantinopolitanus in heresim cecidit ⁊ dānatus: ⁊ famosus hereticus fuit.

Eugenius epūs carthagineñ. Et felix epūs abritaneñ. cū alijs epīs ⁊ clericis: ⁊ ecclesie membris numero 4976. miserabiliter tractantur: ⁊ in exiliū mittūtur ab honorico rege Vandaloꝝ. Et totus clerus affricanus fortiter ꝓ xp̄o agonizat vsqꝫ adhuc.

Dionisia cū filio suo maiorico: ⁊ germana datiua leoncia filia scī germani epī. Emilius medicus. Bonifacius martyres: ⁊ alij multi martires ⁊ cōfessores absqꝫ nūero: multi manib' ⁊ linguis abscisis recte loquuntur.

Victorianus ꝓconsul martyr mirabiliter cruciatus est. Et victoriana honorabilis matrona: ⁊ alij ⁊ c̄.

Fames incredibiliter facta est que totam affricā vastauit ⁊ alias regiones: occasione cuius plures scī ⁊ scē facti creduntur ꝓpter elemosinas suas.

Guntaramūdus rex Vandaloꝝ q̄ post honoricū rexit. eugeniū ab exilio reuocauit: sed castrimundus q̄ p' nouem annos ei successit iteꝝ ecclesias claudit 215. epōs exiliando: erga q̄s symachus papa clemētissim' fuit.

Iste anastasius malū hꝫ testimōiū: qꝛ fact' fuit heretic' per achaciū cōstantinopolitanū epm̄ ⁊ cū a papa moneret p solēnes legatos: vt ab arriana ꝑfidia discederet: rñdit. Nos cū sim' īpator iubere volumus: nō aūt nobis iuberi. O arrogantie verbū eterne humiliationis: lꝫ inutilis subsecuta est vltio: qꝛ paꝝ post iusto dei iudicio fulmine ꝑcussus īterijt: sensatis principib' sue vesanie horridū reliquēs exēpluꝫ. Ip̄e etiā miserabilis fuit nec vmq̄m meruit victoriā: deo ꝑiter odibilis ⁊ hoībus.

Anastasi' annis 26.

Theodericus qui arrianus fuit rex gothoꝝ totā italiā possedit longo tp̄e: ⁊ quasdā tirānides ꝯ fideles fecit: ob quod fuit ꝓiectus p' mortem in os vulcani p iohēm papā ⁊ simachū patricium: quos iiuste necauit scd̄m Gregoriū in dialogo.

Inuētio scī michaelis in monte gargano facta fuit hic.

Solēnis epūs carnoteñ. vir scūs insignis habetur.

Pascasius vir scūs de quo facit mentionē Gregorius in dialogo ꝙ graue sustinuit purgatoriū: qꝛ in scismate ꝑtinasciter adhesit laurentio vsqꝫ ad finē vite: ꝫ añ mortem penituit.

Sancta brigida in scocia claret.

5673 — 5683

Felix 3' ā. 8. mē. xi. dies 19. — romanus ex patre felice ex regiōe fasciole

Gelasius afer ā. 8. m̄. 8. di. 18.

Anastasi' 2' ā. 3. mē. 11. di. 23. — romanus

474 — 484

Iste Felix scūs est: ut pꝫ ex sermone btī Gregorij vbi narrat de trib' sororibus matris sue. fuit enī attauus ei' Hic dānauit achatiū: eo ꝙ ad communionē receperat petrū alexādrinū epm̄. Hic statuit ꝙ accusato dande sūnt inducie: vt ad rñdendū se pare possit: ⁊ ꝙ accusatores ⁊ iudices tales esse debeant: ꝙ oī careāt suspitione ⁊ macula. De ip̄o fit mētio. li. vj. dis. orosius.

Iohēs damacenus scd̄m quosdā fertur his tēporib' fuisse. Alij dicūt ꝙ post gregoriū: manū iiuste sibi amputatam bt̄a virgo sibi restituit multa scripta subtilia reliquit.

Iste gelasi' canonem misse ordinauit: ꝑfatiōnē: himnos: tractus: orōnes: sicut ābrosius fecit ⁊ inter libros autēticos ⁊ apocrifos distinxit xv. dis. Sacroscā. Ip̄se etiā īperatorē excomūicauit: ⁊ excōicari posse ostendit xc. vi. di. duo.

Iste anastasius primo bon' fuit sed postea seductus ab achatio ⁊ comunicauit ei: ⁊ ob hoc clerus separauit se ab eo: ⁊ quia voluit restituere achacium occulte: lꝫ nō potuit: diuino iudicio ꝑcussus est: ītestina eijciendo xix. di. anastasius. Et hic videtur scd' in famis papa: de toto cathologo pontificū vsqꝫ huc: qꝛ primus. s. liberius fauebat arriānis: iste nestoriāis: vtrobiqꝫ cōcurrente vesania imperatorū.

¶ Clodoneus prim⁹ xpianus rex francie circa hec tpora baptizatus est a sancto remigio. Habuit.n. vxorem xpianissimam noie clotildis: que fuit filia regis burgūdie: que sepius monuit eū: vt relicta idolatria in verum filium dei crederet: sȝ nō acquieuit. Postea cū bellaret aduersus regem almanie: corruere cepit exercitus eius: ꝛ iussus lacrhrimis: ait Jesu xpe: quē regina mea p̄dicat esse filium dei: qui subuenis in tribulatione: ꝛ das auxiliū i te sperantibus: tuū deuotus postulo auxilium: ꝛ sic hīta victoria venit cum tribus milibus ad baptismum. Et columba celitus ampullam cum chrismate attulit: vnde reges francie vsqȝ hodie iungi solent: exemploqȝ eius totum regnū fidē suscepit. Et deinceps semp victoriosus fuit: ꝛ gothos superauit ꝛ c. cepitqȝ extunc deuotus esse erga deum ꝛ sanctos eius: ꝛ precipue erga scīm martinū: cui preciosum equū cū alijs muneribus obtulit. Cumqȝ vellȝ euȝ re dimeret: iussit dari centū sollidos argenti: sȝ nequaquaȝ equ⁹ se mouit. At rex: date inquit adhuc centū: ꝛ tunc equ⁹ solutus abijt ad nutum regis. Tunc cū leticia rex dixit: vere hīs martinus bonus est in auxilio: sed carus in negocio. Et hic videtur quasi secundus constantinus ꝛ secunda elena rememorari.

¶ Symachus p̄ricus martir clarus habetur: vir sanctus ꝛ strēnuus: qui regi theoderico iniusto sepe obsistit. ob quod tandē ab eo martirizatus est cum iohāe papa.

¶ Boecius vir consularis icōparabilis scie: ꝛ i omni virtute pspicuus: fuit gener predicti sym machi: ꝛ post multa que gloriose gessit: tādem exul iugulatur pro iusticia a theoderico: sepult⁹ papie. Dicūt quidā eū canonizatum sub noīe seueri. Quāta aūt scripsit tota xpianitas testis est. Habuit vxorem prudentissimā noīe elphe: que fecit hymnū Olme hīue ꝛ c. de petro ꝛ paulo.

¶ Dignissimus ꝛ Gordianus ꝛ alij multi martirizati sunt a laurentio scismatico.

¶ Genebald⁹ primus eps laudu. vir sanct⁹ habuit primo vxorē: quā dimitens ꝛ iterato admittens genuit ex ea scīm viruȝ latronē: qui ei i epis copatu successit. Mirabilem fecit penitentiam.

¶ Tiberanus scotus cum suis fratribus ꝛ sororibus claret scītate.

¶ Vedastus atrebateñ.

¶ Leonardus louioceñ. ꝛ Liphard⁹ discipuli remigij.

¶ Seuerinus abbas agauneñ. clodoneū sanauit.

¶ Cantianus rothoneñ.

Maxētius abbas pitauieñ.

¶ Arnulphus eps turoneñ. mar.

¶ Melanius consiliarius regis.

¶ Albinus vir sanctus cum alijs.

¶ Victor cum pluribus illustribus qui tunc floruerunt in gallia.

¶ Marsus.

¶ Lantonus.

¶ Auitus abbas aurelianeñ. qui orabat dñm p filijs clodonei ꝛ c.

¶ Concilium aurelianense celebratur in ssu cleodonei: quod scīus melanius congregasse dicitur. Et nota q multa fuerunt concilia aurelianeñ.

¶ Euuodius titineñ. eps.

¶ Carilephus vir valde sanct⁹: qui nūqȝ voluit videri a mulieribus nec a regina deuota francie.

Anno mundi 5693 — 5703

sardus

Pape — Simach⁹ an.15.mē.7.di.28 — campan⁹ hormisda ā.9.d.17.

Anno xpi 494 — 504

¶ Iste Simmacus vir bonus: cleri ꝛ pauperum amator fuit: electus cum laurentio: ꝛ bis habuit contentiosum scisma cū eodem: sȝ preualuit iudicio ecclesie ꝛ theoderici regis. xvj. di. concilia. Hic cōpleuit hymnum angelicum Gloria in excelsis deo ꝛ c. ꝛ cantari instituit: ꝛ multa vtilia statuit. Verū cū laurentiū ex misericordia feci sset epm micerinū: nō reddidit sibi vicē iuxta beneficia prestita: sȝ iterato erexit se cōtra eū nec sic pfecit: quia cū simmachus se plene purgasset corā sinodo de obiectis criminib⁹ cū gloria restituitur: ꝛ laurētius cū suis dānatus fuit.

¶ Iste hormida vir misericordiarum fuit. ecclesijs multa ornamenta contulit. pauperum elemosinis intent⁹ fuit. Ipse clerum cōposuit: ꝛ grecos reconciliauit: qui fuerant excoicati pp̄ter heresim nestorianā. Sepultus est apud sanctum petrum.

¶ Scisma quintum quod fuit iter simmachuȝ ꝛ laurentium: cā fuit discordia eligentium. sed simmachus obtinuit iuditio concilij in quo theodericus rex personaliter fuit: quia maior pars erat secum: sed post annos quatuor surgit iterū altercatio in clero pp̄ter crimina obiecta symmacho: ꝛ factum est scisma sextum ecclesie: sed cum simmachus se purgasset coram cōcilio ꝛ rege: restituitur cū gloria: ꝛ larentius dānatus fuit.

Iste iustinus totus catholicus fuit: et omnia que anastasius contra ecclesiam fecit: retractauit: summum pontificem deuote requisiuit. scilicet venerabilem papam hormisdam: et se libenter eidem obedire velle: intimauit. quod et factum est: quia cum germanus episcopus capuanus ad eum venisset ex parte pape vt epos de exilio reuocaret: statim fecit cum magna leticia eum suscipiendo. Ipse magis fecisset pro fide nisi eum tyrannidis theoderici impediuisset.

Iustinus primus an. 9.

Iste iustinianus excellentissimus fuit per omnia. Nam in ipso concurrerunt tria: que principem gloriosum faciunt. scilicet potentia: sapientia: et religiosa mens ad diuinum cultum. Per primum hostes superauit. Per secundum iustis legibus mundum ordinauit. Per tertium deum glorificauit: eiusque ministris ecclesias edificando: opes plures donauit. Nota quod leges ciuiles que romane dicuntur ante istum insignem virum nimis prolixe fuerunt: quas ipse admirabili breuitate correxit: et ad xij. libros coartauit et ordinauit: et de omnibus vnum codicem ordinauit: quem codicem iustinianum appellari voluit.

Iustinianus primus an. 38.

Germanus capuanus episcopus claret. Vide in dialogo Gregorij.

Vigor boliacensis eps qui mortuum suscitauit.

Auitus etiam sanctus abbas carnotensis his floret temporibus.

Solinius sidonius doctor magnus: multa scripsit.

Claudius eps vienensis nobilissimus inter doctores.

Cassiodorus gloriosus vir et doctor luculentus fuit: primo senator: cancelariusque regis theodorici: deinde monachus: plura scripsit

Arator poeta floret.

Priscianus gramaticus.

Totila rex gothorum multas exercet tyrannides: et pene totam italiam destruit

Victor capuanus eps qui ciclos pascales scripsit.

Gregorius eps lingonensis de senatoribus primus habuit vxorem.

Nicecius treuerensis.

Domicianus tungrensis.

Clodoaldus filius regis francie presbiter monasterium condidit.

Belisarius patricius comes iustiniani mirabiliter de persis triumphauit. deinde missus ad africam Vandalorum gentem deleuit de hic romam liberauit a gothis que per totum annum fuit obsessa: regem etiam gothorum cepit: et ad imperatorem duxit. et roma sepius capitur a gothis: et quasi in nichilum redigitur.

5713 — 5723

514 — 524

Johannes papa tuscus mar. an. 3. m. 9. di. 18.

Felix 4us samnis an. 4 m. 2. di. 13.

Bonifacius 2us romanus an. 2. d. 26.

Johannes 2us romanus an. 2. me. 4. di. 6.

Iste iohannes sanctus est martirizatus a theoderico arriano cum symacho et alijs eque catholicis viris cuius festum agitur 27. maij. Rex autem breuiter post a domino percussus: moritur: et in os vulcani ab eisdem proijcitur. Hic in custodia afflitus moritur.

Sanctus benedictus pater maximus claret: totius ecclesie fulcimentum: et norma religiosis. Hic vir venerandus inclitissimos habuit discipulos et plures numero: et obtinuit orbem terrarum etc. Eius vitam scribit beatus Gregorius in secundo dialogorum.

Iste felix iussit infirmos inungi ante transitum. vnde patet: quod vnum sepe statuitur: quod non semper fit executio. et ideo necesse est sepius replicari: aut forte ioleui quod prius statutum fuit. verum principaliter per xpm institutum est: quia omnia sacramenta per xpm tradita sunt ecclesie.

Persecutio iterum in africa fit catholicis a Vandalis arrianis. epis quibusdam lingue abscindebantur: et tamen recte loquebantur.

Iste bonifacius statuit: vt clerici sint diuisi a laicis in celebratione misse. Hunc quidam libri dicunt electum in discordia cum dioscoro: et fuit scisma 28. diebus: sed mortuo tunc dioscoro: bonifacius obtinuit. Alij dicunt quod hoc sit factum tempore simmachi: vt infra patebit.

Iste iohannes cum iustiniano imperatore magnam habuit concertationem: an in xpo vna vel due essent nature: probante autem papa quod due: imperator ait aut consenti nobis: aut in exilium ibis. tunc papa gaudenter dixit. ego ad iustinianum imperatorem xpianissimum venire desideraui: sed vt video diocletianum persecutorem inueni tamen minas tuas in nullo timeo: tunc imperator humiliauit se prostratus in terram ante papam.

Anthonij abbatis corpus inuenitur: et in alexandriam transfertur.

Fecit etiam librum institutionũ: quem in quatuor distinxit libros. Nouas quoqȝ leges quas ipse fecerat: in vnum volumen redactas: nouellas vocari voluit: que communiter autentice appellantur: ⁊ sunt ꝑ collationes distincte. Omnium etiam magis tratuũ ⁊ iudicum seu iurisconsultoꝝ leges: quaꝝ duo millia libroꝝ esse dicebantur: grādi labore abbreuiari fecit: ⁊ ad nume rũ libroꝝ 50. redegit: ⁊ ipm librum digestoꝝ seu pandectaꝝ appellari mandauit. Et debet scribi per dg. sed hodie mirabili er rore apud oēs per duplex ff scribitur: quasi permisteriũ dicatur: qꝛ communis error faciat legem. Causa autē est: qꝛ dg antiqui tus quādaȝ similitudinē i scribendo hēbant cum ff duplicato. His legib⁹ totus mundus extunc: ⁊ deinceps vsqȝ nunc ordina tur ⁊ regitur: paucis exceptis que per sacros canones sunt prohibite tanqȝ mortifere: qꝛ cum lege diuina non poterant cōcor dari: aut nō conueniunt xpianoꝝ moribus. Et hoc idem imꝑato ꝛ tanquā verus catholicus desiderauit ab ecclesia fieri: dicēs. Non dedignātur leges humane sacris canonib⁹ obedire. Plurime etiā leges sunt canonisate: per quod ecclesia summā osten dit exemplaritatem: humiliter se submittens legibus humanis: in quantũ non impediunt consecutionem sui finis: qui est vita eterna: quam promisit deus custodientibus legem siue mandata sua.

¶ Cassius narniēn. episcop⁹.
¶ Medardus nouionen̄.
¶ Maur⁹ discipl⁹us scti bn̄di
¶ Roman⁹ similiter ⁊c. cti.
¶ Gildard⁹ ep̄s rothomagē. frater scti medardi.
¶ German⁹ parisien̄.
¶ Eleutheri⁹ Tornacen̄. i gallia claruerunt.
¶ Theophilus q̄ omagiũ dia bolo fecit: sȝ ꝑ btam virginē mariā reconciliatus est.
¶ Benedict⁹ iunior qui a toti la multa passus est.

¶ Signa horribilia apparuerunt que dam stella q̄ lunā veniēs intrauit. vue de sambuco nascuntur. Hyēs grauis fuit vt aues manu caperent. Fames va lidissima vt matres pueros ꝓpos mā ducarēt ⁊ c. Celũ ardere visum est in gallijs: ⁊ sanguis stillauit a nubib⁹.

¶ Theodebertus rex francie fuit qui beato mauro tunc abbati andegauen si plura dedit. Similiter ⁊ clotarius fi lius eius. Magnis enim miraculis cla ruit beatus maurus ꝑ omnia sicut be nedictus magister eius venerabilis.

Synodus q̄rta cōstā tinopolita na q̄ theodorũ ⁊ cēs hereticos alios hec ē similis auctoritate sic q̄tuor.

¶ Ista sinodus dannauit heresim theodori: qui di xit alium esse deum verum: ⁊ alium xp̄m: ⁊ q̄ beata virgo non sit deigenitrix: sȝ hominis tm̄ ⁊ c. Satis cũ nestorio concordabat. Et nota q̄ sepius hereses vari ant nomē iuxta heresiarchas suos: qꝛ hec dicta fuit i p̄mitiua ecc̄ia hebionitaꝝ: ⁊ sepius fuit destructa: ⁊ iterum machinatiōe diaboli resuscitata: ⁊ sic de ali is similiter est intelligēdum. Sepe tm̄ aliquid variant aut apponunt: vt nō sit omnino simile vt pꝫ ⁊ c. De hoc vide xxiiij. q. iij. c. quidam.

Anno mundi 5733 romanus — 5743 campanus — romanus

Pape

Agapit⁹ ꝑ m⁹ ɔfes. ā. 2 m̄. 11. d. 18

Siluerius mar. an. 3. m̄. 5. di. 11.

Vigili⁹ ā. 17. m. 6. di. 26.

Anno xpi 534 — 544

¶ Iste agapit⁹ plene reuoca uit iustinianũ ab errore eutice tis. hic constituit ꝓcessiōes fi eri diebus dominicis. Mori tur cōstantinopoli: ⁊ relatus est romam: ⁊ sanctus est. Cu ius festũ agitur vigessimo se cundo aprilis.

¶ Iste siluerius martir est: qꝛ pro fide in exilio interfectus fuisse dici tur ꝓcuratione theodore impera tricis qꝛ anthemium ep̄m destitu tuȝ ⁊ cōdēnatur ꝓpter heresim re stituere noluerit. Hic factus est pa pa p vim. Rex enim gothoꝝ the odatus corruptus pecunia: minas clero ⁊ populo intulit: nisi in ei⁹ e lectionem conuenirent: Eius festũ agitur 20. iunij

¶ Festum purificationis istituitur apud constantinopolim: ad se dandā pestem grauem. Et nota q̄ sepius leguntur eadē festa ins tituta a diuersis: non sine causa: quia aut non sunt recepta: vel i oleuerũt: vel aliquid superadditur ⁊ c. Dicitur q̄ etiā sergius nstituit vel forte superaddidit luminaria ferenda.

¶ Iste vigili⁹ male intrauit papatũ: sȝ tñ bene se rexit: ⁊ persecutionem sustinuit sicut siluerius. gothos supera uit gloriose. tādem in exilio moritur post graues passio nes in constantinopoli perpessas a theodora: ⁊ creditur martir. festumqȝ eius agitur 26. iunij. Ipse iussit concili um constantinopoli celebrari. ⁊ fuit primo archidiacho nus silueri: ⁊ cupidus ad papatum. dedit modum impe ratrici qualiter siluerium ammoueret: que eum postea pe ius tractauit: ⁊ fune in colo eius misso: ꝑ totam ciuitatē trahitur a mane vsqȝ ad uesperam ⁊ c. Hoc predixit bel lisarius patricius romanus: qui siluerium inuitus exilia uit: sic inquiens. Huius machinator sceleris non effugi et iram iudicis cuncta cernentis. Sed de omnibus postea plene penitens: ⁊ fortiter ꝓ fide agonisans feliciter vitā finiuit.

¶ Herculian⁹ ep̄s ꝑusin⁹ a totila secto capite m̄risat.

Iste iustinus bonus fuit in principio ⁊ bene catholicus: sȝ suasu vxoris degenerauit in crudelitatem ⁊ auariciam: ⁊ factus omnibus odiosus: amens efficitur. Et narses quidā eunuchus: vir strēnuus ⁊ totus deuotus ⁊ misericors erat patricius ei⁹ q̄ merito sue sanctitatis vbiqȝ triumphauit: totilā īterfecit: ⁊ oēs barbaros deuicit: totamqȝ italiā quietā reddidit. sȝ diabol⁹ inuidens ei q̄ cuncta bn̄ disponeret: suscitauit cor īpatricis sophie ꝯ̄ eum: ita vt etiā imperator inconsulte alienaret se ab eo: ⁊ ob illā ingratitudinē ⁊ iīiuriam vltus se fuit: ⁊ introduxit longobardos ⁊ auertit italiam: ne esset sub īperio vsqȝ ad tp̄a Karoli. Notabile exēplum est hoc: ne prīcipes audeāt inuidas mulieres: per quas diabolus sepe solet facere quod p̄ se non pot.

Iustinus 2⁹. an. 11.

Templū sancte sophie maximū in cōstantinopoli extruitur p̄ iustinianū. Putatur q̄ a conditione mūdi nō sit tale opus ita cōplete factum. ibi est īperator sepultus in pace xp̄i.

Tempora satis turbulenta ⁊ mortalitas magna in italia: q̄ȝdiu fuit imperium bipartitū: fuerūt turbationes cōtinue. Et beatus gregorius sepius facit mentionē de his.

Puer quidā iudeus circa hec tp̄ora cum alijs pueris xp̄ianoꝝ communionē accepit: quapropter pr̄ indignat⁹: ip̄m ī fornacem piecit: sȝ illessus exiuit: dicēs mulier illa q̄ in ecclesia est depicta puerū in brachijs tenēs: pallio suo ignē excussit.

Iudeus quidā isto tp̄e ymaginē crucifixi telo trāsfixit occulte ⁊ sanguis exiuit: ⁊ iudeū tinxit: sȝ xp̄iani hoc cōperto ip̄m lapidib⁹ cōtinuo obruerunt.

Stephani sancti prothomartiris ossa delata sunt romam ⁊ in vna tumba cum sancto laurentio locata.

Machutes discipulus sancti brandani mirabilia fecit.

Gregorius filius gordiani senatoris: clarus habetur: qui sex monasteria in sicilia fundauit ⁊ vnum in vrbe: fit monachus ex p̄tore: ⁊ post diuinit⁹ papa eligitur.

Gasimunda regina francie vxor hilpici regis: qui in nocte iugulauit eā: sancta mulier miraculis claret.

Fortunatus poeta italicus: ⁊ ep̄s pictauieñ. multa scripsit.

Gregorius turoneñ. ep̄s expositiones sacre scripture fecit.

Maglorius ep̄s doleñ. sancti sampsonis successor.

Leander gothos conuertit: post ep̄s ispaleñ. cui gregorius misit libros iob.

Sāpson ep̄s doleñ.

Ethbinus britanicus.

Similianus abbas.

Basolus abbas.

Sindulphus presbiter.

Paulus leoneñ. ep̄s.

Vungalotus presbiter ⁊ alij sancti floruerūt.

Amandus vir sanctus: post. ep̄s trageteñ.

5753 — 5763

romanus — romanus

Pelagius p⁹ an. 4. m̄ . x. di. 18.

Iohēs 3⁹ an. 12. mē. 11. di. 27

Italia tp̄e huius pontificis absoluitur a iugo cōstantinopolitano. ⁊ ceperunt romani dominari p̄ patricios: ⁊ fit regnum italie habitatio longobardorum.

554 — 564

Iste pelagius statuit: q̄ heretici ⁊ scismatici debeant per secularem potestatem arceri. xxiij. q. v. relegentes. ⁊ plura alia. hic diffamat⁹ ⁊ culpatus fuit de morte Vigilij: sȝ coram omni populo tangendo crucem ⁊ euangelium sacramento se purgauit.

Agericus virdineñ. ep̄s clarus habetur.

Radegundis francoꝝ regina vxor lotharij claret sanctitate que post monasteriū intrauit.

Leonardus heremita sanctus cenomanensis fuit.

Columban⁹ pr̄ venerabilis clar⁹ habetur in hibernia: ⁊ post venit in burgundiam cōstituēs ibi monasteriū luxouiense: ⁊ factus ē in gētem magnam.

Mons magnus ī gallijs mugitum dedit: discissus ab alio monte: ⁊ cū hoib⁹ ⁊ ecclesijs ī rodanū precipitatur.

Iste iohannes restaurauit cimiteria martyrum: ⁊ ecclesiam beatorum apostoloꝝ philippi ⁊ iacobi. In diebus suis multa signa ⁊ prodigia apparuerunt insolita: significantia cladem futuram qualis numquam fuisse putatur. tandem post multa bona opera moritur: sepultus apud sanctum petrū.

Pugna sancta oritur inter germanum episcopū parisieñ. ⁊ chilbertum regem francie: quoꝝ quilibet certabat ad subueniendū debilibus ⁊ pauperibus. Et quia vnus alium preuenit: non modica concertatio erat inter eos. O vbi māserunt hec.

Acies ignee vise sunt in celo de quibus Gregorius in omelia. Et de vestibus quorundā verus effluxit sanguis. domus etiam cuiusdam aspersa sanguine apparuit. ⁊ signa in vasis que non potuerunt ablui.

Brandanus in scocia claret: vir sc̄is pater 3000. monachoꝝ.

Iste tiberius vir sanctus fuit: misericordissim' multas ecclesias restaurauit: eratq; tan pfussus i munerib' largiendis: vt vxor eius sibi diceret: q dilapidator eis bonoꝝ impij. Cui ille. Cõfidoi dño: q fisco nostro nõ derit pecunia: si de his q̃ dñs nobis contulerit elemosinas faciendo: thesauros conquiramus in celo. Et statim post cum vidisset crucem sculptã in pauimẽto: ait. Leuate tabulam: q2 indignum est: vt crux pedibus conculcetur q̃ d3 cũ reuerẽtia in pectorib' e frontibus fidelium poni: ibiq3 maximũ reperit thesaurũ. Ipe psas vicit.

Imperatores

Tyberi' 2' an. 7.

grecus Mauricius an. 20.

Iste mauricius habuit filiam tyberij nomine cõstantiam: quã ei pr eius tradidit cum iperio: dicens. Sit tibi impium meũ cum hac puella. vtere ea feliciter: ꝛ habe in mente eqtate3 ꝛ iusticiã pcipua esse insignia optimi impatoris: quibus dictis pijssimus tyberi' expirauit. Mauricius autẽ sumpto imperio multum vtilis fuit reipublice. Tandẽ cũ beato gregorio nimis detraheret: ꝛ mortẽ cõminaretur: q̃ se diuinam puocauit iram meritis tñ beati pontificis hic punitus fuit: eo q quottidie pro se orasset. Fuit enim expulsus de regno: fugat' ad insulam quandam: ꝛ ibi cũ vxore ꝛ duobus filijs p focam intereptus est. Si bene seruasset doctrinam soceri sui: illum ante pedes suos habuisset pstratum: quẽ nunc super se sensit leuatum. Tamẽ de eius saluatione bona spes est: ppter causam dictam.

Hemergild' fili' leouigildi regis gothoꝝ ꝛ hispanoꝝ conuertitur de infidelitate arriana ad catholica3 fidẽ. A patre suo rege martirizatus est.

Hospicius ꝛ quidã Vinnatus brito clarent in gallia sanctitate.

Johannes elemosinari' clar' hẽtur eps alexãdrinus: sic dictus ppter elemosinas q̃s faciebat. Quid vltra: qd habuit hoc totũ dedit.

Rethareidus rex gothoꝝ: quẽ hystorie tradunt virũ fuisse virtuosum: cũ esset arrianus in cõcilio toletano 74. primũ cõuersus est advera3 fidẽ: ꝛ cũ eo tota gens gothoꝝ: monitu ꝛ industria leandri epi hyspaleñ. Magna gracia in pplo barbaro: qui hucusq3 malã habuere famam: ꝛ nunc sanctos hẽre incipiunt.

Anthiochia subuertitur per angelum dei: qui in veste alba apparuit: ꝛ tñ vnus vir elemosinis vacans liberatus fuit. Quidam dicunt q medietas ciuitatis subruta fuit: ꝛ aliam vir ille pcibus suis saluauit.

Tunica dñi in consutilis reperta est in saphat ꝛ in hierusalem posita.

Inundatio pluuiarũ maxima fuit: ita vt secundum diluuium crederetur iteꝝ venturu3 ꝛ sequitur mortalitas maxima in italia: q̃ dicit i guinaria.

Anno mundi 5773 romanus romanus 5783

Pape

pmus Bñdictus an. 4. m. - vno di. 18.

Pelagi' 2' an. 12. mẽ. vno di. 10.

Anno xpi 574 584

Iste Benedictus multas sustinuit persecutiones: ꝛ vidit mala gentis sue: ppter famem: pestilentiam: ꝛ hostes: q2 longabardi totam italiam inuaserunt: in quibus laboribus mortu' est: sepultus apud sanctum petrum.

Iste pelagius ordinatus fuit absq3 iussione pncipis: ꝛ longobardi obsederunt romam: ꝛ vastatio magna fuit: ꝛ quod male inchoatum fuit sub eo in peius pficiebat: ppter tiranidem barbaroꝝ ꝛ peste3. Ipse misit gregorium sanctum virũ ad diuersa loca: in negocijs ecclesie experientissimũ. Tãdem in peste in guinaria morit sepultus apud sanctum petrum.

¶ Mirabilia quedā circa hec tempora contigisse narrātur. Cometa apparuit: puer quadrupes: ⁊ alter duos vertices hn̄s nati sunt bisancij. sanguinee haste ⁊ lux clarissima per noctē totam videbantur. Puer nascitur sine oculis ⁊ manib⁹: qui a lumbis infra erat sicut piscis. In nilo apud egyptū duo aīalia apparuerunt humane forme vir ⁊ mulier: horribilia aspectu. quasi p vnū diem sol a mane vsq₃ ad meridiem minoratus est de tercia pte. que omnia aliquid noui solent significare. Quidam putant q̄ prefigurarūt bestialem ⁊ mostruosam sectam saracenoꝝ: q̄ quasi tertiam partem xp̄ianitatis in breui corrupit: ⁊ non longe post hec tempa surrexit.

¶ Letania maior instituitur a scō gregorio: ⁊ angelus apparuit sup castrum adriani. Regina celi cantarunt angeli primū ⁊ c̄. ⁊ grādis illa plaga cessauit.

¶ Augustinus venerabil' mōchus vir scūs cum iohāne ⁊ mellito ⁊ alijs mittitur ad āglicos cōuertendos. Nō q̄ sepe fit mentio de diuersis regnis ⁊ prouincijs: q̄ crebro cōuerse sint ad fidem: q̄z non semp in eis pmāsit fides ꝑpter diuersas cās. sic de anglia francia persia ⁊ iudea. In hoc singulariter roma priuilegiata fuit: q̄z ibi nunq̄z defecit fides petri.

Furseus vir scūs fili⁹ reg. hibernie clar⁹ fuit hit⁹ hoc tp̄e

¶ Bangericus cameraceñ. epus claret.

¶ Marculpus abbas borcaseñ.

¶ Boar vir sanct⁹ sup rhenum claret. Et multi alij vtriusq₃ sexus homines fuerūt digne memorie. Vide in registro gregorij.

Focas. annis. 7

¶ Iste focas tumultu militū scūs impator dn̄z suū mauriciū occidit ⁊ alios pl'es: ⁊ q̄z male incepit: peius ꝑfecit ⁊ pessime conpleuit: q̄z tp̄e suo romāi grauissime q̄ persas pliantes fugati sunt: ⁊ m̄ltas ꝓuincias perdiderunt: ⁊ tandē ip̄e supat⁹ ab eraclio occisus fuit. sicut fecit: sic factum est ei more solito.

¶ Cosdras rex psaꝝ hierusalē cepit ⁊ alias m̄ltas ciuitates: ⁊ valde attriuit xp̄ianos: occisis nonagintamilibus: ⁊ crux cū zacheria patriarcha capitur ⁊ c̄. Post cū se deū putaret interficitur ab eraclio. dicit q̄ tante fortitudinis eraclius fuit q̄ leones sepe ꝓstrauerit in arena.

¶ Phara virgo sancta ⁊ nobilis ⁊ frater eius:

¶ Pharo comes: ⁊ post meldeñ. ep̄s: ⁊ frater eius.

¶ Carncaldus ep̄s lugduneñ. claruerūt.

¶ Desiderius ep̄s vienneñ. martyr scūs.

¶ Valbertus vir scūs etiā frater pharonis: discipl's sancti colūbani: ⁊ sancta blidethildis vxor pharonis: ⁊ pl'es discipl'i eiusdē sancti colūbani floruerūt. s. gallus: eustachius: attila valaricus ⁊ c̄. Audoenus hildemacus.

5793 | 5803

Cōfessor

Primus Gregori⁹ ā 13. m̄. 6- -di. 10.

Romanus ex p̄re gordiano senatore nobilis genē: nobilior virtute: s₃ sci:ate nobilissimus: ordīs scīssimi p̄ris bn̄dicti mōch⁹ dignissimus.

¶ Seruus seruoꝝ dei: titulus toti⁹ hūilitatis summis pōtificibus hic instituitur ⁊ permanet vsq₃ hodie.

594 | 604

¶ Iste gregorius dicit' magnus ꝑpter plura que excellenter habuit. s. potētiā: diuitias: virtutes: nobilitatē: sapientiā sanctitatē: famā: ⁊ expientiā. Nichil eum in oī statu latebat: puta qui pene in oī statu exercitat⁹ fuit. sub eo paulatī mala p̄teritoꝝ tēpoꝝ quieuerūt. de eius incopabili vtilitate q̄ ecclesie dei vigilantissime p̄fuit: plures cōscripti sunt libri. sed ⁊ ip̄e doctor p̄ncipalis vnus de q̄ttuor q̄₃ta scripserit tota simul testis ē ecclsia. Ip̄e deniq₃ solus cū bt̄o fabiano p⁹ sanctū petrū diuinit⁹ in toto catalogo pontificū romanoꝝ ad pontificatum est assumptus. Ipse plura instituit vt p₃ in eius registro. in canone addidit. diesq₃ n̄os in ter. ⁊ c̄. Deus in adiutoriū: añ initia horaꝝ dici iussit. Totū officiū ecclesiasticū stilo pulcriori ⁊ ordinatiori ⁊ conpendiosiori modo renouādo conposuit: quod pmanet vsq₃ hodie. Et dī gregorianum de oībus officijs tā epoꝝ q̄₃ alioꝝ inferioꝝ p̄latoꝝ siue subditoꝝ. Quid vltra: Quāta grā emicuerit: quāto scīe lumine p̄ditus fuerit: q̄₃tum p̄ntibus ⁊ futuris exemplo opis ⁊ scripturis ꝓdesse studuerit: mortalis lingua aut vix aut oīno non posset explicare.

Iste Eraclius ex parte bonam : ꝛ ex parte malaȝ hȝ in cronicis famaȝ : qꝛ in quibusdaȝ valde sancte se habuit: vt pȝ in legēda de exaltatōe scē cruc. quō miraculose etiam vicit persas ꝛ cosdrā occidit: ȝ post victoriā cōuersatus cum patriarcha iacobitaꝝ : cum ipso de fide disceptauit volēs eū ad rectā fidem reuocare. sed ꝓhdolor ab eo deceptus fuit: ꝛ incidit in heresim mōchelitaꝝ: in q̄ ꝛ mortu' fuit. vn̄ pȝ q̄ȝstultū sit cuilibet xp̄iano excedere sibi a deo constitutaȝ regulā. Qn̄ eni laici intromittere se volūt de illis ꝛ similib' piculosis qōnibus fidei: ꝛ qn̄ clerici bellis se vltro ingerūt: raro aut nū q̄ȝ bonuȝ sortit effectuȝ. Maneat quilibȝ in vocatione sua: ꝛ exerceat se in his q̄ sunt sui officij. alioqn si inordinate ꝓcedit: spūs sanct' aufert se sine quo nemo quicq̄ȝ boni potest ꝑficere. Simile de ozia rege iuda : vt pȝ. ij. palip. xxvj. ꝛ sunt exēpla plurima quottidie. Verū ista maledictio venit super. Eraclium ꝓpter superbiā suaȝ : qꝛ post illam victoriaȝ pauperes sibi subiectos nimis inhūaniter oppressit : quod deo semp displicet. Et fuit etiam post hec nimis infelix: ꝛ plura ꝑdidit. Morit tandeȝ infelicit hydropisi ꝛ heresi maculose infectus.

Imperatores.

Eracli' ā. 31. leōes sepe per cussit in arena.

Cumbertus ep̄us coloniens.

Austregisilus bituriens.

Sulpicius biturens.

Johannes tūgreñ. omnes sancti

Salaberga abbatissa mulier sancta duo monasteria constituit..

Braulio cesaraugustan' episcop' ꝛ doctor clarus habet.

Festū oīuȝ scōꝝ īstituit a bōifacio .4.

Isidor' Ispalēsis ep̄s inter doctores notabilissim' : mlta scripta reliqt grauida sentētijs ꝛ auctoritate. hic vir studiosissim' vltra. 70. sectas hereticorū enūerat: q̄ cōtra ecclesiā dei successu tēpis surrexerūt: ꝛ dānati sūt a sanctis patrib' vicissiȝ vsq̄ȝ ad tēpa hec. vide. xxiiij. q. iij. c. q̄dā. Ipe etiā machometū q̄ in hispaniā venit capi iussit: sed admonit' a diabolo fugit.

Anno mundi 5813

Pape

tuscus	roman'	marsus	roman'
Sauinian' an. 1. mēsi .5.	tertius Bōifaci' mē. octo- di. 28.	quartus bonifaci' ā. 6. m̄. 8 di. 12.	Deusde dit annis 3. di. 20.

Anno christi 614.

Iste Sauinian' statuit pulsuȝ cāpanaꝝ ad horas diei. Et qꝛ tenax fuit: ꝛ scō gregorio detrahere nō timebat: ab eo pcussus' interijt. ꝛ hic ē terti' de toto cathalogo pōtificum : qui formidabili morte ꝛ culpabili vita notatus est vsq̄ȝ hic.

Iste bonifaci' sta tuit vt niti dus pānus sup altare poneretur.

Iste bonifaci' cōsecrauit pātheon. i. templū oīuȝ deoꝝ vbi xp̄ani piclitabāt a demōib' ꝛ ē pulchra silitudo quō spūs sanct' ex malis īstitutis paganorū scit eligē scm̄ exercitiū deuotōis : q̄si medicina fiat ex veneno. vbi impij colebāt oēs demones: ibi xp̄ani colunt oēs sanctos: sic ars deludit arte.

Iste deusdedit fuit vir scissim' dū quendā leprosum oscularet: stati mū datus est. multa bona statuit.

¶ Machometus deceptor orbis: pphā falsus: nūcius sathane: p̄cursor antixp̄i: cōplemētum hēsum: ac totius falsitatis pdigiū: circa hec tp̄a vesaniam suam ostentare incepit. fuit enim magus ⁊ mercator vilissimus: ⁊ factus princeps latronū subtiliter arabes sibi attraxit: qui tunc valde ab eraclio grauabant. persas vicit: ⁊ gentes alias multas: quibus dedit legem suam: dicens se esse pphetam scm̄ ⁊ a deo missum ⁊c̄. hoc eum docuit quidam sergius apostata: tam a fide q̄z a conuersatiōe monastica: qui ipsam legem conposuit: hic velut alter ieroboam decem ptes abstulit domui dauid. i. ecclesie xp̄i: qz pene totum mundum decepit. ⁊ nisi carolus ⁊ alij quidam principes iuuāte deo cultores eius coercuissent: totaliter fidem exterminassent. sepius creuit ⁊ decreuit vsqz hodie. s. 1460. finem nouit deus.

¶ Dagobertus vir omnibus bonis moribus conpositus: rex francie fuit: cuius tp̄e ecclesia sancti dionysij parisius diuinitus dedicatur.

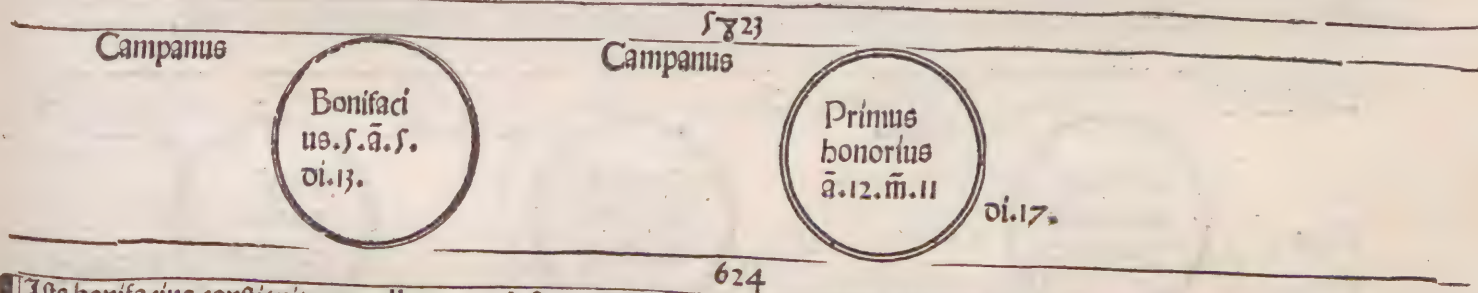
¶ Sigibertus filius regis dagoberti cum baptisaretur a sancto amando traiecteñ. ep̄o respondit amen clara voce: infans adhuc quadraginta dierum.

¶ Era machometi ipsa est albigera qua vtunt precipue arabes ⁊ alij sarraceni: est scdz campanuz anno xp̄i. 621. cum duodecim diebus post conceptionē eiusdem xp̄i dn̄i nostri: ita quod inter xp̄i conceptionem ⁊ hanc eram cucurrerunt dies. 226932. incepit feria quinta: qz xp̄i conceptio erat feria sexta. Et nota q̄ sarraceni vtuntur annis lunaribus quorum quilibet continet. 12. lunationes equales: hoc est. 354. dies saluo bisextili. nam in. 30. annis habent. xi. bisextiles: quorum quilibet habet. 355. dies: ⁊ tunc redit sicut a principio.

¶ Nota lunatio p̄cisa. 30. annos habēs lunares: reducit medias lunationes ad cōsimile tēporis initium.

¶ Magnobodus andegaueñ. ep̄us vir scūs claruit.

¶ Osualdus rex normānoꝝ: angloꝝ: scotoꝝ: britonū: fuit vir valde scūs: ⁊ opibus misericordie deditus. ⁊ vndiqz triumphauit gloriose. eius brachium cum dextra manu: quibus elemosynas fecit integrum perseuerat apud vrbē bembamburch. Fuit enim interfectus a penda mercioꝝ rege. sed postmodum osomi frater osualdi eundem penda interemit ⁊ gentem mercioꝝ ad fidem xp̄i cōuerti fecit: ⁊ pictos regno suo. i. anglie subdidit.

¶ Iste bonifacius constituit: vt nullus de ecclesia extrahat ⁊ vt acolitus non audeat reliqas leuare. vnde pz quāta fuit olim deuotio in xp̄ianitate: hoc tūc clericus phibebatur q̄d nunc mulieres etiam indifferēter faciūt ⁊ ceteri q̄cūqz ⁊c̄.

¶ Iste honorius fuit vir largissimus: paupibus cottidianas elemosynas dedit multas: ecclesias ī argento ⁊ auro ordinauit. hic statuit apud scm̄ petrum fieri letanias: ⁊ clerū erudiuit: ⁊ ipsum honestissime ordinauit.

¶ Alchoranus liber conponitur a machometo ⁊ tribus magistris suis: quibus diabolus ⁊ auctoritatem ⁊ industriam mīstrabat. Primus magister erat quidam iudeus astronomus maximus. Secūdus iohēs de antiochia hereticus. Tertius sergius arrianus: hi legem abhominabilem confinxerant: resecātes q̄cquid arduum erat in credendo: ⁊ difficile in opando: concedentesqz oīa ad que mundani hoīes proni erant. s. gulam luxuriam rapinā ⁊c̄. Vnde factum est vt per potentiaz ⁊ dolum deciperent in breui maximaz multitudinem hominum bestialium. Et qz lex ista nimis inhonesta ⁊ confusa erat: quidam humana verecundia pmoti plura retractarūt: ac velut expositores rōnabiliter interp̄tabantur aliqua nimis mēdosa. vn̄ quidam xp̄iani etiam litterati hoc colludio decepti fuerunt: qui historias transmarinas non viderunt. Quare aūt tā infamis homo legifer factus sit: ⁊ talem tradiderit legem duplex rō redditur. Prima qz deus non permisit vt aliquis bone fame homo a diabolo assumeretur: ⁊ legem saltem humano modo rōnabilem traderet: sicut nec olim nisi serpente vti pmissus fuit qn̄ euam tētauit. Secūda qz machometus summe arrogans fuit: ideo q̄cquid desiderabāt carnales cōcessit: iam sic: iam aliter dispēsando. Et ex hac collisione doctrinaꝝ variaꝝ ⁊ cōtrariaꝝ: totus liber confusus est: nec aliquo mō concordabilis. Demum idē q̄si coactus respondit: q̄ duodecim milia verba essent in alchorano que mendacium continerent: cetera in veritate psisterent.

¶ Imperium romanoꝝ circa hec tempora vbiq3 in orbe terrarum cepit deficere irrecuperabiliter. Nam in oriente saraceni: ⁊ in occidente gothi dominia sibi assumpserunt: ⁊ deinceps tenuerunt. Item saraceni de exercitu imperatoris interfecerunt centumq̄nquaginta milia pugnatoꝝ. Et hic iteꝝ maximū habemus exemplū: ꝙ nichil stabi̇le est sub sole: quā do etiam tanta defecit potestas ⁊ prudētia. Causa huius diuersimode assignatur. Quidam dicunt: ꝙ hoc fecit insatiabilis romanoꝝ auaritia: qui sibi subditas natiōes iugo seruitutis intolerabili opprimebant: quod omnibus principibus ⁊ prelatis timendum est: quia q̄3 diu romani odiebant auariciam: ⁊ dilexerunt equitatē: dominiū orbis habuerunt. Alij dicunt: ꝙ heresis orientalium hoc fecit: vbi cōmuniter imperatores habitabāt: ⁊ sepe cu3 puersis peruersi facti sunt. Nec est quicq̄3 ꝙ ita nequeat occasui subiacere q̄3 vera religio. S3 neq3 in principe aliquid lucidius q̄3 recta fides. Alij dicunt: ꝙ causa huius defectus fuit supbia dn̄orum: qui subiectos despiciebant: canes aut asinos nūcupando: vel similiter. ꝓpter quod pudore ⁊ dolore incitati: erexerunt se ⁊ fecerunt quod cernimus. Forte omnes he simul sunt vna causa: quia per quod aliquid nascitur: per eius oppositum destituitur: ⁊ sic iam oēs quattuor monarchie defecerūt: ⁊ nō restat alia nisi antixp̄i: cuius aduentum deus nouit. Interim dominia diuersimode hincinde variantur in particulari ⁊c̄.

Imperatores

¶ Dagobertus rex francie interficit anglicos: qui tunc saxones dicebantur: omnes excedentes mensuram gladij sui. Putant quidā ꝙ hec crudelitas francoꝝ fuit causa eterne inuidentie ⁊ dissentiōis anglorum contra francigenas: nō sine dāno vtriusq3 vsq3 hodie. Mitat pius dn̄s spiritum pacis inter eos ⁊ alios.

¶ Aidanus episcopus claret in anglia sanctitate: discipulus sancti columbani.

¶ Eligius aurifex sanctus vir pater fuit sp̄ualis istorum qui multa monasteria fundarunt in francia: omnes sancti. Tepuit fides in oriente: ⁊ feruet hic in occidente.

¶ Ado. Rado. Dado. Remaclus.

¶ Agilis abbas sanctus resbaris monachus primus.

¶ Aurea sancta abbatissa parisius claret. Prefuit. 300. puelis iussu. Eligij viri sancti.

¶ Erubertus rex anglie primus idola ibi destruxit: ⁊ Birebotus gothorum rex iudeos ad fidem cōuertit.

Anno mundi 5833

	Romanus.	de dalmacia.	grecus.
Pape	Seuerinus an. vno m. 8. di. 28.	Quartus iohēs an. 1. m. 9. d. 18	Prim⁹ theodorus an. 6 m. 5. di. 8

Anno christi 634.

¶ Iste seuerinus fuit vir benignus ⁊ scūs: amator cleri: erga pauperes largus: erga regimē ecclesiie diligens: qua3 in p̄dijs ⁊ ornamētis mirabiliter ampliauit. Suo tp̄e quidā mauricius cū suis satellitibus ecclesie thesauros diripuit: infelix secrilega nō veritus miraculum grande. Nam cū totam vrbē incitasset cōtra erariū lateranēse: null⁹ potuit ep̄m: nō dico infringere: sed nec ītrare qui dem: qd videns pace simulata: tandem ꝑfecit qd intēdebat: accipiendo quod ꝓ sustentatiōe pupilloꝝ ⁊ viduaꝝ ⁊ paupeꝝ xp̄ianissimi impatores illic posuerant: s3 oīa infelicit̄ perierunt. Eraclius fuit ꝑticeps sacrilegij hui⁹ factus: cui misit pte3 de pecunijs elatis. S3 o q̄3 multipliciter ꝓ huiusmōi dānificati fuerūt.

¶ Iste iohānes ml'ta milia hominū de seruitute redemit eccl'e thesauris: pia motus intētione per histriā ⁊ dalmatia3. hic fec̄ adduci reliquias scō rum vincēcij ⁊ anastasij ⁊ alioꝝ martyrum ⁊ rome collocauit.

¶ Iste theodorus sup oēs misericors fuit ⁊ largit̄ beg nin⁹: paupū amator. Iste statuit cereum benedici in sabbato sancto: ⁊ paulū constātinapolitanu3 ep̄um q̄ apte catholicos cruciauit anathemate perculit.

¶ Nota diligēter ꝙ multa mala sequūtur qñ dñiū turbatˀ. hoc supra de assyrijs ⁊ medijs ⁊ psis clare patuit: ⁊ grecis ⁊ alijs silr ⁊ crebro de romanis: ſ3 hic ꝑcipue: nam sarraceni africā ⁊ siciliam inuadētes: cum non esset qui tyranidi coꝝ resistēt. etiam hispaniam sibi subiugarunt: vndiq3 xpianum nomē delendo: in qua turbine multi martyres effecti sunt: qui constantes per manserunt: ⁊ fuit tribulatio magna. turbato enim dñio mali homines assumunt audaciam malefaciendi: ⁊ se ⁊ alios depra uādi in vita ⁊ doctrina: ⁊ ad populos ⁊ ad principes corrumpendos. ⁊ est reuera horrendum spectaculum qualiter miserabi lis iste mundus agitatur sine intermissione: an non satis durum esset post labores ⁊ erumpnas: tandem mortis dñio subiacē: nisi etiam tot cladibus ⁊ terribilibus plagis continue laniari. Non sufficit hūano generi semel a deo dānati onis dirā accepisse sentenciam: nisi ⁊ plurimas sibi peccādo superaddat. Solum igitur peccatum est cā mise riarum haꝝ: diuina seueritate iuste se vindicante. Verum nemo sic cogitet: q̄si hec digna sit retributio pro tantis piaculis: ſ3 respectu futuroꝝ que peccatoribus debentur: ista sunt quasi quedā suauia ꝑludia. O quis finis illoꝝ qui non credūt: si etiam tanta hic patiuntur electi.

Tertius cōstātinꝰ an. 27

¶ Iste constantinus fuit filius constantini filij eraclij: qui quarto mense impij sui a nouerca sua veneno extinctus fuit: ⁊ iō q3 breue tempus rexit non fit mentio de ipo. Iste aūt constantinus successit ei. nouerca illa cum suis est exiliata. ⁊ fuit pessimus ty rānus ⁊ hereticus: dolosus ⁊ totus inuidus: ⁊ catholicis infestus: nec martino pape pepercit. Contra longobardos exerci tum ducens supatus est. ⁊ romā veniens cum reuerenter. esset a viteliano papa ⁊ ciuibus susceptus: non retribuit iuxta bene ficia sibi impensa debitam vicissitudinē sicuti decet principem. insuper ⁊ tyrannidem magnā ⁊ sacrilegia ꝑpetrauit: oīa pulchri ora deijciendo ⁊ trāsportando. quare tandē in balneo a suis militibus: qui eius maliciam noluerunt diutius tollerare interfectꝰ fuit: ⁊ sic miserabiliter viuēs: infelicissime mortuus ē solito more sacrilegoꝝ ⁊ tyrānoꝝ: deo iuste iudicāte suos.

¶ Iudocus filius regis britanie heremita sanctus claret.

¶ Hierusalem capta fuit a machometistis quibꝰ hunarꝰ ꝑfuit qui in loco antiqui tēpli nouum erexit supsticiosū ⁊ pro phanum ablata prius cruce.

¶ Lōdoalꝰ vir scūs claret: qui beatū lambertū docuit.

¶ Regiulpha virgo scā claruit in gallia.

¶ Seuera abbatissa ibidē: soror eius.

¶ Ghertrudis cognata eoꝝ.

¶ Et scūs forseus cū duobus fratribus. s. foillano ⁊ vlcano: oēs filij regis hibernie venerūt in galijs sancti.

¶ Arnulphus vir btē vite: pr̄ pippini: dux lothoringie: demū heremita: pꝰ ep̄s metēs. eius vxor scā doda treueris inclusa xpo vacabat. ¶ Et scūs clodolphus eius filius: ep̄s meteñ. dicunt quidā ꝙ fuit auus caroli magni: ſ3 hoc mare non admittit nec rō tp̄is cōsonat: sed carolus marcellus fuit pr̄ pippini illius qui erat caroli magni pr̄.

5843 — 5853

primus Martinus an. 6. m̄. 1. di. 26. Tuscus

primus Eugenius an. 2. mē- 8. di. 22. Romanus

Vitellianꝰ an. 14. m̄. 6. di. 2. Campanꝰ.

644 — 654

¶ Iste martinus scūs est ⁊ fortiter ꝓ fide agonizauit. dū quidā eū extracto gladio interficere vellet adhuc añ altare constitu tum: statim cecus efficitˀ. ipse conuocata synodo in vrbe dānauit syrū: alexādrū sergiū: pirrū: ⁊ paulū hereticos. q̄re con stantinus eū in exilium misit. eius festum agitur. x. nouembris.

¶ Rodoaldus ep̄s treuereñ.

¶ Iste eugenius santissime vite fu it: omnibus ama bilis ⁊ begninus: sepultꝰ apud san ctum petrum.

¶ Iste vitellianus cantū romanoꝝ conposuit: ⁊ in orgāis cōcordauit. ipse etiā habuit gratiā impatoris: qui suis ꝑ decessoribus offensiuꝰ fuit. tñ postea non sic ꝑmansit. nec vsq3 huc potui inuenire: ꝙ vnq̄3 ecclesia romana hūit ple ne pꝰ mortem constātini magni dñium vrbis ⁊ alioꝝ que ipe cōtulerat: nisi forte tp̄ibus quorūdā pijssimoꝝ ꝑncipū paucoꝝ: imo iste vitellianꝰ ꝓ magna grā accepit ꝙ īpator iste pessimus ꝑuilegia eccl'ie cōfirmarē: ⁊ tñ depꝰ infregit.

¶ Forseus latiniacum cenobium fundauit. Et foillanus fossense monasterium erexit dono scē ghertrudis. vbi idem martyrio coronatus quiescit

¶ Sigibertus rex frācoꝝ duodecī monasteria fundauit. Et fit magnus fructꝰ in frācia ⁊ anglia p sanctos viros.

¶ Nauta quidam negando paupi panem hac pena ꝑcutitur: vt oēs eius panes in lapides conuerterentur: sicut idem pauper ei imprecabatur.

Ignis cecidit de celo et iris magna apparuit: vt putarent hoies consumationem seculi aduenisse: et signa ingentia fuerunt: ita quod arescebant viuentes pre timore: propter tonitrua et fulgura: et ictus eorum maximos: et aquarum inundationes incomparabiliter excessiuas: et perijt innumera hoim et alium multitudo: et sequitur pestilentia grauissima cum signo ire dei. Cuntis enim visibiliter apparuit: quod vnus angelus bonus: et vnus malus. Romam nocte circuirent: et quot vicibus domus aliquam percutiebat tot ex ea sequenti die interiebant: Tot tunc moriebantur: vt etiam pentescum filijs: fratres cum sororibus vnanimiter in feretro positi ad tumulum portarentur. Sepe huiusmodi signa ondit dominus pijssimus ad terrorem peccatorum. Sed vtinam exemplis aliorum: terreremur: vt a peccatis desisteremus. Dicunt quidam: quod hec pestilentia facta sit tempore benedicti secundi.

Imperatores

Clodoneus rex francorum irreuerenter corpus sancti dyonisij discoopiens: et os brachij eius fregit: et furtiue deportauit: ob quod in amenciam versus fuit.

Constantinus 4us filius constantini an. 17

Iste constantinus fuit catholicus et bonus: et zelosus pro omnia quam hereticos. Ecclesias reparauit: et greciam romane ecclesie reconciliauit. Synodum sextam congregauit: in qua permissum est grecis presbyteris vxoribus legitimis vti: ac ceteris orientalibus: sed occidentalibus nequaquam: quia celibatum voluntarie tempore gregorij et ante susceperunt. Et est hic mature aduertendum quantum bonitas principis valeat ad bonum et quietum ecclesie statum: et fidei promotionem: et econtra quantum malicia principis noceat. Hoc isti duo constantini .s. pater et filius clarissime ondunt. Verum permittente deo sarracenis et bulgaris resistere non valuit: sed cum eis pacem fecit: annua tributa soluendo: ita inualuit illa maledicta secta. Tandem bona potitus morte transiuit ad xpm: sepultus in constantinopoli.

Sexta synodus constantinopol. 289

Nota quod sex sunt synodi principales quarum auctoritas est par euangelijs: quia euangelica veritas per eas declarata est quam sex principales hereses: quam nimis inualuerunt contra ecclesiam: propter hereticorum subtilitatem ad decipiendum simplices: et tyrannidem ad affligendum constantes: et terrendum pusillanimes. Ista autem sexta danauit heresim monechelitarum: qui vnam voluntatem et operationem in christo dixerunt.

primum contra heresim monechelitarum. Par in auctoritatibus quattuor principalibus perhabitis.

Casaria regina persarum clam ad constantinopolim venit: et se baptizari fecit: quod rex audiens: mandauit vt rediret: sed illa noluit: donec pacifice veniens cum. 40. militibus baptisma susciperet. Nouit dominus qui sunt eius. Maluit mulier sancta gloriam tantam abijcere: quam christi paupertate non insigniri. Quis eam hoc docuit in medio nationis praue.

Anno . 5863. mundi — 5873

Pape

romanus

Adeodatus an. 4. mensibus 2. di. 5.

romanus Demus. an. 3. m. 2. di. 5.

romanus, Bonifacius an. 4. m. 2.

siculus Agatho an. 2. me. 6.

Anno. 664. christi — 674

Iste Adeodatus tante fuit benignitatis: vt omnem hominem a magno vsque ad minorem a se consolatum dimitteret: sepultus apud sanctum petrum. Eius tempore corpus sancti benedicti: et corpus sororis eius sancte scolastice transferunt de monte cassino ad monasterium floriacensem. Hoc gallici dicunt. Sed italici omnino contradicunt: quod adhuc sit in cassino monte. Maneat pietas: et reuelabitur veritas.

Iste demus decorauit illum locum ante basilicam sancti. Petri: qui dicitur paradisus: sepultus ibidem.

Iste bonifacius non habetur in quibusdam libris: et sequens dicitur bonifacius sextus. hoc dicitur secundum quosdam presecisse paradisum apud sanctum petrum. Ratio nem huius diuersitatis non reperi.

Iste agatho vir sanctus fuit: dum leprosum quendam oscularetur statim mundatus est. Ipse reconciliauit ecclesiam rauenatam que diu fuit rebellis: et nunc ad obedientiam romane ecclesie redijt: edocta quod non est leue contra stimulum calcitrare. Ipse etiam de consensu principis iussit celebrari sextam synodum: vbi greci redierunt ad obedientiam apostolice sedis post plagas varias: quia talem vnusquisque reperit suum inferius: qualem se suo exhibet superiori. Qui bene obedit deo et prelatis suis: ille similiter bonam in subiectis suis inuenit obedientiam: et econuerso. Hec est lex diuine iusticie.

¶Iste iustinianus fuit bonus prudēs ꝛ largus: ꝛ romanū impium non modice ampliauit: ecclesiastica officia q3 plurimū
honorauit: multas leges cōdidit: s3 postea depuatus cum sextā synodū infirmare voluisset: ꝛ ecclesiā turbare: decimo
anno sui impij a leone patritio ꝛ tyberio ꝛ gallinito pṫriarcha captus fuit: priuatusq3 naso ꝛ lingua regno expellitur: et
apud crisonā exilio religatur. ꝛ fit magna turbatio in ecclesia ꝑpter scismaticos ꝛ hereticos. Nota ꝙ qñ in summis dñijs
sunt violētie: tūc errores multiplcātur: q2 non est qui errātes corrigat ꝛ a malo cohibeat: hoc valde sepe experta est eccle
sia. vnde facta est altricatio inter leonē ꝛ tyberium: ꝛ preualuit tyberius: ꝛ leonem absciso naso exiliauit anno tertio im
perij sui: ꝛ regnauit ꝑ eo. Justinianus aūt fugit ad sarracenos ꝛ bulgaros: qui eū restituerūt impio: ꝛ tūc idem iustinianus recōciliauit se gremio scē mřis
occiserūt leone ꝛ tyberio: qui hereticis fauebāt: ita ut etiam innocētes
ecclesie: ꝛ valde penituit. Sed q2 nimis crudelit̄ vīdicauit se ꝯ aduersarios suos:
pueros eoꝝ vellet interficere: ideo interfectus fuit cū filio a philipo quem exulauerat.

Justinia' 2' fili' cō stātini ā. x

¶Bulgaroꝝ regnum exoritur qd valde attriuit impiū. a scithia egredientes tratiā inuadūt.
¶Callinitus marinū ignē inuenit: ꝛ romani sarracenoꝝ naues cōbusserūt.
¶Theodericus rex francoꝝ multas fecit tyrānides: p' victus a pippino.
¶Stella magna appuit in oriente: ꝛ magna pestilētia sequit̄: ꝛ mōs q̄dam in campania eructauit ignem.
¶Sancta berta martyr ꝛ abbatisa claret in gallia.
¶Bathildis regina francie postea monacha.
¶Senesius lugdunē.
¶Preiectus ꝛ marinus martyres cum seruo suo.
Maxelēdis virgo ꝛ martyr: ꝑ virginitate miracul' claruit.
¶Rex adiulfridus fit monachus p' eps ludifridē.
¶Amathus exulatur.
¶Theodorus archieps angloꝝ.
¶Leodegarius augustudunē.
¶Chilianus eps scūs.

¶Vigilius autisiodorē.
¶Andoenus rothomagē.
¶Lufiedus heremita.
¶Vili brordus cū. xij. socijs venit de anglia: postea eps traiectē.
¶Pippinus primus dux francoꝝ multas victorias hūit ꝛ frisones supauit: fuit fide catholicus: ꝛ ecclesie dei specia lis defensor. Verū in vno excessit ꝙ adulterium commisit ad tempus. hic hūit castꝝ colonie: qd dictum fuit capito lium: ꝛ est nūc ecclesia beate marie: quā venerabilis plec thrudis regina francie vxor ipsius fundauit: ꝛ cultui re gio exornauit. idē pippinus frisones ad fidē duxit.
¶Floruit etiam hoc tpe sac̄ virgo noitburgis filia ipsoꝝ cuius corpus colonie quiescit multis miraculis choruscās.

¶Hispani circa hec tpa magnifice cōtra sarracenos bellare incipiūt: ꝛ dinit' adiuti trā puā respectiue cōtra totā affricā
defēsāt: glo͠so aplo iacobo eos adiuuāre vsq3 ī pñs. vide gñalē historiā hispāie: repies solēnē cathalogū militū xpianoꝝ
¶Edilrudis regina anglie que tribus viris nupta, virgo pmansit: ꝛ alij plures sci. vide in speculo.

5873 — 5893 — 694 — 674

Leo 2' ā. 3. mē. 10. di. 17. sicul'

Benedi ct' 2' an. 2. mē. 10.

roma n'

syrus Johēs 5' ā. 6. di. 18.

romanus Seno an. 2. m̄. 11. d. 9

syrus Sergi' p m' ā. 9. m̄ 8. di. 14.

¶Iste leo vir sctūs fuit greca ꝛ latina lingua sufficienter erudi t': eloquentie quoq3 singularis erga pau pes nō solū mētis pi etate: s3 etiā studij la bore ssolicit'. hic cons tituit paceʒ dare post agn' dei: ꝛ vt ꝑ vsu pallij archieps nichil psoluē teneat̄. Eius festū agit̄. 3. iulij: se pultus in ecclesia san cti petri.

¶Iste benedict' fuit ꝑ oia virtuo sus: ꝛ vita ei' cō cordat cū nomie. Eius tpe fuit ma xima pestillētia. hoc ab impatore pijssimo factus ē papa: sepe eni iste honor factus est ī peratorib' ab ec clesia ꝑpter cau sas varias pro tē pore occurrētes.

¶Iste iohā nes fuit vir strenuus mo deratissimus ꝛ scientia re dimitus: de anthiochia.

¶Iste zeno fuit vir valde scūs qui nec vnq̄3 se cāis ac tibusq3 secularib' imiscuerat. erat. n. aspcū angelic': ca nicie venerandus: morib' q̄et': religi ose vite: sermone veridic': aīo sim plex. hic elect' fuit cōcordit̄ etiam laicis cōsentiētib'. magna eni disse tio erat: q2 clerus intēdebat ī petrū archipsbīm: ꝛ exercitus ī theodoꝝ psbīm: s3 spūs scūs oia tandē vota cōcordauit in istū dignissimum.

¶Iste sergius magne scītatis ꝛ cōmēda
bilis vite fuit: ꝛ in electiōe ei' magna dis
sensio fuit. nam vna ps cleri elegit theo
doꝝ archipsbiteruʒ: alia pascalē: s3 volē
te dño tādeʒ in hūc venerabilē virꝝ cōue
nerūt. hic corpus sci leonis pmi trāstulit
Virsenburch reuelāte sibi deo. Ipse
etiā īuenit magnā ptē scē crucis ī loco
obscuro. ꝛ rege anglie q̄ ꝛ saxonū: bap
tizauit. Agn' dei ter cantari iussit ad
missā. Et idem reduxit ad vnitatē syno
dū aq̄leige. q̄ noluit recipe sextaʒ syno
dū cōstātinopolitanā. ꝛ fuit grāde scis
ma in eccl̄a dei: q2 duo vl'ia concilia ꝯ
se dissetiebāt. sepult' apd scm̄ petꝝ.

Sanctus lambertus filius. A pri comitis post multa opera sanctitatis martyrio consummatus est a dodone duce arauie: quia dixit q soror ei⁹ alpaida nō eēt legitima vxor pippini: qr eam duxit contra fas viuente adhuc plectrude. Hic est zelus helie ꝛ iohānis.

Vestphalia incipit cōuerti ad fidem circa hec tempora: vbi primum p̄dicti duo evaldi. s. albus ꝛ niger p̄dicauerūt: qui post martyrizati fuerunt in comitatu de hoia: ꝓpe bremēsē ciuitatē. Corpa eoꝝ translata fuerunt colonie.

Imperatores

Idē qui supra iterato.

Leo 2⁹ inuasor ipij an. 3.	Tyberi⁹ 3⁹ inuasor ipij an. 7.	Iustinian⁹ fili⁹ ɔstātini an. 6.

Beda venerabilis p̄sbiter ꝛ p̄r grauissime auctoritatis claret in anglia. Multa scripta ꝛ historiam valde famosam reliq̄t. Fidelis laborator in ecclesia vsq3 in senectam ꝛ c̄.

Sancta oda ducissa aquitanie claret.

Eualdi duo sancti p̄sbyteri predicatiōis grā d anglia venerunt in vestphaliam: ꝛ ī villa quadā laer dicta suis p̄edibus fontē de rupe traxerunt: ꝛ campū scm̄ sic dcm̄ vsq3 hodie cōsecrarūt in vsus paupeꝝ: vbi sepe mira cōtigerūt cōtra testamētū sanctoꝝ volentib⁹ facere: ꝛ horribiliter plagati fuēt. Et vocanē ibi vulgariter dñi nři de sancto campo vel prato.

Romani multos sarracenos interfecerūt hoc tempore.

Rex anglie: qui ꝛ saxonū: qr saxones angliā obtinuerūt: ꝛ iō nomē insule mutatum fuit: hic venit romam: ꝛ a sergio baptisat⁹ statī moritur euolando ad christū.

Frisia cōuertitur ad fidem christi vbi primū predicauit sanctus vilibrordus episcopus traiectens.

Michaelis sci archāgeli tēplū in mari cōstituiē: sic in gargano

Sanctus hubertus transtulit sedem episcopalem cum corpore sancti lamberti ad leodium.

Scisma septimū ecclesie fuit inter sysinniū ꝛ discotium: quod fuit cōtinuatū p successores eoꝝ. Et fuit grandis ꝑturbatio in ecclesia: quia tam in imperio q3 in papatu fuit altēcatio scandalosa.

Anno mundi — grec⁹ — 5903 — romanus — syrus

Pape

romanus Leo 3⁹ an 2. mē. 11.	Johēs 6⁹. mar. an. 3. m̄. 2. d 23.	Johēs 7⁹ ā. 3. mē. 7 . di. 17.	Sysinni⁹ di. 20.	Cōstātin⁹ pm⁹ an. 7. di. 15.

Anno christi — 704

Iste leo fact⁹ fuit papa p patrocinium romanoꝝ: ꝛ nō ponit in cathalogo pontificū: forte ꝓpter malum introitum: ꝛ sequēs dicitur. Leo terti⁹. nichil tamē male egisse scribitur: nec papa fuisse.

Iste iohānes sextus vir scūs fuit: ꝛ martirio coronatus ē: s3 a quo: aut ꝓpē quā cām nō inuenitur ī historijs: ignoraē. Putaē tñ a ducibus lūbardoꝝ. s. bñuentano aut spoletano ꝓ dfensiōe iuriū eccle. vsq3 enī istoꝝ vexabat ecclesiā ꝛ ēras ei⁹: qr vicini fuerūt ꝛ multos ceperūt. sepult⁹ apud scm̄ sebastianum ad cathatumbas.

Iste iohānes septim⁹ eloquentissimus fuit facūdia: ꝛ eruditus scīa. Oratorium beate marie cōstruxit: in q⁹ sepult⁹ ē.

Iste sysinni⁹ paꝝ super uixit: ꝛ habuit scisma ꝯ discotiū: ꝛ cōtinuaē nichilomin⁹ post īter bonifaciū ꝛ discotiū. Tandē mortuo discotio qui p vi3 tenebat papatū: bonifaci⁹ restituiē Nec fit de his mēoria: qr forte ꝓpē scisma in dubiū uēit: an eēnt verbi successores beati petri. Et fuit tribulatio ī eccl̄a vndiq3: it⁹ pugne: foris timores: eḡ.

Iste constantinus fuit vir mitissimus ꝛ ita benign⁹: q ab oībus amabatur. Ipe iuit vlē mare constantinopolin ad iustinianum impatorē: ꝛ cū magno honore receptus fuit: ꝛ philippū tanq3 hereticum excōicauit qr imagines sanctorum deleuerat. sepultus apud sanctū petrum.

-f[illegible]

¶ Iste philipp' fuit hereticus ꝛ pfuit modicis diebus: ꝛ q2 interfecit dñm suũ: ipse etiã male perijt. sicut fecit: sic factum est ei.

¶ Iste anastasius fuit vir bene fidel' ꝛ catholic': ꝛ q2 philippũ excecauit. iõ theodosius cõtra ipm pugnãs de uicit: ꝛ ordinat' est presbiter quiete viuendo.

¶ Iste theodosius bonus catholicus ꝛ humilis fuit: ꝛ precise sicut fecit factum est ei: q2 leo eum deposuit ꝛ inpresbyterum est ordinatus.

Philipp' hẽtic' iua [illegible] ã.1.m̃ 6

Anastasius catholicus annis.3.

Theodosius catholicus an.1.

¶ Heresis imaginũ serpit: que sic dicitur: quia imagines sanctoꝝ que sunt libri laicoꝝ auferre voluerunt quasi idolatrie cultũ. videtur ꝙ moti fuerunt ex instinctu sarracenoꝝ: ꝛ sic patet quomodo ecclesia exercetur continue.

¶ Karolus marcellus filius pippini immensas victorias habuit contra infideles diuinitus aiutus: fuit victor gloriosus per omnia: sed q2 bona ecclesiastica sibi vsurpauit ꝓpter necesitatem belloꝝ: ideo inpenis infernalibus anima eius visa est cruciari ab eucherio viro sancto. O quid.

¶ Duo reges anglie veniunt romã: ꝛ fiunt monachi: inmortali dño deinceps militãtes.

¶ Aripertus longobardoꝝ rex: vir pius: misericors: ꝛ iustus. hic serete pre regnum suũ solitus fuit ire: ꝛ de singulis inquirere qualẽ iustitiam sui vasalli populo faciebant. Bonum exemplum.

5913

Gregorius 2'. an.17. m̃.8.d.20

syr'

714

¶ Iste gregorius fuit vir castus diuinis scripturis eruditus: loquela facundus: cõstans aĩo: rerũ ecclesiasticaꝝ defensor sollicitus: ꝛ hostium ecclesie impugnator fortissimus. Et nota ꝙ circa hec tp̃a inceperunt domini pape plus solito etiam in temporalibus se opponere imꝑatoribus ꝓpter ꝑfidiã eoꝝ: ꝛ etiã transferre imꝑium de gente in gentẽ: ꝑut tempus postulabat. hic Leonẽ anathematizauit: eo ꝙ imagines sanctoꝝ exureret. Idem nãq2 leo iussit isti gregorio vt etiam comburẽt s2 non curauit: imo cõtra eum audacter iussit opposituũ: ꝛ sic patet ꝙ destructionis imꝑij principalis cã fuit heresis. nam ob hoc fideles populi vnanimiẽ cũ p̃latis suis adheserũt dño pape: ꝛ coegerũt imꝑatores cessare a tyrãnide hẽtica.

¶ In orientalibus regionibus circa hec tp̃a valde defecit vera fides ꝓpter impiam ꝑfidi machometi legem: ꝛ ꝑ consequẽs oĩs virtus: sapiã: ꝛ honestas: de qua lege execrabili tot turpia ꝛ carnalia ꝓdierunt ficticia: vt nulli vnq̃2 sapientes in rebus diuinis ꝛ humanis exercitati a principio ei crediderunt: sed homines bestiales in desertis morantes: oĩs doctrine prorsus ignari: ꝑ quoꝝ multitudinẽ aliquos armoꝝ violentia in suam legem pestifer ipse coegit: vt dicit doctor sanctus thomas in summa cõtra gentiles libro primo: caplõ sexto nulla etiam diuina oracula precedentium prophetarũ ei testimonium ꝑhibent: neq2 documenta veritatis attulit: nisi que de facili naturali ingenio cognosci possint. Nec signa supernaturaliter facta adhibuit: quinpotius vera que docuit fabulis ꝛ falsissimis doctrinis immiscuit: carnales voluptates per mittendo: ꝛ eisdem conformia precepta tradendo: ꝛ quia voluptati carnali habenas relaxauit: idcirco mobile vulgus facile p' se traxit deo ipsis irato: qui talẽ legislatorem occulto suo: s2 semper iusto iudicio super eos constituit. Veru2

Iste Leo cum esset potens: theodosium deposuit: et pro ipso regnauit. Et fuit seductus per quendam apostatam: vt omnes imagines sanctorum auferret et exureret: quare etiam tam bellis quam pestilentijs: ac alijs diffortunijs punitus fuit. Et quia correptus a gregorio tertio: pertinax mansit: ideo totum regnum occidentis ab eo abstulit: mandans ne sibi obediret aliquis: vectigalia interdicendo. Et quia heretice vixit: sancti viri ei contradixerunt. Et martyrizati et exulati sunt ab eo plures. Tandem in perfidia miserabiliter defunctus est.

Pelagius rex hispanie grandi miraculo regnum illud cepit recuperare.

Imperatores

heretic⁹ 3⁹ Leo cū cō stātino filio suo ā.25.

Sarraceni proficiunt in peius: et totam hispaniam sibi subijciunt: et nisi carolus marcellus occurrisset: galiam similiter inuasissent. Et nota: quod pluries eos deuicit: et semel.300. milia et vltra de ipsis occidit: de suis .1500. tantummodo prostratis.

Costātinopolis a sarracenis obsessa fuit: sed per beatā virginē liberatur: et cuidā heremite visio mirabilis ostensa est de ioseph quem dominus sepeliuit: et post paucos annos .300. milia hominum in pestilētia obierūt ibidē et cetera.

Cyr⁹ cōstantinopolitan⁹ episcop⁹ exiliatur pro fide.

Cesari⁹ arelatēsis docet monachos.

Albinus epus andegauens.

Eucherius epus aurelianen̄.

Magn⁹ archiepus magūcie.

Translatio sancti augustini de sardinia in papia solennissime facta est per lūbardū regē lōgobardorum deuotū.

Egidius abbas sanctissimus clarus habetur. Ex grecia venit in galliam.

Germania ad fidem xpi conuersa est hoc tempore: vbi primo predicauit bonifaci⁹ missus a gregorio.2°.

Monasterium sancti benedicti reformatur in monte cassino a quodam ciue brixiano. Et similiter quedam mōasteria ditissima fundātur ī almania.s. vulden̄. et cetera.

Egberch sctūs de hibernia venit in galliam.

Bonifacius epus qui germanorum gentem ad fidem couertit: post martyrizatur a frisonibus.

Volfrann⁹ episcopus senon̄.

Guericus episcopus senonen̄.

Germanus exulatur.

Herminus eps lobien̄.

Petrus episcopus damascenus.

Petr⁹ et manieus martyres

Lebuinus presbiter sctūs anglicus predicat in velua et post in saxonia antiqua .i. Vestphalia. Eius corpus in dauentria colitur gloriose.

Agilolphus epus colonien̄. martyr.

Rachbodus dux frisonum maluit esse cum pluribus in inferno: quam cum paucis in celo. Non enim nouit pressuras eius. malus iocus. Sed filius morte eius subita territus: cōuersus fuit.

Anno mundi 5923 5933

Pape

romanus gregōi⁹ 3⁹ an.x.mē-

Conciliū generale fit ī vrbe anno primo huius grego. contra hereticos: in quo imaginū sāctarum veneratio approbatur: et cōtradictores excōicantur.

-x.di.24.

Anno xpi 724 734

Iste Gregorius digne successit predicto et noie et opere eiusdem, zeli et cōstancie: et animose contra imperatorē processit: et obtinuit intentum. Concilium celebrauit in vrbe cōtra heresim istam: et carolū vocauit ī subsidiū ecclesie cōtra longobardos. In canone addidit: quorum hodie solēnitas. Viene archiepm instituit.

Hastuto consilio libros veteris et noui testamenti suis sequacibus non reliquit legendos: nec etiam disputationē permisit iniquā faciendam: ne hac occasiōe sua falsitas detegeretur: quinpotius se dixit in armorum potētia missum: non in signis aut miraculis aut doctrina supnaturali: quod vtique vrsorum: leonū: ferarum: latronū: ac tyrannorum rabiei magis est proprium quam spūali legislatori. Sic heu terra olim fructifera atque illustriū virorum fecunda: nūc tribulos profert et spinas eternis incendijs exurēdas. Quamuis.n. vsque hodie sarraceni infinitis diuicijs abundēt: et pompis inestimabilibus atque delicijs vacent: tamen ita pueriliter desipiūt: et pertinaciter adherēt his que sunt cōtra rationē: vt oīs vir doctus ac timoratus: eorum cōsortium fugiat: et eos velut caninos ac bestiales cum summo tedio abhominentur atque deuitet.

Iste cōstantinus totus puersus et hereticus pessimus fuit: ita vt etiā demonijs īmolaret. ecclesiā persequebatur: et nichil dignū memorie egit: et sic permittēte deo ecclia longo tpe afflicta est more solito: qr in hoc mūdo pressurā habebit: et agros cū persecutionibus.

Cōstātin⁹ 5⁹ heretic⁹ an. 35.

Mirabilia contigerūt circa hec tpa. nam terremot⁹ mirabilis fuit. et ciuitates quedā mōtane diuisis montib⁹ vna cū illis trāsmigrarūt ad loca cāpestria vltra sex miliaria: et nō sunt fracte. In mesopotamia terra dirupta ē ad duo miliaria: et aīal mulinū loqtur humana voce. Cinis de celo cecidit. In mari pōtico glacies fuit in spissitudine. 30. cubitos habēs p centū miliaria. et nix. 20. cubitoꝝ sicut mons cecidit sup illud: tā grāde frig⁹ fuit. Stelle ceciderūt de celo. i. astra sub. et territi sunt hōies estimātes finē mūdi adesse. Vide in speculo. Qua mirabile inmutationem hec signa preostētarūt: sequētia declarant.

Pipinus fili⁹ caroli marcelli fit rex frācie p papā zachariā. et fuit vir valde catholicus: et p oīa victoriosus: et ecclesie romane specialis defensor et ī nullo degener a paterna strenuitate.

Karolomānus frat dicti pippini: diuino tact⁹ timore dimisso regno: fit monachus.

Rachis rex lōgobardoꝝ p zachariā admonitus: vt a psecutione romanoꝝ cessaret: acqeuit. insuper et monachus efficitur.

Hildericus rex: monachus efficit. Forte moti fuerūt ppter horrēdā illā dānationē caroli marcelli: qr piculosum ē esse in potestate: et pauci euadunt securi. Quāta fecit p fide idē carol⁹: et tn ppter vna illā cām eternalit dānatus est et c.

Remigius rothomageñ. archieps claret sanctitate.

Cenobiū in caturcensi territorio dedicatur a dño pñte stephano papa et pippino rege.

Corpus sancti siluestri transfertur monaculum fundatum ab ancelmo.

Lullus vir sanctissimus: et successor beati bonifacij i archiepatu maguntineñ. miraculis claret.

Translatio trium martyrū solēniter est facta a roma in galliā Nam gorgonius in gorzia: nabor in hilliriaco: et nazarius in losrisham ponitur.

Sanctus scutinus pmus abbas vuldeñ. mōsterij clarus habet.

Caput scī iohis baptiste in aquitaniā venit: et plures amici pippini ni bello interfecti rediuiui subito resederūt.

Traslātio scīssime marie magdalene a ciuitate aqueñ. ad monasteriū versiliacū: fcā ē a gherardo duce burgūdie.

5943 — 5953

Zachari as ā. x. m̄. 2. di. 15.

romanus Stephan⁹ 2⁹ ā. 5. di. 18.

romanus Paulus an. 10. m̄. 1

744 — 754

Iste zacharias vir fuit benign⁹ et oī virtute ornat⁹: oibus amabilis ppt mititatē suā. Ipse regē francoꝝ . s. hildericū deposuit: et in locū ei⁹ pippinū īstituit: q⁹ vtilior fuit. Et hic patet potestas eccle qnta fuerit hoc tpe: q regnū illud famosissimū tnstulit d veris heredib⁹ ad gen⁹ pippini ppter legitimā cām: vt habetur. xv. q. v. Alius

Iste stephanus per oīa vtilis fuit ecclesie tā in verbo q̄ in doctrina: spūalia et tēporalia strenue gubernādo: pauperum amator et defensor erat. Hic pippinum vnxit in regē francoꝝ: et q longobardos misit: vt eos cōpellēt ad restituendū ecclesijs: qd multo tpe minus iuste detinuerant: qd et factum est. Ipse etiā tnstulit impiū de grecis ad frācos: vt patz extra de electi. venerabilē. quā leo terti⁹ post executioni demandauit.

Iste paul⁹ vir sanctus fuit et mitissim⁹. Fecit constitutionē de diuino officio seruando in qdragesima. Ipe nulli malum pmalo reddebat: sz cum paucis familiaribus suis de nocte p cellas infirmoꝝ et paupeꝝ incarceratoruz circuit: at eis necessaria ministrādo: viduis et pupilis et alijs egenis papale debitum exhibuit: opem ferēdo tāqz: verus imitator sancti pauli.

Martyres infiniti facti sunt a constantino isto pessimo heretico. Putatur q vix fuerit aliquis imperatorū etiam paganorum: q tot trucidauerit: et afflicta est ecclesia valde: et satis preciose emit venerationē imaginum sanctarum propter sanguinem effusum largiter. Verum imperator impijssim⁹ non mansit impunitus. Nam cōpleto mysterio iniquitatis profinite: horribiliter clamās: igni sum inextinguibili traditus: spiritū exalauit.

Tempora sanguinolenta et multum turbulenta fuerunt vndiqz: qr sarraceni et pagani et etiam christiani inter se plurima bella gesserunt: quorum carolus magnus diuina virtute adiutus principalis actor fuit: et triumphator gloriosus: lz non sine magna strage suorum per longa tempora. vide in gestis eius.

Imperatores — Karolus adhuc iuuenis: sed egregie idolis incipit regnare sup francos: et fuit fili⁹ pippini. mater eius berta vocabatur.

Imperium bibartitū fit circa tempora ista: qr Stephan⁹ papa transtulit italiaz et c. in carolum adhuc iuuenē: quem Leo tertius postea infeudauit. Constātin⁹ aūt greciaz cū alijs regionibus transmarinis laboriose retinuit.

Turci qui de mōtibus caspijs exisse dicuntur: armeniam maiorem infestant et vastant: et cum pestilentia eos attereret: suasi sunt a christianis vt in modū crucis se tonderent: et sic cessauit. et extunc illum ritum seruarūt

Gengulphus martyr claret miraculis. In gallia fontē emit: quē in burgūdia oriri fecit. Fuit itaqz seperat⁹ ab vxore sua adultera: cuius anus cantauit: eo q derideret miracula eius.

Alcuinus vir doctissim⁹ et sancte vite claruit: magister caroli. multa scripsit et reformauit.

Horribile factum cōtigit turonis: quia cum monachi ecclesie sancti martini delicijs et pompis vacarent: omnes vno excepto ab angelis suffocati sunt: et. Alcuin⁹ illud reformauit plene.

Ludger⁹ vir scūs velut alter moyses ab vtero mrīs sue dño consecratus: innūeras gentes ad fidē conuertit: frisonum saxonum apostolus: et primus episcop⁹ monasteriensis fuit. plurib⁹ miraculis claruit: et cenobia fundauit. Obijt tandem in billerbece: sed translatum fuit corpus ei⁹ in. Verdenam et ibi sepultū: anno 809.

Sergius episcopus a deo plagatus est: eo q indignū papatui cōsecrauit: quia os et manus eius aruerūt.

Sanguis de imagine christi emanauit: et omnes sanauit: et iudei qui ipsam pupugerūt conuersi sunt. Pulchre pius dñs ostendit miraculum grande tempore isto pro cōfutatiōe heresis: et cōfortatiōe fidei.

Petronille sancte corpus trasfertur: cum titulo quem. Petrus scripserat. Auree petronille dulcissime filie.

Anno mūdi	5963.		5973	
		romanus		siculus.
Pape	secūdus Cōstātin⁹ an.2.m̄.1		Stephan⁹ 3⁹ an.3 mē. 5.di.28.	
Anno xpi	764		774	

Iste constantinus fuit laicus: et subito factus presbyter tyrānice papatū inuasit: et magno scandalo profuit qzuis parum: sed zelo fideliū eijcit: et oculis priuat. Et iste vr̄ fuisse qntus infamis papa inter tot vsqz huc: ita spūs scūs illam sedem sanctam apostolicam in omni honore et sanctitate custodiuit.

Iste stephanus omnia errata cōstātini emēdauit: degradatis his quos ille ordiauit in synodo generali: sepultus in vaticano.

Iste leo etiam puersus fuit: minus tñ q̃ʒ pr̃ eius. hic cupiditate victus coronã quãdam cuiusdã ecc̃ie abstulit ⁊ capiti suo imposuit: statiq̃ʒ febre corripitur ⁊ spirituʒ exalauit habuit vxorem pessimam nomine hirenam que regnauit statim post eum cum filio.

quartus Leo an. 5

Saxonia conuertitur ad xp̃m populus olim durissimus ⁊ gallorum inimicus ꝑpetuus: sʒ a carolo sup̃ati colla submiserunt. Et est mirabilis dispensatio iudiciorum dei: ⁊ inscrutabilis: quõ proficit ⁊ deficit fides pro diuersitate locoruʒ ⁊ temporum. Jam egyptus ⁊ affrica ⁊ c̃. a sarracenis vastate fuerunt: ⁊ ecce q̃si fides volasset ad populum paganum ꝑuenit. ⁊ huius simile sepe reperit.

Francia in flore ⁊ tota gallia simul vbiq̃ʒ triumphatrix: etiam vltra montes ⁊ mare: sicut olim roma ⁊ c̃.

Et gothoꝝ regnum ⁊ lumbardoruʒ cessare facit: quod incepit anno dñi. 250. vel circa.

Iste cõstãtinus bonus ⁊ pius fuit: ⁊ matrem suam amouit a regno: vt suis negocijs femininis intendẽt sed illa simulato rancore postea ip̃m excoulauit: ⁊ etiaʒ filios ipsius: ⁊ iteꝝ regnauit tribus ãnis. Demũ cũ greci ꝑciperẽt: q̃ carolo magno nubere voluisset: ipsam ceperunt ⁊ in quodam monasterio recluserunt nicheforũ assumentes.

Cõstãtin⁹ sext⁹ cũ hirena ã°10.

Lamina aurea inuenta est in constantinopoli sup corpus cuiusdam defuncti in quodã sepulchro: in qua sic erat scriptum. Xp̃s nascet de virgine maria: ⁊ ego credo in eũ. O sol iteꝝ videbis me sub cõstantino ⁊ hirene.

Sol obscuratus non apparuit .17. diebus. Signũ crucis apparuit in vestibus hominũ. Et sanguis de celo in terram ꝑfluxit.

Synodus septima celebratur cõstantinopoli q̃ heresiʒ imaginũ: in q̃ iteꝝ greci recõciliati sunt post plagas solitas confitentes spiritũ sanctũ ex patre ⁊ filio ꝑcedere.

Studium vniuersale quod olim fuit translatum de athenis ad romam circa hec tempora ꝑ carolũ transfetur parisius.

Heresis feliciana a felice auctore condẽnat. Dic xp̃m esse filium dei adoptiuum.

5973

roman⁹ Adrianus p̃m⁹ an. 24. mẽ. 10. di. 17.

774

Iste adrianus fuit vir preclarissimus ⁊ nobilissimus genere ⁊ potentissimus: ⁊ multa magnifice patrauit: ⁊ vt vr̃ ante eum non fuit similis sibi in gloria temporali ac diuitiis: diruta reedificauit: turres ⁊ muros extruxit. regnum longobardorum cessare fecit ꝑ Karoluʒ. Sinodos duas solenniter celebrauit: ecclesias ⁊ monasteria multa instituit: ⁊ ius carolo super ordinatione sedis apostolice: ⁊ institutione ep̃oꝝ: abbatum: ⁊ c̃. in generali concilio dedit: ꝑpter violentias tyrannoꝝ cohercendas: vt pʒ. lxiij. di. ꝑ totum. Tandẽ hic beatus pontifex post laudabilẽ vitã sepelitur apud santum petrum.

¶ Hierusalē circa hec tpa recuperat p carolum cū tota terra scā: ⁊ sarracenoꝝ secta vbiqꝫ vastat atrocit: qꝛ tp̄s miserationū venit.

¶ Iste carolus dictus magnus: cum iam regnasset in frācia.34.ānis: assumptus est in impatorem romanoꝝ: ⁊ imperauit ānis.14. Quāte p̄rogatiue hoc fuerit i oibus q̄ pncipē laudabilem faciunt qs digne narrare sufficiet: hoc vnum ꝓnunc sufficiet: qꝫ a principio vsqꝫ ad finē in tāta reꝝ tempestate sic laudabilr se hūit: vt non sit inuentus q̄ eum in aliquo rep̄hendere potuissꝫ. Reuera q̄d possit fragil' hō in illo camri quē diuina virtus continue direxit ⁊ protexit: Sic ergo recte laudam' euꝫ si in dn̄o opa ei' magnifica glificem'. Tand morte scā potit' sepelit aqsgrani: āno vite sue.72. Eius legendam scripsit emardus.an.14.

Imperatores

Nichefor' an.9. — Michael an.2. — p̄mus scūs carolus magnus

¶ Iste. Nichefo rus auarus fuit: plesqꝫ lesit: fuit qꝫ ad impium p grecos sublimatus: ſꝫ nō ꝓfuit: qꝛ ei' tp̄e impium orietale q̄i ad nichil redactum est ⁊ romani ad carolum magnum se vnaniimiter cōtulerunt.

¶ Iste michael vir catholic' amablis oīb': ⁊ vniuersos sane doctrie aduersantes nitebat extiguē ac oēs quos leserat auaricia nichefori consolatus ē ipsos ditando.

Trāslatio ipeȷii facta est p scm̄ leonē papaꝫ tertiū degrecis ad frācos cū vnanimi cōsēsu romanoꝝ iustis ⁊ necessarijs causis p' longā pati ētiaꝫ ecclesie dei: q̄ diu grecoꝝ emēdationē expectauit: ſꝫ qꝛ nimis defecerunt a primoꝝ pietati dimissi sunt.

¶ Ogerus dux de danamarchia pnceps xp̄ianissimus floruit. Hic tp̄e. Karoli magni xp̄ianitati obtinuit fere oēs partes trāsmarinas a hierusalē vsqꝫ ad arbores solis deo sibi propitio: ⁊ aptis ⁊ magnis miraculis exercitū cōfortante: ⁊ in supiori india ordinauit impiuꝫ: cui p̄ficit iohēꝫ filiū regis frisonū dictū p̄ster iohan ꝓpter deuotā ⁊ sanctaꝫ vitā quā duxit: ⁊ subiec ei.14. barones cognatiōis sue: q̄ alia dn̄ia circūquaqꝫ tenebāt: vt sic ibidē xp̄iana religio permaneret.

¶ A q̄sgrani istituitur peregrinatio septennalis solēnissima: ppt reliquias p̄ciosas quas carolus ibi apportauit.

¶ Amelius comes aluernen̄. gener caroli martyr.

¶ Amicus ⁊ bericanus martyres occisi sunt in campania.

¶ Gerhardus dux bauarie in pannonia congressus martyrizatur.

¶ Isuardus monachus iussu caroli collegit oēs legendas ⁊ actus sanctorum de toto orbe in vnum volumen post hieronymuꝫ bedam ⁊ florum. ⁊ oī die concurrebāt vltra.300 festa: ⁊ iō institutum est: vt dicatur: ⁊ alioꝝ plurimoꝝ ⁊c̄.

¶ Paulus diaconus iusu. Karoli collegit lcōnes cuilibꝫ festiuitati conuenientes ex optis dcis sanctorum patrum

¶ Signum rubeum dominice crucis: ⁊ multe haste apparuerunt. Sequitur strages xp̄ianoꝝ.

Anno mundi 5993. 6003

Pape

romanus Leo 3' confes. an.20 mē.5. di.16.

Anno xp̄i 794 804

¶ Tuelinus rex vngaroꝝ: al's pnceps auerrorū se ⁊ p̄riaꝫ suā carolo dedit: ⁊ baptizat' est.

¶ Aaron rex p̄saꝝ misit. Karolo corpus sancti cipriani ⁊ sperati: ⁊ caput sci pātbaleonis.

¶ Spinea corona domini floruit in manu caroli: ⁊ transfertur de constantinopoli parisius: ⁊ in translatiōe reliquiaꝝ mortuus est: resuscitatus Aquisgrani.

¶ Corpus sancti bartholomei transfertur. Beneuentuꝫ de Liptania.

¶ Iste leo fuit vir valde scūs: totus mitis: ⁊ scia plenus. Cum in die sancti marci letanias cū clero pageret: a q̄busdā puersis capitur: linguaqꝫ puatus ⁊ oculis effossis in carcerē mittit. Sꝫ pius dn̄s seruū suuꝫ non dereliquit quīmo per oīa eum sanauit: membra ipsa plene restituendo. Deinde ad carolum prexit in franciam: singula narrans q̄ sibi illata ecnt: a quo etiam honorifice susceptus fuit: ⁊ statim rex cum eo romam reuertit: ⁊ vltionem de inimicis eius fecit: diademaqꝫ imperij ab eo suscepit: romanis acclamantibus: carolo augusto a deo coronato vita ⁊ victoria de celo subministretur. Tandem post laudabilem vitam idem pontifex sepelitur apud sanctū. Petrū.

¶ Iste lodouicus fuit filius caroli: et magne clementie: propter quod dictus est pius. Habuit duos fratres quos superauit: et ambo malum habuere finem. In aduersis patiens erat: et in fine semper vincebat: quia erga deum et ecclesiam eius deuotus permansit: etiam filij eius persequebantur ipsum: quos benigne ad penitentiam reduxit. tandem bene singulis dispositis bona morte diem clausit extremum. et quia humana infirmitas delitias diu ferre non potest filij eius ad miseriam declinarunt. Et est bene infelix conditio: quam toties sine cessatione experimur: et in his qui ante nos fuerunt id toties factum legimus: Vt s. communiter paucis exceptis: felicitas generationis vnius raro pareat felicitatem subsequentis.

primus Lodouicus annis. 25.

¶ In rontiuallo occisi sunt multi reges et comites xpiani vltra. 15.

¶ Milo de anglerium dux exercitus caroli: pater rolandi cum multis xpianis occisus est in bello ab argolando.

¶ Sol stetit spacio trium dierum: vt carolus vinceret.

¶ Compostelle ecclesia et patriarchialis sedes ordinatur: et extruitur in honore sancti iacobi. Et impletur petitio marie zebedei: quia iohannes a dexteris apud ephesum: et iacobus a sinistris: roma in medio pulchre.

¶ Episcopatus quinque dotantur per carolum magnifice. s. colonien. maguntinen. treueren. salczburgen. etc.

¶ Monasteria solennia tot fundauit quot in alphabeto littere habentur: cuilibet vna preponebatur.

¶ Rabanus poeta et monachus post abbas vulden. deinde archiepiscopus magunie: doctor magnus claruit: et plura scripsit: et strabus discipulus eius etiam notabilis.

¶ Honoldus rex danorum circa hec tempora baptizatur magunie cum vxore et filijs: cui imperator frisiam dedit.

¶ Translatio plurimorum facta est hoc tempore. Sebestianus et gregorius papa suession.

¶ Signa multa precesserunt mortem gloriosi et sancti imperatoris caroli. nam eclipsis solis et lune vltra solitum fuit. apparuit per. 7. dies macula nigri coloris in sole. Porticus preciosus aquis grani cecidit funditus. Pons maximus magunie tribus horis combustus est. Cernens autem pijssimus imperator mortem sibi iminere omnes thesauros suos platis commisit ecclesijs distribuendos. et lodouicum primogenitum constituit imperatorem: alium theutonicis: tertium hyspanis prefecit. ¶ Salinus episcopus ambianen: et eius discipulus valentianus martyres.

¶ Sanctus marcellinus et petrus de roma in galliam translati sunt. et sanctus vitus in saxoniam transfertur: et sanctus valentinus et genesius in augiam.

¶ Scisma. 7. erat inter eugenium et zinzinnium propter discordiam eligentium sed eugenius obtinuit. quia pars maior erat cum eo.

6013 — 6023

romanus Stephanus 4. anno. 3. mensibus 7.

romanus Pascalis primus anno 7. di. 16

romanus Eugenius 2. mar. anno 3. mensibus 2.

714 — 724

¶ Iste stephanus multos captiuos redemit: et lodouicum imperatorem coronauit. Moritur rome sepultus in ecclesia sancti petri.

¶ Iste pascalis magnam adhibuit diligentiam reliquijs sanctorum Et innumera corpora sacra leuauit et honorifice recondidit: sicut in visione sancte cecilie mandatum sibi fuit.

¶ Iste eugenius vir preclarus et magne sanctitatis fuit et simplicitatis: mundi contemptor: et sola que xpi sunt: sapuit. Hic martyrio coronatus est per laicos romanos: sepultus in ecclesia sancti petri.

Cometa apparuit valde singlaris ⁊ tribilis. vñ impator attonit⁹ cū egmardo phō cōtulit dicēs: q̄ mutationē regni morteq̄ ꝑncipis ꝑtenderet. Vez phūs nolebat euz cōtristare: s₃ verbū ꝑphē allegās ait: A signis celi nolite timē ⁊ c. At ipator deuotus: nō aliud inq̄t timē debem⁹ nisi illuz q̄ mī ⁊ h⁹ creator ē sideris: s₃ ei⁹ clemētiaz laudare tenemur: q̄ nr̄az iertiā cū pccores sim⁹ talib⁹ admonē dignat̄ idicijs. Quia ergo talia portēta cū apparēt oēs cōiter tangūt: oēs ꝑ posse ad meliora festinare debemus: vt miam in illo dn̄ame consequi valeamus ⁊ pie creditur q̄ hac hūilitate dn̄m placuit: q̄ non sup eum tūc plaga ꝑuenit: sed sup italiam incursu sarracenoꝝ.

Tp̄a cruenta iteꝝ surgūt. cā est debilitas ipe rij: q̄ mōtuo lodouico filij ei⁹ se mutuo contriuerunt. Quod audientes sarraceni ⁊ saxōes ⁊ alli occidētales erexērt se q̄ eos ⁊ facta ē plaga grauis.

Iste lotharius mortuo p̄re imperiū suscepit. hūitq₃ duos frēs. s. lodouicū ⁊ carolū quos nitebat̄ excludē ab hēditate p̄rna. s₃ illi q̄eū hoc bellū mouerūt iquo tot ab vtraq₃ pte ceciderūt q̄ sile nō ē factū in gēte illa: ⁊ lothari⁹ fugit ♓ us lodouici: post monachus.

Impatores

primus
Lothari⁹
ā.15. fili-

Annona de celo pluit in vasconia frumēto similis: habēs tamen grana breuiora.

Tempestas maxia oritur in gallia: ⁊ terre motus: ⁊ multe ville ⁊ domus celesti igne cremant̄. hoīes ⁊ iumēta icu fulminuz exanimāt̄ ⁊ cum grandie lapides inmēsi pōderis cadūt: fragmē glaciei descēdi: cuius latitudo. 6. pedum: lōgitudo sedeci: altitudo duoꝝ fuit: ⁊ pestilentia magna sequebatur.

Dionysij sācti doctoris libri sūt trāslati de greco in latinū: quos michael ipator misit lodouico: ⁊. 19. egroti sanati sunt.

Puella q̄dā. 12. annoꝝ p⁹ sacram cōionem 6. mensib⁹ in pane ⁊ aq̄ ieiunauit. deī de ꝑ trienniuz oīno abstinuit ab oī cibo ⁊ potu.

Plaga horribil̄ sup romā ⁊ totā italiā fcā est Nam quidā pfidi xp̄iani miserūt clā ad soldanuz sarracenoꝝ: vt cito veniret. Et roma capit̄: ⁊ ecclesia apostoloꝝ stabulū equorū efficitur. s₃ lodouicus cū gallis ⁊ lūbardis totā illaz infinitā multitudinem fugauit non sine multa sanguis effusione xp̄ianorū. Et siciliā ⁊ apuliaz etiā hoc tp̄e sarraceni vastarunt. ⁊ tuscia in solitudinē redacta ē

Gloria laus ⁊ honor sit tibi rex xp̄e ⁊ c. conposuit a quodam ep̄o captiuo in festo palmaꝝ. ppt quod ab impatore dimissus fuit ⁊ restitut⁹ ⁊ c.

Sarraceī de affrica veniētes iteꝝ romā inuadūt: ⁊ ecclesias apostoloꝝ dehōestāt spoliātes vndiq₃ ⁊ c. redeūtes aūt cū spolijs submersi sunt ī mari.

Duodeci duces bohemoꝝ sunt baptizati procuratione lodouici fris lotharij.

Radulphus ep̄s biturieñ. claret scītate.

Anno mūdi	6033	6043

Pape.

romanus
Valenti⁹
dies. 40

roman⁹
Gregori⁹
4 an. 16

roman⁹
Sergi⁹. 2
ā. 3. mē. 2

Anno xp̄i	834	844

Iste gregorius mortuo valētino: q̄ breuiē post electionē e medio sublat⁹ fuit: eligit̄ ⁊ mlta bona fecit: viditq₃ tristia tp̄a ꝑpt̄ varias plagas grassātes i populo. Hic mltoꝝ sanctoꝝ corpora leuans de terra honorifice reposuit i altaria. Ei⁹ petitōne lodouic⁹ ⁊ guigo marchio lūbardie sarracenos de italia fugarūt. Morit̄ tādē post inn̄erabilia bona opa eodē tp̄e quo ⁊ impator: sepult⁹ apud sanctū petꝝ.

Festiuitas oīuz scōꝝ ē translata ad calē. nobenbris p greg. 4. ⁊ galli ⁊ germani inceperūt etiā ipsaz celebrare hoc tp̄e. ⁊ habet̄ sermo rabani de eodē satis pl̄cher.

Iste sergius vocabatur antea os porci: ⁊ q̄ nomē erat inhonestum ⁊ tante dignitati inconueniēs: iō mutato noīe sergius vocari elegit. Et ab isto in antea oēs ꝑpriū nomē mutauerunt. S₃ hoc quibusdā nō placet: s₃ dicūt q̄ hoc faciunt exemplo xp̄i qui apostolis noīa imposuit ⁊ c. Similit̄ ⁊ de p̄triarchis: ⁊ hec videt̄ melior rō hui⁹ variationis.

Gallia pene tota vastatur a normānis ⁊ frisonibus: ⁊ alijs circum circa cōcrematis ciuitatibus ⁊ c. Hic iteꝝ nota mutabilitatem tempoꝝ: q̄ per longa tempora galli triūphatores in orbe fuerunt: hic ꝑsternuntur: nec vnq̄₃ postea ad pristinā redeunt potestatem ⁊ gloriā. Dominabātur in italia: i germania: in hispania: i saxonia: imo vltra mare ⁊ c.

✝ Quidam aūt magnates eos cōposuerūt regna diuidendo : nec valuerūt resistere aduersarijs suis : ppter hāc ruinā mili tū : ⁊ iō vndiqꝫ fines eoꝝ inuaserūt hostes. sicsic qñ vult nimiū : fit minimum. qui huc vsqꝫ alios defendebāt : iam sepsos de fendēnequnt. Quid faciet hūilis herba deserti : si stare ñ valet alta cedrus libani. Ǧia faccum consilio : alioquī penitebis post : sꝫ tarde. Hic est grāde exēplum. tandē lotharius renūciās seculo : monachꝰ effectꝰ est. in cuiꝰ obitu fuit magna cōcer tatio int angelos ⁊ demones : sꝫ orātibus monachis demones fugati sunt.

¶ Leonina ciuitas iussu leonis edificatur ad defensionem ecclesie scī petri ppe romā.

¶ Sancta helena impatrix trāffertur a roma in franciam.

¶ Octaue assumptionis btē marie instituuntur a leone.

¶ Scūs hermes translatus est in galliā.

¶ Fames magna in germania fuit : ita vt pr̄ filium deuorare vellet.

¶ Iste lodouicus filius lotharij fuit a sergio papa in regem coronatus : ⁊ ad tempus cum patre reg nauit : ⁊ post solus annis. 21. Hic habuit filiū nomine carolū : quē diabolus īuasit ⁊ vexauit corā pr̄e : qr cōtra eū cōspirati onē tractauerat. eius tēpore multa mira bilia cōtigerunt.

Lodouicꝰ scds an. 21

¶ Aimundus rex anglie vir scūs a danis martirizatꝰ est : ⁊ angliam deuastauit.

¶ Magniradus heremita martyrizatur.

¶ Magūcia circa hec tp̄a in magna afflitione fuit per triennīū. Demon publice appuit : ⁊ domos incēdebat : ⁊ sacerdotes lapidauit : q aquā bn̄dictā aspgebāt : ⁊ hoīes fugiūt.

¶ Cirillꝰ vir scūs pene oīuꝫ sclauoꝝ doctor ⁊ apostolꝰ corpus scī clemētis pape repperit in crisona mari exsiccato : ⁊ romā trāstulit : ⁊ in sua ecclesia recōditur.

✝ ¶ Johēs anglicus natione magūtinus : circa hec tēpora dr̄ fuisse. ⁊ erat femina habitu vestita virili. sic in diuina scriptura pfecerat : vt par ei nō inueniretur : ⁊ in papā eligiť : sed post impgnata cū publice in pcessione pgeret : pepit ⁊ moritur. Et hoc sextꝰ dr̄ fuisse papa : qui nomē sanctitatis sine re ha buit vsqꝫ huc : ⁊ similiť sicut alij a deo plagatus fuit. nec poniť in cathalogo pontificum.

Colonie horribilis tēpestas oritur : ⁊ fulmē ec clesiam sancti petri scidit : ⁊ tres interfecit homines : ⁊ sex semiuiuos reliquit : habuit formam draconis.

6053 — 6063

Leo 4 ā. 7. m̄. 3. d. 6 romanus

Bn̄dictꝰ 3ꝰ an. 2. m̄ 6. romanꝰ

Nicolaꝰ pꝰ ā. 9. m̄. 2. d. 20. romaꝰ

754 — 764

¶ Iste leo vir scūs fuit : in quo ⁊ serpentina prudētia ⁊ colūbina simplicitas habitauerūt. in mōasterio edu catus. pmo inscia ⁊ scā cōuersatiōe tāqꝫ verꝰ mōchꝰ pfecit. hic scūs papa statī repare studuit ecclesias q̄s sarraceni paulo añ destruxerāt. Collectā : deꝰ q beatū petrū : ⁊ Deꝰ cuiꝰ dextera btm̄ petrū ⁊ c̄. fecit : q̄ sarra cenos. Fuit scripturaꝝ feruētissimꝰ p̄dicator ⁊ pscru tator : orōnibus ⁊ vigilijs iugiter intētus. sepelitur tādē post scām mortē in ecclesia scī petri : cuiꝰ festū . 17. Kalēdas augusti agitur.

¶ Iste benedictus nomīe ⁊ re ab om nibus est beatissimꝰ dictus. Hic statuit vt clerici ordinate incedederent ⁊ ho nestate.

¶ Iste nicolaus tante sanctitatis extitit vt post magnuꝫ gregorium papam vix vllus in sede romana apparuit illi com parandus. In eius ordinatione lodoui cus presens fuit. tandem post multa bo na : morte sanctissima potitus : sepelitur in ecclesia sancti petri apostoli.

Sãguis pluit de celo i italia tribus dieb⁹: ⁊ locusta galliã de uastat: sic oliz egyptũ: ⁊ seq̃tur fames valida: vt pene tertia ps hõiũ ibi cõsũpta sit: ⁊ sic ad dit dolor sup dolorẽ gallicis: q̃a bellis lacessiti: Imperatores iã fame etiã pe reũt. Et in saxonia villa q̃dam cuz oĩbus penit⁹ absorbet in momẽto cuz ecclesia ⁊ altari ⁊ domibus ⁊c̃.

Iste carolus hũit fratrez q̃ dicebatur lodouicus: ⁊ erat rex germanie: q̃ bellũ instituit q̃ ipm. sz carolus intoxicat⁹ obiit ante cõgressũ. h⁹ multa mõasteria fũdauit.

calvus Karol⁹ 2⁹ ã. 3. mẽ. 9

Iste carolus dictus est grossus sic iunior: ⁊ galliam ⁊ germaniam pacifice possidẽs: a iohãne papa in impatorem coronatur. Tandez p⁹ gloriosam victoriã normãnos ad fidem pduxit: q2 iaz francis resistere vltra nõ valuerũt. Et q̃tuor annis sup frãcos regãuit ⁊ factus inutilis abijcitur.

Karolus 3⁹ an. 12.

Vngari gens inculta orit. Exit a sicilia: ⁊ a picernatis ꝓpulsa: in pãnoniam venit: ibiq3 manẽs expellit incolas. Carnes crudas cõmederũt: ⁊ humanũ sanguinẽ biberunt sicut phalãgi. hij postea romã ⁊ alia bona eccl'ie p longũ temp⁹ inuaserũt sicut oliz gothi: ⁊ sic continuatur tribulatio.

Bulgaroꝝ rex cũ gẽte sua ad xp̃i fidez cõuertit q̃ etiã intm̃ ꝓfecit: vt dimisso regno mõchus efficeret. Fili⁹ aũt eius apostotauit: quare resũpto regno: ipz cepit: ⁊ oculis effossis ipz incarcerauit: ⁊ aliũ substituit: ac sacꝝ bitum oĩbus pacatis resumpsit.

Mimenus rex britonũ a scõ maurilioẽ interficit: dũ franciã vastaret.

Synodus cõstantinopoli celebratur q̃ octaua est in ordine grecoꝝ: ⁊ q̃nta cõstantinopolitana.

Caput sancti gregorij: ⁊ brachiuz beati leonis ad senonẽ. ecclesiaz sũt translata p iohannẽ papam.

Johãnes diaconus scripsit vitam beati gregorij i quattuor libris: ⁊ misit iohãni pape opus laudabile.

Flandria efficitur comitatus: ⁊ balduin⁹ primus comes.

Normãnia cõuertitur. 3. generatõe. post hec robertus nascitur: qui apuliã: calabriã: siciliaz acq̃siuit: venetosq3 ⁊ alexium impatorem grecoꝝ supauit.

Gallia aũt fuit nimis vastata añ fedus rollonis: q2 germani videntes coloniam: treueriz: ⁊ c̃. exustas: iunxerunt se francis: ⁊ sic rollo dux normãnoꝝ baptizatur: accipiẽs gillam filiam regis in vxorẽ: confirmata sibi regiõe normãnie.

Johãnes scotus doctissim⁹ in scripturis in franciam venit: ⁊ rogatu lodouici hierarchiam dionysij de greco transtulit in latinum: ⁊ post a discipulis cõfossus stilis morit. Et nota: q̃ sepius libri dionysij translati sunt.

Anno mundi 6073 — 6083 — 6093

Pape

Adrian⁹ 2⁹ an. 5. roman⁹

octau⁹ Johãnes an. 10. d. 2

Martin⁹ secundus ã. 1. m̃. 5.

Adrian⁹ tertius an no. 1. mẽ. 3.

Stephan⁹ 5⁹ an. 6. d 9. roman⁹

Anno xp̃i 874 — 884 — 894

Iste adrianus excõicauit lotharũ fratrẽ impatoris: regẽ lothoringie ꝓpt adulteriũ: sz cũ ille romã veniens: vt excusaret se ⁊ cõicasset indigne cum optimatib⁹ suis: oẽs infra ãnuz mortui sũt: ⁊ rex in via defunct⁹ est: cũ venisset placentiam.

Iste iohẽs vnxit carolũ ipatorẽ: ⁊ iiuriã passus fuit a romanis: q2 dẽo ipatori nõ fauebat: ⁊ i custodia posit⁹ fuit. ipe formosũ portuẽn. epz eiecit ⁊ degradauit qd fuit occasio mali

Iste martinus paꝝ ꝑfuit: sil'r ⁊ adrianus: ⁊ iste adrian⁹ statuit vt impator nullo modo se intromittat de summi pontificis electiõe. Sz apparet q̃ hec cõstitutio parum obtinuit: immo leo octau⁹ directe cõtrariũ statuit postea. Forte pro varietate temporũ sic oportuit statuta huiusmodi variari. extra de spõ. non dz.

Huius stephani tempore corpus scĩ martini translatum fuit ꝓpter timorẽ normannoruz. Et nota q̃ libri satis discordãt de tempore hoꝝ pontificum cum linea ipatoꝝ: sz nõ est vis. suffi cit. n. nobis debita tempora distinguẽ: ⁊ q̃ digna sunt memorie cõmendare.

Charitas refriguit valde circa ista tp̃a in oĩ statu: ⁊ iniq̃tas plus solito cepit abũdare. Iã eñi gladius ⁊ hẽses ex magna pte cessarũt: sz ambitio ⁊ auaricia ⁊ cetã vitia: frena laxãtes amplius q̃z ille heresuz psecutiones xp̃ianam fidem persequebantur.

Heu heu heu dñe deus: q̃uo obscuratũ est auꝝ: mutatus est color optimus: q̃lia cõtigisse circa hec tp̃a etiã in scã sede ap'lica quã vsq3 huc tãto zelo custodisti legimus scandala. Quales cõtentiones: sz emulatiões: secte: inuidie: ã bitiones: intrusiones: psecutiones. O tẽpus pessimũ in quo deficit sanctus: ⁊ diminute sunt veritates a filijs hõiuz. Verũtamẽ post hec tp̃a fuerũt multi scĩ pape: sz non sic continue ⁊ in tanto numero sicut in p̃cedẽtibus. Eia quis cõuentus: q̃ congregatio: q̃s hõ iam securus erit: si sic defecit sanctitas primitiua.

¶ Iste arnulphus plene cōpescuit normānos: qui iam vltra xl. ānos galliā vastarūt. tandem a medicis despatus mirabili infirmitate: ita vt a pediculis cōsumeretur: defecit: et mortuus est.

¶ Reformatio prima ordis scī benedicti: qui iam in plerisque locis cecidit: facta est circa hec tpā p cluniaceñ. Diuitie fuerunt seplus cā casus huius ordinis sacri: et paupertas reformationis.

Arnulphus an. 12.

¶ Elphredus rex anglie vir totus virtuosus: octo horis in orando: legendo: et scribēdo expendit: octo in negocijs regni: octo in cura corpis. redditus etiam optime dispensauit.

¶ Corpus sci calixti trāsfertur in frāciam.

¶ Sūderoldus eps maguncie a normānis martyrizatus est.

¶ Sanctus martinus translatus fuit de turone autisiodorum et curauit leprosum. Deinde reportatus curauit paraliticum et cecum contra voluntatem eorum: et fructeta regionis vestita sunt folijs supernaturaliter.

¶ Beruo abbas: oriūdus ex burgūdia: de stirpe comitū: cōstruxit primo gingniaceñ. cenobiū: deinde cluniacum.

¶ Cluniacū mōasteriū famosum et sanctissimū dono aue comitisse: etiam a guilhelmo pio principe burgundie.

¶ Sanctus odo monachus cluniaceñ. seruorem in monasterijs resuscitauit: et plura scripsit. dialogū gregorij ipo ānuēte coartauit sub vno volumine.

¶ Comitatus blesensis oritur ex nobile stirpe normannorum.

¶ Gello primus.

¶ Scisma nouum ecclesie: et scādalosissimū fuit: scdz quosdam inter formosum et sergium. nā sergius a formoso reprobatus: a papatu fugit in franciā. et tandem papa factus reuertitur romā secrete: et xpoferum cepit: et formosi corpus effossum dehonestauit. fuit etiam in scismate isto aliud minus et breuissimū inter leonē et xpoferum predictum. nam xpoferus per vim rapuit papatum leone incarcerato: sz statim etiam ipse p sergium captus est tāqz inuasor: Quidam enī dicunt q monachus effectus sit: et multiplicata sunt mala sup clerū et ecclesiam totam.

6103

Formosus ā. 5 mē. 6 — Bonifacius. 6us dī. 15 — Stephanus 6us. ā. 1. m̄. 3. — Romanus p̄us m̄. 3. d. 12. — Theodorus 2us dī. 20. — Johannes 9us ā 2. dī. 15. — Bndictus 4us ā 3. m̄. 2. — Leo 5us dī. 40. — Xpoferus p̄us mē. 7

904

¶ Iste formosus fuit primo eps portueñ. et a iohē ppt iobedīētiam puatus erat et degradatus vsqz ad laicalē statū: sz per martinum īstitutus est: et q iuramentum. nō solum romā venit: sed etiam papatū suscepit: ppter quod facta est altercatio magna.

¶ Isti octo pontifices breui tpe sederunt. Nescio aliquid notabile dicere: qr non nisi scandalosa de his repperi propter inauditā in scā sede apostolica contentionē: vnus q aliū: et simul q se mutuo. nam stephanus confirmans facta iohannis octaui: formosuz dānauit: et eius scā irrita decreuit: et corpus eius mortū dehonestauit: digitis duobus abcissis: manū in tyberi pijci mādauit: oīno ingratus: cōtumeliā pro gīa reddens: qr formosus ipm antea epm anagnie fecit: sz breue tempus finem inposuit negocio. rursus theodorus post hec oēs actus stephani reprobās: scā formosi aprobauit. similiter et iohēs nonus sequens in concilio rauēne corā. lxxiiij. epis: dānauit facta stephani: et formosum confirmauit. sergius aūt directe cōtrarium sensit et formosum dānauit.

Iste lodouicus nō habuit papalem bñdictionē: ꝓpter insolētias eoꝝ q̄ in italia dn̄abant: ⁊ berengariū conabat̄ expellē: ſʒ cū ꝑ ipo regnare cepiſſet: verone capit̄ ⁊ excecatur: ⁊ berengari⁹ reſtituit̄. Et hoc vltim⁹ eſt ð ſtirpe carolia q̄ impiū tenebāt

Iſte berengarius prudēs in armis fuit: ⁊ bellum habuit cū rōanis: ⁊ etiā cū lodouico predicto. Nec fit aliq̄ mentio de iſto ⁊ ſeq̄n tib⁹ vſqʒ ad ottonē apud vincentium in ſpeculo hiſtoriali.

Iſte cōradus filius lodouici iter impatores nō cōputat̄ qꝛ nō regnauit. in italia: ſʒ ī almania tm̄. Iſte hugo ī italia regnauit tm̄: nec cōputatur int̄ impatores. ſucceſſit berengario. almanus

De iſto berēgario non eſt cōſonātia in libris q̄n regnauerit. Quidā dicūt poſt berengariū primū. Alij poſt hugonē: ſʒ non eſt curandum. Tempa iſta ſatis cōfuſa fuerūt. q̄ plus potuit pl⁹ fec̄.

Imperatores

Lodouic⁹ tertius ā. 6.	Berēgarius pmus an. 4.	Cōradus vel hugo ānis. 7.	Berēgari⁹ ſcds ā. 7.

Impium iteꝝ trāſfertur ⁊ diuiditur. Nā franci nō iuuabant eccleſias quas pres eoꝝ extruxerant: ſʒ diſſipabant: nec romanis p̄bebant auxilium q̄ lūbardos: qui multū inſeſtabāt eos: iō de cōi cōſenſu excluſi ſunt ab impio: ⁊ italici in italia: ⁊ almani in almania ceperunt impare vſqʒ ad ottonē: qui vtrobiqʒ regnauit. Frāci aūt cogunt̄ nunc manē in termis ſuis: expientes oīum rerum eſſe piodum: ſic alij rotā fortune aſcēderunt ⁊ deſcēderunt.

Stephan⁹ eps leodieñ. claret ſanctitate ⁊ ſcia. Fecit hiſtoriem ſancti lāberti cum notis ⁊ alia plura. ſ. de trinitate: ⁊ inuentione ſancti ſtephani.

Monſtꝝ hñs caput caninū: ⁊ cetera mēbra ſic homo p̄ſtat̄ lodouico. Et bñ potuit mōſtruoſum ſtatū ſignare huius temporis: vbi hoīes ſiñ capite q̄ſi canes latrando hincinde vacillabant.

Ordo cluniacenſium: circa hec tp̄a inchoatur ⁊ ꝓfecit in magna hūilitate ⁊ feruore: ⁊ hēt regulam ſancti benedicti. Odo vir ſcūs primus pater eoꝝ.

Sarraceni qui dn̄abantur circa hec tempora ī italia deuicti ſut̄ a iohē papa: ⁊ marchione alberico.

Vngari incipiūt romā ⁊ cetera bōa eccleſie vaſtare: ⁊ totam tuſciā deſtruunt interfectis maribus ⁊ feminis: oīa ſpolia ſecū portantes. Taxis eorū rex fuit: qui decē modios nummorum recepit a berengario. ⁊ poſt ſingulis annis redeuntes fines romanoꝝ inuadē ſolebāt per multa tempa. Cā huius mali fuit ingratitudo romanoꝝ: qꝛ predictū marchionē expulerunt: ⁊ iō vlt⁹ ſe fuit hoc mō: vocādo barbaros: ſicut narſes olim fecit tempore iuſtini ſecūdi. poſtea interfectus eſt.

Anno mundi 6113 — 6123

Pape

Sergi⁹ 3⁹ an. 7. mē. 3 di. 16. rōnus	Anaſtaſi⁹ 2⁹ an. 2. m̄. 2. rōnus	romanus Laudo m̄. 5. di. 21.	Johēs x⁹. an. 13. m̄. 2. di. 3. rōn⁹.

Anno chriſti 914 — 924

Iſte ſergius cum romā rediſſet auxilio francoꝝ xpoſerū cepit: ⁊ ſedit ꝑ eo: ⁊ ī vltionē ſue repulſe corpus formoſi extraxit de ſepulchro: ⁊ indutum ſacerdotaliter: in pontificali ſede decollari fecit: ⁊ ī tyberim pijci. Piſcatores aūt in eccleſiā ip̄m importarūt: ſacris imaginibus ſe iclinātibus ⁊ ſalutātibus eum venerabiliter cunctis videntibus qui aderant Omnia inſup q̄ ipſe formoſus fecerat irrita decreuit.

Anaſtaſius ⁊ laudo paꝝ p̄ſederunt.

Iſte iohēs fuit filius ſergij pape tam natura q̄ʒ moribus: etiam rapuit preſulatū: ⁊ tandē miſerabiliter occiditur a militibus guidonis: poſito puluinari ſup os eius dum in carcere teneretur. Poſt eum quidam alius iohānes intruſus fuit: ſʒ ſtatim eiectus eſt. ⁊ iō non ponitur in catalogo: qꝛ non fuit ⁊c̄.

¶ Iste henricus dux saxonū fuit: ⁊ totus inclytus: nec ipse inter impatores cōputat: q2 tm̄ in almania regnauit Ipe hūit vxorē sanctissimaȝ noīe mathildam: ex q̄ genuit duos filios: ottonē ⁊ hinricum: ⁊ otto successit ei in impio: ⁊ hinricus in almania hūit plures terras. tertiū filiū genuit noīe brunonē: qui etiā sanctus fuit: ⁊. 13. annis archieps colonieñ. vir magne perfectionis: qui etiam monasterium sancti pantbaliōis fundauit.

¶ Scūs vibertus qui cenobium gemelateñ. fundauit: claret in lothoringia.

¶ Regino abbas pruniensis cronicā scripsit.

Zyptineus dux bohemie ad fidem xp̄i conuersus est.

¶ Boleslaus filius eius: ȝ peruersus qui postea fratrem suum sanctū venselaū occidit. s. anno p̄mo ottonis p̄mi: ⁊ ob hoc ab ottone cum tota bohemia supatus fuit: ⁊ vastatus per ānos xiiij.

¶ Fons sanguinis fluxit ianue: significans cladem statim sequētem per sarracenos: qui eam ceperūt: ⁊ occisis cunctis spoliarunt.

¶ Bohemia conuertitur ad fidem xp̄i: ⁊ in praga ecclesia cathedralis erigitur.

¶ Sancta mathildis regina vxor hinrici claret scītate: ⁊ supra modū hūilis ⁊ misericors: que totam stirpē saxonū sua nobilitauit virtute. hec post obitum viri diu in viduitate p̄mansit: ⁊ monasteria ⁊ hospitalia plura fundauit. in aduersis patiētissima. in orōnibus ita extitit puigil: vt totū psalteriū añ matutinas exoluere solita fuerit: tādem sp̄ū p̄phetie mortē p̄dicēs: migrauit ad xp̄m: sanctā sobolē relinquēs in cōsolationē totius ecclesie.

¶ Karolus rex frācoꝝ a comite hiberto exulatur: ⁊ martirizat paronam.

¶ Elthescanus rex anglie: vir mire deuotiōis floruit ex matre hūilis natiōis. s. filia pastoris: que p̄uidit ex se p̄dire lunā: q̄ totā angliā illustrabat: quod ⁊ factū est: q2 iste rex tantā hūit deuotōeȝ ad diuinū cultuȝ: vt nullū monasteriū dimitteret indotatū.

¶ A damarus vir sanctus successor sancti odonis abbas cluniacensis.

¶ Theodardus abbas sancti helye claret sanctitate.

¶ Dani idolatriam postponūt. vsq3 ad hec eniȝ tp̄a xp̄m colendo etiam idolis sacrificabant: dicentes q᷑ dii essent antiquiores ⁊ potentiores eo: sed clericus quidam. s. ansgarius contradicens: ignitum ferrum portauit illesus. ⁊ sic fuerūt plene informati.

6133 — 6143 — germanus — romanus

Leo 6ᵘˢ m̄. 6. di. 15. romanus

Stephaᵘˢ 7ᵘˢ ā. 2. m̄ 1. d. 2. rōᵘˢ

Johēs xiᵘˢ ā. 4. m̄. x. d. 15. rōus

Leo 7ᵘˢ ā. 3. m̄. 5. d. x romanus.

Stephaᵘˢ 8ᵘˢ ā. 3. m̄. 4. d. 15.

Martinᵘˢ 3ᵘˢ ā. 3. m̄. 6. d. 14.

934 — 944

¶ Iste stephanᵘˢ a q̄busdam rōnis mutilatᵘˢ fuit.

¶ Almania circa hec tempa plus solito cepit insignes p̄sonas habere in vtroq3 statu ⁊ sexu: domosq3 eius principales. s. saxonie: bauarie: austrie: ac ceteras fidei lumen valde illustrauit: sed ⁊ in sapientia probitate plures claruerūt gloriose: ⁊ nominati sunt in orbe. Sicsic dū vna gens cecidit: altera succreuit: vt nō glorietur oīs caro: nisi in p̄re luminū: a quo est omne bonum optimū: ⁊ omne donū p̄fectum. ipse est qui ad samuelē olim loquebatur: dicēs. Ego glorifico glorificātes me: ⁊ qui me cōtempnūt erūt ignobiles.

¶ Iste berengarius imperauit in italia: cui⁹ tempore fuit magnū scisma Et hinricus moritur: ⁊ otto i alma nia cepit regnare.

¶ Iste lotharius moriens qn̄ otto regnauit: i almania reliquit vxorē nomine daluidā: que postea eidem ottoni nupsit.

¶ Iste berengarius magna tyrānide p̄mebat italiā: quare dn̄s papa ⁊ alij romani vocauerūt ottonē: vt liberaret eos: qd ⁊ factū est. ⁊ capto p viꝫ berēgario: bis exulauit eū: ⁊ relictam lotharij sibi vxorē accepit: quam tyrannus incarcerauerat.

Imperatores — Berēgarius 3⁹ an. 7 — Lothari⁹ 2⁹ an. 2. — Berēgarius 4⁹ ā. 11

Venzelaus p̄nceps bohemie de bono p̄re: melior filius martyrizat ab iniquo fratre suo. Iste vir sanctus fuit: humilim⁹ ⁊ misericordissimus.

¶ Dūstanus ep̄s cantuarieñ. scūs plura mōasteria fundauit ⁊ didicit i diemortis ab angelo. O rex gentium dn̄ator oīum: ⁊ vidit beatam mariam ⁊c̄.

¶ Bruno archiep̄s colonieñ. vir scūs: frater ottonis p̄mi claret i almania: vtrūqꝫ gladiū strenue gubernādo: ⁊ sancti pāthaleonis monasteriuꝫ in colonia fundauit: ⁊ episcopio ducatum cōtulit: reliquijsqꝫ pluribus ornauit.

¶ Heresis ātropomorfitaꝝ in italia repullulat: sꝫ paꝝ p̄fecit: qꝛ raherius ep̄s ⁊ ceteri extirpant eam.

¶ Maiolus vir sanct⁹: qui fuit terti⁹ abbas cluniaceñ. eximij fernoris ⁊ abstinētie: ⁊ repator monastice discipline claret.

¶ Sanctus odo ep̄s cātuarieñ. ⁊ scūs bruno colonieñ. trāsferunt corpa sanctoꝝ elisij: patrocli: puati: greg. cū baculo sancti petri de roma ad coloniam.

¶ Sanct⁹ adolin⁹ i anglia repit̄: ⁊ i scrinio posit⁹ fuit

¶ Eduinus rex anglie: qui oēs monachos expulit a regno: ⁊ scm̄ dunstanuꝫ in flandriam trusit: eiusdem sancti meritis ab inferis liberatur.

¶ Scisma decimū ecclesie fuit inter iohānem xij. ⁊ leonem. viij. qꝛ iohānes cum male intrasset: ⁊ peius vixisset: depositus fuit: ⁊ leo subrogatus. sed tamē leo obtinuit auxilio imperatoris: lꝫ bis fugatus fuisset.

¶ Scisma vndecimū fuit inter benedictū quintū ⁊ leonem octauū: sed leo obtinuit.

Anno mundi 6153 — 6163 — narnieñ.

Pape — Agapit⁹ 2⁹ an. 8. m̄. 6. di. 10 — r ōnus romanus Iohēs xij an. 7. di. x. — Bn̄dictus 5⁹ mē. 2. di. 5. — Leo 8⁹ ā. vno. mē. 4 — Iohēs 13⁹ ā. 7. mē 11. d. 15.

Anno christi 954 — 964

¶ Istius agapiti tempore sanctus odo primus abbas cluniaceñ. in dn̄o obdormiuit.

¶ Iste iohēs venator fuit: ⁊ tot⁹ lubricus. Femias publice tenebat: quapropt̄ depositus fuit p ottonē: sed non curauit. Tandē cum vxore cuiusdā se oblectans: a diabolo in tempore percutitur: ⁊ sine penitentia subito moritur. Eia deus eterne: q̄ꝫ dispares sunt isti prioribus. O abissus iudiciorum dei: quis inuestigabit ea. Nec fuit iste digne electus: sed per patrem suum intrusus: quia potens erat.

¶ Iste bn̄dictus a rōnis eligit̄ q̄ leo nē: sꝫ ab ottone deposit̄: ⁊ i exiliū apd saxōes missus est. malū p̄ncipiū raro hꝫ bonuꝫ finē. time erudit⁹. p̄icto alti⁹ Sāctitas papas dimisit: ⁊ ad impatores accesit hoc tp̄e: vt apparet

¶ Iste leo cōi voto eligit̄ de posito iohē. hic statuit vt null⁹ papa fieret sn̄ cōsēsu īpatoris: ppter maliciaꝫ rōnorū: q̄ suos intrudebāt. h⁹ oēs dn̄atōes scās eclesie a iustiniano ⁊ carolo ⁊ alijs ottoni concessit ⁊ suis successoribus vt italiaꝫ ab inuasorib⁹ defenderet.

¶ Iste iohēs graue iniuriā pass⁹ fuit arōnis captus ⁊ exul factus. Sꝫ otto duriss̄ime. Hanc pculit: nobilibus occis. ⁊c̄ ⁊ qbusdam in exiliū missis.

¶ Impium transfertur ad almanos. Consimilis cā est hic sicut in supioribus translationibus: nec pōt infelix hō informari vt illum scopulū declinet: in quo tot iam vidit: etiam potētes piclitatos.

¶ Iste otto primus erat impator almanus: totus victoriosus ꝛ velut alter carolus ecclesie dei defensor sollicitus ꝛ pmotor singularis: ob qd meruit dignitatē impialem. multos infideles cōuertit. benedictū papam inuasorem ecclesie duxit secum ad saxoniā: ibiqȝ in exilio morit. oībus tādem pacatis obijt: plenus opibus bonis: diuitiis ꝛ gloria ditissimus: ꝛ ple digna. sepultus in madeburch in ecclesia sancti. mauricij quam preciose fundauit.

Otto primus an. 12

¶ Iste otto fuit filius ottonis primi per oīa fidel ꝛ strēnuus defensor ecclesie. plura bella cōtra infideles hūit: sȝ in vltīo pene totum exercitum amisit in calabria. ipse tn̄ dum tota mente sanctum petrum inuocasset: mirabiliter liberatus fuit. ipse habuit filiam impatoris cōstantinopolitāi de sanguine romanoꝝ in vxorem: ꝛ fuit coronatus a benedicto septimo. moritur rome: sepultus in ecclesia sci petri honorifice.

Otto secūdus an. 9.

¶ Etgarus rex anglie pene oī anno monasteriū fundauit.

¶ Achelnoldus reuerēdus eps vintoniensis multa fecit.

¶ Osualdus reuerēdus vingornie epus pꝰ eboraci archieps: ramesie monasteriū fundauit.

¶ Theodericus epus meteñ. claret ꝛ reliquias de italia ples ad se transfert.

¶ Monstrū in italia: mulier hñs duo capita: ꝛ cetera mēbra vsqȝ ad vmbilicum vna comedente vel dormiente: alia quādoqȝ neutꝝ faciebat: diu vixerūt: ꝛ pit tandem obijerunt.

¶ Eduardus rex anglie vir scūs claret: q̄ pꝰ a nouerca sua interficit: martyrqȝ efficitur.

¶ Ecclia magdeburgēsis glose extruit: ꝛ dotat p ottonē pmū: ꝛ archieps eius fit pmas almanie. Et nota q tpe ottonis tertij fuit in ea q̄daȝ archiepus noīe vdo: q̄ p beatā virginē pmotꝰ fuit: sȝ pꝰ pter malaȝ vitā horibiliter dānatus est. Cessa de ludo: qȝ satis lusisti vdo.

¶ Adelbertus vir sanctus claruit natione bohemus: ꝛ primus eps pragensis: reuelante deo pannoniam veniens sanctum stephanum primum regem vngarorum cum multis baptizauit: deinde polonos in fide confirmauit. tandem pruthenis predicans: ibi martyrio coronatꝰ fuit.

¶ Translatio gloriosa sanctorum laudualdi: adriani: amantij: fit gandaui.

¶ Vngaria incipit hoc tpe ad fideȝ conuerti: vbi pmo predicauit vir dei scūs adelbertus episcopus pragēsis.

¶ Stephanus primus rex vngarie xpianus sanctus vir fuit. ꝛ fit gratia magna populo barbaro: ꝛ idolatrie cultui hucusqȝ dedito.

romanus 6173

6183

Bñdictꝰ 6ꝰ ā. 1. m̄. 6.

Bonꝰ vel dōnꝰ 2ꝰ an 1. mē. 6.

Bōifaciꝰ 7ꝰ mē. 6 di. x.

Bñdictus 7ꝰ an. 10. als. 5. m̄. 6

Johānes 14ꝰ men. 8.

Johānes 15ꝰ mē. 4. romanus

Johēs xvj ā. x. mē. x d. 7. rōus

974

974

¶ Iste bñdictꝰ captꝰ fuit ꝛ in castro sci angeli strāgulatus

¶ Iste bonus vel donnus etiam parum sedit

¶ Iste bōifacius: p rōanos strāgulato benedicto in papam erigit: ꝛ dep̄data ecclia: fugit in cōstātiopoli: pꝰ reuersus iohāni diacono cardiali oclos eruit. ipse deinde subito extinctus est.

¶ Iste bñdictus coronauit ottoneȝ secūdum: ꝛ fec capi ples rōanoꝝ cōgregauit etiā cōciliū remēse q̄ regē frācie vbi gilbertꝰ nigromāticꝰ deponit: ꝛ rodolfus restituit.

¶ Iste iohānes. xiiij in castro sci āgeli fame afflictus p qttuor mēses defecit ꝛ moritur.

¶ Iste iohannes. xv etiam parum super uixit.

¶ Iste iohēs. xvj. fuit in armis eruditus: ꝛ ples libros cōposuit. hūc crescētiꝰ patritius intm̄ afflixit q vrbē exiuerit: ꝛ p ipatore nūtios mittēt: quod audiētes romani: ipȝ reuocāt: ꝛ vsqȝ ad terrā pstrati veniā petūt. iā eni aliquot ānis expti fuerūt ludum almanoꝝ. vilis conditio hominū: nolle obedire nisi cū non pōt resistē: tādem pace facta rome obijt.

¶ Nota q hic occidunt sicut in pmitiua ecclesia: sed nō fiunt martyres sicut illi: par pena sed dispar cā.

Iste otto per oia impio ⁊ noie dignus iuxta paternam pbitatem. Fidelissimus ecclesie fuit. Multa bella prospere gessit Deo ⁊ sanctis deuotus extitit. Reliquijs sanctorū venerationē maximam exhibuit: ⁊ loca sancta sedule visitauit. Hic coronatus est per greg. qntuz q cōsanguine⁹ eius fuit. Tandem post multos labores rome vitaz finiuit.

Imperatores

Otto 3⁹ annis. 18.

Electores imperij post ottonē tertium instituti fuerūt: nō ppter aliquaz culpam saxonum: sed ad pcauendū picula futura. Hi sunt septē: versus. Maguntinensis: treuereñ: coloniensis: Quilibet imperij fit cancellarius hoz. Et palatinus dapifer: dux portitor ensis. Marchio pposītus camere: pincerna bohemus. Hi statuunt dñm cunctis per secula summū. Palatinus est comes. Rheni. Marchio est brandeburgensis. Dux saxonum: ⁊ rex bohemorum. Verum vt quidam dicunt: hac occasiōe aquila multas pennas amisit: ⁊ in fine totaliter nudabitur.

Karolina stirps eijcit de regno frātie. comes parisiēsis arripuit regnuz circa hec tempora.

Medericus abbas eduēsis clarus habetur.

Annona pluit de celo ⁊ pisciculi parui in asbonia.

Odilo vir sanctus: abbas cluniacensis: successor sancti maioli. Hic diem animaz instituit post festuz oiuz sanctoz tempore iohānis decimioctaui: quod postea p totā ecclesiā approbatum est.

Scisma duodecimū fuit inter gregoriū qntū: ⁊ iohannē. xvij. Causa fuit tyrānidis crescētij: ⁊ ābitio iohis: sed puo tempe durauit: ⁊ gregori⁹ obtinuit.

Heribertus archiepiscop⁹ coloniensis: vir sanctus clarus habetur.

Herigerus abbas lobieñ.

Adelboldus episcopus traiectensis.

Fulbertus episcop⁹ carnotensis.

Albo abbas floriacensis.

Elphegus canturiensis epūs: post martyrizat a danis

Anfridus traiectensis episcopus: post effectus est. Gherardus cameracensis.

Sanctus gherardus episcopus post martirizatur ab vngaris: ligatus super bigam: ⁊ de monte currit.

Gilla virgo prudentissima soror hinrrici imperatoris: post nupsit sancto stephano regi vngarie: ⁊ multum iuuit ad plenam conuersionem vngarie.

Anno mundi 6193 — gallic⁹ — 6203

Pape

Gregori⁹ 5⁹ ā. 2. m̄. 6. saxo.

Johānes 17⁹ mē. 6. grecus nō erat papa sz intrusus.

Siluester 2⁹ ā. 4 m̄. 1. d. 8.

Johēs 18⁹ mē. 5. di. 26

Johānes 19⁹ an. 5 romanus

Anno christi 994 — 1004

Iste gregorius factus fuit papa ad instantiam imperatoris ottonis tertij e vir venerabilis: ⁊ ipsius ottonis consanguineus. dictus fuerat antea bruno. et cum paz sedisset: ⁊ iam impator ab vrbe recessisset: placentin⁹ intrudit a crescentio cōsule ppter pecuniam: ⁊ iohānes sextus vocat. Et fcm̄ est scisma diebus paucis. Nam imperator reuersus crescentium cepit: ⁊ capite trūcauit. Johannē autem antipapam excoculari: ⁊ ceteris menbris mutilari fecit: nichil eū iuuantibus ducatis suis. Quia enim fecit quod non debuit: passus est quod meruit.

Iste siluester 2⁹ factus est papa auxilio diaboli: cui omagiū fecit: vt cuncta ei ad votuz succederent. dictus fuit gilbertus: ⁊ grām regis frācie inimicus sibi pcurauit. vñ scūs est archieps remeñ. tñ eiectus statim fuit p conciliuz: iubēte bñdicto septimo. Deinde grāz impatoris acquisiuit: ⁊ fit eps rauēne: post papa sed finē solituz cito habuit: vtputa qui spez suaz fallacibus demonib⁹ commisit. Sperat tamen de eius saluatiōne: ppter certa inditia sepulchri ipsius: ⁊ penitentiam quam in fine fecit grauissimam: mēbris ab scisis ⁊ auib⁹ datis ⁊ c̄.

Isti duo iohānes post se mutuo sederūt: ⁊ pimus paruz pfuit: alter annis qnqz sepultus apud scm̄ petrū.

Et nō: q iste gregorius. cum ottone 3⁹ ordinauit electores imperij: qui deiceps pmanserunt vsqz nunc. nec potuerit franci aut alij infringē.

vinum et pisciculi pluit ...

¶ Iste henricus vir sanctus fuit dux bauarie concorditer electus pter legalē et beatam famam quā habuit. Et ples de domo bauarie leginus fuisse non solum carne: sz etiam mente et virtutibus nobilissimos. habuit sororē eq virtuosam quaz scō stephano regi vngarorum dedit: et totam vngariam ad plenam fidem pduxit. vxor eius fuit sancta connegūdis: cuz q in virginitate permanens: celibem vitam duxit. Plura bella tam in italia qz in almania contra rebelles iuste et pspere confecit. tandem beato fine quieuit: sepultus in ecclesia banburgensi: quam fundauit et cathedralem fecit fieri: miraculis chorusca̅s. in vita sancti laurentij exemplum ponitur de ipo et vxore.

¶ Hierusalem iterum capitur a sarracenis p mittente deo: et gloriosum sepulchrum ab infidelibus possidetur. Iudei mltis in locis metuentes baptizantur.

¶ Iste conradus multas leges edidit et pacē districtissime seruare sub pena capitis iussit. sed comes lupoldus accusatus de terra sua fugit: cupiens magis rusticane viuere qz solenniter mori: cus⁹ tamen filius mira bilit ad impiuz peruenit nutu dino g volun tatē cōradi: etiā filiā eius accepit i vxorē.

Hinricus primus ānis.20.

Cōradus primus an.20.

¶ Robertus rex francie composuit sequentiaz. Sancti spiritus et c. et responsoria. O iuda et hierusalem et c. Cornelius centurio et c cum notis: et alleluya. Eripe me et c. ipse fuit vir misericordiaz.

¶ Sancta cōnegundis vxor hinrrici: et virgo ppetua claret opibus bōis: postea mōasterium ingresa: obijt miraculis chorus cans.

¶ Chorizantes qdam fuerunt circa hec tempora q p totuz annū saltabant ppter pecatum insolentie: qr in vigilia natiuitatis xpi in cimiterio quodam chorizando impediebant quemdam sacerdotem in pma missa quam deuote faciebat: sed qr nolebant cessare male dixit eos cum impcatione dicens. vtinam sic per annū saltaretis: et factum est. fuerunt tandem a beato heriberto absoluti: et quidam valde penituerunt ita vt sci effci fuerunt: et miraculis claruerunt. scdz quosdaz cōtigit in villa saxonie in ecclesia sancti magni: et filia sacerdotis cuiusdam auulsis brachijs saltauit. fuerut. xix. qz tres femīe erant. oēs breuiter obierūt.

¶ Luna in sanguinē versa apparuit et terremot⁹ magn⁹ facula ardens et fulgur instar turris cecidit cum maximo splendore: sequitur fames valida. in lothorigia fonticulus aq in sanguinez vers⁹ est: et multa signa circa hec tpa contigerunt.

¶ Mortalitas fuit maxima pene per totum orbem vt. sepelientiu3 tedio ad huc viui spiritum trahentes obruerētur cum mortuis. Siccitas magna et ardor sequitur.

¶ Symeon vir sanct⁹ siracusis monachus: claret treueris.

¶ Durandus episcopus leodieñ. fuit: de obscuro genere natus.

¶ Haimericus rex vngarie virgo cum sponsa sua obijt miraculis chorus cando: fuitqz filius sancti stephani regis.

¶ Campanus doctor insignis et deuotus maximusqz astronomus. hic inuenit errorem puum in calculatiōe ptolomei quo ad medium motuz lune: videlz q in.2160.annis lunaribus deficit vna dies: et in quibusdam alijs silr. Excusat aūt tm̄ virum q hoc non puenerit ei ob defectum ingenij: sz ob penuriam tpis. maxie quo ad motum octaue spere: ad quem longum tempus requiritur: eius theorica et computus sunt optima.

6213 tusculanus 6223

Sergi⁹ q̄rtus an.2. mē.6.

Bn̄dictus 8⁹ an.11. m̄.11.di.21

romanus Iohēs xx an.ix.

Bn̄dictus 9⁹ ā.12.tusculanus

1014 1024

¶ Iste sergius fuit sancte vite et exemplaris conuersationis: sepultus in ecclesia sancti petri.

¶ Iste bn̄dictus hūit scisma maximum: quia eiectus fuit et quidam alter. subrogatus. hūc p⁹ mortem vidit quidam eps in miserabili specie: dicentem se grauiter affligi: et q nichilominus speraret de misericordia dei: et nichil sibi prodesse quod pro se factum eēt: qr de rapinis fuit: misitqz eum ad iohānem papā vt de tali teca summā pecunie acciperet et pauperibus daret: quod ipe fideliter implēs: epatui cessit et tiore pculsus sibi puidens in futurum: monasterium intrauit.

¶ Rogerus eps beluacēsis tot⁹ inclyt⁹ claret.

¶ Scisma. xiij. ecclēie fuit inter benedictum octauuz et quēda alium intrusum: sz post benedictus obtinuit: eiecto iterum intruso.

¶ Iste iohannes belluz habuit cuz romanis.

¶ Iste benedictus fuit nepos benedicti octaui totus lubricus: et iō dānatus apparuit cuidā in spē mōstruosa et horribili. Capud et cauda erant asinina. reliquū corpus sicut vrsus et ait. Noli expauescē scito me hominez fuisse sicut tu es: sed sic me repn̄to sicut olim existēs infelix papa bestialiter vixi. tempore eius scisma scandalosum nimis fuit: quia ipse eiectus erat: et iterz restitutus: et iterz eiectus.

¶ Scisma. xiiij. ecclesie scādalosum: et cōfusiōe plenuz fuit inter bn̄dictū. ix. et alios vt pz infra. Causa fuit mala uita benedicti: aut iniquus introitus. Hic notat ptolomeus: q fastus summoz pontificum habuit semp malū exitum: et fuit occasio: et est cā multoz scismatū. notabile est.

Tempus effeminatum incepit circa annos dñi mille: in quo fides xpiana valde cepit deficere et declinare a pristina virilitate: vt pz in prophia sancte hildegard. et in multis regionibus xpianitatis nec sacra: nec ecclesiastici ritus seruabantur: augurijs et maleficijs intendetes. Et erat sacerdos sicut ppls. sz misericors dñs qui hec mala itez ples aplicos viros suscitauit: qui hanc ariditatem bonis exemplis ptioibus irrigarent: dño cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis. Et multi ordines nimio feruore succreuerunt: vt periculosum tempus illustrarent: de quibus post dnter fit mentio. Et qz iam sepe huiusmodi reformationes facte fuerunt pter spem et in sequentibus future sint: ideo fatuum est determinare: qz antixps tunc vel tunc veniet pter maliciam tpis: qd pleriqz attentarunt: quos ces fefelit sua opio: et euangelica terisit sanxio: et ipa tpis reprobauit experientia. Hoz erroz inmensus est numerus.

Imperatores

Gulhelmus dimonensis.

Richardus virdunensis.

Popo stabulensis.

Helias coloniensis.

Ostertus leodicen.

Stephan' leodicen.

Beruo augiensis. Omes isti abbates venerabiles circa hec tempora floruerunt.

Guido musicus in italia fuit qui inuenit cantuz manualem. s. p flexuras digitorum notas diuiuerando p pueris informandis.

Fulbertus carnoren. eps in infirmitate visitatur a beata virgine: et de eius lacte sanctissimo recreatus est.

Gnoto vir spu sapientie et scie clarus: epus leodicen.

Heila auguriatrix in anglia fuit: quam demo deccia extrxit horribiliter.

Adelbertus scus eps metesis claret.

Elbertus abbas gemelatensis.

Bardo vir scus eps maguntie claret.

Egelmotus archieps cantuarien. misit brachium sancti augustini in angliam. Eius epistolare hetur.

Iste hinrricus fuit gener coradi. in silua natus erat: et bis ad occidendum traditus: sz tm deo ptegente illesus euasit adhuc puer. Cum aut impator eet effcus: monasterium edificauit in loco natiuitatis sue. Vide pulchram historiam in cronica martini et vincentij et c. Hic victoriosus fuit: et italiam intrans pandulphum campanie pncipem cepit. Abbatem vuldensez sedauit. q tunc potentissim' fuit: diabolo cantante Hunc diem bellicosum feci: quez etiam increpauit.

Hinrric' secundus an. 17.

Sanctus theobaldus vir nobilis de francia: reclusus heremita claruit.

Karolphus merciorum regis filius martyrisat' fuit a matertera.

Edmundus rex vir sanctus: a danis martyrisatus fuit.

Corpus gigantis rome inuenit immense magnitudis incorruptum cuz lucerna qnō poterat flatu extingui.

Statua marmorea erat in apulia: cuius capud ostendit thesaurum subtiliter.

Palumbus psbyter rome fuit nigromanticus: contra quem diabolus orauit: et obijt.

Mostz. due mulieres in gallia oia mbra singula vsqz adumbilicum et diuisim opabantur: vna mortua alia supuixit: triennio mortuam portans.

Anno mundi 6233	6243		6253		
Pape: Siluester tertius di. 56.	Gregori' 6' an. 2. me. 6.	Clemes 2' me. 9. di. 7 almanus	Damas' secundus di. 23.	Leo 9' an 5. m. 2. di. 6. alman'	Victor 2' an. 2. me. 3 almanus
Anno xpi 1034	1044		1054		

Iste siluester elcus fuit expulso bndicto: sz ego eijcit et bndictus restituit: quo itez eiecto grego. substituit: qui cu eet rudis lraz: alteq papam ad ecclesiastica officia exequenda secu cosecrari fec: qd cuz multis no placet: 3' supinducit: qui solus vices duoz adipleret. quib' dimicantib' iter se: hirricus impator supueniens oes deposuit: et clementem .ij. substituit: a quo stati se coronari fec: pmittetibus romanis sn ipius cosensu se nuqz papam elcturos: et sic qnqz cedenti b' sextus instituit. vez de isto greg. gilbert' dic: qz fuit vir scus: et qz hirricum bellu bnit et raptores sci petri extrxit: et cu magno miraculo sit sepultus et c. vide i cronicis.

Iste. Clemens dictus fuit ante sindegerus bazbergensis episcopus: qui sactus fuit papa per imperatorem: propter vnionem recuperandam vt iaz dictum est.

Iste damasus fuit inuasor ecclesie: et subito defunctus est. Et stati romani petierunt sibi dari potificem: sz non teutonicum. ad hoc enim no poterant inclinari: ex mala consuetudie indurati. Tunc istum leonem viz sanctum ad hoc inclinauit: vt papatum accipet: sz postea sibi de hoc fecit cosciaz et resignauit: et denuo e elcus hoc xpz i spe leprosi nocte in lecto suo collocas: mane ipz n inueit. tande p' laudabilem vitam sca morte potit': miraculis claret. ipe mlta scpsit et fecit. Erat antea eps tulen. et audiuit angelos dntes eg' cogito cogitatoes pacis dic dns.

Iste victor vir bonus et venerabilis tiore impali scus est papa sic enim disposita fuit aplica sedes hoc tpe qz. sci viri duplici tiore se subtraxerunt .s. dino et hūano: qz tanto officio se indignos arbitbatur: et tyranidem roanoz quottidie sustinere teduit: sz copellente ipatore: qdaz nichilominus accesserat sili duplici tiore. timebat. n. deum offende sic vocati: et etiam offensam principis. iste victor multos simoniacos deposuit in cocilio floretino: et etiam fornicarios.

De pluralitate bnficioz que circa hec tpa nimis inualuisse videtur: et deinceps cotinuata: multuqz dolenda ambitione platorum et simoniaca labe qzplurima scripta seoz patz habent detestatia abusiones istas. Et nota qz facile inuenti sunt pauperes clerici et doctores: qui pluralitatem bnficioz et pompa ecclesiasticoz reprehenderunt: donec offerret se occasio participadi: qua accepta coiter auaricia excecauit eos. Fertur d quoda mgro magne lrature: qui valde subliminter disputauit contra diuitias prelatorum et fastum eoz: qsi oino sic viue non licet et c. hec cum nuciata dño pape fuissent: plausibiliter rndit. Demus ei bonam prepositurā et hec et illa beneficia: et bene pacatus erit. factum est ita: et ecce protinus. sententiam mutauit: dicens.

¶ Iste henrricus vl' fuisse homo multum inquietus: ⁊ satis afflixit virū sanctū gregoriū .7. papā ⁊ primo quidē veniā petēs absolutione meruit: sȝ n̄ pseuerauit. quinimo de nouo quē dā antipapā q̄ eum tanq̄ȝ idolum erexit: ⁊ iterū gregori' eum excōicauit: ⁊ electores impij ducē saxonie pro ipso elegerunt: quē henrricus crueto bello supauit: ⁊ tunc romā veniēs cū antipapa suo gregoriū ⁊ cardinales psequit: sȝ stati robert' rex apulie eū fugauit: ⁊ papā cum cardinalibus liberauit. fuit nichilomin' vir elemosynis deditus: ⁊ sexagies ⁊ bis acie colla ta dimicauit. tandē miserabili morte vitā finiuit in carcē a pprio filio detētus. sicut fecit: factū est ei.

Henric' tertius an nis .48.

¶ Eduardus vir scūs rex āglie claret spū pphetie. nec repperi plures aliquos reges in aliquo regno q̄ȝ in anglia

¶ Elburga virgo sācta filia ed uardi regis.

Etgitha edgari regis filia vir go sancta claret.

¶ Valtburga virgo sancta ⁊ abbatissa fuit.

¶ Berengarius epus turoneñ. erronee dogmatizauit de sacra mēto altaris: ⁊ post informat' retractauit ⁊ sancte vite fuit: sȝ discipulos cōuertere nequiuit. Et sequitur heresis magna que satis afflixit ecclesiā lōgo tpe: ipsa negat verū corpus ⁊ sangui nē xpi esse in sacro: sȝ figuram tm̄. Vide de conse. di. ij. ego berēgarius.

¶ Lanfrancus eps cantu ariensis. magister ancelmi scripsit libruȝ p modū dia logi de sacramēto: ⁊ alia.

¶ Adrianus cronographus ⁊ monachus vuldensis claruit.

¶ Herliuius abbas monasterium beccense de suo fundauit.

¶ Siclus magnus annoꝝ finitur hoc tempore. s. anno dn̄i. 1063. continēs ānos .532. qui ad rōnem oēm pascalis conputi vtilis est: ⁊ ab euo in euū in semetipm sine errore reuoluitur: ⁊ sequēti āno siclus magnus annoꝝ .532. a natiuitate dn̄i exactus incepit: in cuius fine erit labor ⁊ dolor: vt quidā dicūt. terminabitur. 1595.

¶ Mathildis comitissa triūphatrix inclyta: normānos expugnat: ⁊ impatorē debellauit. pro ecclesia gloriose laborauit: ⁊ tandem totum suum patrimonium super altare sancti petri obtulit.

¶ Petrus damianus doctor grauissime au toritatis: ⁊ religiosus valde.

¶ Ancelmus vir scūs eps cātuarieñ. doc tor excellēs: ⁊ beate virgini deuotus.

¶ Scisma .xv. ecclesie fuit inter alexā drū ⁊ codulū epm parmēsem: sȝ ale xander obtinuit: sȝ impator cōtradi ceret iudicio concilij: ⁊ maior ps fuit secū diu stetit.

6263

almanus ex lothoringia — burgundus — mediolanensis

Stepha' 9' m̄. 9. d. .28.

Bn̄dictus decimus mē. 9

Nicolaus 2' ā. 2. m̄. 6. d. 26

Alexāder 2' ā. 11. m̄. 6 d. 25

1064

¶ Iste stephanus paꝝ supuixit. Et sequēs. Be nedictus cum per vim papatū rapuisset ⁊ nouē mensibus sedisset cessit.

¶ Iste nicolaus cōciliū celebra uit q̄ berēgariū: qui errore de cept' q̄ fidē dogmatizauit: sȝ plene correctus inuocauit: vt pȝ de cō. di. ij. ego berēgarius: In eodē cōcilio factum est decretuȝ de electione pape. In nomine do mini. di. xxiij.

¶ Iste alexander statuit: vt nullus mis sam audiat presbri quem scit habē concu binam sub pena excōicationis: vt patet xxxij. di. preter hoc ⁊ hūit scisma cū quo dā codulo: sȝ postea purgauit se ī mātua coraȝ cōcilio de simonia: ⁊ codulus tāq̄ȝ simonaicus ⁊ inuasor repudiatur. hic ale xander fuit vir sanctus.

¶ Nunq̄ȝ intelexi materiam hanc pter mō. Quippe q̄ de inope diues: de contenptibili re pente gl'osus appuerat. hos beact' hieronym' velut pestes q̄sdā cōtagiosas vitandos pnun tiat. Dixit q̄daȝ notabile verbū. Qui hȝ vnuȝ bn̄fitiuȝ competēs: ⁊ eo legitime vtit': recto calle ad patriā tēdit. q̄ vnū supaddit vno: oculo cōscie puat'. q̄ aliq̄d adhuc pl' acceptat: etiā altero lumine puatus totalit' excecat': ⁊ deinceps quecūq̄ȝ potit coaceruat. hāc maledictionē insatiabilis auari cie olim psinauit hierobā rex isrl'. qui lȝ diuinit' ad regnuȝ puenerat: statim tm̄a cultu dei recessit: fecitq̄ȝ duos vitulos aure os: ne popul' isrl' ad tēplum dn̄i ascendēt. factū āt est hoc verbū in peccatū: ita vt oēs sequētes reges hūc cultū sacrilegū ob seruarēt in destructionē regni. ita de ecclesiastico statu timēdum eē sci viri comunit' asseuerant: ⁊ iam in plurib' mūdi ptib' cō pletū cernimus. Clerici qui nichil possidē debēt pter rōnabilē cōpetentiā: neq̄ȝ se de t palibus intromittē: oīa possidē: oīa vo lūt gubernare. Jccirco vt btūs bernard' dicit: q̄ ordinē nullū seruāt: illuc pperāt: vbi sempitern' horror inhabitat. Oli pha risei q̄ auariciā disputantē dn̄m deridebant: ⁊ insanū iudicabāt: sȝ nunc dn̄s subsanat eos. Caueas lector: qui multa occu pas bn̄fitia: ne idē fatias: neq̄ȝ eadē patiaris. De' non irridet': sȝ que semiauerit hō hec ⁊ metet. nolisq̄ consuetudinē peri culosam. noli te p pape dispensationē excusare. Ad oculū vides: q̄ vituli aurei adorantur: sȝ ceteri mactantur. Sȝ q̄ neces sitas: q̄ reuerētia est in hoc deo exibita: q̄ de nūero mistrorum ei' ppemodum medietas est resecata: si enim cuilibet benefi cio pmitteret' dari suus possessor: nūerus seruoꝝ dei esset duplex: qui modo est simplex. Seq̄re cōsiliū eoꝝ: qui deo iam in ce lestib' coniunti sunt: ne cū vitulis aureis eterno igni consleris. Quid pdest vltra phibitos benefitioꝝ titulos coadunare: q̄n etiā simplices cōiter videmus in frugali honestate amplius abūdare

1595
532
2127

1063
532
1595
532

Godefrid⁹ bulion dux lothorigie: vitor gloriosꝰ: p ecclesia velut alter carol⁹ vndiq3 dimicat: q̃ tand hierusalē cepit: factus ibi rex. Habuit frēm eq̃ victoriosuz: balduinū noīe: q̃ ei ī regno sucessit: ⁊ erat tot⁹ inclyt⁹. Miraculosa bella gessit ꝯ sarracenos. Finit successio regū anglie: ⁊. Wilhelm⁹ comes normānorū inīfecto araldo regnat p eo: de quo fit mētio ī historia cōceptionis beate marie.

¶ Ordo cartusiensis sanctissim⁹ incepit hoc tpe: q̃ teste btō bernardo inter oēs ecclīasticos ordines primatuz tenet: non rōe tpis s3 rigorositatis. vñ ipse vocat eum spetiosissimā columnaz ecclesie. Verꝫ q2 ppter nimiam abstinentiā paucis portabilis erat: ⁊ ne diu puus maneret: postea ab ecclesia moderatus fuit: nec vnq̃3 a sancto pposito cecidit: singulr̄ a spiritu sancto preseruatus vsque hodie.

¶ Bruno vir sanctus natōe coloniensis. ⁊ magister in theologia cum sex alijs venerabilibus claret viris: qui cartusiensium ordinem inceperunt in diocesi gratianopolitanensis.

Imperatores

¶ Ordo grandimōtensis inchoat̄ hoc tempē per scm̄ virꝫ stephanum nobilez auernorꝫ stipite pgenitum.

Muros infiniti cōueniūt quendā potentē: circūuallātes ī quodā cōuiuio: ⁊ nō poterāt abigi: donec deuorassēt eū. idē cuidā pncipi polonie ɔtigit. mirꝫ valde.

¶ Syracusana ciuitas magnū terremotū sustinuit: ⁊ maior ecclesia cecidit dñica die omnib⁹ oppssis: quattuor exceptis miraculose.

¶ Maurilius epus rothomageñ.

¶ Cono eps treuerorꝫ: cuius tpe multa corpa martyrū inueniunt̄: quos olim rictiouarus occidit.

¶ Arnulphus abbas scūs: post archiepus lugdunēsis: ordinē regularis vite instituit.

Vrsmar⁹ psul scūs ecclesiā sancti petri fundauit: ipo sibi reuelante in flandria.

¶ Ordo canonicus cepit florere in beluacensi ecclesia q̃ pmo ab aplīs: postea a beato augustino regula giī īstitut⁹ sub magīo yuone pposito: p⁹ carnotēsi epo.

¶ Hugo vir sanctissime ⁊ castissime vite claruit: episcopus gratianopolitanus: q̃ in 53 annis nulius femine fatiem vidit: vna paupercula excepta: q̃3uis quotidie pluribus consilium ⁊ auxilium dederit: confessiones etiam recipiendo. Hic sancti cartusiani pposita precipu⁹ cooperator fuit: ⁊ postea etiam habitum a sancto brunone sumpsit: insigneq3 exemplum prebuit.

¶ Translatio sancti nicolai de mirrea ad barenses. Et corpus sancti clementis primi episcopi metensis inuentum est metis: quem apostoli ibi ordinarunt. ⁊ decemmilia peregrini occisi sunt hierusalem p arabes.

¶ Solita pericula plura cōtingerunt circa hec tempora. s. inundatio aquaruz nimia cum danno immenso. Aues domestice siluatice fiūt: pestilentie maxime: ⁊ plures sacro igni consunpti sunt exesis carnibus ⁊ menbris instar carbonum. Terremotus in anglia: vt edifitia emin⁹ resilirent ⁊ furor ventorum qui 600 domos landouie confregit. Fames ⁊ ictus fulgurꝫ vltra modū ⁊c. ⁊ fons sanguinis. 15. diebus emanauit: ⁊ diabulus palam locutus est homibus in pago quodā visibilr̄ apparendo.

Anno mūdi 6273 — 6283

Pape

Gregori⁹ 7⁹ an. 12. mē. 1. di. 4

Scisma. xvj. ecclesie: fuit int̄ gregoriuz ⁊ archiepm rauēneñ. Cā fuit tyrānidis impatoris: ⁊ dissensio quorūdaz epoꝝ. maius fuit oībus ante habitis. durauit vsq3 ad vrbanū secundū.

Victor 3⁹ an. vno m̄. 4. di. 7.

abbas casineñ

Vrbanus 2⁹ an. 13. m̄ 4. cluniac̄.

Anno xpi 1074 — 1084

¶ Iste gregorius fuit vir scūs: ⁊ multas psecutiōes p iusticia ppessus est. hic āte dicebat̄ hildebrādus: ⁊ fuit legatus in gallia: ⁊ dure pcessit ꝯ simoniacos. Quendā etiaz epm miraculose vicit de simonia: q2 nō potuit dicē: spūi sancto. Factus aūt papa synodū celebrauit: in q̃ ꝯ eos sili zelo pcessit: ⁊ ꝯ presbiteros vxoratos amouēdo eos a diuino offō. Fuerūt. n. tpa satis arida. Et q2 iusticie rigorem nisus est tenere: solito more ꝯ eum multi insurrexerūt. Et pmo cinthius pfecti filius eum cepit: cū primā missaz in nocte natiuitatis xpi celebraret: ⁊ ī turri sua posuit. s3 romani turri destruūt: ⁊ papā liberāt: ⁊ missexꝫ cinthiū illuz extra urbē eijciūt. Deinde impatorē excōicauit ppt̄ discidiū: qui p⁹ veniēs ad ip3: ⁊ plurib⁹ dieb⁹ nudis pedib⁹ sup glaciem stās: vix absolutionē ipetrauit: s3 impator nō pseuerauit in hūili obedientia quam cepit: quinimo in vormatia ꝯ euz ptensuz cōciliū celebrādo: aliū loco sui eligi fecit ab epis: ⁊ fit scisma lōgo tpe. Insup adhuc in castro sci angeli ab imperatore cū cardinalibus incarcerat̄: sed p regentē apulie liberatur. Tandē in apulia moritur miraculis coruscans.

¶ Iste victor per somniuz vidit deū sue dignatiōi in solitudine carthusie habitaculū cōstruētem: ⁊ dicit̄ q̧ spū pphetie pollebat. fuit extinctus per venenum in calice missum

¶ Iste vrbanus ātea dictus est odo: ⁊ fuit monachus cluniaceñ. multum laborauit in ecclīa. regem francie excōicauit ppter adulteriū. concilium primo celebrauit apud clarūmōtez: ī quo statuit horas beate marie dici quotidie: ⁊ ī sabbato solēniter officium fieri. dicit̄ q̧ hoc btā virgo fratribus in carthusia reuelauit. Aliud concilium turonis celebrauit pro recupanda terra scā: ⁊ puocauit populum occidētalem ad transfretandum: qui tunc in lācea dñi triumpharunt. hic hūit magistrum brunonē pedagogū: qui fuit primus por carthusie quē etiā lateri suo sociauit ī papatu: ⁊ multū pfectū in ecclesia fecerūt.

¶ Parisius horribile miraculum contigit de quodā magistro magni nomīs: qui ter exclamādo dixit se damnatū. q̃propter multi solēnes viri: seculo abrenūciarunt: ⁊ diuersas religiōes instituentes celebre nomē posteris reliquerunt ⁊ exemplum.

¶ Terra scā hoc tpe ex magna pte recupata est ⁊ hierusalē ⁊ sepulchꝝ dñi gloriosum cū antiochia ⁊ alijs ciuitatibus multis de manib⁹ sarracenoꝝ. Credūtur trāsfretase vltra. 200. milia xpianoꝝ. Quātus aūt zelus fuit in oī pplo ad hoc opus pficiendū: ⁊ quō ex oī statu senes ⁊ iuuenes: diuites ⁊ paupes cōfluerent nemine cōpellēte vix aliquis sine lachrimis aut dicē vel audire posset. Passagiū enī istud fuit bte virginis marie: q̄ mirabiliter duxit ⁊ ptexit propugnatores suos: sicut ostensum fuit in visione. Principes fuerūt plures. s. godefridus bulion: qui etiam leonē interfecit: ⁊ fratres eius eustachi⁹ ⁊ balduinus: boemūdus dux apulie: hugo frater regis francie: ⁊ plures alij: qui pro fide se discrimini dātes: ⁊ gloriose vicerūt: ⁊ nomē eternū sibi acquisierūt in oībus magnifice a dño delectati. Vide historiam.

¶ Lancea dñi repta est in antiochia a quodā rustico: cui btūs andreas appuit: ⁊ locū ostēdit. ⁊ qdē p currēdo ignē. 13. pedū cū ea: totū exercitum letificauit ⁊ certificauit: eo q̄ minime lederet: sic dñs sibi apparens mādauerat.

¶ Iuo carnoteñ. eps abbreuiādo cōpilauit decretam apostolicā post. Isidoꝝ: ⁊ post eum hugo catalauneñ. post quē gratianus.

¶ Helimādus lauduneñ. eps clarus habetur.

¶ Hugo cluniaceñ. abbas: vir sanct⁹ claruit hoc tempore.

Henric⁹ qrt⁹ ānis 15.

¶ Iste henrricus: satis excessiuus fuit in quibusdā: ⁊ pmo ergo patrē suū quē cepit: ⁊ in carcē eum mori fecit. etiā ꝯ pontifices romanos: eo q̄ debēt resignare inuestituram epoꝝ ⁊ abbatū: ⁊ nollet sicut nec pr̄ eius. tandem ad cor rediēs obediuit: ⁊ multa dāna ecclesijs illata fideliter restituit: moritur tandē sine ple iusto dei iudicio: q̄r patrē suum dehonestauit: quod valde sepe cōtigit alijs similibus.

¶ Toletum ciuitas hispanie nobilissima tollitur hoc tpe de manibus sarracenoꝝ p aldefonsuꝫ regem octauo āno obsessionis.

¶ Ordo cistellensis incepit sub herdingo abbate. Et nota q̄ ñ e que ordines creuerūt.

¶ Soles duo apparuerunt. terremotus magnus fuit. stella per diem fulgurauit. in italia pluit sanguis. in antiochia terra absorbuit plura edificia: ⁊ procellus nascitur cuꝫ capite humano. pullus nascitur quadrupes: ⁊ mulr quedam enixa fuit monstrum: ante sicut homo: retro facies canis ⁊ cetera mēbra.

¶ Ordo cistertieñ. incepit p robertū abbatē: ⁊ albericū successorē eius. ⁊ videntur q̄si secūdarij reformatores ordinis scī benedicti: cui⁹ regulā habent: ⁊ multas curiositates ⁊ abusiones abdicarūt: ⁊ simplicit scdꝫ sanctā simplicē regulā viuere ceperūt: ⁊ mirabilit in breui tpe creuerūt in oībus. habuit viros sanctissimos: ⁊ plures nūero ⁊ c̄.

6293 — 6303

Pascalis 2⁹ ā. 17. m̄ 5. d. 7.

tuscus

¶ Scisma. xviij. ecclesie fuit inter pascalē secūdum ⁊ tres platos. s. albertū: arnulphū: ⁊ theodericū: qui fauore impatoris erexerūt se: sꝫ mala morte pierūt. ⁊ pascal⁹ obtinuit: q̄r iuste electus fuit: ⁊ deus fuit p eo.

¶ Hildebertus cenomāneñ. eps multa scripsit: claretqꝫ.

1094 — 1104

¶ Iste pascalis diligenter laborauit p ecclesia ꝯ impatores ⁊ reges sup resignatōe inuestiture epoꝝ ⁊ abbatū: ⁊ satis pfecit. multa etiam ppessus est a falsis fratribus etiā impator ipꝫ cepit cum cardinalibus: ⁊ p duos menses in vinculis tenuit: ⁊ scisma habuit. in oībus tñ triūphauit: ⁊ gloriosuꝫ ⁊ pacificū finē hūit: sepultus rome in ecclesia sancti saluatoris. Et ecclesia rectissime cōpatur lune: q̄ crescit ⁊ decrescit: ⁊ q̄si deficere videtur: sꝫ tñ ad plenū reuertit: pppter illuminationē solis eterni: qui est xps dñs sponsus eius.

¶ Petrus alfonsus doctor notabilis fuit iudeus natus: sꝫ cōuersus, postea scripsit aliqua elegātur.

¶ Vilhelmus rex āglie pessimus obijt: percussus a deo: q̄r nullum conuentum fieri permisit.

¶Bernardus incipit clarescere adhuc iuuenis : qui p⁹ in trauit ordinem cistertieñ. deinde scũs abbas claraualle fũdauit. hoc creuit in doctorẽ magnũ ⁊ aplicum virũ. Tot miracl'a fecit : ⁊ tm̃ honorem hũit : vt silis ei in his nunq̃ȝ creditur fuisse. vide vitam ⁊c̃. Pater 160. monasterioꝝ fuit: ⁊ velut alter moyses habitus est vbiqȝ.

¶Ordo tẽplarioꝝ incepit hoc tpe: qui pus albis vsi sunt mã tellis : post rubeã cru cem suppositaȝ porta uerunt. Et hugo ⁊ ganfredus fuerunt primi fundatores eius : ⁊ btũs bernardus regulã composuit.

Imperatores

¶Ordo premonstrateñ. incepit p viꝝ dei notbertũ ⁊c̃.

¶Stephan⁹ vir venerabilis abbas cisterciȷ tertius claret: qui btm̃ bernardũ cuȝ fratribus suis ad ordinẽ suscepit.

¶Extra romaȝ in monasterio scĩ laurẽtiȷ monach⁹ q̃dã admirãs q̃uo ⁊c̃. anglo soluto audiuit. Sic potuit xp̃s clauso pdire sepulchro.

¶Hugo d scõ victore claret ꝑsi⁹: natiõe saxo: doctor magn⁹ : q̃ alr̃ augustinus dicebaẗ tempe suo.

¶Sanctus gherardus bitureñ. eps ⁊ scũs ancelmus laudunice ciuitatis epus : qui glosas interlineares in psalmis ordinauit.

¶Malachias vir sanctus archieps hibernie claret : q̃ totã illaȝ gentẽ reformauit Eius vitã bernard⁹ scpsit.

¶Richardus de scõ victore pietate plenus: ⁊ doctor floridissimus claret.

¶Tyr⁹ capitur a xp̃ianis : ⁊ leodiuȝ m̃ltis plagis atteritur : terremotu ⁊ c̃. ⁊ balduin⁹ rex hierusalẽ capitur.

¶Acies i celo apparuerũt.

¶Mosa suspenditur: ⁊ alia multa mõstra fuerunt : q̃ forte tartaroꝝ tyrrannidem pximẽ futuram signarunt. Ventus maximus fuit. turres ⁊ edificia subruit.

Flãdria ex pte submergiẗ.

¶Iste lotharius vir bonus extitit : ⁊ fidelis ecclesie : ⁊ coronatus fuit ab innocẽtio 2°. quẽ etiam fidelr̃ iuuit ꝯ petꝝ leõis. hoc btm̃ bernardum in maxima reuerẽtia hũit : ⁊ alios viros religiosos quoꝝ etiam meritis magnas victorias se gloriabatur obtinuisse : ⁊ precipue ꝯ rogerum inuasorem regni cecille : quem fugauit : ⁊ alium substituit de comissione domi pape

Lothari⁹ 2⁹ dux saxonie ã. 12

¶Tartari permissiõe diuina circa hec tempora montem exisse putantur in quo clausi fuerunt in magna miseria ⁊ fame : qꝛ nimis multiplicati erant. Gens vilis ⁊ sterilis : ⁊ plagarunt p⁹ mundum oĩa subiȷ ciẽtes : iuxta illud moysi. In gente stulta irritabo illos. Miruȝ valde quõ illi qui in maxĩa seruitute fuerunt : iam non armis : ſȝ pelliciȷs ⁊ baculis oĩa psternunt: ⁊ dominantur vniuersis. Hec iudicia tua dñe. sic olim assyriȷ medi : ⁊ psi : greci : ⁊ romani : gothi : huni : ⁊ vãdali : sarraceni : ⁊ arabes : bulgari : affricani : franci : almani : turci : hispani ⁊ c̃. flagella iracundie tue fuerunt quilibet in tp̃e suo : eo qꝫ homo noluerit obedire tibi c̃.

Anno mũdi 6313 6323

burgundus. bononieñ.

Pape

Gelasius 2⁹ ã. 2. d. 5 cãpanus

Calixt⁹ 2⁹ ã. 5. m̃. 10 di. 11.

Honori⁹ 2⁹ ã. 5. mẽ 2. di. 7.

Anno xp̃i 1114 1124

¶Iste gelasius tiore hinrrici impatoris cũ cardinalibus gaietã accessit : ⁊ deiñ p mare veniẽs in burgũdiã: apud clunia cum mortu⁹ est ⁊ sepult⁹. idem impator scisma ꝯ eum fecit : erigendo quẽdã benedictũ hispanũ : qd etiam postea cũ calixto cõtinuatũ est.

¶Iste calixtus fuit filius comitis burgundie : ⁊ elect⁹ fuit in locuȝ gelasiȷ : ⁊ dũ rediret romã : p̃tensuȝ benedictũ cepit : ⁊ equitare añ se fecit supra mulã ignominiose : ita vt versa facie cauda p freno vtereẗ ⁊ vsqȝ ad vrbẽ agereẗ : vbi trusus fuit in carcerẽ. Et papa cũ impatore pacẽ fecit hic tholose synodũ celebrauit : in q̃ dãnauit fictos quosdã religiosos: qui plures hereses secrete ⁊ publice semĩabant ꝯ sacra ⁊ bona ecclesiaꝝ. Fecit libelluȝ de miraculis sancti iacobi. Statuit etiã historiam caroli descriptã a beato tulpino remeñ. archiepo. Fũdauit monasteriũ boneuallis cisterciȷ ordinis.

¶Scisma. xviiȷ. ecclesie fuit hoc tempe : qꝛ bñdictus q̃dam fauore impatoris erexit se contra gelasiũ: ⁊ etiã contra calixtuȝ consequenter. ſȝ miserabiliẗ periȷt : ⁊ q̃ iuste electi fuerũt obtinuerunt more solito.

¶Sethwelo vir sanctus in diocesi treuerensi fuit : qui etiam brumali tempore in mediȷs niuibus totaliter nudus incessit.

¶Iste honorius in gratiam recepit rogerium ⁊ inuestiuit eum in ducatu apulie scõ homagio qui fuit rex sicilie : ⁊ magna p⁹ pro fide fecit. hic duos p̃iarchas deposuit : aquilegieñ. ⁊ venetum : qꝛ repperit eos fauisse scismaticis. moritur tandem rome : sepultus in ecclesia lateraneñ. ⁊ ideȝ rogerius p⁹ ab inocẽtio remouetur: qꝛ sibi contrarius fuit. ¶Siccitas magna fuit: vt flumĩa : lacus fontes : putei siccarentur. ignis in terram subintrãs bienio non potuit extingui aq̃ ⁊ fuit plaga horribilis : ⁊ quedam mulier q̃ttuor masculos peperit.

¶Ordo sancti iohis baptiste hierosolimitani inchoatur hoc tempe a venerabili raymundo viro opibus misericordie dedito : ⁊ valde creuit. hi fouẽt se paupibus seruituros.

¶Petrus abaelardus insignis fuit doctor ſȝ in heresim cadens ab innocẽcio condemnatur. preciũ redemptionis euacuauit.

¶ Johannes de tp̄ibus moritur qui vixerat 360. annis. fuit enim armiger caroli: ⁊ vsqꝫ ad hec tempora durauit.

¶ Iste cōradus fidelis ⁊ inclytus princeps fuit. ⁊ qꝛ hoc tp̄e fuit bonū regim̄ i ecclesiastico statu: ideo principes prompte obediebant ꝓpter exemplaritatem p̄latoꝝ. vn̄ iste rex cruce signatus erat a beato bernardo: ⁊ trāsfretauit cū multis: ⁊ miraculosa bella gessit ꝓ dilatione dominij xp̄iani in terra scā. passus est etiā magna dispendia ꝓpter dolum grecoꝝ.

¶ Passagagium magnū contra sarracenos factum est: ⁊ lotharius ⁊ lodouicus crucē susceperunt: ⁊ beatus bernardus diuino doctus spū crucē predicādo plures ꝓuocauit sꝫ nō cōtigit sicut sperabāt: qꝛ greci dolum magnū fecerāt cum calce farine mixta intoxicātes exercituꝫ.

Cōradus
scđs an. 15

¶ Pius lodouicus rex francie claruit: qui magna ꝓ fide fecit ⁊ a beato bernardo cruce signatur: ⁊ vltra mare transiens captus fuit: ⁊ multa dāna est passus: ⁊ multa prelia gloriose gessit. Et henrricus frater eius monachus efficitur: post ep̄s.

¶ Visiones tondali facte sunt in hibernia horribiles ⁊c̄.

¶ Visiones sancte elizabeth hoc tempore facte fuerunt.

¶ Visiones scē hildegardis virginis ⁊ prophetie plurime apud treuerim facte fuerunt.

¶ Scisma decimūnonum ecclesie fuit inter innocentium secundum: ⁊ petrum leonis: propter discordiam eligentium. ⁊ innocentius obtinuit: quia maior pars erat secuꝫ. ⁊ beatus bernardus per septē annos laborauit pro vnione fortit̄ ⁊c̄.

¶ Comes muriēsis scūs est humillimus cōuersus in carthusia.

¶ Theobaldus comes campanie vir totus misericors.

¶ Rogerius rex sicilie grecos vastauit vsqꝫ constātinopolim: ⁊ lodouicum regem frācie a vinculis liberauit.

¶ Hugo solieti scripsit libꝝ đ castro aīe ⁊c̄.

¶ Gratianus monachus decretū copilauit: ⁊ ab eugenio approbat̄: ⁊ ep̄s fit in tuscia in clusiua: vnde oriundus fuit.

¶ Petrus lūbardus ep̄s pisiensis frater gratiani libꝝ sn̄iaꝝ edidit.

¶ Petrus comestor frater gratiani ⁊ petri lūbardi historiā scholasticam composuit ⁊ alia.

¶ Edissa que olim dicebat̄ reges medoꝝ semp inuicta ⁊ sancta: hoc tempore destruitur.

6333 romanus — 6343 — pysanus

Innocēti⁹
scđs ā. 14
m̄. 7. di. 8.

Celestinus
2⁹ mē. 5. d
10. tuscus

Lucius 2⁹
m̄. 11. di. 4
bononiēn̄.

Eugeni⁹
3⁹ ā. 5. mē
4. di. 20.

1134 — 1144

¶ Iste Innocētius fuit vir valde deuotus: ⁊ tales suo lateri sociauit. hic hūit scisma p septē annos ꝯ petꝝ leonis: qui se anacletū noīauit: ⁊ p vij papatū rapuit adiutus a suis amicis. qđ vidēs innocentius: cū duab⁹ galleis fugit in galliā: vbi fuit gloriose susceptus a scō bernardo: qui tūc oēs reges ⁊ principes in manibus suis hūit: ⁊ ꝓuocauit eos vt reducerent dn̄z papā ad sedē suam. ⁊ pl̄a de eo narrantur in vita bti bernardi. tandē paccatis oib⁹ ⁊ horribiliter diuino iudicio aduersarijs cōsūptis pacifice ⁊ vtilit̄ eccl̄ie p̄sedit. sepelit̄ in laīano gl̄ose.

¶ Iste celestin⁹ papꝝ sedit. sepelit̄ i laterano.

¶ Iste Lucius sitr papꝝ p̄fuit: qꝛ ābo in pestilētia breuit̄ obierūt. sepult⁹ in laterano.

¶ Iste eugeni⁹ an̄ fuit monach⁹ bti bernardi in claraualle: ⁊ miss⁹ ab eo romā cū alijs ꝓ istauratiōe monasterij sci anastasij: ⁊ ibi abbas efficit̄: ⁊ nō lōge p⁹: ex inspe rato in papā electus ē. hic cū esset simplex: deus cū mirabili grā ⁊ eloquentia pfudit. beatus etiā bernardus illū solēnem libꝝ de cōsideratiōe ad eū scripsit. Romani aūt solito more feruescētes seditionē faciunt. Quapropt̄ vir scūs dedit locū ire: ⁊ in gallijs veniēs pstinū locū dilecte clareuallis hūilit̄ benigneqꝫ visitauit: alloquit̄ frēs nō sine lachrymis: memor pstine ⁊ tā pulchre qetis iā pdite miscēs sermonib⁹ auulsa a corde suspiria hortat̄ ⁊ consolat̄: ⁊ se īter eos fratrē ⁊ sotiū nō dn̄z exhibet vel magistꝝ. Mirant̄ oēs in tāta altitudine hūilitatē immobilē: ⁊ in tā excellēti culmine ꝓpositi sci pmanere virtutē: vt altitudine sotiata huīlitas ꝓ offitio exteri⁹ fulgeat: ⁊ ꝓ virtute nequaqꝫ interius inanescat. adherebat carni ei⁹ lanea tunica: ⁊ diebus ac noctib⁹ cuculla vestib⁹: sic ibat sic cubabat: intus monachi habitū retinēs extra se pontificē ⁊ moribus ⁊ vestibus exhibebat. Rē difficilē agens: diuersaꝝ in vno hoīe ꝓprietatē exhibēs psonaꝝ. sagmēta ei circūferebātur ⁊ puluinaria: lect⁹ eius pallijs optus cortina āmbiebatur purpurea. sꝫ si reuolueres opimēta inuenires supiectis laneis cōplosa stramina ⁊ pallias cōglobatas. Hō in facie: deus videt in corde. ip̄e vero bona corā deo ⁊ hoībus ꝓuidebat: eternū oībus monachis ⁊ pōtificib⁹ exēplū relinquēs. Demū valde dicens fratrib⁹ cū multis lachrymis: solitis inqetudinib⁹ reddit̄: romāqꝫ reuersus gloriose suscipit̄ clamātib⁹ vniuersis. Benedictus qui venit in noīe dn̄i. obijt tandē in magna scitate suis meritis illustrādo romā miraculis pluribus: sepultus in basilica sancti petri. Moritur statim etiam beatus bernardus codē anno.

¶ Iste federicus fuit vir magnorum operum: ita vt quidā dicant: q post carolū magnum in gestorum magnificētia orbis similē non hūit. Et nota: q huiusmōi cōpatiōes sunt cum moderamīe accipiēde: non simplr: sic solet dici de salomone. Pōt enim esse q aliquis simplex miles in aliquo negocio ita magnifice se hēat: q vere dici poterit de eo q nunq̄ similē habuerit: in illo.s.non in oībus ⁊c. Verum idē iste federicus in vno crimē glorie sue intulit: q cū alexādro papa altcauit: ⁊ ꝙ̄ fas scismaticos fouebat lōgo tempe. Verum post penituit: ⁊ veniam petens crucem pro satisfactiōe suscipiens vltra mare iuit: ⁊ post magnos triumphos in quodam fluuio submersus fuit improuise.

Imperatores — Federic⁹ primus an.33.

¶ Boemia fit regnum: antea ducatus fuit. Sol obscuratus fuit hoc tpe. Fames magna facta ē. Terremotus maximus fuit. Anthiochia cū tripoli ⁊ damasco ceciderūt. 50 milia hoīm submerguntur: ⁊ mare retrogradum versum est. Tres lune apparuerunt: ⁊ in medio signū crucis: ⁊ tres soles visi sunt: ⁊ post sol obscuratus iterum fuit: ab hora sexta vsq₃ ad nonam.

¶ Vilhelmus heremita sanctissim⁹ claruit: olim dux aqtanie: ⁊ comes pictauiensis. hic primū totus discolus fuit: ⁊ pp̄ter scisma a beato bernhardo cum venerabili sacramēto territus fuit. post lorica sup nudo vestitur.

¶ Guilelmus puer in anglia crucifigit a iudeis in die scō pasceues. Et erat tc puer ibidē qui vidit īfernū.

¶ Pestilētia sacri ignis fuit: ⁊ puer quida₃ liberatus ab igne: qui oēm historiā mundi: textū euāgelij: act⁹ aplorum tanq̄ in libro legēt: alijs pnūciauit.

¶ Petrus tharentasieñ. epus: vir integerrie religiōis.

¶ Norwegia cōuertitur ad fidē: vbi primū pdicauit cardinalis albaneñ. postea papa.

¶ Corpa sanctorum trium regum transferuntur de mediolano ad coloniam p rainoldū archiepm colonieñ. ⁊ exīnc colonia floruit.

¶ Visio horrēda facta lingoñ. epo a quodā heremita iam defuncto: qualiter 30 milia hoīum decesserant secum: ⁊ q sanctus bernhardus statim euolasset: tres in purgatoriū descenderāt: oēs alij in inferno ppetuo cruciandi dimersi fuerūt.

¶ Scūs thoās cātuariēsis. arepiscop⁹ martirizat hoc tpe in anglia: mltis clar⁹ miraculis: ⁊ hinrric⁹ rex āglie misit solēnes ambasiatores ⁊ excusauit se de nece eius: ⁊ crucem suscepit post triennium ⁊c. Canonizatur ab alexandro.

¶ Scūs bernard⁹ canonizat per alexādrum tertiū: ⁊ ppt cōcursum ppli phibuit eū abbas: ne pla miracula faceret: ⁊ obediuit mortuus.

Anno 6353 mūdi — 6363

Pape — roman⁹: Anastasi⁹ 4⁹ ā.2.mē 4.di.24. — Adrianus 4⁹an.5. anglicus — Alexāder 3⁹ ā.21.m. 11.di.19.

¶ Iste ordinē cartusieñ. cōfirmauit cū subscriptiōe oīum cardinaliū: suscipiēs eū sub ptectione sci petri ⁊ sua: dādo puilegia aliqua: qb⁹ luti⁹ ⁊ alij nūero xi. plurima superaddiderūt: ⁊ monasteria erexerūt

Anno 1154 xpi — 1164

¶ Iste anastasius fuit abbas sancti rufi valentinieñ. diocesis. ⁊ deinde in cardinalem: et post in papa₃ assumitur. hic fecit palaciū nouu₃ apud sanctam mariam rotundam. Moritur: sepelitur q₃ laterano.

¶ Iste adrianus natōe anglicus fuit: epe albaneñ. vir magnanimus: ⁊ verbi dei cū zelo pdicator egregi⁹. Regē sicilie ⁊ romanos cōpescuit cū cēsuris. Ipe añ legat⁹ fuit ī norwegia: ⁊ gentē illa₃ barbaricā cōuertit ⁊ īstituit. post elcūs ī papā officiū suū honorificauit. Et dr quod pm⁹ papa fuit q cū curia ī vrbe veteri morā ꝙ̄xerit. hic fecit gironē ī radicofano: ⁊ turrib⁹ mūiuit: ⁊ multa conpauit a comitib⁹ circa locū scē christine. sepult⁹ est in vaticano.

¶ Iste alexander vir strenu⁹ hūit longum scisma 17. annorum ⁊ q̄ttuor scismaticos vicit successiue ⁊ excoīcauit: qui omēs mala morte perierūt: preualuit etiam ꝙ̄ impatorē: ⁊ ad vniōnē reuocauit. Duo concilia celebrauit. vnū turonis aliud in vrbe tandem oībus non sine graui labore cōpositis: puta q aduers⁹ talē regem dimicauit: glose romā reuertit: ⁊ eos q pp̄ter pseuerantiā eiecti fuerūt: restituit. morit post: sepult⁹ in pace xpi

¶ Scisma. xx. ecclesie fuit inter alexādrū ⁊ q̄ttuor scismaticos: s₃ alexāder obtinuit. grāde fuit annorum 17.

¶ Heresis. Valdensium seu pauperum de lugduno incepit: cuius inuentor fuit. Valdēsis ciuis lugduneñ. q cum diues eēt relictis oīb⁹ pauptatē euangelicā seruare voluit: ⁊ scribi fecit aliquos libros biblie in vulgari: cum nonnullis scōrum auctoritatibus: q̄s minus sane inteligens: suo inflatus sensu aplorum offitium vsurpauit: pdicando vbiq₃: ⁊ suos ad pdicandu₃ mitendo: errores ples seminauit. Moniti autē: rūderunt. deo magis obediendū q̄₃ hoībus. prelatos ⁊ clerū aspnādo. tandē cōtumacis excoīcati sunt: ⁊ expulsi a patria: p⁹ in cōcilio hētici denūctiati sut. Et factum est in grāde malū ⁊ laquecum magnum simplicib⁹: ⁊ deuotis psonis scandalum inmensum. ⁊ vtinā hodie eēt finis.

¶ Sanctus ricardus fuit qui a iudeis martiri zat⁹ fuit pi̅ssi⁹ : ⁊ iudei expelluntur a regno. Sanctus petr⁹ monodus abbas claraualis fuit.

¶ Ordo Guilhelmitarum a scto guilhelmo here mita olim duce aquilegieñ: nomē ⁊ originem traxit. eius discipulus fuit sanct⁹ albertus he remita: qui ordinē istū educauit.

¶ Sancta alpiadis virgo sanctissima claret que humiliter nata : subulca erat: in terra senoneñ. cibo spirituali vtebatur : multas hēndo reuelatio nes : sed nullo corporali : tamen ve nusta facie.

¶ Sanct⁹ hugo eps lincolniēsis or dinis cartusieñ. in anglia innumeris claret miraculis.

¶ Iste hēricus fuit filius federici ⁊ accepit cōstantiaȝ filiā regis sicilie ī vxorē occasiōe cui⁹ subiugauit si bi totum regnum apulie : fugatis illis qui illud tenebat.

Henricus quintus an. 7.

¶ Hierusalē iterū pmittēte deo capitur a sarracenis ⁊ gloriosum sepulchrū cum sancta cruce xpī peccata xpianorum: ⁊ precipue luxurie ⁊ crapule: ⁊ rarus erat in monasterijs: rariorqȝ ī seculo quem nō morbus luxurie infecisset : ⁊ quia tota terra sordescebat facinoribus: ideo proiecit dñs populū suū ⁊ c. Passagiū grande ordinatur tpe clementis tertij. ⁊ federicus impator crucem accepit : ⁊ multi principes cū eo: ⁊ fact⁹ est cōcursus maxim⁹ : ȝ parū pfecerunt : nec aliquid recuperauerunt. preter solam achos.

¶ Sanctus anhelm⁹ eps blesineñ. ordinis carthusieñ. claret bona vita.

¶ Abbas ioachim fuit qui plura pre dixit ⁊ scripsit. Et in quibusdam errauit. vt patet in principio decretalium. Sciscitantib⁹ etiā principibus an ire deberent ad terram sanctā. rñdit nō : qȝ tps nōduȝ aduenisset.

¶ Leodiū capitur: depredatur: vastatur ⁊ mulieres ac virgines opprimuntur Re ligiose tamen ac timorate mirabiliter li berate fuerunt : nec alicuius pollutionis contagium passe sunt : sicut dñs ostendit sancte marie de ognies: vide in vita ipsius.

¶ Regnū tartorum incepit ⁊ cre uit valde : ⁊ vsqȝ hodie est ma gis in orbe : ⁊ fecerunt plagaȝ in mundo maximam.

¶ Ordo dñorum theutonicorum ī cepit circa hec tempora sub ce lestino papa tertio: ortum habuit ex ordine sancti iohis baptiste hierosolimitani.

¶ Ordo trinitatis circa idem tempus incepit.

6373 — 6383 — Lumbardus — Beneuentanus

Luti⁹ 3⁹ ā. 4. m̄. 2. d. 17. tusc⁹

Vrbanus 3⁹ ā. 1 m̄. x. di. 26.

Gregori⁹ 7. m̄. 2.

Clemens 3⁹ ā. 3. di. 16. roma⁹

1174 — 1174

¶ Olim sancta fides catholica per potētes pncipes: p argutos phōs: p subtiles here ticos: ac ceteros viros spectabiles impugna ta fuerat. diebus autē istis p vilissimos idi otas: ac laicos pauprimos extitit nō modi ce tribulata. Quasi dicat ecclesia. Jam vti qȝ debeo affligi : si nec istis a tribulatione ce ssant: qui vita ipa videbantur idigni quorum cōuersatio deo ⁊ hoib⁹ odibilis est : qui ad nichil qd ē valēt: nisi qse mentiūtur me ze lare vt sic efficatius noceant: fuerūt: nichil omin⁹ postea quidā subtilissimi heretici: q istam heresim Valdensiū defendere conabā tur : ⁊ plura regna ⁊ pplos deceperūt: cum quib⁹ tandē miserabiliter exterminati perie runt.

¶ Iste lutius fuit eps ostieñ. q post verone moritur hñs tale epi taphiū. Luca dedit lu cē tibi luci pōtificatū. Ostia papatū roma ue rona mori : immo ve rona dedit verum tibi viuere roma. Exiliū : curas: ostia : luca mori Pulchri versus q quo dā apologeticū.

¶ Iste vrbanus fuit oriundus de ciuitate mediola neñ. ad euȝ venit ioachim de cala bria. hic cū audis set captaȝ hieru salē a sarracenis nimio dolore ta ct⁹ : obijt sepul t⁹ in ferraria.

¶ Iste gre gorius ma gnū zelum habuit p te rra sacta hñ it: ⁊ cepit practicare de modo re cupādi eā: ȝ stati obijt pisis.

¶ Iste clemens ordinauit mona sterīū extra mu rum qd dicitur scti laurēcij : ⁊ q dā alia edificia. ei⁹ tpe factuȝ est passagiū magnū cōtradicente ab bate ioachim: qȝ nondum venisset temp⁹.

¶ Sanctus bertoldus carmelici montis hermicolis ab aymerico anthioceno patriarcha ī priorem assignatus fama celebriori multis innotescit. Hic inter cetera preclare sue scītatis indicia aīas quā plurīū fratrum quos sarracenorum absumpsit gladius cum corona martirij ab angelis in celum deferri vidit.

¶ Scisma oritur post mortem henrrici ꝑpter discordiã electoꝝ. Nam quidã elegerunt philippum ducem sueuie fratrem eiusdem henrrici. Alij ottonem filium ducis saxonie. Et facta est altricatio magna ⁊ bella in almania. Tandẽ otto preualuit: quia papa inocentius tenuit cum eo. Philippus enim statim post pacem quã cum ottone fecit interfectus est dolose a lantgrauio: ⁊ sic otto obtinuit ⁊ romã veniens ab inocentio coronatur contra conciliũ multoꝝ ⁊ voluntatem. Et uersa est benedictio in maledictionem: quia eodem die fracto iuramento contra ecclesiam cepit tyranizare stolidissime quare statim excomunicatur ⁊ deponitur ⁊ tandem in contumacia moritur.

¶ Pueri de almania 20. milia ⁊ amplius diabolica machinatione decepti cruce signant̃ q̃si deus p eos vellet recuperari terrã sctã sc3 illd. Ex ore infantiũ ⁊ c̃. Sed cũ ad mare venissent a piratis dolose in nauib⁹ rapiuntur quasi eos ad hierusalem ducere pmittẽtibus. Verũ multos submerserunt alios vendiderunt sarracenis: ⁊ sic p3 quid de similib⁹ in futurũ faciendum sit si similis casus occurreret.

Imperatores

Philipp⁹ an. 12.

Otto 4. ã. 2. p⁹ mortẽ philippi

¶ Linonia regio septentrionalis magna conuertitur ad christum ꝑ parte.

¶ Maria deogenies claret miraculis diocesi leodieñ. Obijt. 1213. circa annũ etatis sue 37. Et multe alie virgies ⁊ vidue ⁊ sancte maritate fuerunt ibidẽ.

¶ Dominicus hispanus vir sanctus ac apostolice pfectionis emulator mirabili zelo psequitur hereticos: miraculis claret: ⁊ ordinẽ iacobitarũ siue predicatoꝝ instituit.

¶ Helinandus monachus beluaceñ. scẽe vite scripsit cronicã ab origine mũdi ⁊ repatione lapsi ⁊ alia.

¶ Franciscus italicus vir incõpabilis feruoris ac sume pfectionis pauptatis euangelice q̃si quoddam exẽplar plucidum multis claret miraculis ⁊ ordinez minorũ instituit.

¶ Constantinopolis recuperatur a xpianis ⁊ balduinꝰ comes flãdrie imparator ibi efficitur.

¶ Vielmus parisiensis incepit ordinem augustinieñ. qui etiã dicuntur mendicãtes.

¶ Crux predicatur qui q3 vicib⁹: ⁊ hoc in aere ostensum fuit: q̃ cruces diuersoꝝ coloꝝ quiq3 numero in aere patenter resplẽduerunt.

¶ Albertus patriarcha iherosolimitanus ordinẽ carmelitaꝝ istituit i mõte carmeli.

¶ Pastores pecorũ simil̃r de hispania cõuenientes cu3 turba graui pisius uenerunt: ⁊ oĩa bona cleri vastarũt inuidis plebibus gratulantibus: sed cũ etia3 laicorũ bona cepissent deuorare stat̃i expunati fuerũt ⁊ pempti: ⁊ sic p3 quomodo diabolus etiam suas cruces p̃dicauit.

¶ Almeric⁹ heretic⁹ cõburit̃ pisi⁹ cũ suis ⁊ c̃

¶ Stephanus sanctus pr̃ ⁊ por domus porta rũ ordinis carthusieñ. ⁊ p⁹ eps digensis.

¶ Simon comes montissortis velut aliter Karolus mirabiliter triũphauit ꝯ hereticos hñs secu3 epos ⁊ abbates sctos ⁊ p̃cipue sanctu3 dñicum. Fugauit aliquãdo cẽtu3 milia hereticoꝝ cũ paucis puta octo milib⁹ catholicis.

¶ Sanctus petrus mediolaneñ. postea martir clarus habetur adhuc puer.

¶ Sancta clara fulget virtutib⁹.

¶ Cruce signati plures gloriosissime euolarunt ad celum. Et quidã diuinitus punnitus fuit q crucẽ predicare noluit.

Anno mundi 6393 6403

Pape

Celestin⁹ iij. a. 6. m̃. 7. d. 11. romanus

Inocenti⁹ 3⁹ ã. 17. m̃ 4. d. 24. campanus

¶ Rex affrice xpianis bellũ itulit ⁊ fugatus est pierunt q3 amplius q̃3 centum milia sarracenoꝝ.

Anno christi 1194 1204

¶ Iste celestinus i die scto pasce coronatur ⁊ die sequenti coronauit henrricu3 iperatorẽ. Ipe etiã fecit fieri pallatiũ apud sctm petrũ.

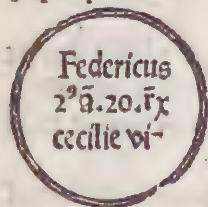
¶ Jacobus deuitriaco scripsit multa vtilia ⁊ p̃cipue de sanctis mulieribus ꝙ tunc fuerũt ples in diocesi leodieñ. Et fuerũt tpora satis sancta. hic p̃dicauit cruce3 ꝯ albiẽses cũ gl'ia miraculoꝝ multoꝝ.

¶ Iste inocentius magnis laudibus extollitur: quia vtilis valde fuit ecclesie dei quod opera eius testantur. nã fecit fieri hospitale sctĩ spũs: ⁊ renouauit ecclesiam santi sixti. composuit decretales sermones ac librum de miseria hũane conditionis ⁊ multa gloriosa alia. Ipe coronauit ottonem ⁊ etiam deposuit: quia nõ seruauit fidelitatem: hereses plures dampnauit. s. albiensiũ contra quos cruce3 p̃dicari fecit Itẽ almerici: ⁊ libru3 abbatis ioachim cõtra petrum lumbardũ. Confirmauit sctm hugonem lincolniensem carthusieñ. ordinis. Tandem post plura bona pacem faciendo inter pisanos ⁊ ianuenses. moritur apud parensiũ: ⁊ ibidem sepelitur.

¶ Nota q circa hec tpora legunt̃ miracula gl'iosa: ⁊ plurime reuelationes facte sunt iniq̃s mercãtijs ⁊ vsuris. ⁊ ĩ vita sancte marie de oegnies fit meutio de q̃da3 vidua obtime vite: cui btã virgo cũ scto petro ⁊ multitudine angeloꝝ astitit in agonia: ⁊ vix demones abegerũt: ⁊ tandẽ dñs met aduenit: ⁊ funeris officium adipleuit: nec tñ ꝑpr̃ hec penas purgatorij euasit maritus. n. ei⁹ mercator fuit: ⁊ q̃dam p fraudẽ acq̃sierat: quosdã etia3 de familia ducis louanie hospitio receperat: ꝙ de iniuste acq̃sitis in ei⁹ domo multa expẽdebant: de quib⁹ nondũ pfecte restitutionẽ fecerat. iõ aĩa huius tan scẽe vidue purgatorij ignib⁹ exurebatur. Nota lector graciosam ꝑuidentiã dei. Qñ hec mulier erat ĩ statu mutabilitatis: ne ex vehemẽtia doloris vel timoris inpeccatũ deciderct: cõsolata est a beata virgine ⁊ scto petro. Qñ aũt p mortẽ euasit piculum ampli⁹ peccandi: iusticie rigorem expta ẽ. pena enim eius erat dilata nõ soluta. Alia quedã mulier hoc ordine i purgatorio cruciabatur. Aliq̃n. n. vehemẽti calore torquebatur eo q mundũ ⁊ eius voluptates nimis ardenter dilexisset. Aliq̃n frigore maximo: q̃ pigra ad bonũ fuerat ⁊ maxime: q̃ filios ⁊ ꝑpriã familiam nimis negligẽter correxerat: sitiaruit. ꝑpter potationes. nuditate cõfundebatur: ꝑpter vestes supfluas.

¶ Albertus iherosolimitanus patriarcha fratrũ heremitaꝝ sancte dei matris in carmelo monasterium in melius erigit sctoq3

Iste federicus fuit filius henrici predicti: et electus fuit contra ottonem: vt eum expugnaret: quod et fecit. Et ex tunc incepit ecclesiam laniare: quare excoicatur et deponitur per honorium qui eum coronauit. et multa mala fecit: et cōtumax diu pmansit: et morte preuentus sine sacramētis a pprio filio sufocatur. sic iterū multa exempla hic sunt de persecutionibus ecclesie quam miserabiliter pereunt. ipe etiā filium suū henricū suffocauit: quapropter ab alio filio suo cum egrotaret suffocatus fuit tpore innocentij pape quarti.

-xit: sz contumax.

1215
Conciliuz lateraneñ. celebratur in vrbe. 1215. prelatoꝝ summa fuit ibidē cōgregatoꝝ.

Guilhelmus nyuerneñ. eps vir sanctus et doctissimus claret: qui duo milia paupū tpe famis quottidie pascebat.

Sancta elisabz filia regis vngarie vidua: omni virtute plenissima claret sancta vita.

Lodouicus filius regis cecilie frater minor: vir sanctus clarus habetur.

Hierusalē destruitur vsqz ad soluz excepto tēplo et ciuitate dauid a corradino filio staphadim.

Quator ordines mendicantium videlz pdicatores: minores: augustinenses: et carmelite confirmantur ab honorio.

Ordo cruciferoꝝ circa hec tpa renouatus ē per innocentiū tertium anno pontificatus sui 18. iam deuicta heresi albiensiū per crucem signatos. Fertur beatū quiriacum hierosolimoꝝ epm olim huius ordinis primiceriū extetisse statim postea qz sancta elena crucem inuenit. sz iulianus apostata eundē quiriacum cum fratribus occidit: et sic longo tpe idē ordo abolitus fuit. Tpore autē innocētij qrti: apud lugdunū creuit: et preuilegijs dotatus ē ab eodē.

Sanctus cirilus grecus melliflui carmeli prior: doctorqz: tū vite sanctitate: tum pphetie spū cōspicuus: multa conscribit posteris et futura seculis et copiosis miraculis deo pcurat gloriā mūdoqz stuporem.

Lapis grandis cecidit in monasterio scti gabrielis hñs signum crucis: et imaginē xpi expressam: et desuper aureis litteris hñs scriptū: ihūs nazarenus rex iudeoꝝ: et cecum illuminauit.

Frisia tota pene submergit fluctibus marinis in qua perierūt hominum plus qm centū milia ppter irreuerentiam factā sacramēto a quodā pugile: sic postea reuelauit bta virgo maria. Et cōstructa ē ecclia i eodē loco vbi hostie ceciderūt: et cessauit quassatio.

Vacat impiū multo tpe post depositionē federici: et etiā post eius mortem: et ideo plures āni ascribuntur federico: sz paucis iuste in obediētia ecclesie regnauerit: qz nō statim alius in locū eius electus fuit.

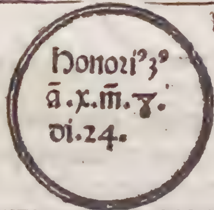
Tartari deuastantur horribiliter vngariā et poloniam: et fit ingēs terror in xpianitate: sz precibus sctoꝝ impediti: sunt ne pcederent.

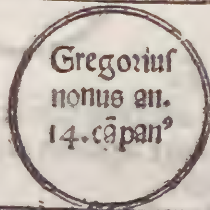
Mons quidā maximus in burgūdia impiali diuiditur: et cucurrit p multa miliaria: et quinqz milia hominū suffocauit: et tandē ad alios mōtes accessit mirabiliter.

Decretales copilantur per raymūdum ordinis predicatoꝝ: de mandato gregorio nono: et ad studia mittuntur.

6413 — 6423

romanus

1214 — 1224

Iste honorius multos honorauit: et canonizauit plures sctos. Federicum coronauit: et etiam deposuit ppter rebelionem. Ecclesiā scti laurencij extra muros: et basilicā que dicitur scta sctoꝝ renouauit. Decretales cōposuit. ordinē pdicatoꝝ et minoꝝ cōfirmauit. tandē moritur et sepelitur rome i ecclesia bte marie maioris.

Iste gregorius plures canonizauit: et cōtra federicū cōstanter eccliaz defendit: et romanos corruptos pecunia, facta pcessione solemni a laterano vsqz ad sanctum petrū cū capitibus aploꝝ mirabiliter reuocauit: ita vt cōtra federicū pene oēs cruce signarentur: quaproter idē federicus ab vrbe recessit longius. Ipe librum decretaliū p raymūdū copilari fecit tandē plenus tribulationibus ppter tiranydē federici: et alioꝝ moriēs migrauit ad xpm.

Sanctus angelus hierosolimitanus carmelita vir sanctioribus adnumerandus: et vt paucis multa dicam nominis sui vere speculum velut nubes imbrifera precando circumquaqz discurrēs inumeras xpi lucrifecit aīas: cui etiā tandē postquaz plura miracula cōfussione proprij sanguinis mortis vicem reddidit.

Loci illius: tūc priori brocardo mortui suscitatione qz pluribusqz miraculis chorusco: et suis cōfratribus regulā iure suo ordinatio tradidit: quam post lateranense concilium: honorius papa tertius: ac demū successor eius grego. 9. tutissime confirmauerūt vincentie teste in speculo historiali.

¶ Judeus quidā in hispania apud toletum fodiendo inuenit lapidem in quo erat liber vetustissimus in quo sic scriptū erat inter cetera. In tertio mundo filius dei nascetur de virgine maria ꝛ ꝑ salute hominū pascietur. Et ꝙ liber deberet inueniri isto tp̄ore scʒ fernandi regis castelle. Et statim iudeus baptisatur cū omni domo sua.

¶ Isti duo fuerunt electi ex mandato dn̄i papa contra federicum successiue: sed nō preualuerūt tyranidē eius superare: quia potens nimis erat: nec fuerunt coronati morte preueniente.

Imperatores.

Henrricus 6ᵘˢ ā.4. lāt grauiᵘˢ thuringie

Guihelmus comes hollādie īterfectᵘˢ a frisonibᵘˢ.

¶ Thomas de aquino doctor sanctus.
¶ Albertus magnus ep̄s ratisponeñ.
¶ Eustachius qui ꝛ bonauentura doctor deuotus.
¶ Alexander de halis doctor: irrefragabilis.
¶ Hugo cardinalis qui ꝛ totam bibliam postilauit.
¶ Vincentius speculator oēm materiā scibilē collegit.
¶ Magister iordanus scūs ꝛ doctor mirabilis claret.
¶ Magister vlricus discipulus albert⁹.
¶ Petrus de tharenthasia postea papa. ꝛ plures alij scūi litterati floruerūt in diuersis mundi ꝑtibus quos diuina bonitas misit ꝑ fidei defensione: alioquim tota pene fides pisset ꝓpter hereticoꝝ multiplicitatē ꝛ subtilitatē. simul ꝛ potentiam.

¶ Bonus christianus moritur in turchia miraculis clarens.
¶ Edimūdus archiep̄s cantuarieñ. canonisaẗ ab innocentio.
¶ Ludouicus rex francie vir scūs crucē accepit ꝛ transiuit mare ꝛ capitur ꝛ multa de ipo laude digna inuenies.
¶ Petrus nouus martir ab hereticis occiditur multis clarus miraculis canonisatur.
¶ Stanislaus ep̄s cracouieñ. ab iniquo principe interfectus est ꝛ canonisatur.
¶ Vaticinium quodā sacrilegū de cessatiōe euangelij xp̄i ꝛ euacuatione sacramētoꝝ ecclesie ꝛ c̄. ante ānos dn̄i 1260. Quod expientia tp̄oris exsufflauit. Plura talia totaliter mendosa reperies facta ꝛ dicta.

Anno mundi 6433 6443

Pape

Celestinᵘˢ 4ᵘˢ d.16. mediolañ

Innocētiᵘˢ 4ᵘˢ ā.11. m̄. 6. ianueñ. de comitibus lauonie.

¶ Sedes cardinalium diu vacue restaurantur de ꝑsonis ex diuersis mundi partibᵘˢ electis ꝑ innocentium.

Anno xp̄i 1234 1244

¶ Iste celestinus vita scientia laudabilis senex ꝛ debilis moritur: sepultus in ecclesia sancti petri: ꝛ fuit ep̄s sabineñ.
¶ Contra pluralitatem beneficioꝝ: facta est illa solēnis disputatio pisius. anno dn̄i 1237. in qua determinatū est per sanctos doctores: ꝙ nemo sine periculo peccati mortalis tenere potest duo beneficia: quoꝝ alterū sufficeret ad sustētationē suam ꝛ c̄. Et qui dā aliter opinati: fecerunt cōtrariū quos diua iusticia horribiliter danauit. De hoc sunt plura scripta ꝛ exempla ī diuersis locis ꝛ c̄. Dicit quidā scūs doctor. ꝙ medietas ministroꝝ dei est q̄si resecata per hoc genus auaritie ꝙ vnᵘˢ plura beneficia pmittiẗ habere. Sed quis vel vnum potest digne administrare aut ꝓprijs ꝑ pctīs satisfacere.

¶ Iste innocentius plures canonisauit: federicum per sñiam diffinitiuam deposuit ꝛ anathematisauit tanqʒ hostem ecclesie anno sui pontificatus adiutus a ianuensibus. Tandē mortuo federico idē papa cum magno exercitu apuliam ingreditur ꝛ post paululū neapoli moritur.
¶ Peregrinᵘˢ quidam bt̄e marie occiditur clā in diocesi andegauensi. Et stati cultellus homicide nō cessauit stillare sanguinē donec suspenderetur interfector ipse ꝛ c̄.

¶ Ob frequentes sarracenoꝝ insultus fratres ordinis deifere marie. de carmelo a trāsmarinis ptibᵘˢ vbi in pluribᵘˢ locis multiplicati fuerant: in cismarinis venerūt paulatiue diuersas orbis regiones incoluerunt: teste vincentio in speculo historiali.

3543

Post longā īperij vacationē electores in duo se diuidētes hos duos elegerunt ⁊ fuit scisma annis multis. Tandē mortuo ricardo: alfonsus corā gregorio decimo intuitu pacis volūtarie cessit oī iuri: si quod hēret. erat. n. vir prudēs ⁊ maxim⁹ astronom⁹: ei⁹ tabule famose sut q̄s fecit: q̄ cōpendiose ⁊c̄.

Alfons⁹ rex castelle ⁊ legio-nis.

Erat alfonsi famosissima apud astronomos ⁊ est anno xp̄i 1251. Quod nota diligenter: q̄ ad multa deseruit in astronomia.

Simł isti duo an. 15. Scisma

Richard⁹ fr regis. anglie. comes cornubie.

Passagium grande factum est in quo sanctus lodouicus rex francie fuit: parū profecit.

Iste rodolphus fuit comes hauensburch probus: in armis strenuus ⁊ prudens electus apud basileā. crucem suscepit pro terra sancta: benedictionē. iperialem non habuit: dominus tamen papa electionem approbauit in fauorem terre sancte.

Rodulphus ā. 17.

Sancta hetuiga quondam ducissa polonie: vidua mire sanctitatis canonizatur per clementem.

Benedictū sit dulce nomē domini nostri ihū xp̄i: ⁊ gloriosissime virginis marie eius ⁊ vltra amē. Nos cum prole pia: benedicat nos virgo maria. Amen. Quicumq̄ hec legerit totiens quotiens habet tres annos indulgentiarum: quos clemēs cōcessit ob rogatū lodouici sc̄i regis frācie. solemniter.

Martinus qui cronicā abbreuiauit.

Alexander de villa dei ordinis minor̄ qui doctrinale copilauit. vir sanctus theologie sacre professor.

Festum venerabilis sacramenti instituitur per vrbanū quartum cum indulgentijs.

Concilium lugduni celebratur p̄ gregorium x. in quo fuerunt 500. ep̄i: ⁊ 40 abbates: ⁊ alij prelati circa mille: ⁊ greci: ⁊ quidā tartari solēnes ibi fuerunt baptizati.

Sancta clara canonizatur ab alexādro 1254.

Speculum historie vincencij hic finitur.

6453 — 6463 — de vrsinis

Alexāder 4. ā. 7. m̄. 3. d. 4. cā-pannus

Vrbā⁹ 4 ā. 3. m̄. 1. di. 4 gallicus

Clemēs 4 ā. 3. m̄. 9. d 25. puincia

Grego⁹ 4 [sic] ā. 4. d. x. Lonbardus

Innocēti⁹ 5⁹. m̄. 5. d. 2. lonbardus

Adrian⁹ 5. m̄. 1. d. 9. ianuensis

Johānes 21⁹. m̄. 8. hispan⁹.

Nicolaus 3⁹ ā. 1. m̄. 9 roman⁹

1254 — 1264

Iste alexander quidā manfredū pseudo regē cecilie excoīcauit: duos falsos libros cōdēnauit: loq̄ntes ɔ̄ mendicitatē ⁊ euāgelium xp̄i ⁊ c̄. moritur tādē viterbij: ⁊ ibidem sepelit̄. tandē morit̄ pusij ⁊ ibidē sepelit̄. ⁊ māfredus postea vita ⁊ reg⁹ p̄uatur p̄ Karolū. ⁊c̄. fuit p̄uincialis natione.

Iste vrbanus fugauit exercitū sarracenor̄ per crucē signatos quē manfredus ɔ̄ ecclesiā misera ⁊ cōtulit regnū sicilie comitti p̄uincie q̄ fuit frater regis frācie: vt fugaret māfredū vxorē ⁊ liberos

Iste clemens sc̄is fuit ⁊ p̄p̄heticos spiritu p̄dixit hostes ecc̄ie tanq̄m fumus pituros. vn̄ credit̄: q̄ de⁹ ei⁹ meritis tribulationes ecc̄ie tūc p̄mas extinxit. hic habuit antea

Iste gregori⁹ satis acidētalr̄ venit ad papatū: q̄ a cū eēt archidiaconus leodieñ ⁊ iuisset vltra mare cā deuotiōis: ibi dē existens in papam eligit̄. versus. Papat⁹ mun⁹ tulit archidiacon⁹ vnus. Hūc patrē patr̄ fecit discordia fratr̄. Verū hoc a spū sc̄o fcm̄ nō dubium ē: q̄ valde bene se habuit: nō intendēs pecuniar̄ lucris sed elemosinis pauperum. Fecit etiam ordinationē vnam q̄nq̄ epor̄ cardinaliū q̄ plurimū laudabilem: q̄ honestas ⁊ valentas p̄sonas asumpsit. Moritur arcij: sepultus ibidem.

Iste innocēti⁹ fuit de ordine p̄dicatoru: famosus doctor ātea vocatus petr⁹ de tharēta sia lūbard⁹ natione. moritur statim rome sepultus in laterano.

Iste adrian⁹ fuit nepos innocentij q̄rti: ⁊ etiam stati moritur viterbij: ibi q̄ sepelitur.

Iste iohānes fuit i scientijs diuersis famosus: sz moribus stolidus: oībus tn̄ cōis. Hic cū diceret se diu victur̄: statī cū camera noua corruit ⁊ mortuus ē viterbij.

Iste nicola⁹ magnificus fuit in edificijs extruēdis ⁊ bn̄ rexit vrbē dieb⁹ suis: ⁊ ordinatione cardinali ū fecit āno primo pōtificat⁹ sui: ⁊ scdo morit̄ vn̄ sequit̄ turbatio romanor̄ p̄pter patriā vrsinor̄ ⁊ hanibaldēses: ⁊ homicidia ⁊c̄.

¶Piscis marinus in similitudinē leonis captus fuit anno primo martini pape ꝛ dabat plantus horribiles ꝛ adductus in vrbē veterem cunctis ostensus est qm̄ monstrum hoc vulgo iterpretātē esset signū futuri discidij. Quod ꝛ factū est qꝛ statī post sicilia iterfectis alienigenis ꝛ fetibus in materno vtero occisis crudeliter ab obedientia Karoli sui regis: ꝛ per consequens ecclesie recessit: ꝛ petrum aragonū₃ regē assumpsit: ꝛ multa mala secuta sunt. Et in vrbe partia surrexit: quia vrsini contra anibaldos cum multa sanguinis effusione pugnarunt. Itē ꝛ inter sarracenos multa milia occise fuerunt. Et iō nō miru₃ ꝙ patrimoniū ecclesie patitur solito more: quí tp̄s est vt iudiciū₃ incipiat ab ecclesia dei. Verum Karolus nō longe ante martinum obijt bene dispositis singulis ꝛ deuote sacramētatus. Petrus vero inobedientie filius infeliciter mortu⁹ est ex uulnere qđ in bello suscepit: sicut solent mori persecutores ecclesie: quia durum est fragili homini cōtra stimulū calcitrare.

Imperatores

¶Veritber⁹ puer sanctus rusticanus martirizatur a iudeis: requiescit in briaco.

¶Tripolis capitur a sarracenis ꝛ xp̄ianitatis nomen ibidem deletur.

¶Achon illa fortissima ꝛ in expugnabilis ciuitas capitur a solpano ꝛ sarracenis ꝓpter discordiam vitiaq₃ nationum in ea cōmorātium: ꝛ delecta fuit. ꝛ consequēter tota simil' terra sancta occupatur a sarracenis propter nimia pecata xp̄ianoꝝ: qui ibidem tunc morabantur

¶Ordo celestinoꝝ inchoatur p virū sc̄m celestinum qui in papam electus ē: nec vnq̄m cecidit a ꝓposito sancto vsq₃ odie.

¶Franciscus petrarcha poeta ꝛ heremita scripsit plura stilo eleganti.

¶Tartari inuadunt regnum constantinopolitanum multasq₃ terras imperij occupant stragē indicibilē de hoībus facientes.

villa ē

¶Nicolaus de lira doctor theologie clarus habetur pisius. Hic fuit iudeus natione. Conuersus autē valde profecit in ordine minoꝝ ꝛ scripsit super totam bibliam ꝛ alia. Vel fuit anno dn̄i 1330. vide in libris suis. Alij dicunt ꝙ fuit de brabantia de parentibus xp̄ianis: ſ₃ ob paupertatem visitauit scolas iudeoꝝ ꝛ sic didicit linguam illam. Vel iste nicolaus a iudeis informatus est in pueritia.

¶Jubileus instituitur a bonifatio decētesimo ī centesimū semper duraturus. Et fuit primus iubileus anno dn̄i 1030.

¶Liber sext⁹ decretalium publicatur: ꝛ fuit missus ad studia vniuersalia per bonifatiu₃ octauu₃.

¶Festu₃ quatuor euangelistarū ꝛ quatuor doctorum instituitur. Hieronimi: augustini: ambrosi: gregorij.

Anno mundi	6473		6483		
Pape	Martinus 4⁹ an. 4. m̄ 1. gallicus	Honorius 4⁹ an. 2. d roman⁹	Nicolaus 4⁹ ā. 4. m̄ 1. lūbard⁹	Celestinus quintus m̄. 5. di. 5.	Bonifacius 8⁹ an. 8. m̄ 9. campan⁹
Anno xp̄i	1274		1284		

¶Iste martinus fuit religioſoꝝ amator: ꝛ pijs operibus valde intentus. Hic excomunicauit imperatorē cōstantinopolitanū eo ꝙ nō redierat ad fidem sicut ꝓmisit in cōcilio lugdunēsi ꝓpter ꝙ mlta pas⁹ fuit: ꝛ tota ecc̄lia simil'. simil'r ꝛ petrū regē aragonie inuasorem regni sicilie excoicauit. tandē p⁹ multa bella q̄ instruxit ꝯ pfidos iudeos tribulatiōes moritur pusij miraculis clarens.

¶Iste honori⁹ fuit homo temperatus ꝛ magne discretiōis: libenter hn̄s pacem nulli lesiuus. Hic p̄dicari fecit crucē ꝯ petrū inuasorē regni sicilie.

¶Carmelite huius tp̄ore dimissis mantellis varijs cappas albas sumpserūt.

¶Cometa visus est signū mali qꝛ plura secuta sunt aflictiua xp̄ianitatis.

¶Iste nicolaus fuit dict⁹ frater hieronimus minister generalis in ordine minorum: qui licet bon⁹ homo ī se fuerit: tn̄ multa infelitia ecclesie suo tēpore acciderūt. na₃ multa bella orta fuerunt in vrbe ipsius occasione: qꝛ nimis adhesit vni pti. Post hūc vacauit sedes annis 2. m̄. 6.

¶Iste celestinus totus sanctus fuit ꝛ ob hoc cu₃ p annos duos cū medio cardinales cōcordari nō possent ip̄m tādem de heremo vocātes elegerūt. Et statim ꝓpter on⁹ papatui resignauit. Et ab eo dictus ē ordo celestinorum canonizatus ē prim⁹ p clemētem sub noīe sācti petri cōfessoris.

¶Iste bonifatius fuit vir in his q̄ ad curiam ptinent experientissim⁹ ꝛ qꝛ parē nō hūit prudentie sue modum in tantā arogātiam erexit seip̄m: vt dn̄m toti⁹ mundi se diceret tam in tēporalib⁹ q̄m in sp̄ualibus. Et multa magnifice fecit q̄ in fine miserabiliter defecerunt deditq₃ exemplum cūctis p̄latis ne alta saperēt: ſ₃ forma fc̄ti gregis magis studerent amari a subditis quā timeri. Hic est de quo dicitur ꝙ intrauit vt vulpes vixit vt leo: ꝛ moritur vt canis ꝛc.

¶ Iste adulphus fuit comes de anaxone: et non fuit coronatus p papam: quia obijt i bello: quod cum alberto duce austrie habuit.

¶ Iste albertus fuit dux austrie filius rodolphi pdicti. Hic primu a bonifacio reprobatus: deinde ab eodem confirmatus pp̄ter regem francie tūc inimicum ecclesie. cui etiam alberto idem papa regnum francie subiecit sicut et alia regna: sz nichil pfuit tādez occidit a nepote suo.

¶ Iste henrricus fuit comes lutzenburgensis: militaribus actibus strēnuissimus: pacem p terram et aquā tenere cupiuit: victor gloriosus: et bellator inuictus extitit: coronatus fuit a clemente quinto. tandem intoxicatus sumendo eucaristiam. Hec legunt in libris et fama feruntur p quendam de ordine predicatorum facta: sed michi presentate fuerunt littere testimoniales in quibus excusatur ordo de his: et q̄ false hec imposita fuerunt venerabli viro dño bernardino de monte politiano: q̄ erat frater eiusdez ordinis homo prudēs et religiosus sacerdos: de claro genere natus: in curia impiali pricipib' equalis. Obtulit etiam se in ciuitate arctij inter amicos imperatoris stare iuri: et ad oēm obiectionē fiducialiter respondere. cui placet requirat huiusmodi apō pfessores eiusdē ordinis: et plene iformabit de his ad oēm copiā.

Adulph' an. 6.

Albertus an. 10.

Henrricus septimus an. 5.

¶ Cometa apparuit: et sequitur statim bellū flandense vbi cecidit flos milicie gallicane 1302.

¶ Terremotus magni fuerūt: nec ausi fuerunt hoīes manere in ciuitatibus: et papa bonifacius similiter in prato quiescebat.

¶ Lodouicus oli rex frācie canonizatur p bonifaciū 8.

¶ Alanus doctor vniuersalis.

¶ Johēs scotus doctor subtilis.

¶ Johēs andree iurista maxim' claret bononie plura scripsit solēniter.

¶ Rhodus insula capitur de manib' thurcorum p dños ordinis sancti iohānis hierosolimitani cū quinqz adiacentib'. Et fuit bellatū annis quatuor: et finaliter xpiani obtinuerunt.

¶ Judei expelluntur de regno francie: omnib' eorum bonis cōfiscatis illic minime reuersuri.

¶ Templari destruūtur subito mirantib' vniuersis quomodo tanti dñi sic insperate pimūtur: magister ordinis cōburitur parisius. Causa autē publicata fuit postea que fuit pphana pfessio cum abnegatione xpi: et expuitione supra crucē in opprobriū crucifixi: put plures eorum confessi fuerūt. Et stetit ordo iste annis 174.

¶ Dulcinus heresiarcha nouarien. cum margareta vxore sua heretica: et complicibus suis combusti fuerūt: sed prius mēbratim concisi fuerunt. crux predicata fuit.

6493 — 6503

Bndictus xi' m. 8. di. 17.

Clemēs 5. a. 8. m. x. d. 15. vaico.

Johānes 22' annis 18.

1294 — 1304

¶ Iste benedict' vir sanctus fuit de ordine pdicatorum parū superuixit et obijt perusij ibidē sepultus in ecclesia pdicatorum miraculis chorusēans. Hic subortum discidium inter regē francorum et bonifacium sedauit: et priuilegia restituit: et libertates quib' rex priuatus erat. et vacauit sedes per annū sequentem: et plus ppter discordiā cardinalium.

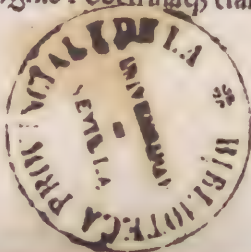
¶ Iste clemens fuit tante prerogatiue in expediendis negocijs ecclesie: que tunc plurima fuerunt: vt etiam abnīs eligeretur. Hic cōcilium celebrauit viense: et librum septem decretaliū qui uulgariter clementinarum dicit copilari fecit: inquisitores contra tēplarios misit: venetos superauit: regulam minorum declerauit: templarios dānauit: et ordinem sancti iohis hyerosolimitani exaltauit. Tandem post multa q̄ laudabiliter egit morit. et sedes vacauit annis duob' men. 3.

¶ Iste iohānes tot' gloriosus fuit q̄ ad ea q̄ in actiua vita exercenda sunt: cōstitutiones clementis publicauit: et ad vniuersalia studia misit: multos sanctos canonizauit. Epat' pingues diuisit: cōtra pluralitatē beneficiorum multa bona instituit: et hereticos plures precipuo zelo dānauit et c̄. An autē saluat' sit an non: dñs etiam suis deuotissimis reuelare noluit. Ipse etiam fundauit domum boni passus ordinis carthusien. sup durētiam prope auinionē.

¶ Concilium viennense in quo presedit clemens quintus: multa ibi sunt statuta: p salubri regimine ecclesie: et heresum extirpatiōe. Et minores inter se tumultuātes cōcordati fuerūt: pars vna dicta fuit spiritualiū alia vtiqz nō hūit vocabulum hoc.

¶ Nobilissima ciuitas aconensis a sarracenis destruitur: ac demū deisere marie in carmelo monasterium ad quatuor miliaria ciuitati vicinum: ab eis igne crematur: fratribus inuentis in eo: perfidorum gladijs trucidatis. et tunc pdolor ordo carmelicus melliuum locum extoto perdidit: in quo a tempore helie: et helisei pphetarum duobus milibus docentis viginti et vno annis perstiterant.

¶ Sanctus albertus de tarpano carmelita siculus: vir meritis signis: doctrinaqz clarus: ac totius perfectionis exemplar septimo idus augusti migrauit ad dominum.

¶ Iste ludouicus fuit dux bauarie et contempsit coronationē domini pape. qua ꝓpter ab eo desposit' est et multos sibi labor et picula suscepit. Nisus ē etiam scindere vnitatem ecclesie. Et federicū ducem austrie contra se electum vicit. In tribulatione et contumatia vsq3 ad finem durus pmansit grande periculū anime sue reportādo. Tandē Karolus contra eū eligit q̄ preualoit. et ludouicus de equo cadens subito moritur.

¶ Ordo nouorum militum ihū xpi instituitur in portigalia per iohanem. 22 contra sarracenos

¶ Astronomi maximi fuerunt parisius hoc tēpore videlicet: iohis deligneris: iohis de saxonia: iohis demuris et buridanus maxim' phūs qui inuenit viam modernoꝝ.

Imperatores

Lodouic' 4'. an. 13.

¶ Thomas de aquino doctor sanctus canonisatur so anno post obitū suum.

¶ Thomas eps erfodensis canonisatur

¶ Ludouicus tolosanus epūs canonisatur filius regis sicilie ordinis minoꝝ.

¶ Clementinarum liber publicatur et ad studia vniuersalia dirigitur per iohanem 22.

¶ Pauperes de lugduno qui se dixerunt de tertia regula francisci tanquam heretici dāpnati sunt et combbusti plurib' locis et vicibus cum suis articulis erroneis. Vnus articulus fuit q xps et apostoli nichil habuerūt i ꝓprio vel comuni et q nullū ius habuerūt in his que scriptura dicit eos hūisse.

¶ Johannes mandeuil doctor inmedicina et miles in armis natione anglicus fuit circa hec tpora. Et mirabilē pegrinationē q̄si totius mūdi pfecit. Et scripsit eam tribus linguis.

¶ Odericus vir sanctuss de ordine minorū in asia et india euangelisando discurrit: miraculis clar'. Et q̄tuor scōꝝ martiꝝ corpora sui ordinis de ciuitate hormes transtulit p mare ad supiorem indiam inciuitatē carrā nō sine miraculis. Et descripsit pegrinationē suam.

Beguardi multi cōbusti suntpisi' ꝓpt heresiz paupuz: q2 sub spetie boni mala suscitare conabanē. Et michael generalis minoꝝ fuit cum sibi adherentibus declaratus hereticus. Numerus cōbustoꝝ taz de ordine eodez q̄z alioꝝ 114.

¶ Spirit' guidonis multa reuelat in ciuitate alexij ꝓpe romam: et de hoc pulcher libelus est scriptus.

¶ Ventus magnus fuit qui terras mouit et vndas et edificia subruit.

¶ Visio flebilis facta cuidam heremite i presentia dñi inocentij pape 6 dum adhuc cardinalis esset. vnde aiebat. Vidi animas in infernum descēdere sicut niues densissimas. i purgatorium sicut niuem rarissimam: s3 ad paradisum tm̄ tres vidi introire sc3 illius epi ac illius vidue romane. et illius prioris carthusieñ. que omnia sic post reperit vera. Et maximam deuotionē ad sacrum ordinez carthusieñ. deinceps habuit.

¶ Ludolphus carthusieñ. prior argentineñ. qui vitam ihū copilauit egregie et alta.

Anno mundi 6513 — 6523

Pape

¶ Declaratū est per iohānem 22. edicto perpetuo hereticū esse censendū asserere xp̄m et apostolos nichil hūisse in ꝓprio nec in comuni. Itez affirmare q in xpo eiusq3 apostolis in his que eos habuisse sacra scriptura testatur nequaquam ius ipsis vtendi competierit nec illa donandi: aut ex ipsis alia acquirendi: erroneuz et heretic um idem papa iohānes declarauit.

Benedict' 12' ā. 7. m 3. di. 17.

¶ Declaratū est p bn̄dictuz q aīe sacte q̄ nichil habent purgabile primo statim vt descendunt faciem dei vident: aliter sentire aut domatisare est hereticum.

Anno xpi 1314 — 1324

¶ Nota q iohānes 22' collegit de libris predecessoꝝ suoꝝ ex ordine beati benedicti summos pontifices 24. fuisse: Cardinales 173. Archiepiscopos 1464. Epos 3502. Abbates insignes 15070. habuit quoq3 canonisatos sanctos 5555.

¶ Scisma 21. inter iohānem 22. et quendam petruz de carbario de ordine minoꝝ. Causa fuit tirannidis ludouici. qui scindere nitebaē vnionem ecclesi eo q iohānes papa eum excomunicauit: et ideo istū petruz in idolum erexit et veneratus est eum sed nichil ꝓfecit: q2 statim succisum est et petrus venit ad pedes iohānis veniā petit et obtinuit tñ fuit conseruatus vt hostis oībus dieb' vite sue.

¶ Iste benedictus fuit monachus monasterij bollēsis: ordinis cistertij: et vocabaē iacob' defurno ab īfantia bone vite et magr̄ in theologia. Fact' aūt papa reformauit ordinē scti benedicti et cistertieñ. q necesse fuit. In largiendis bn̄ficijs durus fuit: et ne idignis conferreretur: decretalē edidit: que sic incipit. Benedictus deus in donis: et multos priuauit. Erat feruidus fidei cū seueritate zelator: et ob hoc multis min' carus. tāte rigorositatis fuit: q vix cognoscere voluit consanguineos: dicens papā cōsanguineos nō habere.

¶ gerardus de bononia ordinis magne marie de carmelo doctore parisij sapientie et doctrine opinione celebris: post plurium libroꝝ editionem in auinione vitā exiuit.

¶ Sibertus de belre alamanus: et iohānes valsigram anglicus carmelici ordinis illustribus connumerandi ad salutis scientiam verbis scriptisq3 q̄m plures erudiunt.

¶ Judei p totam almaniam fuerunt conbusti: qr fontes ꝛ puteos intoxicarūt: sicut plures eoꝝ confessi fuerūt: id esse verum.

¶ Iste Karolus fuit rex bohemie: vir prudens ꝛ astut⁹. Hic iussu clementis fuit electus adhuc viuere lodouico cōtumace: ꝛ quia humiliter sancti petri benedictionē ac pape coronationem expetijt: more alioꝝ bonoꝝ regū. ideo in omnibus bene directus fuit: ꝛ preualuit cōtra omnes aduersarios suos. Ipse multa statuit: ꝛ pcipue legē fauorabilem p personis ꝛ rebus spūalibus: que adhuc carolina dicitur. Tandem moritur diuicijs plenus ꝛ gloria: sepultus prage.

¶ Anno xpi 1335. fundata est domus scte barbare ordinis charthusiensis in colonia agrippina: illo in loco vt pie creditur: vbi olim btūs seuerinus scti martini animā in celum deferri cōspexit angelico cū concentu.

Karolus 4⁹. ā. 31.

¶ Portentū ignis in celo visuꝫ est qd a phis vocatur candela rotunda. Et eodem anno surrexerunt 1351. crucifflagellatores. Hec secta pestifera surrexit in superiori almania: ꝛ ad inferiorem descendit: demūad partes gallicanas. Confluebant huiusmodi ex diuersis: doctis ꝛ idoctis: nobilibus ꝛ innobilibus. flagellabant autem se cū flagellis nodosis acubus insutis ꝛc. ꝛ nisi papa phibuisset multa mala attentassent.

¶ Aquaꝝ inundatio fuit maxima non ex pluuijs: sꝫ scaturientiū terre venaꝝ: damna fecit infinita toto orbe.

¶ Bellum maximum inter philippū regem francie: ꝛ etuardū regem anglie fuit: ꝛ tanta strages vt mare flandrēse aliquot dieb⁹ tinctū sanguine videret.

1350.

¶ Lector quidā paulus nomine negādo beatam virginē cōceptam fuisse sine peccato originali: coram toto clero ꝛ populo in cracouia cecidit: ꝛ expirauit: sermone nondum finito: vt testatur magister henrricus de hassia. qd factū plures terruit in hac materia scribentes.

¶ Pestilētia grauissima fuit ita ꝙ vix viui sufficiebāt ad sepeliendū mortuos.

¶ Iste multe ville deserte diu manserunt.

¶ Jubileus mutatur per clemēte de qnquagessimo i qnquagessimū: ppꝛ breuitatē hūane vite.

¶ Johāna regina francie virtuosa ꝛ humilima: ꝛ vt pie creditur sancta obijt. 1349.

¶ Sanctus yuo brito doctor iuris canonizatur: qr fuit aduocatus paupum ꝛ sancte vite. Hic solus inter omnes iuristas modernos sanct⁹ reputat.

¶ Taliarandus cardinalis scti petri ad vincula: prelat⁹ deuotus: ꝛ amic⁹ religiosoꝝ ꝛ pmotor bonoꝝ fuit.

6533 — 6543

lemonicensis — Clemens 6⁹. ā. x. m̄. 6. di. 16.

Innocēti⁹ 6⁹ ā. x. lemonicensis

1334 — 1344

¶ Iste clemēs fuit noīe ꝛ re totus virtuosus: multaqꝫ p benedictū rigurose facta mitigauit: ꝛ quosdā priuatos restituit. Laudabilis fuit rigor seueritatis benedicti: sꝫ multo amabilior fuit benignitas clemētis. Hic erat sermocinator egregius. ꝛ sermones multos collegit. Nullum inconsolatum a se abire pmisit. Electus fuit anno xpi 1343. vt in bulla quadā reperi.

¶ Iste innocenti⁹ amator fuit religiosoꝝ: ꝛ fecit fabricari i regno frācie ppe sanctā andreā ex opposito auinionis monasteriuꝫ ordinis carthusieñ. ꝛ multa pūilegia eidem scto ordini cōcessit: ibidēqꝫ sepelitur. fuit etiā canonista maxim⁹.

¶ Johānes de bachone carmelico theologice sapiētie canoniceqꝫ sciētie prīceps pisius ꝛ demum per angliam clarus cognoscitur.

¶ Petrus de casa ex priori generali carmelitaꝝ episcop⁹ vasioneñ. ac hierosolimitan⁹ patriarcha virtutis forma: doctrineqꝫ speculum clar⁹ habetur quem quāplura miracula deo conregnare pdicat.

¶ Guido de pirpiniatio ex priori gñrali carmelice religionis: primū maioriceñ. ac demū clueñ. pontifex doctor inter precipuos cōmendatos: ꝛ vt aliter helias p domo dñi seriosi⁹ post correctoriū iuris: ꝛ aliaqꝫ plurima volumina p cōmendata: libꝛū ꝯ oēs hereses scribit: quē dño gancellino cardinali albanensi ētitulauit: ꝛ multoꝝ actuū suoꝝ clarissime gestoꝝ magnitudine xpianū orbē celebri rumore clarificat.

¶Terremotus maximi fuere p diuersa loca ⁊ basileā tota cecidit cum multis castris ī circuitu. Tunc hoīes velut bestie in siluis cōmorantur nec ciuitates intrare audent. Bella etiam plura ⁊ pestilencie ⁊ fames fuerunt. Terraqꝫ in multis locis aquā albam ⁊ fetentem euomuit: que castra ⁊ loca fortia casui dedit. Tempora pecuniosa ꝓpter hereses ⁊ sectas plures ⁊ supbia ⁊ īiquitas nimis īualuit. vnde in libro bte brigitte primo caplo 45. dicitur ꝙ scdꝫ rigorē iusticie mundꝰ merito deberet perire: qꝛ peius est qꝫ tpe diluuij sꝫ p̄cibus sctoꝝ misericordia pcit ei.

Imperatores

¶Brigitta vidua sctissima de regno suecie clara habet̄: multas reuelationes hūit informatiuas ad oēm statū ecclie: ⁊ ordinē instituit cuiꝰ ipa patrona ē: festū eiꝰ agit̄ 23. iulij.

¶Ordo saluatoris qui vulgariter dicit̄ ordo brigitte circa hec tpa ichoat̄ cuiꝰ regulā ipe saluator met dictauit.

¶Stimata xpi mulier qdam in manibus ⁊ pedibꝰ hūit: ⁊ morabatur ī oppido desft in ptibꝰ holandie.

¶Studium prage instituitur. Et p̄uilegijs dotatur ab innocentio sexto intuitu Karoli.

¶Eclipsis solis fuit in principio martij ⁊ durauit quasi duabꝰ horis.

¶Tempora multum supsticiosa ⁊ curiosa ⁊ populus leuis nimis.

¶Katherina de senis virgo incomparabilis sctitatis fuit cuius vitā scripsit magr̄ iordanꝰ ordinis pdicatoꝝ cōfessor. eius: obijt anno 1370. Multꝫ iustificauit partē vrbani sexti: dicendo ipm esse verū papā ⁊ de scisмate probāuit ⁊c̄.

¶Habuit secū virginē sanctā Katherinā filiam bte brigitte: ⁊ alias plures vtriusqꝫ sexus personas venerabiles.

¶Causa humane malicie a doctis viris multiplex assignat̄: īter q̄ non minima est ꝙ parentes filios non educāt disciplinate sꝫ pmittūt eos ad placitꝫ delicijs affluere. Petulātia igitur cū ex consuetudine ī naturā transierit nec erubescere nec timere pōt. Fitqꝫ ceruix dura donec paupertate: bellis: laboribꝰ ⁊ alijs tribulatiōibꝰ molestat attrita. Flagellū ergo sibi preparat qui filios nō castigat.

¶Alexādria egipti ciuitas opulentissima a petro hierusalem ciprīqꝫ rege capitur. Beato petro thome ordinis carmeli patriarcha cōstantinopolitano ac sedis apostolice ꝓ scto passagio legato multum cooperante.

¶Johānes de rupescissa de ordine minoꝝ multa predixit mox futura de duobꝰ antixp̄is ⁊ desolatione terraꝝ ⁊ generali conculcatione cleri ⁊ redutione totius orbis ad fidem xpi. Pluraqꝫ alia ante annū dn̄i 1370. que dixit sibi reuelata a dn̄o ihū sꝫ nō euenerunt. Et diu in vinculis tentus grandia scripsit de futuris. Et nota ꝙ pene ab initio fidei: huiusmodi prenosticatores fuerunt: ⁊ quotquot tp̄s determinatū predixerunt de huiusmodi archanis q̄ pater posuit in sua potestate decepti sunt. Et ideo non est huiusmodi reuelationibus fides ampliꝰ adhibenda.

Anno mundi 6553 6563

Pape

Vrbanus quintꝰ annis 7.

¶Constitutione in vinea: publicatur contra simoniacam prauitatē primo anno vrbani in vrbe apud sanctū petrum.

Gregoriꝰ vndecius ā. 7.

Anno xpi 1594 1364

¶Iste vrbanus fuit abbas massilieñ. ordinis sancti benedicti decretoꝝ doctor: ⁊ sanctus reputatur. Fecit crucem predicari contra thurcos ⁊ passagiū ordinauit: intoxicatus obijt ⁊c̄. Ad ipsum beata brigitta fuit missa a xp̄o ꝓ confirmatione regule.

¶Iste gregorius fuit dictus petrus de bella forte lemonicensis diocesis diaconus cardinalis obijt rome in pace xpi. Post eū sequitur tribulatio q̄ꝫ dn̄s bte brigitte p̄ostendit ꝓpter peccata cleri. Hic instituit ordinē frm̄ scti iheronimi ī ispania āno. d. 1374.

¶Circa hec tp̄ora pmisit Karolus quartus electoribꝰ thelonea ⁊ vectigalia imperialia: q̄ sita fuerant in terris ipoꝝ. Et surgit disputatio grandis ꝓ ⁊ contra. Nam vna positio ꝓbare contendit ꝙ hoc non liceat neqꝫ expediat sic exossare imperium vt nullas vires cōtra aduersantes retineat. Alia econtra putat rationabiliter hoc factum ne ipsoꝝ electoꝝ regiones grauētur stante ꝓ nunc tot principum violēta incursione nichilqꝫ curantium de impialiū fulminatione p̄ceptoꝝ. Quare ergo ipsi electores p̄ ceteris exactionari deberent cum non esset qui defenderet: aut manum adiutricem afflictis porrigeret. Que autē istaꝝ firmior sit: videant quoꝝ interest. Quid vero de his eneas poeta laureatus senserit: in historia bohemioꝝ plenꝰ cōtinetur. Hoc ꝓ certo scimus: ꝙ siue sic siue aliter disputatio cōcludat̄: mundus iste cursum suum solita vanitate ⁊ instabilitate non retrahet. Nichil stabile sub sole: sed cuncta subiacent vanitati: vt sapiens dicit.

¶Sanctus petrus thome ex carmelita pacteñ. ep̄s ⁊ patriarcha cōstantinopolitanus: doctor precelebris. summiqꝫ regis signifer bellicosus. Post inumeras quas habuit necdū cū sp̄ualibus: sed ⁊ corporalibus crucis inimicis victorias. postqꝫ plures cōscriptos libros ac patrata miracula in famagusta regni cipri ciuitate corpus exuit in festo epiphanie.

Venzela us an. 24.

¶ Iste Venzelaus filius p̄dicti Karoli regis bohemie: ⁊ adhuc patre viuente: electus est in regem cū adhuc puer esset: sed non curauit de impio: ⁊ ideo post multas admonitiones depositus fuit. Nobilem eius indolem libidinosa vita poluit: ⁊ fuit finis eius sine honore: nimis enim degener erat a moribus ⁊ virtutibus sui genitoris: nec vmq̄ȝ impiali diademate coronatus est. Paterna autē ꝓbitas in sigismundū fratrem eius transisse fertur: vt infra patet.

¶ Secta chorizantium transiuit anno dñi 1373. Et fuit rhenus magnus incōparabiliter.

¶ Festum visitatiōis b̄te marie instituitur ab vrbano sexto scd̄m formam sacramenti eucharistie ꝓpter impetrādam vnionē: meritis b̄te marie virginis.

¶ Vincentius de valentia al's de ferra vir sanctus ordinis p̄dicatoꝝ claret miraculis multis: canonizatus est post a calisto tertio anno dñi 1455: quod ⁊ sibi spū ꝓphetico p̄dixit. bernabardus discipulus eius.

¶ Bartholus.

¶ Baldus: fuerunt hoc tempore maximi legiste.

¶ Scisma vigessimūsecundum oium scismatū q̄ āñ fuerunt: pessimum ⁊ subtilissimū. A deo. n. pplexum fuit vt etiam doctissimi: ⁊ cōsentiosi viri non valerent discutere: cui esset magis adherendū: ⁊ fuit continuatum per annos 40. cum graui scandalo totius cleri: ⁊ grandi iactura aiaꝝ ꝓpter hereses: ⁊ alia deuia: que tūc pullularūt: eo ꝙ nō esset disciplina in ecclesia contra huiusmodi. Et ideo ab isto vrbano sexto vsq̄ȝ ad martinum nescio quis fuit papa.

¶ Johannes balestarij carmelita doctor inter doctores ingenti habitus gloria: post editionem multoꝝ voluminū: in cōuentu suo maioritaꝝ moritur.

Iste bonifacius eligitur rome loco vrbani dictus fuit petrus de thomacellis: ⁊ continuatur scisma.

5673 — 6583

¶ Scisma pessimuȝ oritur durauit an. 40.

Vrbanus 6ᵘˢ. āñ. 9.

Clemens 7ᵘˢ. ā. 15.

Bonifaciᵘˢ 9ᵘˢ an. 15.

Benedictᵘˢ 13ᵘˢ. an. 21.

1374 — 1374

¶ Iste vrbanus electus fuit in vrbe propter vim romanorum sed cardinales hoc metu fecerunt ⁊ non ex animo. Quapropter fugientes ad ciuitatem fundoꝝ: dixerunt eum non esse papā. ⁊ elegerunt loco eius dominū robertum de gebennis eodem āno qui dictus est clemēs septimᵘˢ. ⁊ hic oritur scisma.

¶ Sanctus andreas ex priore carmelitaꝝ florentini cenobij presul fesulanus odore virtutifero: longe lateq̄ȝ fulgurante splendescens in domino quieuit: cuius corpus florentie translatū: magna miraculoꝝ illustratur gloria.

¶ Iste benedictus fuit electus in auinione in locum clementis: ⁊ dicebatur petrus de luna: ⁊ perdurauit vsq̄ȝ ad concilium cōstanciense: sed nec tunc quidem obedire voluit: sed semper permansit pertinax. Moriens tandem in regno aragonie iussit cardinalibus suis: ꝙ statim alium loco sui eligerent: quod ⁊ fecerūt: ⁊ idolum eleuantes clementem octauum vocauerunt: sed nil ꝓfecerunt.

¶ Franciscᵘˢ martini theologoꝝ viuamentū singularisq̄ȝ sui tp̄oris lucerna: in honorem p̄gloriose sui carmelici ordinis patrone librū de scā cōceptione immaculate dei genitricis marie cōscribit cunctis virginis zelatoribᵘˢ gratissimum.

¶ Iste ruptus fuit dux bauarie & comes palatinus rheni. vir iustus & catholicus coronatus a bonifacio 9. Hic cum grandi exercitu almanorum intrauit italiam cōtra iohānem ducē galiasc sed cum iactura graui rediit: dignus habitus vt pro iusticia pateretur.

1408

¶ Cometa apparuit: Et statim post leodium cecidit 40. milibus interfectis. Et dñi prutheni cōtra regē polonie bellantes supati sut occisis 40. milib⁹.

Imperatores

Ruptus al's robertus ā. 9.

¶ Gerhardus groet claret scītate victe & scīa & incepit cōgregationē fratrū in dauentria: & plura scripsit.

¶ Johannes rusbroch clarus habet: vir ad modū deuotus & illuminatus. Etiam multa scripta in theutonico reliquit.

¶ Henrricus oyta sacre theologie pfessor famosus.

¶ Henrricus de asia etiā doctor theologie: fuerūt in Vienna duo luminaria ecclesie.

¶ Heresis puerssa iohannis Viclef in anglia & iohanis hus in bohemia: hieronimi de praga pullulauit & multos infecit. Et sub habitu ouino lupinā crudelitatem absconden tes: totū ecclesiasticū statū subuertere nitebant. A diuuit eos temp⁹ pessimū pter scāda losum scisma.

¶ Heresis adamitarum pullulare cepit in bohemia: s3 statī extincta ab hereticis fuit sc3 hussitis. Erat enī nimis grossa & inuerecūda. Nā nudi in cedebant & indifferenter cū feminis luxuriabantur.

¶ Petrus de eliaco theologus. Johannes gerson discipulus eius etiā doctor theologie clarēt parisius.

¶ Cōcilium pisanum in quo ichoata fuit materia de mō faciende vnionis duos enī deposuit & tertium substituit: & sic peior scissura facta est qr nō pualuit exequi bonū q decreuit.

1407

¶ Ludouicus dux aurelianeñ. frater regis frācie occisus est parisius insidiose. Et fuit occasio in finitorum malorum. Causa acta in cōcilio cōstantieñ.

Anno mundi 6653 6603 Grecus

Innocētius 7⁹ an. 2.

Grego⁹ 12 an. 12.

Alexāder 5⁹ ā a.

Pape

Anno xpi 1394 1404

¶ Iste innocentius fuit electus rome in locum bonifatii: dicebatur cosmarus de aperusio.

¶ Trifarius cursus temporū reperitur qui se miro ordine alternat: & secūdum hūc oīs status: oīs cōditio: se gubernat. Primus est abūdantie: 2⁹ indigentie: 3⁹ temperantie. Cū enī tpaliū abundantia arridet hoīes sic fiūt animosi & grandia attentant plerīq3 velut futuri sublimes delicate & ponpose educāt. Sequitur ex his faciliter discordia qñ nullus alteri cedere didicit: donec apta bella cūcta ad pauptatē deducant. Indigentes igitur effecti prudentiā addiscimus moleste expti q non vt volumus s3 vt pmittimur operamur: temperate deinceps viuere ac meticulose solem⁹. Generat deniq3 temperantia: hec paulatim diuitias que iterū vt prius animū tumidū reddunt: & eū in circuitu sempiterne instabilitatis ambulare cogunt. Juxta conmune igitur puerbiū: diuitie pariūt animositates: aīositates bella: bella paupertatē: pauperes mediocritatē: mediocritas diuitias: diuitie iterū animositates &c. Hoc est q psalmista notat dicens. In circuitu impii ambulant.

¶ Iste gregorius fuit electus rome loco innocētii vocabatur añ angelus corarius cessit constantieñ.

¶ Iste alexander fuit electus in cōcilio pisano dicebatur petrus de candia. Et sic adductum est scisma scismati: qr tres gerebāt se p summis pontificibus.

¶ Iste sigismundus fuit rex vngarie: vir xpianissimus et humi limus adeo deuotus vt merito canonizari debuisset iuxta quo rundam pioꝝ vota. Hic afflicte ecclesie et pene desolate: sua mira bili sapia et industria sucurrit: nec in aliquo sibi ac suis pepcit do nec plena vnio fieret. Cōtra thurcos nouē bella hūit: vbiqꝫ triū phādo. Quid vltra? que de cōstantino: theodosio Karolo: ot tone ceterisqꝫ imperatorib' laude digna scri būtur: huic secure pūt aplicari. eligitur āno 409. cū iaꝫ 23. ānis regnasset in vngaria coro natur ab eugenio.

Sigismū d' ā. 27. fi Karoli.

¶ Bohemia vastatur atrociter p sigis mundū: et principes almanie ꝓpter he resim husitaꝝ. Et fuit crux data et pdi cata cōtra eos.

1416

¶ Cōcilium constantiense magnū in quo fides xpiana q̄ iā mul tis ānis q̄ titubare videbatur: fortiter exurrexit: ibi scisma pe ssimū 40. annoꝝ terminatū est: ibi hereses dannate: et duo here siarche. s. iohānes hus et hieronim' cōbusti fuerūt: et pl'a bona i stituta. Determinauit etiam eadē scta sinodus: q cōciliū legiti me cōgregatū repn̄tat ecclesiā vniuersalē: potestatē hēt a xpo inmediate: cui oīs status etiā papal' obedire tenetur in his q̄ sūt ad generalē reformationē ecclesie. s. in fide et moribus. tā in ca pite q̄ꝫ in membris. Itē q deinceps cōciliū de decēnio deberet celebrari &c.

¶ Francia ante hec tempora diu in flore: hec in merore et concul catione fuit iusta morē variebilitatis tporalium. Et nota q fran ci etiā extra patriā suā. s. inturchia miserabillissime ceciderūt in bello: q2 noluerūt audire consiliū sigismundi et captus fuit dux burgūdie: alijs interfectis.

¶ Regnum franciefloꝛentissimum miserabiliter supra modū va statur p henrricum regem anglie: qui etiam non valens quietos dies in delicijs sufferre. postq̄ꝫ alios afflixit non sine grandi iac tura suoꝝ: infelicissime morbo pessimo vitaꝫ finiuit. Itē iohannes dux burgūdie idē regnūq lacerauit: et ipe etiā post ocidītur: q fuit infinitoꝝ maloꝝ ocasio. Tandē dn̄s cardinalis scte crucis or dinis carthusien̄. pacis modū inter eos repit: sꝫ anglici noluerūt recipere: sꝫ burgūdi tm̄.

¶ Iohanes dux burgūdie atrociter ocidītur inconspectu regis frātie: statim p' treugas ini tas: cū sacramentū diuisim ambo sumpsissent et secūtur multa mala lōgo tempore.

¶ Duo amātes in pn̄tia sigismundi fatuo amore cō globati: cū se ad libitū frui nō possent horribili infir mitate percussi sunt: ita vt mulier expiraret: vir eti am vix curari poterat: vnde apparet q̄ntum sit hoc malum vitandū qd nullo cōsilio ac quiescere potest.

6613 | 6623 | dictus gabriel de venecijs

Johēs 23 ā. 4. dcs balthasar — de coxa

Martin' s' an. 14. romanus

Eugenius 4' ā. 16. venetus.

1414 | 1424

¶ Iste iohānes successit alexan dro. Et primū quidē bene incho auit p vnione: et fuit in cōcilio cōstan̄. et obtulit cessioneꝫ papa tus sꝫ post deprauatus latenter fugit et tn̄ nil pficit ei: capitur tandem: et sic cessauit coactus: fact' etiā iteꝝ cardinalis. sepul tus florentie.

¶ Iste martinus elect' fuit per cōcilium cōstan̄. depositis alijs cōtendentib' qui diu scisma habuerūt. et sic reddijt vnio diu deside rata: et necessaria p fidei defensione. hic fuit papa potētiss' sup oēs diues et iustitiarius magnus: plateas et stratas publicaa securas reddidit. he reticos deleuit: multa bona patrauit: adiuuāte si bi inclito principe sigismūdo. Pro terra sancta re cuperanda: multos thesauros cōgregauit: sꝫ mor te preuent' res inpedita fuit: et concilium breuiter an̄ mortē congregari iussit in basilea.

¶ Iste eugenius fuit electus pacifice in vrbe mortuo martino: et indubi tatus papa habit': sꝫ postea breuiter expul sus de roma fuit vt nudus fugeret. Item a concilio basilen̄. citatus et etiā depositus sꝫ nō curauit. et ob hoc iteꝝ scisma oritur qd stetit vsqꝫ ad mortē eius. qui fauebant sibi multa laude digna de eo dixerūt. Econtra qui aduersabātur plura enormia sibi impo suerūt &c. vt moris est. Tamē q̄cquid ē an te susceptā dignitatē fuit vir abstracte vite puta fratercella et bone fame. Quod postea fertur fecisse diuino iudicio relinquo. Ipse etiā romā recuperauit adiutus a venetis et maiorē obedientiā habuit.

¶ Michael de auguanis bononien̄. natalis soli gloria et magnum carmelite religionis: quinimo totius xpianitatis lumiuare: post editionem multoꝝ voluminū terras reliquit.

¶ Iste albertus fuit dux austrie ⁊ gener sigismūdi: ⁊ ideo assumptus fuit in regem bohemie ⁊ vngarie: ꝓpter filiā sicꝫ eius q: aliuꝫ heredē nō reliquit. Hic eletus fuit in regem almanie sꝫ statī intoxicatus obijt. Alij dicunt ꝙ ꝓ fluuio ventris. Vir vtiqꝫ totaliter virtuosus ⁊ a deo pius vt tota plebs diceret: ꝙ mundus eius ꝑsidentia nō esset dignus. Reliquit vnuꝫ filiū puulū cui simile contigit ⁊ duas filias.

Imperatores. electus ē francfordie 1438. die 17. martij

Albertus anno vno

¶ Tres soles visi sunt in celo. Et statim triplex regimē in ecclesia .s. eugenij. Concilij: ⁊ neutralitatis. Multa dicunť. Item anno xpi 1434. Fuit ventus maximus ⁊ c̃.

¶ Conciliū basiliēse ī quo mlta bona īstituta fuerūt pro reformatione ecclesie in capite ⁊ in membris. Habuit principiū gloriosum: sꝫ finem humilem ac tribulatione plenum ꝓpter scisma. Mirabilis rex euentus. Preualuit cōciliuꝫ constantiense cōtra tres papas eos deijtiendo ⁊ quartū instituendo : cū tot haberet aduersitates: ⁊ anulo confirmatuꝫ fuisset. Istud autē tanta auctoritate colectū: ⁊ firmatū: nec vnū potuit vel in modico reducere ad normaꝫ sui ꝓpositi: imo ecōtra ꝓcessus ei⁹ impeditus fuit ab vno. Ibi debile principiū ⁊ finis gloriosus hic ecōtra precisse.

¶ Iste federicus dux austrie electus fuit in regem almanie ⁊ diu distulit coronari a papa ꝓpter scisma. Tandem facta vnio ne a nicolao cū magna glīa: imperiali diademate extitit in vrbe coronat⁹: vir vtiqꝫ pacificus ⁊ qetus ⁊ patientie singularis nec odiēs clerū. Filiā quoqꝫ regis portugalie sumpsit in vxorē. Anno aūt 1471. magnā fecit conuocationē principum in ratispona ꝓpter incursum thurcoꝝ ꝓponens eis ꝙ iam infra 20. annos xpianitas diminuta esset ad centū leucas vel quasi. Et monuit vt ad resistendū se pararēt.

Federicus tertius

¶ Constantinopolis ciuitas imperialis capiť ab infidelibus thurcis tradita ꝑ ianuensem quī ꝑ triduū a thurco constituitur rex iuxta ꝓmissum ⁊ die quarto decollatur. Et fit planctus in tota xpianitate ⁊ timor grādis. Multi xpiani trucidati sunt ⁊ innumerabiles venditi. Imperatoris corpus iam mortuū decapitatū fuit ex liuore thurci. ⁊ perijt pene totaliter fides in gretia.

¶ Liduit virgo sancta in holandia fuit que mirabili īfirmitate diu detenta vbiqꝫ patitur. i. ī toto corpore iuxta nomē suum.

¶ Ludouicus arelateñ. eps: cardinalis moritur vir sancte vite ac mire patientie: miraculis chorruscans: singularis columna cōcilij basilieñ: cui diu presedit.

¶ Bernardinus frater minor qui nouā reformationem inchoauerit: moritur miraculis fulgens cuius festū agitur 20. maij.

¶ Johannes decapestrano frater minor discipulus bernardini statim post obitū eius ꝑfuit reformationi noue claret miraculis moritur 1456. habita vitoria contra thurcos.

Anno mundi. 6633 — 6643

Pape

Felix 5⁹ ā. 9. eligiť 1439. die 17. nouembris.

¶ Eugenius depositus fuit decima die iulij 1439. ⁊ hic oriť scisma vsqꝫ ad annum 1448.

Nicolaus 5⁹. ā. 8. ianuēsis

elect⁹ fuit āno 1447. ⁊ moritur anno 1455.

Anno xpi 1434 — 1444

¶ Iste felix fuit dux sabaudie pricep̄s deuotus ⁊ senex vidit filios filioꝝ suoꝝ. Hic cum iam celibē vitā duceret electus est in papā a cōcilio basilieñse deposito eugenio: ⁊ fuit scisma lōgo tpore ⁊ nō habuit magnā obediētiā: quia neutralitas subintrauit. Tandem defunto eugenio cessit nicholao ꝓpter fauorem vnionis: factus legatus francie ⁊ cardinalis sabinianus.

¶ Scisma 23. inter eugenium ⁊ felicem durauit annis 16. Causa fuit satis noua neqꝫ ante hec tpora visa. Quia concilium basiliense deposuit eugenium vnicum ⁊ indubitatuꝫ papā: iō ꝙ non seruaret decreta concilij constañ. vt dicebatur: nec obedire curauit cōcilio basilieñ. asserens magis ecōtra debere fieri. Vnde oritur grandis altercatio scribentium de hac materia ꝓ ⁊ contra: nec poterant concordari vsqꝫ hodie. Vna pars dicit concilium est supra papā. Alia pars ecōtra dicit non sed papa est supra concilium. Deus super omnia benedictus det pacem suam in ecclesia sancta sponsa xpi semper.

¶ Iste nicolaus electus in vrbe loco eugenij adhuc pendēte scismate: paulatim vbiqꝫ obtinuit obediētia mirātib⁹ oibus: ꝙ vir humillime natiōis sic ꝑualeret contra ducē sabaudie qui fuit ꝗsi affinis cūctis pricipibus xpianitatis: ⁊ tamē dimissus ab oībus. Sꝫ statim sequēti āno vnio reddijt cedēte felice: q: placuit dño ꝑ abiecta mundi gloria carenomē suū. Hic fuit magister in theologia totus actiu⁹ ⁊ in cōceptib⁹ locuples: multa dirupta reedificauit: ⁊ grādem murū rome incircuitu palatij construxit: ⁊ totū murū romanum reintegrauit ꝓpter timorē thurcoꝝ. Itē vers⁹ de vnione in vrbe poblicatus. Lux fulsit mūdo cessit felix nicolao: videlꝫ anno 1449.

¶ Bella plura in diuersis partibus diu cōtinuata. in Vestphalia inprustia inflandria in anglia in romania in sucuia maguntia ⁊ c̃. ⁊ precipue in anglia strages grandis. ⁊ post anno 1461. magūtia capitur.

¶ Jubileus cū magna deuotione per totam xpianitatē celebratur ⁊ ingens multitudo ad limina scoꝝ confluit. Dñs etiam papa rosam in dñica letare consecratam inclito principi lanigrauio hassie transmisit multis virtutibus redimito qui ab elisabeth scā matre sua fuit ꝓlis sexta.

¶ Pueri sci michaelis peregrinātur cum magno feruore per turmas viā lōgam ad mare: ⁊ fit timor cūctis ne spiritus neq̃ agitaret eos : ꝫ statim cessauit ꝓpter tediū itineris ⁊ famem quā patiebantur 1457. ⁊ anno precedenti fuit maximus tere motus in neapolli: ⁊ perierunt multi 40. milia.

¶ Artifices mira celeritate subtiliores solito fiunt. Et impressores librorum multiplicantur in terra.

¶ Reformatio magna plurimorum monasteriorum in diuersis mundi partibus fit. Et nota q̃ huiusmodi reformationes crebro leguntur facte: ꝫ pene nulla remāsit q̄n solito more p successum tporis ad pristinū relabaretur langorē p' venerabilium patrum mortem.

¶ Festū transfigurationis instituitur a calixto ꝓ gratiarum actione illius victorie miraculose facte contra thurcū in vngaria eodē die .s. sancti sixti 1457.

¶ Victoria miraculosa celitus datur xp̄ianis in ungaria terras danubiū ꝯ thurcū magnū: ⁊ pdidit multos ⁊ fugit turpiter timore hostiū pculs': cū nemo eū psequeretur. sola man' dei terruit eum in die scti sixti āno xp̄i 1456. Sanctus iohannes de capistrano pñs fuit ibi: ⁊ ꝓuocauit pplm crepidantē ad psequendum infideles fugiētes : ⁊ facta est vltio magna Dixerūt eni thurci q̃ tā immēsus numerus armigerorum insequebatur eos q̃ vix ausi fuerūt respicere: ⁊ ideo fugissent relictis omibus. Ipi fuerunt scti angeli.

¶ Puella nomine stina imptibus Vestphalie in oppido q̃ hamo dicitur a pteac verissime stigmata dñici passionis hūit in manib' ⁊ pedib' ac latere: virgo nouit cōuersa āno .s. 1464. post spatiū aūt 15. ebdomodarum circa festū venerabilis sacramēti corā 12. testibus ōndit ea: ⁊ p̄dixit q̃ p' duas horas redirent q̃ tūc nō inuenirēt ea: ⁊ sic factū fuit: q̃ loca ila sanata erant.

¶ Leodium multis tribulatiōib' atteritur ⁊ post āno 1468. destruit totaliter p Karolū ducē burgundie: ⁊ dinant anno p̄cedenti : etiā idē āno 73. intrauit terrā gelrie : ⁊ obtinuit eā.

¶ Jubileus mutatur i fauorē aīarum per paulū de vicessimo quīto in 25. annum vt quia abundat iniquitas superabundet ⁊ gracia.

¶ Cometa apparuit in principio anni 1472. Circa festum sancti agnetis transiuit super coloniā in opposito libre : ⁊ caudam longam quasi graduū 30. misit ad occidente . in festo sancti blasij stetit in arietē ⁊ misit caudam quasi ad pliades versus orientē. vaga nimis erat: alba q̄nq̃ ⁊ flamea crinita q̃ valde. Sequuntur bella ⁊ epidimie in diuersis partibus. Et anno 73. fuit estas feruentissima ⁊ siccitas inaudita: ⁊ in quibusdā terris ignis sub terra succēsus vsq̃ ad arenam fuit.

Johānes foreth prior generalis ac reformator carmelici ordinis vir sancte vite : ⁊ singulariter xp̄o fructificus : postea q̃ carmelum totum 20. rexerat annis: andegauis obijt 25. iulij: vbi quā plurimis: nunc miraculis coruscare fertur.

6653 6663 6673

Calixt' 3' ā. 3. m̄. 6. cathalan'

Pius 2' ā. 6. tusc' de senis.

Paulus 2' a. 7. venet' fi. sororis eugenij

Sixtus 4' ianueñ. ordis mīorum

1454 1464 1474

¶ Iste calixtus vir valde senex electus fuit ⁊ continue infirmus : nec potuit zelum suū pficere quē ꝯ thurcos cōcepit ipediente senio morteq̃ pueniente electus fuit 1455. moritur 1458. ipso die scti sixti i quo festū trāsfigurationis istituit āno vno elapso.

¶ Iste pius electus est anno dñi 1458. ⁊ vocabatur eneas vir eloquens ⁊ orator magnus: poetaq̃ laureatus: imperatoris ābasiator añ fuit : ⁊ in concilio basilieñ. notabilem tractatū scripsit ꝓ auctate eiusdē. Ipse etiam canonizauit sanctam Katerinā de senis 1461. Hic passagiū ordinare cupiens: cum plures ex almania venissent romā: ipsos cū benedictione remisit ad propria: eo q̃ non suffecissent: ⁊ statim ipe post moritur 1464. die 14. mensis augusti.

¶ Iste paulus electus est anno dñi 1464. ⁊ statim approuauit celebratiōē festi presentationis bte virginis gloriose sicut pi'. Hic in signādis petitionibus maturus fuit ⁊ iustitie tenax q̃si meli' foret pauca cōdonare: ⁊ eā firmiter seruare q̃ plura signare ⁊ statim reuocare. Grā de palatium construxit apd sctm marchū : ante cōpletionē moritur anno 1471. die 21. iulij

¶ Hic ante cardinalatum fuit generalis in ordine minorum : electus anno 1471. vocabatur autē frācīscus de saona ꝓpe ianua : bone fame ⁊ morum. Fuit etiā vocatus ad cardinalatū absq̃ scito suo. eodē āno orator bernard' iustinianus venetorum rescitauit corā eo q̃ thurc' abstulisset xp̄ianitati duo ipia : q̄tuor regna: 20. ꝓuīcias: ⁊ 200. vrbes: populumq̃ absq̃ numero vtriusq̃ sex'. Hortabatur quoq̃ vt ad resistēdū se disponeret.

¶ Karolus dux burgundie cum ciuitatem nanseiā ditionis reinbardi lotbringie ducis incliti obsedisset magna cū potentia: tandē ab eodē reihardo auxilio ⁊ manu forti Sigismūdi illustrissimi ducis austrie: argētineñ. quoq̃ ⁊ basilieñ : cum reliquis federe sactissimo cōglobatis q̃ vulgo suiceri vocitantur : atroci prelio trucidatus est victoriosissime. Epitaphiū cui' editum tale extat. Te pignit pacis tediū atq̃ quietis in vita. Hic iaces Karole iamq̃ quiesce tibi.

¶ Cronica q̄ dicitur fasciculus tporum: edita in alma vniuersitate colonie agrippine a quodā deuoto cartusiensi: ⁊ impressa Ispaleñ. singulari industria atq̃ impensa Barthoalomei segura atq̃ Alfonsi de portu anno domini 1480. Sixto q̄rto pōtifice maximo : finit feliciter.

¶Ex laertio de vita ⁊ moribus phoꝝ autoritates extracte incipiunt.

T Ales phūs asianus athenis claruit. Hic primus sapiens appelatus est. secundū quē ⁊ septem sapientes vocati sunt. fuit autē conscriptus ciuis mileti. Ideo tales milesius dictus est. Hic post politicā: naturalis phīe factus est speculator. Et inuētor fuit urse maioris ⁊ naualis astrologie. Et primus inter phōs dī de astrologia tratasse. ⁊ primus aīas īmortales posuisse. ⁊ de natura disputasse. Tempora quoqꝫ āni fertur inuenisse ⁊ in tricētos sexaginta quinqꝫ dies diuisisse. Hic tales ut isidorus. 2°. ethi. dicit phisicā apud grecos primus pscrutatus est. Erat aūt paup. qꝛ phīe vacans studijs: acquisitioni pecuniaꝝ intendere nō valebat. Coniuge carēs. Et interrogatꝰ cur nō duceret. respōdit ob filioꝝ amorē. Fertur ꝙ dum nocte duceretur extra domū a uetula ut astra cōsyderaret incidit in foueā: eo quoqꝫ lugēte dixit vetula. Tu quidē o tales que ante pedes tuos sunt videre nequiens: quomodo q̄ in celo sunt putas cognoscere. Hic fertur dixisse hoꝝ trium grās ago: fortune. primo quidē. ꝙ homo fcīs sum ⁊ nō bestia Deinde ꝙ mas. ⁊ nō femina. Tertio ꝙ grecus ⁊ nō barbarus. Huiꝰ hec dicta ferūtur ut ait laertius in libro de vita philosofoꝝ. Antiquissimū entiū ingenitū ⁊ eternū est deus. Optimū entiū est mūdus. Nam opꝰ dei. Maximū entiū est locꝰ: oīa nanqꝫ capit. Velocissimū entiū intellectus. passim eteni currit. Validissimuꝫ entium neccessitas. dn̄atur enī cunctis. prudentissimū entiū tp̄s: adinuenit enī oīa. Iterrogauit eū quidam si lateret deos homo iniuste agens: sed nec cogitās inquit. Interrogatus quid difficile: ait se ipm̄ agnoscere. Interrogatus quid dulcissimū: ait acquirere. Interrogatus quid est numē: ait quod nec pricipium hēt nec finē. Interrogatus qualiter quis iuste uiuere possit ait: si que iubet alijs: ipe agat. Interrogatus quis felix sit: ait. qui sanus corpore: aīa copiosus: natura docilis. Obijt autē tales anno etatis sue septuagessimo octauo. claruit uero achaz regis iudee temporibus.

S Olon phūs vnus de septem sapientibus grecie. natioue atheniensis. Athenis claruit. Hic athenīesibus leges optimas edidit: quas postmodū romani ab athenīesibus accepunt. multaqꝫ beneficia eis cōtulit. Et multo tempore eos prudētia sua a seruitute ⁊ tyrānide liberauit. Et tandē fortuna mutata pfugus in egyptū se transtulit. Deinde. cresolidoꝝ regi adhesit. Demū in cipro senetutē exegit: ibiqꝫ mortuus est. Claruit aūt tēpore ezechie regis iude. Inter ceteras eius leges inuēte sunt he. ut ait laertius. Si quis parētes indigētes nō alat inglorius sit. filij eoꝝ qui pro republica obire publice nutriātur ⁊ doceātur. Itē statuit tutorē cū orphanoꝝ matre nō hītare. nec tutoris officiū exercere in quē defunctoꝝ orphanoꝝ sustātia puenerit. Et si vnum oculū habētem quis illo priuauerit. vice versa ipe geminis careat. Et ꝙ si princeps ebriosus fuerit. nece dānetur. Huius he legūtur fuisse snīe. Saturitas ab opibus generatur. Contumelia uero a saturitate. Que nō posuisti: ne tollas pbitatē iureiurando cerciorē habe. Amicos ne cito possideas: quos aūt possideris ne reprobes. Consule nō dultiora: sed optima. Intellectū fac ducē. Ne malis loq̄ris. Deos honora: ⁊ parētes reuerere. Neminē quā diu viuit dicas esse felicem: eo ꝙ usqꝫ ad vltimū vite diē possit fortuna mutari. Felicitatis enī iudex dies vltimus est. Reꝝ inicia debentur fortune. Interrogatus solon quid est uerbū: Respondit ymago opeꝝ. Quo firmatur uerbū! silētio. Quo firmatur silentiū! tp̄ore. Interrogatꝰ quid est rex! fortis potestas. Quid est lex! aranee tellarqꝫ si in eam incideret quid debile retinetur. graue autē ptransit tella recisa. Interrogatus qua spe fretus tam audaciter resisteret pisistrato tyrāno: ait senectute. Huic soloni mortuū filium lugēti nō esse flendū ait quidā eo ꝙ flere nichil prodesset. cui ille ego magis ploro. ꝙ dānum meū irremediabile video. Cum in loco quodā multis loq̄ntibus solon nō loq̄etur. Interrogatus a piandro vtrum ppter uerboꝝ inopiā! an quia stultus esset taceret! Qui ait. Nemo stultus tacere potest. Interrogatus qualis debet esse populi rector! Respōdit populi rector prius se q̄ꝫ populū rectificare debet. alioquin erit velud qui vmbrā curuā rectificare conatur. priusq̄ꝫ uirga curua umbram faciēs recta fiat. Interrogatus quid acutius gladio! Respōdit praui hominis lingua. Interrogatus quis esset liberalis! ait qui sua bona libenter alijs imptitur ⁊ aliarum rerum cupiditate caret. Interrogatus qualiter ciuitas bene regi posset: ait. Si princeps ⁊ maiores secundum leges vixerunt.

C Hilon phūs lacedomonius vnus de septem sapiētibus grecie. Hic ut dicitur in policrato libro primo. iungende societatis causa missus fuit chorintum. Vbi duces ⁊ seniores populi ludētes inuenit in allea. ppter quod infecto negotio reuersus est dicens. se nole gloriam spartanoꝝ hac maculare infamia ut diceretur cū alleatoribus contraxisse societatē. Fuit autē chilon breuilocus. Vixit annis quiquaginta sex. Et claruit tempore sedechie regis iude. Docebat autem hic dn̄ari lingue ⁊ presertim in conuiuio. nō esse maledicendum proximis: alioquim oportere audire ea quibus quis tristabitur. Item nō esse minādum cuiq̄ꝫ: q̄m hoc muliebre est. Cicius ad calamitates amicoꝝ q̄ꝫ ad psperitatis ire Nuptias humiles facere. Non esse maledicēdum mortuo. seniū honorare. Cauere sibi ipi dānum male q̄ꝫ prauū lucruꝫ. Illud enī semel cōtristabit. Hoc aūt vsquequaqꝫ. Non irridere infelicē. fortem ⁊ dn̄atorem mansuetum esse: ut pximi

magis reuereãtur q̃ʒ timeãt. Discere bene p̄esse ꝓprie domui. linguã nõ preuenire intellectum. Ire d̃nari. Non capere īpossibilia. Non festinare ī via. Loq̃ntem nõ mouere manũ. Legibus obedire. Vti solicitudine. In his que d̃nr de eo ad ꝓpriam mentē recurrere. In lapidibus enĩ cotis auꝝ examinatur: Viroꝝ uero bonoꝝ ⁊ maloꝝ intellectus dedit examē In iudicijs inimicũ iudicare secũdum leges ut saltē lex cõseruetur. Amico uero psuadere ut vtraqʒ conseruētur. lex. s. ⁊ amicus. Item has duas affectiones. s. amorē ⁊ odium licet ferocissimas sic dicebat coercēdas: ut amicos diligat quis tanq̃ʒ forte q̃nõqʒ odio habituros. Et inimicos oderit tanq̃ʒ postea amaturos. Hunc ut ait laertius interrogauit esopus poeta. quid nã ageret iupiter? Respõdit chilon. Alta hũiliat. Humilia uero exaltat. Interrogatus in quo differãt doci les ab indoctis? Ait bona spe. Interrogatus quid est fortuna? ait. ignarus medicus multos enim excecat.

Pictacus asianus mitilenus phũs illustris vnus de septē sapiētibus ⁊ in re militari strenuus fertur de eo ut ait laer tius ꝙ quidã oparius eius filiũ securi ingerens interfecit. Ciuibus aũt ligatum homicidam mittentibus ad eum: ipsum absoluit dicens. Indulgētiam esse supplitio potiorē. Hic pictacus uidens multũ vinũ in insula mitilinēsium cres cere. uolens ebrietati hoiem precauere lege publica statuit. ut peccans ebrius dupliciter pugniretur. Dicebat aũt vinũ bonũ ⁊ malum esse. Malũ quidem ex crapula. sed bonũ ex natura. Vixit ãnis septuaginta ⁊ claruit tp̄oribus ioachin re gis iude. Eius he legũtur fuisse sñie. Dicebat eas optimas esse victorias que sine sanguine fiũt. Item dicebat infortunia nõ esse vitupanda. Item dicebat quod facturus es ne predices: deficiens enĩ irrideberis. Huius pictaci fuit illa sentētia ab alijs postmodum recitata. principatus uirũ ostendit.

Bias primensis phũs asianus vnus de septem grecie sapientibus. fuit in primēsium urbe princeps. Cum aũt ut ait laertius inter primēses ⁊ massanēses grecie instaret bellum ⁊ primēsium milites virgines multas massanensium captiuas duxissent confestim bias his uisis doluit ⁊ captiuas puellas liberans tanq̃ʒ ꝓprias filias custodiuit induensqʒ eas ⁊ singulis dotes tribuens: sub fida custodia remisit ad patres. inimicis exhibēs pietatem. ⁊ detestãs hoc in pietatis genere etiã crudelissimos hostes fuisse ledendos. Cum hoc fuisset in messanensiũ contione narratũ: missi sunt cũ muneri bus nuncij ad biantem: pacē placatis animis postulãtes. Claruit aũt tp̄ore sedechie regis iude. quo mortuo primēses enĩ templum dedicauerũt. Huius he ferũtur fuisse sñie. Honestis ⁊ senibus cõplacere stude. Molestius inter duos ami cos q̃ʒ inter duos inimicos iudicare. Nam amicoꝝ quidem alter erit inimicus: inimicoꝝ uero alter amicus efficietur. Vi tam uero sic mensurandam esse dicebat quasi hõies multo ⁊ breui tp̄ore uicturi sint. Quicquid ꝓposueris firmiter ser uans pseuera. De dijs loquere ut sunt. Indignũ hominē ne laudes ob diuitias. psuadens accipe nõ uiolans. Quicquid boni feceris ad deos transfer. Sapiētia oĩbus possessionibus certior est ⁊ securior. Diu deliberatos amicos elige: eosqʒ vno affectu nõ vno habeas merito. Amicos seq̃re quos nõ pudeat ellegisse. Amici vitã tuam reputa gloriã. Consilio maxime cõtraria sut festinãtia ⁊ ira. Celeritas beneficium gracius facit. Intetrogatus bias quid sit in hac vita optimũ? Ait mens sibi bone rectitudinis conscia. Interrogatus ab hõie impio quid nã esset eusebia. tacebat. eo aũt causaʒ silētij querēte. Sileo inquit q̃ʒ nõ de cõuenientibus tibi queris. Interrogatus quis sit inter homines infortunatus: ait qui non potest infortunia pati. Interrogatus quid sit dulce hõi? Ait ꝓprium.

Cleobolus phũs vnus de septem sapientibus in gretia claruit tp̄ore sedechie regis iude. Scripsit aũt de enigmati cis questionibus libros trium milliũ carminũ: Obijt uero cõpletis annis vite sue septuaginta. Cuiꝰ celebres sñie approbate sunt he. Amico benefac: ut amicitior fiat. inimicũ uero amicũ facere stude. Magis amicoꝝ inuidiam q̃ʒ inimi coꝝ insidias cauere debemus. Illud enĩ aptum hoc celatũ est malum. Nocendiqʒ fraus que nõ spatur potētior est. Quã to plus licet tanto libeat minus. Cum quis exierit domũ: querat primo quid sit facturus. Cum aũt intrauerit q̃rat iteꝝ quid fecerit. Consulebat aũt cleobolus corpus bene exercere. Diligere magis audire q̃ʒ loqui. diligere sapientiã ⁊ sciē tiam ignorãtiam fugere. Ciuitati consulēdum esse potiora. Linguã frenatã hēre. Virtutis ꝓprium esse. vicij alienum iniustitiã fugere. d̃nari uoluptati. filios erudire. inimicitiã preterire. Mulieri nõ esse familiarē. nec contendere cũ suis pre sentibus alienis. Nam illud quidē amētiam. Hoc uero in auiã signat. Seruũ ex ebrietate conuiciantē nõ pletere. Vxorē ex paribus ducere. Nam si ex maioribus d̃nos hēbis cognatos. Non irrideas exp̄bratos: nam fies odiosus. In psperi tate ne supbias. In pauptate ne deijtiaris. Mutationes fortune viriliter scito ferre.

Periander chorinthius phũs vnus de septem sapiētibus claruit tp̄ore sedechie regis iude. Mortuus uero est octo genarius iam factus. De cuius sententijs celebrioribus has hēre potuimus. psperans modestus esto. Infortuna tus uero prudens. Amicis felicibus ⁊ infelicibus idem sis. Quocũqʒ ꝓmitis obserua. Verboꝝ infandoꝝ enũtiationem nõ facias. Non solum peccantes sed peccaturos plecte.

Zoastes phũs ut scribit ysidorus ethimo. viij. rex batrianoꝝ fuit: quē ninus rex assiroꝝ prelio interfecit. De hoc ita scribit solinus in libro de mirabilibus mundi. Nascentium vox prima vagitus: letitie enim sensus differtur in

sesagessimū secundum diem ita vnum nouimus eadem hora risisse qua erat natus. s. zoroastē. Hic prim⁹ magorum extitit q̄z multa post secula magicā artē demetrius āpliauit. Claruit aūt zoroastes tpore tare p̄ris abrahe.

A Naximander milesius phūs auditor taletis sapiētissimi ⁊ anaximenes phī preceptor fuit. Hic de natura celoꝝ. Et motu spe celestis. Cursu sydeꝝ ⁊ natura reꝝ multa conscripsit ⁊ magnaꝝ sutilitatum. Astrologie inuētor fuit. Claruit tpore Cyrri regis psaꝝ.

A Naxarsis phūs frater regis scitaꝝ fuit. qui iura moresq̄z Athēniēsium in citas introducere conabatur. uolens patrie ꝑfectum afferre. Ob quā causam inuidus frater eius in uenatione sagittā in eum iacens letale philosopho uulnus inflixit. qui moriens ait. per sapientiā in grecia saluatus sum: sed ꝑpter inuidiam in ꝑprijs pereo. Dicebat aūt anaxarsis vineā ferre tres botros. Primū iocunditatis. Secūdum ebrietatis. Tertium āxietatis. Itē turpe quid ausurus te sine teste time. Item melius esse vnū amicum hēre multis dignū q̄z multos nullius dignos. Interrogat⁹ quō possit quis fieri nō amator potus? Ait si pre oculos hēat inebriantiū se turpitudines Interrogatus que nauium sunt tutiores? Ait q̄ in terra quiete iacent. Nam sciēs quatuor digitoꝝ spissitudinē esse nauis tantū dicebat a morte nauigātes distare. Interrogatus quid est in hōibus bonū ⁊ malū? Ait lingua.

E Pimenides phūs cretensis scripsit de genesi ⁊ ortu diuino libros in quinq̄z millib⁹ versuū: nec nō ⁊ diuersis naturis reꝝ libros nouē milliū ⁊ quingentoꝝ uersuū. Item scripsit ꝓsayce de victorijs ⁊ decretēsi policia. fundauit aūt apud athenas templum venerādoꝝ deoꝝ. Et solonis sapiētissimi tēpore claruit. Vixit annis centum septuaginta septem.

H Omerus poeta asianus in grecia claruit tpore saulis regis isrl̄. Hic ab atheniēsibus pro insano habit⁹ est. eo ꝙ deos inter se belligerasse diceret. Hic etiā ut dicitur in policrato libro primo. leuē questionē a nautis sibi ꝓpositam nō potuit explicare. a quibus cū imprudētius ⁊ procatius derideretur. vir verecūdij ingenij quasi toxicato cōfusionis gladio. seu iaculo ꝑfossus ad mortē spūm exalauit. questio aūt nautaꝝ talis fuit. Ibat enī homerus spatiatū in littore maris celū aspiciēs ut pote cōsideratione elleuatus. quē videntes piscatores sedētes in littore adinuicē colloquentes deriserūt. qui cum eos videntes aspiceret. Interrogauit quid hērent. qui dixerunt. quot quot cepimus nō hēmus. ⁊ quos nō cepimus retinemus. vermes enī in vestibus scrutabantur. homerus uero cogitatū suuz dirigebat ad pisces. ⁊ cogitabat qualiter hoc esse potuisset. vt videlicet nō dum captos haberent pisces ⁊ captos pisces nō hērent. aiunt enī quidā ex eum adeo a mari captū ut in insaniā uersus seipm suspenderit. Vixit aūt annis centū ⁊ octo. Hic iuxta numeꝝ grecaꝝ litteraꝝ de troie captiuitate vigitiquatuor libros heroicis versibus edidit, Quod opus iliadem nōiauit. Vnde ipē ut historiographi referūt. nō solum poetaꝝ: sed etiā phōꝝ princeps uocari apud grecos iure meruit.

L Igurgus phūs ac princeps insignis apud lacedemones claruit. Et tpōribus helysei ꝓphete. in insula autē cretensi uoluntariū exilium ꝑpetuo egit. Ibiq̄z moriens ꝓici ossa sua in mari iussit ne forte lacedémonez refferrētur. Quibus ut narrat trogus pompeius iura ⁊ leges dedit. eosq̄z iureiurā do obligauit. ut nichil de eis immutarēt priusq̄z reuertaretur. Simulans se ad oraculum delphicū proficisci: consultuꝝ quid addendū uel mutandum legibus videretur. Leges uero eius inter ceteras sunt he. Nam conuiuari omnes iussit publice: ne cui diuicie uel luxurie in oculto esset. Iuuenibus non amplius vna veste vti toto anno ꝑmisit nec aliquē cultius altero progredi: ne opulentius epulari. fundos oīm equaliter diuisit: ut equata patrimonia. neminē potentiorē altero redderent. Emi singula nō pecunia: sed cōpensatione mertium iussit. Pueros puberes nō in foꝝ sed in agrū duci iussit: ut primos annos nō in luxuria: sed in omī ope ⁊ labore agerent. Nichil eos causa somni substernere. Et vitam sine pulmento agere. Nec prius in urbem redire q̄z viri facti essent statuit. Virgines sine dote nubere iussit ut vxores nō peccunie causa eligerentur. Seueriusq̄z matrimonia sua viri coercerēt cum nullis frenis dotiū tenerentur. Maximū honorem nō diuitum: sed seniū esse statuit. Ne quisq̄z locū honoratiorē senibus optineret.

P Ictagoras phūs natione samius. Claruit tpōre nabuchodonosor regis assirioꝝ. Hic ut ait boeti⁹ in primo musice artis inuētor fuisse apud grecos dicitur per maleoꝝ ferietium inequalia ponderaꝝ ⁊ per cordaꝝ inequalitatem uel inequalem extensionem: ac per calamoꝝ inequalem longitudinē. Hunc pictagorā Augustin⁹ de ciuitate dei dicit ydromāticum extitisse. Fuit etiā nigromāticus ut ibidem dicitur. Adeo ut adhibito sanguine etiam inferos phibeatur excitasse. Hic primus apud grecos inuenit īmortales animas: sed errauit ponendo eas de corporibus ad corpora transire. Docuit aūt pictagoras hec enigmata. Stateram ne transileas. id est ne pgrediaris iustitiam. Ignem gladio ne foueas. id est iratum ⁊ tumidum animū uerbis maledicis ne lacessas. Per viāz publicā ne ambules. id est ne multoꝝ seq̄ris errores. Irundinez. in domo ne suscipias. id est garrulos ⁊ uerbosos

quomodo musica inuenta [illegible]

homines sub eodem tecto hītare nō pmitas. De dictis eius nobilibus hēntur hec. Fugāda sunt oībus modis ꝛ abscindenda. Langor a corpore. Imperitia ab anima. Et luxuria a mēte. A ciuitate sedictio. A domo discordia Etin cōe a cunctis rebus intemperātia. Amicoꝝ dicebat oīa esse cōia. Et amicū se ipm esse alteri⁹. Duoꝝ tpoꝝ maximā esse hēndam curam dicebat ꝛ mane ꝛ uespi id est eoꝝ que acturi sumus ꝛ que gessimus. Post deum dicebat ueritatē esse collendam. Que sola deo hōies pximos facit. Loqui ignorat qui tacere nescit. Duo lachꝛ maꝝ genera sunt in oculis mulieꝝ. Veri doloris vnum. Insidiaꝝ aliud. Auari homines pupillis breuis etatis similes sunt quibus de suo nichil vti licet. Interrogauit quidam pictagorē si cuperet esse diues? Qui ait. diuitias contēno habere que liberalitate pduntur ꝛ pcitate putrescunt. Vidit pictagoras quendā pretiosis inductū uestibus qui turpia loquebatur. Et ait illi. Aut loquaris sermones tuis uestibus similes: aut pannos induas tuis eloquijs congruentes. Cum quidam stolidus audiēte pictagora diceret male se cū mulieribus esse q̄ȝ cum phis conuersari. Et sues inquit pictagoras libentius in sceno q̄ȝ in aqua uersantur. Interrogatus quid in mūdo nouū est? Ait: nichil.

A Naxagoras phūs asianus Athenis claruit tpore xersis regis ubi annis triginta phie studijs insudauit auditor fuit anaximenis. Hic cum ad modum diues esset: possessionibus derelictis studendi gratia diutinam pegrinationem assumpsit. Et cū a quodam criminaretur dicente. Non est tibi cure patria. Extenso brachio ꝛ ostēso celo ait. imo michi ad modum patrie cura est. Hic studiosissim⁹ ualde fuit ꝛ multa de motu celi ꝛ cursu sydeꝝ ꝛ natura reꝝ scripsit. Vixit annis septuaginta duobus. In carcere enim ab atheniēsibus positus ꝛ multa inedia squalidus uenenatus est ab eis: qꝛ solem dicebat lapidem esse ignitū quē illi pro deo colebāt. Interrogatus aliquando ad quid factus fuisset? Ad contēplationem inquit solis. lune ꝛ celi. Cuidaȝ ei dum exularet ab athenis dicenti priuatus es ab atheniēsibus? Nequaq̄ȝ ait: sed illi me. Interrogāti amico dum senes esset an ante mortē in patriā uellet afferri. ut in patria moreretur? Ait nichil neccesse est. Vndiqȝ enī ad inferos tantundē vie est.

C Rates thebanus phūs. Hic ut ait hieronimus epistola tertia magnum pondus auri piecit in mare dicens. Abite pessime diuitie. Ego potius uos submergā q̄ȝ submergar a uobis. Nō enim putauit se posse simul uirtutes ꝛ diuitias possidere. Hic enī ut ait seneca in libro primo epistolaꝝ cū vidisset adolescētulum secreto ambulantē interrogauit: quid illic faceret? Solus inquit mecū loquor. Cui crates. Caue ne cū hōie malo loquaris.

S Imonides poeta maximus. Claruit tpore manasse regis iude. Hic interrogatus quid inter hōies facile cōsenescat? Ait beneficiū. Huius he feruntur esse sentētie. Tutius est tacere q̄ȝ loqui. nemīnē enī tacendo: multos aūt loquendo circumuētos agnouimus. Innocentē nō debilitat conscientia: cum in aduersis solatiū est homini nō meruisse q̄ patitur. Fortuna innocētem deserit sepe: bona spes nunq̄ȝ.

Æ Sopus adelphus poeta claruit tpore Cirrij regis psaꝝ. Hic confixit fabulas ellegātes. quas romulus quidam de greco trāstulit in latinum. In quibus docet quid obseruare debeant hōies. Et ut uitam hominum ostendat ꝛ mores inducit aues. Arbores. Bestiasqȝ loquētes. Hic anno primo cirrij regis fertur fuisse pempt⁹.

Z Eno enthigēsis phūs stoyce secte inuentor ac magister socratis. centū ꝛ septem ānis uixit ꝛ nunq̄ȝ a studio cessauit. De hoc ait seneca in libro de tranquilitate animi· qꝛ nunciatū q̄noqȝ fuit illi naufragio oīa sua fuisse submersa. At ille ait. Iubet me fortuna expeditius philosophari. Hic viro ꝛ vxori garrulis dixit. Cum duo soli estis quomodo capit uos vna domus loquaces. Huius sunt iste sentētie. Sepultus sit apud te sermo quem tu solus audieris. Malum hōiem blande loquētem agnosce tuū laqueū esse. Cuidam loquaci ait. Si meis tu auribus audires taceres.

I Socrates phūs. Claruit in grecia tpore assueri regis. Scripsit aūt librum exortandum ad dimonsū. de quo notabilia quedam sunt hec. Talis fias parētibus quales erga te fieri natos optas. Quod nephas est agere eadem neqȝ bonū fari existimes. Nunq̄ȝ ullum pperrās facinus latere credas. Nam ꝛ si ceteros hoc lateat tu tibi conscius es. In uestibus neqȝ magnificus sis neqȝ curiosus. Odi blandiētes tanq̄ȝ decipiētes. Nam vterqȝ equaliter iniuriatur. Ne in risum precipitē diligas. Nec uerbū cum acrimonia acceptes. illud enī ames: hoc uero furiosum est. Serua magis uerboꝝ q̄ȝ reꝝ deposita. Neminē amicū concilies priusq̄ȝ pcunctaris quo pacto se gesserit erga priscos amicos. Credas eum etiaȝ erga te huiusmodi futuꝝ cuiusmodi erga illos fuit. Lente fias amicus. Factus aūt pseuerare nitaris. eqȝ enim malū est nullum hēre ꝛ alternare multos. Quoscūq̄ȝ uelis tibi amicos facere de his aliquid boni profer. Aurum in igne pbamus: Amicos autē in aduersitatib⁹ decernimus. Amicoꝝ absentiū uelud presentiū memor esto ne censeri ualeas absentes nō diligere. Benefacito bonis. Aderit enim tibi debita gracia. Benefaciens aūt malis similis erit alentibus alienos canes. Illi nanqȝ in impendētes panem ut in

quoslibet latrant. praui quoq; iuuātes se ut nocentes ledunt. Consiliare diuti⁹ : effice uero deliberata velociter Qui pperam agit in ꝓprijs : nunq̄ cōmode consiliabitur in alienis.

Socrates phūs. Atheniensis primus ethice inuentor fuit. Vltimas terre regiones ad acquirendam sapientiam plustrauit usq; ad senetutem. Et licet esset sapiētissimus se nichil scire reputabat. Vnde id sepe dicebat. Hoc vnum scio ꝙ nescio. De eo tulli⁹ in tusculanis dicit ꝙ phiam euocauit de celo ⁊ in urbibus collocauit fuit aut̄ mirabilis castitate. Justitia. Tempantia. alijsq; virtutibus ita ut ꝓpter virtutū heroicaꝝ eminētiam eū vltra hominē etiam philosophi ꝓnunciarent. Aliq̄n ut ait Agelius li. 2°. reptus est stare a summo lucis ortu usq; ad alterꝝ orientem imobilis. ijsdem vestigijs ⁊ ore atq; oculis directis cogitabundus tanq̄ in excessu mentis. Patientia uero mirabili p̄dictus inuitus fuit in omnibus tribulationibus sustinendis. Semel enim ictu calcis a quodā ꝑcussus est. ⁊ dum quidā ei⁹ tollerātiam miraretur ait. Si asin⁹ me calce ꝑcussisset nūquid euꝫ in iudicinm conuenirē. Cur igitur nō sic equanimiter sustineā ictus hominū sicut ꝑcussuras ferrē irrationabiliū bestiaꝝ. Itē cuidam dicēti sibi talis maledicit tibi. Ait ideo maledicit q2 bene loqui nō didicit. Item quodam tpore xantipē vxorem cum infinita cōuicia in eum dixisse aqua pfusus immūda nil amplius respōdit q̄ʒ capite depsso sciebā inquit ꝙ illa tonitrua imber seq̄retur. Cum socrates quosdā hospites suos satis tenui cena suscipi pararet. Ait. Si boni sunt equanimiter ferunt. Si mali nō est curandum. Socrates ut in policrato libro octauo dicitur in senectute sua didiscit musicā. Credens si ei musica deforet sibi cumulū sapiētie defuturꝝ. Cum aūt ei diceretur nūquid nō verecundaris in senectute studere. maior verecundia est in senetute ignorātes esse : q̄ʒ in senetute studere. Mortuus est veneni poculo tpore assueri regis assirioꝝ. anno uero etatis sue nonagessimo quarto. quo anno librūʒ nobilissimū composuerat. De dictis socratis nobilibus siue ꝓuerbis hn̄tur hec. Oriente sole consiliuꝫ : Occidente conuiuiū cogitandum. Age sic alienū ut tuū nō obliuiscaris negocium. Contraria sunt consilio. Ira. Festinatio Velox consiliū sequitur. Penitentia principiū amicicie est bene loqui. . male dicere est inimiciciaꝝ exordiū. Amicus raro acquiritur cito amittitur. Cum amicis breues orōnes longas amicicias hr̄e oportet. Malum alienum tuūme feceris gaudiū. Mellius est cauere q̄ʒ pauere. Vtilius est erubescere q̄ʒ pauescere. Quod hēs ita vtere ut alieno nō egeas. Grauior est labor ubi nullus effectus est. Iratus filio ipse te coerce. Filio modesto : nunq̄ʒ graue est quod pater iubet impossibile. Presentē laudare ⁊ absentis famā ledere minime decet. Penaꝫ a quo merueris frustra petis p̄sidium. Oculos ⁊ aures uulgi puta malos testes esse. Ede ⁊ bibas ut bene viuas. Non viuas ut tātum edas ⁊ bibas. Felicitas semp subiecta est inuidie. Sola ergo miseria inuidia caret. Nichil amittit qui nichil hēt. Et paꝝ eget qui parum cupit. Nulla tam bona vxor est in qua nō inuenias quid. Sicut nichil supius benigna coniuge. ita nichil infesta muliere crudelius. Est igitur vxor aut tutū refugiū aut penale comertium. Mulier speciosa ⁊ pulcra templū est sup cloacā edificatū. Interrogatus socrates a quodam i ope quid agere debet paucua habēs ⁊ multis indigens ! Ait si res tua tibi nō suficit tu parce viuendo. fac ut rei tue ip̄e suficias. Cum garrulus quidam deridendo interrogaret socratē ut eum doceret sapientie precepta. Due inquit sapiētie p̄cepta tibi neccessaria sunt. Vnum ut taceas. Aliud ut loqui discas. Interrogatus in quo quis famā acquirere possit ! Ait. Si gesserit optima ⁊ locutus fuerit pauca. Interrogat⁹ a quodā ut ait tullius in tusculanis. De qua patria esset ! Ait mundanus sum. Totius enī mundi se incolam ⁊ ciuē arbitrabatur. nullam sibi a ꝓprians patriā.

Aristipus phūs Cireneus Athenis claruit. Qui ut ait laertius ad dionisiū tyrānum in syracusam ꝓfectus est. Adeo aūt p̄stantissimi cordis extitit ut tpori loco ⁊ psone semp conuenire ⁊ se coaptare posset. Vnde quodam tpore dionisio in eum sputāte patiētissime ptulit. ⁊ condolenti amico dixit piscatores sustinent a mari madefieri ut uenentur cobiū. Ego aut̄ nō sustinebo vino limphato aspgi ut blemiū accipiā ! Est aut̄ cobiū piscicu lus paruus. Blemius uero grandis piscis est. Aiunt hunc q̄noq; iusisse perdicem quinquaginta dragmis emi. Culpante uero quodā ait. tu nec obolo eam emisses. Ingressus est q̄noq; Aristipus igorāter domū meretricis ⁊ uiso scorto confestim exiuit. Quodam uero pueroꝝ erubescente. qui cum eo erant ait Aristipus. Intrare illuc malum nō est : sed nequire exire.

Demostenes . orator athenis claruit. De eo ait ysidorus primo ethi. Cum philippus rex macedonum athenas obsedisset ⁊ ab atheniensibus postularet ut sibi decem oratores daretur. Et sic disceret ab obsidione. Demostenes in consilio atheniensiū hanc fabulam confixit. Lupi suaserunt aliq̄n pastoribus ut in amicicia conuenirent. Cum pastoribus placuisset petierūt lupi ut prima uice securitatis traderentur eis canes in quibus videbatur esse occasio iurgioꝝ. Anuerunt pastores. tunc lupi aderēti formidine omnē gregē nō solum pro satietate : sed etiā pro libidine lacerauerūt. Sic igitur philippus sublatis oratoribus i populo athenīēsi factur⁹ est. Quod

audientes athenienses demostenis cōsilio acquieuerunt. Et sic ciuitas a ꝑiculo liberata est. Item demostenes sto
macum laidis nobilissime meretricis iocando subpalpitans ⁊ queritans. hoc q̄ntum? illa diceret mille denarijs
Respondit. Ego penitere tanti nō emo.

y Pocras medicus insignis. Artaxersis regis tp̄ore claruit apud athenas. Hic uoluptates multū detestaba
tur. Vt ait Agelius. Fuit autē Ipocras parui corporis pulcre forme. grandis capitis. tardi motus. mute
cogitationis. tarde locutionis. ⁊ fuit modici cibi. Vixit aūt annos nonaginta quinqꝫ. Scripsit libros circiter. xx
vj. elegātes. De eo ysidorus. 4. ethi. ita scribit. Medicine artis autor ⁊ reptor apud grecos ꝑhibetur. Apollo
hanc filius eius. Esculapius laude ⁊ ope ampliauit sed postq̄ꝫ fulminis ictu interijt interdicta fertur medendi cu
ra ⁊ ars simul cum auctore deficit. latuitqꝫ per annos fere quingētos usqꝫ ad tempus Artaxerxis regis ꝑsaꝝ.
Tunc eam reuocauit in lucem curā rōnabiliter ꝑscrutatus infirmitatū ypocras a sclepio patre genitus. Ip̄e enim
discussis etatum. regionū ⁊ egritudinū qualitatibus. causas rōnabiliter ꝑscrutatus est infirmitatum.

Vripides poeta adeo Archelao regi ꝑsaꝝ carus extitit ⁊ dilectus ut summā ei cōsilioꝝ suoꝝ cōmitteret
Qui cum a cena regis domū rediret a canib⁹ dilaceratus est. Hic ut ait Boetius carentē liberis infortuniū
dicebat esse felicem.

d Jogenes phūs cinicus antistenis discipulus fuit. Qui moriens ex febre ut ait Tullius libro primo in tuscu
lanis iussit inhūatum corpus suū relinqui. Et cum amici dicerēt ꝙ a feris deuoraretur ait minime. sed iux
ta me baculum quo feras abigam ponite. Ait quidam. Quid poteris nō sentiens? Quid ergo ait feraꝝ laniat⁹
michi nō sentiēti oberunt. Ob hoc cōcludens illi nichil obesse carētiam sepulture. Claruit aūt diogenes tēporib⁹
alexādri. Hic quodam tp̄ore in usu potādi calicem ligneū hn̄s: vidit pueꝝ concaua manu bibentem. Vnde elisit
illum ad terrā dicens. Nesciebam ꝙ natura poculum hēbat. Item cum quidam lentulus uerbis plurimis debo
neestasset diogenē ⁊ illo nō respondente interrogassent quidā. Cur maledicēti nō daret respōsum? Ait nollo cō
tendere cum hōie sup re in qua qui optinet vilior reputatur. Alius similiter dehonestauit eum uerbis cōtumel
liosis nec respōdit. Et cum diceretur ei quare nō respōdes. Ait. nō possum ego illi tantā dehonestationē inferre:
quantā ip̄e sic loquēdo intulit sibi ip̄i. Alius rursum dehonestauit eum uerbis contumelie nec indignatus est?
Et cum ei diceretur. Cur nō indignaris? Respondit. hic dehonestator meus aut est veridicus aut mendax. Si ve
ridicus ꝓpter veritatem nō irascar. Si mendax deest indignationis causa ex quo nō nouerit quid dixerit. Cū qui
dam ei refferret ꝙ quidā amicus eius contra eum maledixisset. Ait. An amicus me⁹ ita dixerit dubium est. de
te aūt ꝙ ita dixeris michi malum est. Item cum quidā ei nunciasset cuncti uitupant te. oportet inquit sapientiā
ab insipientibus impugnari. Esse enim meliorē iudicat lingua mala quē carpit. Quadā vice dum p̄nte Diogene
versificator quidā multis laudibus extolleret Alexandrum p̄ntem. Assumens diogenes panē cepit comedere
Cunqꝫ diceretur quid agis ait. Vtilius est sic agere q̄ꝫ audire mēdatia. Cum quidam forme turpis diogeni do
mum ostendisset suā oībus in ea locis auro nitētibus in faciē illius spuit inquiens. Nichil adeo vile in ea domo
se vidisse. Hic cum uidisset iuuenē bonoꝝ moꝝ facie tn̄ turpi. ait aīe illius bonitas dat multū pulcritudis facici.
Idem cum vidisset quendā decora facie ⁊ moribus inhonestum. Ait o q̄ꝫ bona domus ⁊ malus hospes. Itē vi
dit quendā ydiotā sedentē sup lapidem. Et ait lapis sup lapidem. Infirmatus est q̄noqꝫ diogenes ⁊ cum eum cō
fortarēt amici dicētes. Non timeas q̄ꝛ hoc a deo est. Ait ꝓpterea magis timeo. Cum quidā letāter diceret dio
geni se de nouo vxorē duxisse. Ait illi puum solatiū ⁊ magnā solicitudinem es lucratus. Vidit diogenes senē
quendā tingētem capillos. cui ait q̄ꝛ canos ocultas nō ꝓpterea senectutē abscondis. Cum quidam garrulus so
phista diceret diogeni. Quod ego sum. tu nō es. Ego sum homo ergo tu nō es homo. Ait diogenes hoc quod
concludis falsum est. eꝝ a te incepisti. Sed si vis veꝝ id fieri a me incipe ⁊ in te conclude. Ex celebribus eius sentē
cijs repte sunt iste. Iudex bonus nemo erit nisi qui de se alteꝝ iudicare cognouerit. Qui innocentē dānat seip̄m
uulnerat. q̄m sua sentētia semp reus seip̄m pugnit cōscientia. Nulle sūt ocultiores insidie q̄ꝫ he que latēt in simu
latione officij aut in aliquo neccessitudinis nōie. Nam eū qui palam est aduersarius facile cauendo uitar potest.
Et troianos equ⁹. idcirco fefellit q̄ꝛ formā minerue mentitus est. Si bonus vis fieri a te expelle quod in alio des
picis. Mellius est medicū adire q̄ꝫ accersire. Quere igitur medelam donec sanus fueris. mellius est q̄ꝫ tūc medi
cum requirere cū naturā expugnauit egritudo. Interrogat⁹ diogenes cur tam magnā nutriret barbā? Ait ut eā
cicuis videns ⁊ tangēs virum se esse meminerit. Interrogatus que hora esset comestioni congrua? Ait habenti
quod comedat hora est congrua cum famescit. Non hn̄ti uero q̄n hēre potest. Interrogatus a quodā in quo
turbari facere posset inimicum suū? Ait. Si tu es valde bonus. Interrogatus quid est tristitia? Ait carcer aī

P Lato phūs Atheniensis tpore Darij regis psarꝝ natus est. Hic ut in policrato dicitur teste. Apuleio pri⁹ Aristoteles dictus est. Sed demū a latitudine pectoris plato hic in phedrone suo quē transtulit Cicero validissimis argumentis anime immortalitatē asseruit. Et potest omis rōtinatio in vnius silogismi cōpendium ita redigi. Anima ex se mouetur. Quod ex se mouetur principiū motus est. Quod aūt principiū motus est natū nō est. Et quod natum nō est immortale est. Anima igitur immortalis est. Mortuus est aūt plato tpore philippi regis macedemonū. Vt ait seneca in epistolis āno octoagessimo primo natalis sui die sine vlla deductione. Platonis uero elegātia quedā dicta sunt hec. Qui suā animā que vna est gubernare nō potest quomodo multorꝝ hōinum gubernator erit. Idem dicebat debere hōiem in speculo sepius suā faciē intueri. qm̄ si viderit eam decorā indigne ferat agere turpe opus. Si uero turpem cēsuerit verebitur simul duo turpia aggregare. Itē dixit escā maiorꝝ esse uoluptatem eo scilicet ꝙ eo capiūtur hōies sicut hamo pisces. Item si sapientie forma oculis videri posset ad amorē sui omēs maxime excitaret. Item nō potest cōphēdi forma iusticie nisi pri⁹ iniusticie series discuciatur. Mors phantibus appetenda est. Ipsa phia est meditatio moriēdi. Totius phie robur patientia est. Interrogatus plato quis sapientiam adipisci possit? Ait in nō expectādo que euenire no possunt nec de preteritis recordari. Interrogatus per quid cognoscitur sapiens? Ait sapiens cū uitupatur nō irascitur. Et nō extollitur cum laudatur. Interrogatus per quid hōies cognoscūtur: Ait. hōies ⁊ uasa teste a simili modo pbamus. Illa quidem in sono. os in sermone cognoscimus. Interrogatus quāto censu debeat homo esse contentus: Ait tantum acquirit quis ꝙ defectū nō hēat in eo quod ei necesse est. Et quod nō expediat ei hōibus adulari. Interrogatus quis est inter hōies fortior? Respondit. Qui ppriam potest iracundiā uincere. Interrogatus. Quis est inter homines debilior Ait. Qui suum nō potest celare secretum. Interrogatus. Quis est inter hōies potentior? Ait. Qui suā scit abscondere pauptatem. Interrogatus. Quis est inter hōies tempātior? Ait. Cui sufficit id quod habet. Interrogat⁹. Quis est homo bonorꝝ morꝝ? Ait. Qui malorꝝ morꝝ hōiem pati potest. Interrogat⁹. Qualium locorꝝ uel urbium habitatio sit vitanda? Ait nō habites terram in qua sumptus lucra exupant. Et in qua mali p̄ualent bonis. Et ubi plurimū dn̄i mētiuntur. Interrogatus in quo quis possit principum gr̄am optinere: Ait si volueris insipientis principis gr̄am optinere. ipius seq̄re voluntatem. Si uero sapientis que ad rem non ptinent uel contra rōnem sunt ostendere nō omitas.

A Ristoteles phūs eximius. Gente macedo. Patria stragoritanus. Platonis fuit discipulus. Est aūt astraguria ciuitas tracie vicina olimpo ⁊ montoni. fili⁹ aūt fuit nichomachi ⁊ festie. qui ab esculapio descenderūt. nichomachus aūt medicūs fuit aminiti regis macedonū pr̄is philippi. Hic adhuc iuuenis existens doctrinā elloquentie docuit. Factus aūt annorꝝ decem ⁊ septem mittitur athenas. Vbi hesit socrati tribus annis. Quo mortuo hesit platoni annis viginti octo. Transcendit aūt Aristoteles in phia hūanam mensuram. Ita ut cōe nomen phorꝝ antonomatice sibi pprium esse meruerit. Fuit enim facundus elloquio. sed vberior sensibus. Agilitatem corporis ⁊ pspicatiam ingenij hn̄s. Vixit annis sesaginta duobus in optimo mentis vigore. Et numero composuit ut ait laercius libros circiter trecentos. Alibi tamē legitur ꝙ in vniuerso cōposuit tractatus numero mille. Aristotelis aūt elegātia dicta sunt hec. De semetipo in neutrā ptem loq̄ndum est. Qm̄ qui se laudat vanus est. Qui se vitupat stultus est. Item nunq̄ verecundiores esse debemus q̄ cum de dijs agitur. Iniuria iiuste irrogata eius est infamia qui facit. Item dicebat. de duobus hōinum generibus uehemēter admiror scilicet de illo in quo bona nō sunt. ⁊ tn̄ si de ipo dicātur acceptat ⁊ gaudet. Et de illo de quo mala pferuntur que in eo nō sunt ⁊ idem turbatur. Item dicebat radices discipline esse amaras. Fructus uero dulces. Item trib⁹ indiget discipllna. Natura. Documēto ⁊ solicitudine. Itez dicebat ex parētibus honorabiliores esse eos qui instruūt. q̄ qui generant. qm̄ hi quidem dant viuere. illi uero bene viuere. Interrogat⁹ Aristoteles quid est quod cito senescit: respondit gaudiū. Interrogatus. Quid est spes: Respōdit iuge somniū. Interrogatus. Quid est amicus: Ait vna anima in duobus corporibus cohabitās. Interrogatus quid amicis afferre debemus? Ait ea que nobis offerre optamus. Intetrogatus quid sibi ex phia acquisisset: Ait nō coacte facere que aliqui ob timorē legis faciunt. Rephensus est Aristoteles q; iniquo homini elemosinā dederat. Qui respōdit. nature non malicie sum misertus. Cuidam iactanti se ꝙ esset de ciuitate magna. ait. Non est considerandum ex qua patria quis ortus sit: sed quali patria dignus sit.

Puleyus affer phūs platonicus athenis claruit. in greca ⁊ latina lingua doctissim⁹. Hic platoni successit. Et libros plures scripsit. Et inter alios librum scripsit quem asinū aureum intitulauit. Vbi refert sibi accidisse ꝙ accepto veneno sibi a muliere dato. humano animo pmanente uisum illi fuit ꝙ in asinum fuit mutatus. a

qua illusione postmodum est curatus. Huius he sunt sententie. Nichil est deo similius q̄ȝ vir aīo perfecte bonus. Artes alie siue scie possunt ignorari sine erubescentia. sicut ratio pingendi. psallendi. siue cantādi: quas vir bonus potest sine animi uitupatione contēnere: sed nescire bene viuere nunq̄ȝ audebis dicere sine pudore. Multa alia eius dicta vide in libris suis.

Enocrates phūs maximus. platonis discipulus fuit. Hic cuidam loquaci fertur dixisse. Audi multū: loq̄re paucua. Os eni vnum ⁊ aures duas a natura accepim⁹. Quodā illi maledicēte surgēs discessit ⁊ maledicenti ait. Vt tu lingue tue: ita ego auriū meaꝝ dn̄s sum. Idem cū esset cum quibusdā detractorib⁹ ⁊ taceret. querēte vno. cur solus taceret? Quia dixisse me inquit aliq̄n̄o penituit. tacuisse nunq̄ȝ. Hic cū vidisset quendam latronē duci ad patibnlum subrrisit dicēs ꝙ magni fures minores morte dānabant.

Emas atheniensis phūs alexādri tp̄ore claruit. Hic atheniēsibus nolentibus Alexādro diuinos honores exhibere ait. Videte. ne dum celum custoditis terrā amitatis. Huius etiā dictū illud egregiū fuit. Amico mutuā me rogāte peccuniā. ip̄m ⁊ peccuniā pdo.

Picurus Atheniensis quāuis ut ait hieronimus litteras nō didiscerit ⁊ artem disputādi teste boetio ignorauerit. tn̄ multa egregia repiuntur eius dicta. Et claruit tp̄ore cirri regis psaꝝ. De hoc similiter hieronimus reffert in hec uerba. Epicurus uoluptatis assertor quod valde mirādum est. Om̄es libros suos repleuit. oleribus ⁊ pomis: vilibusq̄ȝ cibis dicens esse vtēdum. qꝛ carnes et exquisite epule ingenti cura ⁊ solicitudine misera p̄parate maiorē penam hn̄t inquirēdo: q̄ȝ uoluptatem in abutēdo. Sapientie quoq̄ȝ opam dare nos nō posse dicebat si mense habundantiam cogitemus. que labore nimio ⁊ cura indiget. Errauit aūt in multis Epicurus plusquā om̄es phi. Nam putauit deum res hūanas nō curare. sed occiosum esse ⁊ nichil agere. Dixitq̄ȝ uoluptatem summū bonum esse. Et animas cum corporibus interire. Seneca de egregijs epicurij dictis hec scripsit. Honesta res est leta pauptas. Illa uero nō est pauptas si leta est. Si cui sua nō videtur amplissima: licet toti⁹ mūdi sit dn̄s tn̄ miser est. Aliquis vir bon⁹ eligēdus est nobis ac semp ante oculos habendus: ut sic tanq̄ȝ illo spectante viuamus. Et om̄ia tanq̄ȝ illo vidente faciamus. Si ad naturā vixeris nunq̄ȝ eris paup si ad oppinionē nūq̄ȝ eris diues. Exiguū natura desyderat: oppinio imensum. Ante circumspiciendum est cū quibus edas ⁊ bibas: q̄ȝ quid edas ⁊ bibas. Inicium salutis est noticia peccati ⁊ meditari mortē. Ira immoderata insaniā gignit. Nō comessationes. nō potationes. nō copule feminaꝝ. nō copia piscium: ⁊ alioꝝ huiusmodi: que splēdido vsui pantur Conuiui suauē uitam faciunt: sed sobria disputatio. Multe enī ex delitiaꝝ epulis molestie generātur.

Heofrastus phūs Aristotelis discipulus ⁊ successor fuit. Scripsit theotus librum de amicicia. in quo amiciciā om̄i caritati p̄fert. Et rarā in rebus hūanis contestatur esse. Hic accusasse naturaȝ dicitur. ꝙ coruis et cornicibus uitam diuturnā dedisset. Quoꝝ id nichil interest. hominib⁹ uero quoꝝ maxime interfuisset tam exiguam uitā dedit. quoꝝ si etas esse posset longior oībus ꝑfecto artibus eoꝝ uita erudiretur. Querebatur ergo tunc se cum illa videre cepisset extingui. Scripsit etiā aureolus theofrastus librum de diuicijs. Item librum de nupcijs ut ait hyeronimus cōtra iouianū in quo querit. An sit sapienti vxor ducenda. Et cum diffinisset si pulcra esset. Si bene morigerata. Si honestis parētibus nata. Si ip̄e sanus ⁊ diues sit. Sapienti inire matrimoniū aliq̄n̄o statim intulit. Hec aūt raro in nupcijs vniuersa cōcordant. Non est igitur vxor ducenda sapienti. Primo qꝛ impediuntur studia phīe. nec potest quisquā libris ⁊ vxori pariter inseruire. Multa sunt que matronaꝝ suī vsibus neccessaria. Preciose vestes. Aurū. Geme. Sumptus Ancille ⁊ supelex varia. Deīde per totas noctes garrule questiones. Illa ornatior ꝓcedit in publicum. Hec honoratur ab om̄ibus. Ego in cōuentu feminaꝝ missella despitior. Cur aspiciebas vicinā. Quid cum ancilla loq̄baris? De foro ueniens quid attulisti? Non amicū. non sodalem hēre possumus. Alterius eni amorem suū odium suspicatur. Si totam ei cōmiseris domū: seruiēdum est illi. Si aliquid tuo arbitrio reseruaueris fidem sibi adhiberi nō putat. Et ideo in odium uertitur. Et iurgia cōcitat. Et nisi cito cōsuleris parat uenena. Si pulcra est: facile adamatur. Si feda facile contēnitur. Dificile est aūt custodire quod pl'es amāt. Molestū est possidere quod nullus uel amare ul' hēre dignatur. minore tn̄ miseria deformis hētur q̄ȝ formosa seruetur. Nichil enī tutum est in quo totius populi uota suspirant. Preterea quid prodest diligens custodia cum vxor impudica seruari nō possit. pudica nō debeat. infida enim custos castitatis ē neccessitas. Nulla est igitur vxoris electio sed qualiscūq̄ȝ venerit est hēnda. Si iracunda. Si fatua. Si deformis. Si supba. Si fetida. quodq̄cūq̄ȝ ē post nupcias dicimus. Equus. Asinus. Bos. Canis. Et vilissima mācipia. prius ꝓbantur q̄ȝ emuntur. Sola vxor nō ōnditur: ne ante despiciatur: q̄ȝ ducatur. Hui⁹ theofrasti. he legūtur fuisse sentencie. Potius est doctum esse: q̄ȝ peccunie cōfidentem. Doctus enim solus ex om̄ibus nec in alienis pegrin⁹:

nec amissis familiaribus ꝛ neccessarijs inops est amicoꝝ: sed in omī ciuitate ciuis est. Item expedit tam amicos ꝓbatos amare q̄ʒ amatos ꝓbare. Amicicias eniʒ immortales esse oportet. Cum amicis oꝛones breues: amicicias longas esse oportet. Amicum blandum caue cuius uerbū est dulce. Semp bonus amicus grauius irascitur. Amicum ledere nec ioco quidem oportet. Pro amico occidi plus expedit q̄ʒ cū inimico uiuere.

Tolomemus philadelphus egypti Rex fuit studiosissimus ꝛ libroꝝ cupidus Demetriū bibliotece sue prefecit cū ab eo q̄sisset de numero libroꝝ viginti millia adesse respondit. Sed paulo post tp̄ore usqʒ adquinquagita millia posse ꝑuenire putabat. Hic ptholomeus canones astroꝝ composuit. Hic fecit descriptionē orbis terre. Et per astochotenē ph̄m qui adiuctus a mēsoribus ptholomei inuenit numeꝝ stadioꝝ terre in circulo terre mira subtilitate ꝛ ingenio. fuit enim in quadriuialibus valde doctissimus.

Eno stoicus ph̄s tp̄ore ptholomei floruit. Huius fuit illa sn̄ia. Sapientis est nō posse turbari. sed ut ratio eius prauis cedat affectibus. Qui hac etiā oꝛone vsus est ut ait seneca. nullum malū est gloriosum: mors est gloriosa. mors ergo malum nō est. Vnde ꝛ ipe zeno manus sibi intulit: ut post mortē uiueret felicius.

Tacius cecilius poeta socius ꝛ contēporaneus Ennij poete natione galus claruit rome. mediolani autem obijt. Huius hec fuit sentētia ut ait Agelius. Inimici pessimi sunt frōte hylari corde uero tristi. Hic duos filios habuit poetas metricos scilicet. Archimenidem ꝛ thebaydem.

Itus liuius hystoriographus ꝛ tragediaꝝ scriptor illustris. Rome claruit ante iulium cesarē nouē annis Fuit natione patauinus id est paduanus. Vbi mortuus est anno quarto impij tiberij cesaris. Vixit autē annis circiter octoaginta. Scripsit uero egregie de prelijs romanoꝝ cū anibale in libris centum.

Cipio romanoꝝ consul ab euētu uictorie affricane dictus est affricanus. q2 affricam sua ꝓbitate deuicit. De quo victoriaꝝ magnaꝝ miri ꝛ laudabiles actus leguntur in hystorijs romanoꝝ. Sed q2 ph̄s ꝛ ph̄ie auditor fuit. puta panetij quedam prudentissima eius dicta ꝛ acta comēdabilia. Hic inserenda sunt. hic optimis moribus. Adeo ornatus fuit: ut pius in matrem. liberalis in sorores. Bonus in suos ꝛ iustus in oēs fuisse legatur. Hic scipio ut ait Augustinus libro primo de ciuitate dei. pontifex magnus ꝛ iudicio totius senat᷑ uir optimus. nolebat emulā romano impio cartaginē ab ipo captam ꝛ deuictā dirimi. Et in hoc contradicebat catoni. timens quod postea euenit. scilicet ne romani cū fine terrore belli essent lasciuirēt ꝛ inter se bellarent. Dicebat Scipio nichil esse difficilius q̄ʒ amiciciā usqʒ in extremū diem vite ꝑmanere. Interdum enī dimittitur contentione luxurie uel alterius comodi. quod idem adipisci uterqʒ nō potest. Pestem quoqʒ maiorē in nullam esse in plerisqʒ acicijs q̄ʒ glorie cupiditatem. Ex qua ob certamen honoris ꝛ glorie inimicicias maximas sepe inter amicissimos extitisse videamus. Idem etiā de se dicere solebat. nunq̄ʒ se minus occiosum esse q̄ʒ cum occiosus esset. nec min᷑ solum q̄ʒ cum solus esset.

Vllius cognomento marchus ꝛ cicero romanus nobilissimus inter consules romanoꝝ iullij cesaris tp̄ore claruit qui ph̄s maximus fuit ꝛ studiosissim᷑. De quo scribitur decimo libro codicis ꝙ ros ꝛ tuba romani eloquij. Scripsit aūt tullius egregios libros sub titulis infra scriptis. De amicicia librum vnum. De senectute librum vnū. Philipicaꝝ librum vnum. Tusculanaꝝ questionum libros quinqʒ. Inuectiuaꝝ libros sex. De diuinatione libros duos. De creatione mundi librū vnum. Dialogoꝝ ad ortēsium librum vnum. De ꝑtitione oroīs librū vnum. De agricultura librū vnum. De iusticia ꝛ iure naturali librū vnum. Verremaꝝ id est gestoꝝ contra uerrem librū vnū. Inuectiuaꝝ contra salustriū librū vnum. Inuectiuaꝝ cōtra Catilinā. Et sut oꝛones quattuor De rebus militaribus librū vnum. De officijs libros tres. De oratore libros tres. De padoxis librum vnum. Rethoricoꝝ librū vnū. Orationū libros duos. De legibus libros tres. De fato libros tres. De natura deoꝝ libros tres. De republica libros sex. De achademicis librum vnum. Topicoꝝ librum vnum. De consilijs libros duos. De sinoninis librū vnum. De gloria hūana librū vnum. De laude cathonis librū vnum. De ꝑnosticationib᷑ libros duos. De consolatione librū vnum. De responsis aurispicū librū vnum. Item eplas scripsit multas Huius aūt tullij dicta elegātia q2 plura supra sunt. Breuiter aliqua sunt hec virtutis oīs laus inactione consistit. Omniū societatū nulla ꝑstantior nulla firmior q̄ʒ cū boni viri moribus similes familiaritate coniuncti sunt. Nichil enī amabilius est nec copulatius q̄ʒ moꝝ similitudo bonoꝝ. In quibus enī sunt eadem studia: eedem uolūtates: in his fit ut altero alter eque delectetur ut se ipo. Et sic vnus fiat ex pluribus neccesse est. Nichil est laudabili᷑ uel magno ꝑclaroqʒ viro dignius placabilitate ꝛ clemētia. Oīs aiaduersio ꝛ castigatio a cōtumelia vacare debet: nec ad eius qui pugnit uel castigat aliquē. sed de reipublice vtilitate defferri. Cauendum etiā est ne maior sit pena q̄ʒ culpa. Et ꝓhibenda est ira in pugniēdo maxime. Nunq̄ʒ enī irat᷑ qui ad pugniendū accedit mediocritatē

illam tenebit que inter paꝝ est ⁊ minimum. Qui igitur reipublice p̄sunt legum similes sunt q̃ ad puniendum nõ iracundia: sed equitate ducuntur. Luxuria cum omi etati turpis sit: senibus maxime fedissima est. Dominis in co modo suũ agere comodum magis est contra naturã q̃ȝ mors. Illa ꝓmissa seruãda nõ sunt q̃ his ipis inutillia sũt quibus illa ꝓmittis. Hec lex in amicicia seruetur ut nec rogemus res turpes: nec rogati faciamus. Non michi minoris cure est qualis respublica post mortẽ meã futura sit: q̃ȝ qualis hodie sit. Consiliũ veꝝ libere clare gaudeamus. Omĩa breuia tolerabilia esse debẽt etiã si magna sint. Item in libro de senectute. Tantus cibus adhibendus est: ut vires reficiãtur ⁊ nõ opprimãtur. Item in libro philipicaꝝ. posteriores cogitationes ut aiunt solent esse sapientiores. Omẽ malum nascẽs faciliter opprimitur. Inueteratũ plurimũ robustus fit toti⁹ iniustitie nulla captabilior. q̃ȝ eoꝝ qui cum maxime fallant id agunt ut boni esse videantur.

Ato marcus. porcius p̄hũs ⁊ poeta latinus claruit. Rome Virgilij tp̄ore. Hic vir tante constãtie fuit ut glorie eius nullus vnq̃ȝ laudando ꝓfuerit nec vitupando nocuerit. Hic licet gentilis hũanam tñ gloriã subegit [?] gleba. Sed ut de illo scribit Salustius quominus appetebat gloriã eo magis illum gloria seq̃batur. Hic aĩmas ꝑpetuas esse existimãs. Tandem tedio duplicis quartane se ip̄m occidit ut meliorẽ vitam inueniret. Augustin⁹ aũt in libro de ciuitate dei dicit ꝙ cato se ip̄m occidit victoriã cesaris impaciẽter ferens ⁊ ei subijci nolens. Hic docuit rempublicã uirtutibus magis q̃ȝ armis esse tuendam. Hic ut ait Augustinus libro quinto de ciuitate dei dixit. Bonum ciuitatis esse erarium opulentũ ⁊ tenues res priuatis. Item cũ quidã obseruans auguria. Catonẽ consuluisset eo ꝙ mures caligas eius corrosissent. Deridens ait nõ est mirum si mures caligas corroserunt. Sed hoc fuisset mali futuri magnũ iudicium si mures a caligis fuissent corrosi. Scripsit autẽ Cato librum de moribus ꝑtim ꝓsayco sermone partim metrico qui a pueris in scolis frequentatur. Qui multas notabiles cõtinet sñias.

Alustius p̄hũs ⁊ poeta claruit tp̄ore tulli. cuius emulus extitit. Hic scripsit de bello Catilinario librum vnum. Item de iugurtino librum vnum.

Laucus numaci⁹ cicerõis discipulus orator insignis rome claruit. Hic cum galliã comotã regeret lugdunum cõdidit. Huius illa legitur fuisse sententia. Nam superbi est minores despicere. maioribus inuidere. Ab equalibus dissentire.

Lautus poeta comicus tullij discipulus rome claruit. Fuit autẽ elloquentissimus. Huius illa stat sñia. Pecunia reꝝ ⁊ solicitudinũ causa ẽ ⁊ caput. Sibimet esse sufficientẽ. Primũ bonũ est. ius iure honorẽ tibi defferri inter miseros uiuito. In amiciciã ⁊ fidem stultũ ne recepis. Insipientium ⁊ reproboꝝ facilius sustinetur odium q̃ȝ colegium. Nemini te nimis sodalem feceris.

Irgilius inter oẽs poetas optimus. Natione mantuanus. Cremone studijs eruditus est. Deinde sumpta toga magisterij mediolanũ iuit. post breue aũt tempus romã ꝓfectus est. Hic ut ait Augustin⁹ libro primo de ciuitate dei inter ceteros poetas magnus omniũq̃ȝ p̄clarissimus ⁊ optimus. more tñ poetaꝝ mẽtitus est. Hic ideo Virgilius est vocatus quasi a virga. q2 mater eius somniauit se pariturã virgã quãdam que usq̃ȝ ad celum ptingeret. Quod nichil aliud fuit nisi q2 erat paritura virgiliũ qui loquẽdo de altis celũ tangeret. Hic ut ait Vgo p̄hia naturali predictus ⁊ nigromãticus fuit ⁊ mira quedã arte illa fecisse narratur. In porta neapolis cãpanie dicitur fecisse muscã eneam que oẽs muscas ab vrbe expellebat. Item in eadem urbe macellum sic construxisse fertur: ut nulla ibi caro putresceret. Item eadem urbs cum letali peste sanguisugaꝝ uexaretur liberata ẽ ab eo cũ sanguisuga aurea ꝓiecta in puteũ. De eo eñi narrat Alexander nequã. ꝙ ipe ortum suum aere immobili vicem muri optinentis muniuit ⁊ ambiuit. Et pontẽ aereũ construxit cuius beneficio ad loca destinata pro arbitrio uoluntatis sue adire cõsueuit. Campanille quodam sic dicitur construxisse ut turris ipa lapidea eodem modo moueretur quo campane dum pulsabatur. Ortum quẽdam sic dicitur fecisse ut in eo nõ plueret. De virgilio etiã legitur. ꝙ quedã dñia traxit eum usq̃ȝ ad medium turris cuiusdã. et ibi fecit eum stare ut oẽs de ciuitate cõspicerent eum. Qui postea depositus arte sua fecit ut nõ nisi in natura sua ignis inueniri ⁊ incendi possit. Ipse virgilius in vita sua tres libros inter alios composuit. Vnum in quo docuit artem pascendi pecora qui uocatur bucolica. Alium in quo artem colendi agros. qui uocatur georgica. Et tercium in quo docuit artem bellãdi qui uocatur eneida. Mortuus est brundusij quinquagessimo primo etatis se anno. Ossa uero eius translata sũt neapolim. Cum virgilio ab impitis obijceretur ꝙ alienos uersus suo opi inserebat. Respondit magnoꝝ uiroꝝ ẽ clauam extorquere de manu herculis. Claruit aũt tp̄ore pompei.

Vllius celsus hystoriographus scripsit diligẽter librum de bello cesaris. in quo multa doctrinalia ⁊ moralia continentur.

t Erentius publius poeta cartaginensis Rome claruit tp̄ore octauiani augusti. Scripsit aūt comediaꝝ librū elegātem in quo mores multoꝝ ad precauenda p̄icula annotauit.

Arro marcus. Rome claruit octauiani imp̄atoris tp̄ore. Qui nonaginta uixit annis. Vir doctissimus acuti ingenij ⁊ in om̄i seculari eruditione p̄itus. Hic apud latinos innumerabiles libros scripsit. Cuius quidem Varronis sententie sunt he. Contra om̄es sape dissipe est. Ficte referas g̃ras inuicte danti. Vi datum ne reputes beneficium sed predā. Semel dedit qui rogatus. Bis qui nō. Extorq̄re est plusquā semel rogare. Pulcherrimū est data cum feruore reddere. Ex animo dātis censetur munus magnū. Amici diuitum palee sunt esse grana. Vis expiri amicum: calamitosus fias. Non reffert quis: sed quid dicat. Non tan laudabile est meminisse. q̃ȝ inuenisse. Hoc alienū est. illud ꝓprij muneris est. Excelentissimū est docēdi gen⁹ exemploꝝ subditio Eo tm̄ studia intermitātur ne ōmitantur. Nescire quid est pauptas: optimus est ad summas diuicias ꝓgressus. Non ē miser nisi qui se esse credit. Nulla iactura grauior est scienti q̃ȝ tp̄oris. Multi laudē amittūt: quā ipsi eam de se p̄dicant.

Ratius flaccus poeta illustris rome claruit tp̄oribus cesaris augusti. Hic scripsit librū sermonū ⁊ ep̄laꝝ Et carminū. librum odaꝝ. Item poetriā ⁊ de remedijs. Mortu⁹ est rome anno etatis sue. 57. Huius he sūt sententie. Om̄e tulit punctū qui miscuit vtile dulci. Hoc placuit semel decies repetita placebūt. Quo semel est imbuta recens seruabit odorem testa diu. Nemo adeo ferus est ꝙ nō mitescere possit. Dimidiū facti qui bene cepit habet. Est modus in rebus sunt certi deniq̄ȝ fines. Quos vltra citraq̄ȝ nequit consistere rectum.

Jstus pictagoricus ph̄us. Qui claruit tp̄ore octauiani imp̄atoris. scripsit librū sn̄iaꝝ moraliū quē rufinus presbiter de greco trāstulit in latinū. De quo libro beatus Augustinus mentionē facit in. 2°. retractationum. De hoc infra scripta notabilia exerpta sunt. Etiā in minimis caute age. Opta tibi euenire nō quod uis: sed quod expedit. Jn om̄i eo quod bene agis actorē esse deputa deū. Intollerabilis fit malicia cū laudatur. Mellius est lapidem frustra iacere q̃ȝ uerbum. Tunc loq̄re q̄n̄o tacere nō expedit. Mellius est vinci a uero dicente q̃ȝ vincere mentientē. Cum p̄es hōibus memēto q̄ȝ tibi p̄est deus. Et iudicās hōines scito q̄ȝ ⁊ ip̄e iudicaberis a deo. Maius p̄iculum est iudicātis: q̃ȝ eius qui iudicatur. Age magna nō magna polliceris. Tunc eris sapiens cū te nō putaueris sapientem. Multitudinē fidelium nō inuenies. Raꝝ eni est om̄e quod bonū est. Excruciēt te liberi male viuentes magisq̄ȝ morientes. Viuere quidem nō est in nobis. Recte aūt uiuere in nobis est. Si vis cū leticia animi viuere noli multa agere. Jn multis eni actionib⁹ minor eris. Magnā scito sapientiā. per quā ferre potes ineruditoꝝ insipientiā. Sicut in bonis actibus laudari vis. ita in delictis patienter accipe si culparis. Corpus tuū anime putato esse uestimētum. mundi igitur serua illud. Animā mors nō p̄dit: sed vita mala. Aures tuas non om̄ibus cōmittas. Sapiens sequitur deum. Et deus sequitur animā sapientis.

o Vidius naso poeta floruit tp̄ore tiberij cesaris. Et mortu⁹ est in exilio. Hic scripsit libros poeticos metricos. Idem Ouidius qui fuit ante Chrystum ⁊ cum xp̄o. In libro de mutatione vite sue. qui intitulatur de uetula libro tercio inquit trinitatē ⁊ incarnationē ⁊ multa preclara secreta fidei nostre.

v Alerius maximus octauiani augusti tp̄ore claruit. Hic librum edidit de factis ⁊ dictis antiquoꝝ moralibus qui apud gentiles romanos ⁊ grecos hēbantur famosi ⁊ illustres. Addens ex ꝓprijs quedā ad uirtutum comēdationem ⁊ vicioꝝ detestationē p̄tinentia luculento sermone. Ex quibus hoc elegās dictum hic inseritur. Nulla tan modesta felicitas est. que malignitatis dentes vitare possit.

s Eneca cordubensis ph̄us vir doctissimus Catonis stoici discipulus. Lucani poete patruus. Rome claruit. Et neronis imp̄atoris dum iunior esset preceptor fuit. Hui⁹ tp̄ore gloriosi apostoli petrus ⁊ paulus rome predicabāt. Cum aūt seneca ⁊ multi de domo cesaris ad paulū confluerēt. fuit seneca beato paulo adeo familiaris. videns in eo diuinā sapientiā ⁊ scientiā: ut se ab eius colloquio uix temp̄are posset. Et q̄n̄o eum ore ad os alloqui nō valebat. frequētibus datis ⁊ acceptis epistolis eius colloquio amicabili ac consilio fruebatur. Scripta quoq̄ȝ pauli coram cesare legit. Et in cunctis eum admirabilem reddidit. Senatus autē de paulo alta sentiebat. Hic seneca de admirāda tenacitate sue memorie ita scribit in primo libro declamationū. Memoriā in me floruisse aliq̄n̄o ut nō tm̄ ad vsum sufficeret: sed in miraculum vsq̄ȝ ꝓcederet non nego. Nam ⁊ duo millia nominū recitata quo erāt ordine dicta reddebam. Et ab ip̄is qui ad audiendum preceptorem nr̄m cōuenerant singulos uersus a singulis dictos plures q̃ȝ ducentos ab vltimo incipiens usq̄ȝ ad primū recitabam. Nec ad complēdum tm̄ que uellem uelox michi erat memoria: sed ad continēda que acce p̄at. Hic seneca continētissime vite fuit. quem beatus hyeronimus annumerat sanctoꝝ catalogo illis epistolis ꝓuocatus: que legūtur pauli ad eum. Et ipsius ad paulum. Hic seneca plures scripsit libros elegātes. Et maxime decem tragediaꝝ librum. Hūc senecam cum

quadaꝫ die respiceret nero. Et uerbera que sibi in pueritia intulerat ad memoriā reduceret ac infremuisset p̄cepit ei ut quod uellet mortis genus eligeret. Ipse quasi suaue genus mortis arbitrans in balneo mori in cisiōe vene vtriusqꝫ brachij elegit. Vnde ⁊ quodā presagiū recte uocatū est nomē eius seneca. id est se necans.

Vintilianus calagurritanus poeta qui tp̄ore galbe imp̄atoris claruit ab hispania romā venit. Et publicā ibi scolā tenuit. Hic scripsit libros de oratoria institutione octo. Ex quibus hec exerpta sunt moralia. Vtinam liberoꝝ nr̄oꝝ mores nō ipsi pderemus. infantiā statī delicijs soluimus. Mollis educatio quā indulgentiam vocamus neruos mentis ⁊ corporis frāgit. Consuetudo est certissima loquēdi magistra. Vtendumqꝫ plane sermone est ut nūmo. cui publica forma est. Vsitatis enī tutius vtimur. Non extimādum est cui⁹ quisqꝫ etatis sit: sed quantū in studio iam ꝓfecerit: Carendum nō solum uicio turpitudinis: sed etiā suspitione. Ingenia pueroꝝ nimia eruditionis seueritate defficiūt. Nam ⁊ desꝑant ⁊ dolent ⁊ nouissime oderunt quod maxime nocet. dum oīa timēt nichil conantur. Ne temptes quod effici non possit. Princeps qui uult oīa scire: neccesse hēt multa ignoscere. Tan dest auaro quod hēt q̄ꝫ quod nō hēt. Afflāte fortuna pene oīa decēt. Pulcherrimi opis studio uacare mens nō nisi oībus uicijs libera potest. Mellius certe ꝑsuadebit alijs: qui prius ꝑsuasit sibi. Viciosa iactatio fert audientib⁹ nō solum fastidium: sed pleꝝqꝫ odium. Prodit se quelibet custodita simulatio. Nec unq̄ꝫ tanta est loquendi uoluntas que nō titubet ⁊ hereat. i. hesitet quotiēs ab aīo uerba dissentiunt. Non hēt cām loquendi. cui nō potest credi. ablata ē ab eo oīum uerboꝝ fides ⁊ oīs sermonis auctoritas. Totius hōis libertas ē oculos prodidisse. Oculi sunt per quos pauptates ferre nō possumus. Oculi tota nr̄a luxuria sūt. Hi nos in oīa quottidie uicia p̄cipitāt. mitātur. adamant. concupiscunt.

Lutarcus phūs institutor traiani imp̄atoris ut dr̄ in policrato libro quinto. fidelis. in sentencijs. in uerbis luculētus. Et in sacrario moꝝ tantus arbiter fuit: ut facile traiani imp̄atoris possit agnosci p̄ceptor. Hic ī principibus quattuor debere vigere dixit. scilicet reuerentiā dei atqꝫ ipsius cultum. sui disciplinā. officialium potestatē. affectum ⁊ ꝓtectionem subditoꝝ.

Linius secundus veronensis orator ⁊ historiographus insignis. claruit tempore traiani imp̄atoris. Huius plurima stant opa multi ingenij. Scripsit enī bella oīa que unquā cum romanis gesta sūt. Que in. 38. uoluminibus comp̄hendit. Item scripsit naturalis historie libros. 37. quos imp̄atori uespasiano direxit. Fuit autē plinius in sequestri millicia industrius. Cui⁹ hec legitur fuisse snīa. Animi magnitudo nichil ad ostentationē oīa uero ad conscientiā reffert rectiqꝫ facti. mercedem nō ex populi sermone: sed ex facto petit. Idem dicit ꝙ homo existens in puteo ꝓfundo stellas videbit in die sicut in nocte.

Tholomeus phūs fendensis tp̄ore adriani imp̄atoris claruit. in geometria ⁊ astrologia p̄clarissimus fuit Ipse enī plus in astrologia addidit q̄ꝫ esset totum. quod ante se scriptum inuenit. Hic composuit libros multos maxime librum de ꝑspectiua. nō fuit vnus ex regibus egypti qui ptholomei uocati sunt. sed hītauit in Alexandria ⁊ in Rhodo. Vixit aūt ānis. 88. Prouerbia eius moralia sunt hec. Insipiēs est qui sui ipsius quātitatem ignorat. In bonis que nobis a deo conferūtur bonitatem largitoris considera. In malis aūt purgationis aut remunerationis bonitatem attende. Quātomagis fini appropinquaueris: tantum bonū cum augento opare. Paup non est qui suo intellectui dn̄atur. Qui inter sapientes humilior ē: sapiētior existit. Non disseras nisi cū eo qui veritatem cōcedit. neqꝫ respondeas nisi a te querēti consilium ⁊ cupide recipienti. Tuum consilium non cōmittas ei qui secretum ꝓprium non celauit. Qui in dignitate sua nō extollitur: paꝝ in eius amissione turbatur. Qui in mendatio confidit: cito deficiet.

Ecundus phūs athenis claruit tp̄ore Adriani imptoris. Qui philosophatus est oīmi tp̄ore. Silencium seruans. Causa autē taciturnitatis sue. hec fuit. Nam cum adhuc paruulus esset missus est a progenitorib⁹ ad discendum ⁊ cum in scolis esset mortuus est pater eius. audiuit in scolis aliq̄ n̄o. ꝙ oīs mulier fornicatrix sit ⁊ impudica. Vnde post multos annos in phīa ꝓfectus in patriā remeauit. cōmunem gerens pegrinandi cōsuetudinem. baculum ⁊ peram circunferens. Coma capitis ⁊ barba ꝓlixa. Hospitatus est aūt in domo ꝓpria nemine domesticoꝝ ipm agnoscente: nec etiā ꝓpria matre. uolens ergo probare si forte veꝝ esset quod de mulieribus audierat. Cuidam ancille decem ꝓmisit aureos: si matri ꝑsuadere posset. at mater consentiens. Vespere illum ad se introduci fecit. Ille uelud propriā matrē amplentens inter illius vbera obdormuit. Mane ut egredi velens illa apprehendens eum ait. Vt quid me temptasti! Qui dixit nequaq̄ꝫ mi dn̄a mater. Nec enī dignum est illud me vas maculare vnde exiui. Illa sciscitante quisnā esset! Respondit. Ego sum secundus filius tuus. Illa uero q̄ꝫ primū examinata est. Vnde sciens secundus ꝙ ꝓpter loquellam suā mors matri contigisset: hanca se in posteꝝ

exhigit penam. Ne amplius loqueretur. Et sic usq₃ ad mortem taciturnitatem seruauit. At que adeo seruauit ut adrianus impator sub pena etiā capitis quā sibi secundus īminere uidit illum ad loq̄ndum constrigere nequiuit. Tunc adrianus admirās phī constatiam. Sumensq₃ tabulam dixit illi. Scribe. ⁊ saltem manu tua loq̄re ⁊ ad quedam poblemata michi responde. Quoꝝ primū erit. quid est deus? Ille scriptis respondit suis. Deus est immortalis mens. Incontemplabilis celsitudo. Forma multiformis. Multiplex spūs. Incogitabilis inquisitio. Insopitus oculus. Oīa continens. Lux. Bonū. Quid ē celum? Spera uolubilis. Tectum īmensum. Quid est sol? Oculus diei. noctis concreatio. celi ⁊ nature pulchritudo. Caloris circuitus. Splendor sine ocasu. Indeficiensq₃ flāma. Celestis viator. Horaꝝ distributor. Quid est luna? Celi purpura. Solis emula. malefactoꝝ inimica. Solamen itinerātium. directio nauigantium. Signū solemnitatū. recirculatio mēsium. Oculus noctis. largiflua roris presaga tempestatū. Quid ē homo? Mens incarnata. laboriosa anima. pui tporis hitaculum. spūs receptaclm. fantasma tporis. Speculator vite. lucis desertio. uite consumptio. eternus motus. transiens viator. loci hospes mancipium mortis. Quid est mulier? Hoīs confusio. insaciabilis bestia. continua solicitudo. indesinens pugna. quottidianū dannū. solitudinis impedimētum. viri incontinētis naufragium. adulterij uas. perniciosum prelium animal pessimū. pondus grauissimū aspis insaciabilis. hūanum mancipiū. Quid ē amicicia? Equalitas animoꝝ Quid est fides? Incognite rei admirabilis certitudo. Quid est vita? Beatoꝝ leticia. miseroꝝ mestitia. expectatio mortis. Quid est mors. Eternus somnus. dissolutio corpoꝝ. diuitum pauor. paupum desyderiū. ineuitabilis euentus. incerta pegrinatio hoīs. somni pater. fuga vite.. viuoꝝ discessio. resolutio oīum. Quid ē senectus. Optatū malum. mors viuentiū. veneris expers. mortis meta. incolumis langor. Quid est spes. Refrigeriu₃ laboris. dubius euentus. Quid ē nauis. Marina opatio. dom⁹ sine fundamēto. auis lignea. salus īcerta. Quid est littera. Custos historie. conseuator memorie. Quid sunt diuicie. Auari pondus curaꝝ minister. delectatio verēda insanabilis inuidia. desyderiū inexplebile. res desyderata. os excelsum. inuisa concupiscentia. Quid est pauptas Odibile bonū. sanitatis mater. curaꝝ remotio. sapientie reptrix. negocium sine dāno. possessio sine calūnia. indetractabilis substātia. incerta fortuna. sine solicitudine felicitas.

Alienus īsignis medicus. toto orbe celebris. Natus apud pgamu₃ asie. hic ypocratis interpres fuit ⁊ claruit athenis alexandrie ⁊ rome tpore antonij pij impatoris. In quibus locis plurimū in phia ⁊ sciētia medicine ꝓfecit. Vixit annis octoaginta septem. in quibus conscriptioni libroꝝ medicinalium insudauit. Huius he legūtur esse sentēcie. Scientia insensato nō prodest. nec ei qui nō vtitur ꝓdest sensus. Potens ē homo suos dirigere cum agnouerit se ipm. Nam excellentis est sapientie hoīem sui ipius hēre noticiam ne ex dilectione quā hēt in se ipo fallatur. ⁊ bonū reputet se cum nō sit. Olim consueuerūt hēri medici precipiētium loco ⁊ vice subiectorum infirmi. eoꝝ nō preuaricando mandata. ⁊ ex hoc consequebātur suū medicine ꝓfectum. Nunc uero infirm⁹ precepit. ⁊ medicus uelud subiectus applaudit. ⁊ infirmoꝝ obletamētis assentiens. curare nō nititur imo blādiendo nocere.

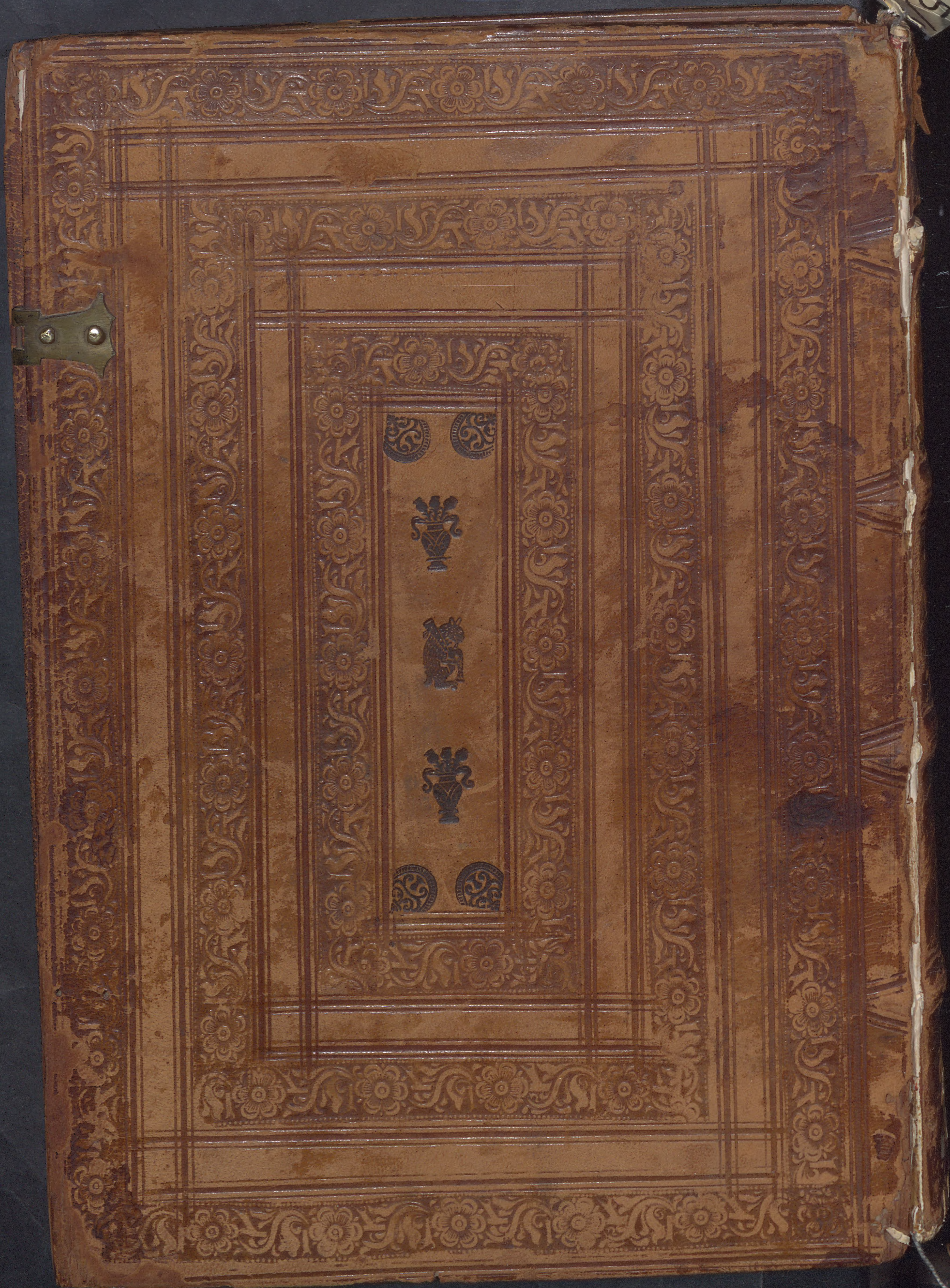
Rogus pompeius atheniensis hystoriographus. natione hyspanus. claruit tpore antonij pij impatoris. Hic totius orbis hystorias a tpore nini regis asirioꝝ usq₃ ad monarchia₃ cesaris latino sermone cōposuit per libros. 44. quoꝝ abreuiationem iustinus eius discipulus fecit.

Orphirius phūs atheniensis claruit tpore gordiani impatoris. Hic ꝓfitetur se inuestigasse multa phōꝝ scripta ⁊ multas sectas ipoꝝ de anima. ⁊ dicit se nō inuenisse aliquā vniuersalem viam anime liberade. i. per quā ꝓbaretur aīa īmortalis. Hic etiā ut ait aug⁹. in li. 4. de ciuitate dei phūs antiquus posuit deu₃ patrē ⁊ filium ab eo genitū ⁊c. In quo videtur sensisse trinitatis misterium.

Laudianus poeta claruit rome tpore theodosij senioris. Hic scripsit libros duos metricos. s. claudianu₃ maiorem ⁊ minorem. in quibus multa ꝓuerbia ⁊ vtilia continentur.

ymacus patricius claruit rome tpore Anastasij impatoris. Et sua prudētia rēpublicā illustrauit. Hic scripsit librum eplaꝝ. de quo paucua hic subiecta sunt notabilia. Oīs obstētatio nō caret suspitione mendacij. q₂ quicquid assumitur: ꝓprium non putatur. Semp natura gaudet equalibus. ⁊ familiare sibi est oīe quod simile ē. Natura reꝝ ē. ut qui balbutiūt plus loquātur. affectāt enī copiam sermonis pudore defectus. pro optimis viris quisquis interuenit. Non magis videtur illoꝝ iuuare comodum q₃ suū comēdare iudicium. Minus ē alienā sniam spnere q₃ a ꝓpria discrepare. Illa uestis decēter induitur q̄ nec puluerē trahit. nec in humū demissa calcatur. inre apta piget esse ꝓlixum. in arduis aūt rebus multū valet longior diligētia. Oīs affectio īpatiens est etiā iuste ⁊ legitime tarditatis. patriā defectu alimentoꝝ laborantē pniciosum est hītare. Crudele ⁊ impiu₃ deserere. Et hec de vita ⁊ moribus phōrum ex laercio satis sint dicta.

FASCICULUS
TEMPORUM
ET GREGORII
VITAE
14

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm